

ИЗДАТЕЛСТВО КАМЕЯ

ИЗДАТЕЛСТВО ОРФИЯ

ФРЕДЕРИК ПОЛ

ЧОВЕКЪТ ПЛЮС

РОМАНЪТ Е НОСИТЕЛ НА НАГРАДАТА НЕБЮЛА

ФРЕДЕРИК ПОЛ ЧОВЕКЪТ ПЛЮС

Превод: Елка Георгиева

chitanka.info

Вземете един човек. Сменете очите му с червени фасети, носа — с пламтящи кожени ноздри, а кожата — с гладка пластмаса. Прибавете уши на прилеп, които всъщност са фоторецептори, и огромни черни криле, които са слънчеви батерии. И какво ще получите? Киборг, което е по-малко от бог, но е повече от човек.

На екрана се появи човек.

Той не изглеждаше като човек. Освен другото беше демократ, методист, съпруг, баща, любител-китарист.

На вид приличаше на чудовище.

Въпреки това оцеляването на Земята зависеше от този човек — а също така от него зависеше първата успешна колонизация на Марс.

Човекът плюс бе Роджър Торауей — киборг, което е по-малко от бог, но повече от човек...

1

Астронавтът и неговият свят

Трябва да ви разкажа за Роджър Торауей. Отделното човешко същество не е от особено значение, щом съществуват още осем милиарда като него. Не от по-голямо значение, например, отколкото един чип в паметта на компютъра. Но този чип може да бъде решаващ, ако съдържа особено важна информация. Точно такъв беше и Торауей.

Той изглеждаше не по-зле от мнозина други. Освен това беше известен. Или поне до неотдавна.

Преди доста време Роджър Торауей прекара в Космоса два месеца и три седмици заедно с петима други астронавти. Накрая всички бяха мръсни, покрити с обриви и най-вече отегчени. Това не можеше да го направи известен, защото за експедицията се споменаваха само в новините в седем — съобщение от две изречения в обзора след поредната скучна нощ.

Но точно в една такава нощ славата го споходи. Хората от Бечуаналенд до Бъфало узнаха името му. Ликът му се появи на корицата на „Таймс“. Всъщност той сподели успеха с останалите петима от орбиталната станция, защото те се оказаха щастливците, спасили екипажа на съветския кораб, който се връщаше към Земята без управление.

Когато се случи това, Торауей беше на двадесет и осем години и току-що се беше оженил за една зеленоока чернокоса преподавателка по керамика. Дороти, която бе останала на Земята, го изпълваше с копнеж, а летящият в орбита Родж направи и нея знаменитост — нещо, което доста ѝ хареса.

Трябваше да се случи нещо изключително, за да стане една жена на астронавт знаменитост. Имаше ги прекалено много и всички си приличаха. Журналистите смятаха едва ли не, че НАСА избира съпругите на астронавтите от участничките в конкурсите за красота. Всяка от тях сякаш беше готова, веднага щом смени банския си костюм, да грабне диригентската палка или да започне да рецитира

„Какво са жените“. Дороти Торауей изглеждаше достатъчно интелигентна за такива занимания, въпреки че беше малко по-красива от необходимото. Тя стана единствената съпруга на астронавт, намерила централно място както на страниците на „Домашен журнал за дами“ („Дванадесет коледни подаръка, които можете да направите от глина и да изпечете в печката“), така и на „Мадам“ („Децата биха провалили брака ми“).

Родж държеше на семейството си. Той одобряваше всичко, което искаше Дороти, защото тя значеше много за него.

В това отношение не приличаше на своите приятели, повечето от които бяха открили възможностите за дребни приключения с момичета по време на космическата програма. По всичко останало не се различаваше от другите. Весел, здрав, симпатичен, представителен, способен. Вестникарите се шегуваха, че астронавтите са продукт на една и съща поточна линия. Разликата в ръста им бе в границите на двадесет сантиметра, а във възрастта — не повече от дванадесет години, съществуваха четири нюанса на тена им — от млечно-шоколадов до снежнобял. Хобитата им бяха шах, плуване, лов, парашутизъм, фигурно летене, риболов и голф. Лесно общуваха със сенатори и посланици. След като напуснеха космическата програма, си намираха работа в някоя от космическите компании или пък подкрепяха някоя пропаднала кауза, нуждаеща се от нов облик пред обществеността. Тази дейност беше добре платена. Астронавтите бяха скъпи изделия. Ценяха ги не само средствата за масова информация, но и обикновеният човек. Ние също.

Астронавтите бяха въплъщение на мечтата. А мечтата беше единствената надежда за човека от улицата. Още повече, ако това беше усойната, воняща улица на Калкута, където цели семейства спяха по тротоарите и призори се надигаха, за да се наредят на опашката за канче безплатна чорба. Това беше груб и мръсен свят и Космосът му придаваше известна красота и вълнение. Не много, но все пак по-добре от нищо.

Астронавтите, събрани в Тонка, Оклахома, представляваха малка затворена общност подобно на бейзболните отбори. Когато новакът се отправяше на своята първа мисия, той биваше включен в основната лига. След което ставаше или съотборник, или противник. Те се подкрепяха и бореха помежду си, за да изместят някой от титулярите,

или да останат в строя. Това беше безмилостната участ на професионалния спортист. Застаряващият нападател, оставен на пейката да наблюдава хлапетата на терена, не усеща повече завист и раздражение от оттеглилия се от полети космически вълк, съзерцаващ собствения си скафандър.

Родж и Дороти отлично подхождаха на това общество и лесно си намериха приятели. Те бяха достатъчно ексцентрични, за да се отличават от останалите, но не чак толкова, че да ги притесняват. Независимо че Дороти не искаше да има собствени деца, тя се справяше чудесно с децата на останалите съпруги. Когато радиовръзката с Вик Самюелсън, който се намираше от обратната страна на Слънцето, беше прекъсната пет дни и Върна Самюелсън почувства първите родилни болки, Дороти прибра трите дечица на Върна в дома си. И трите бяха под пет години. Две все още се повиваха с пелени и Дороти им ги сменяше без да се оплаква, докато останалите съпруги поеха грижата за къщата на Върна, а самата Върна се зае да даде живот на четвъртото си дете в болницата на НАСА. На Коледа Родж и Дороти никога не се напиваха най-много, нито пък напусаха първи празненството.

Те бяха чудесна двойка.

Живееха в красив свят.

В това отношение бяха щастливци и го съзнаваха. Останалата част от света съвсем не беше толкова привлекателна. Малки войни избухваха ту в Азия, ту в Африка, ту в Латинска Америка. От време на време Западна Европа биваше разтърсвана от стачки, доста по-често — сковавана от кризи, а с настъпването зимата обикновено зъзнеше от студ. Хората бяха гладни, много от тях и недоволни, а градувете, в които човек се осмеляваше да се движи сам през нощта, се брояха на пръсти. Но Тонка си оставаше закрит и доста сигурен град, а астронавтите (и космонавтите, и синонавтите) посещаваха Луната, Меркурий и Марс, гмуркаха се в опашките на кометите или висяха в орбита около газовите гиганти.

Самият Торауей беше участвал в пет големи мисии. Първо летя със совалката, за презареждане на орбиталната лаборатория. Това беше отдавна, в първите години след „разведряването“, когато космическата програма едва се изправяше отново на крака.

След това прекара осемдесет и един дни в космическа станция от второ поколение. Тогава дойде големият миг в неговия живот, тогава се появи и на корицата на „Таймс“. Руснаците бяха изстреляли пилотирана експедиция към Меркурий. Дотам всичко беше наред, кацането беше успешно, обратният старт също; но след това нещата се объркаха. Руснаците винаги бяха имали неприятности със стабилизиращите двигатели — няколко от първите космонавти бяха се въртели, без да имат възможност да спрат, повръщайки безпомощно из цялото пространство на капсулите си. Този път отново имаха проблеми и, опитвайки да коригират ориентацията, бяха изразходили докрай резервите си от гориво.

Накрая успяха да навлязат в широкоосна елиптична орбита около Земята, но нито имаха възможност да излязат от нея, нито беше безопасно да останат там. Капсулата стана неуправляема, а най-ниската точка от околоземната им орбита се оказа достатъчно дълбоко в йоносферата, за да им осигури първокласно изпичане.

Но Роджър и петимата му другари се намираха в космическо съоръжение, проектирано специално за скачване и теглене на товари, препълнено с гориво, достатъчно поне за пет такива мисии. Операцията не беше кой знае колко сложна — те просто си свършиха работата — изравниха курсовете и скоростта с „Аврора 2“, скачиха се и измъкнаха космонавтите. Получи се славен спектакъл от мечешки прегръдки и целувки по брадясалите лица! Когато се прехвърлиха обратно в космическия влекач с товара, който руснаците бяха успели да грабнат със себе си, организираха малко тържество — сок от касис с метален вкус, пай с месо и хамбургери със сирене. След около две обиколки „Аврора“ изгоря в атмосферата. „Като ярка вечерна заря“ — възкликна завършилият в Оксфорд космонавт Юлий Бронин и отново разцелува спасителите си.

Когато се завърнаха на Земята, стегнати по двама в хамаците, притиснати по-силно и от любовници, те се оказаха герои, всички ги обожаваха, обожаван беше и Роджър, обожаван дори от Дороти.

Но всичко това беше много, много отдавна.

Оттогава Роджър Торауей беше извършил два полета около Луната, като управляваше кораба, докато екипажите на радиотелескопа проверяваха орбитата на новото голямо стокилометрово огледало от обратната страна на Луната. Накрая взе участие в неуспешния полет до

Марс, от който все пак всички имаха щастието да се завърнат на Земята. Но после блясъкът и очарованието помръкнаха. Преследваха го само неуспехи, технически проблеми, без да има нещо по-драматично.

Оттогава работата на Роджър се пренесе в областта на дипломацията. Той играеше голф със сенатори в космическия център и всеки ден пътуваше до обектите на „Юроспейс“ в Цюрих, Мюнхен и Триест. Продаваше част от спомените си. От време на време участваше като дубльор в някоя случайна мисия. С бързото западане на космическата програма и превръщането ѝ от област с национален приоритет в система рутинни задачи и упражнения, намираще все по-малко работа, която си струваше да върши.

Но той беше дубльор и в един проект, за който не разказваше, когато уговаряше политическа подкрепа за агенцията. Не му беше позволено. Тази нова мисия с хора на борда, която рано или късно щеше да бъде одобрена, беше първата в космическата програма, получила най-голяма секретност.

Очаквахме много от Роджър Торауей, въпреки че не се различаваше особено от останалите астронавти: прекалено обучен и недостатъчно работил, доста недоволен от това, което ставаше с неговата професия, но с абсолютно нежелание да я замени с каквато и да било друга, поне докато той и другарите му все още имаха шансове отново да станат прочути. Всички астронавти си приличаха — дори и този, който щеше да се превърне в чудовище.

2. КАКВО ИСКАШЕ ПРЕЗИДЕНТЪТ

Човекът, превърнат в чудовище, не излизаше от съзнанието на Торауей. Роджър често мислеше за него.

Той седеше в креслото на втория пилот, на двадесет и четири хиляди метра над Канзас, и наблюдаваше трепкащата точка върху екрана на радара.

— По дяволите — изруга пилотът. Сигналят беше от съветски „Конкордски III“; техният СВ-5 се състезаваше с него, откакто бяха го засекли над язовира „Гарисън“.

Торауей се захлаби и отпусна малко педала. Скоростта им намаля и сигналят от „Конкордски“ мигновено набра преднина.

— Губим го — начумерено отбеляза пилотът. — Къде смятате, че отива? Може би към Венецуела?

— По-добре да се замислим какво огромно количество гориво изразходваме и двамата — отвърна Торауей.

— М-да — пилотът въобще не беше притеснен от факта, че е надхвърлил границата на международното споразумение за 1.5 Мах^[1]. — Какво става в Тулза? Обикновено ни позволяват да кацнем направо, когато на борда има високопоставена личност като вас.

— Може би в момента се приземява друга много по-важна персона — това не беше просто предположение от страна на Роджър. Той знаеше много добре коя беше тази личност, а в Съединените щати нямаше по-важен човек от президента.

— Доста добре се справяте със самолета — любезно отбеляза пилотът. — Желаете ли да го приземите, искам да кажа, когато ни разрешат да го направим?

— Благодаря, не. По-добре да се оттегля и да си събера багажа. — Но остана в креслото, втренчил поглед надолу. Бяха започнали да се снишават и вече усещаха сблъсъка с възходящите въздушни течения над простиращото се отдолу под тях поле от кълбести облаци. Торауей свали ръце от кормилото и пилотът пое управлението. Съвсем скоро

щяха да преминат над Тонка, малко вдясно от селището. Чудеше се как ли се справя чудовището.

Пилотът продължаваше да любезничи:

— Вече не летите толкова много, нали?

— Само когато някой като теб ми позволи да покарам.

— Май не се преуморявате. Какво, между впрочем, правите, ако не е неучтиво да попитам? Освен че обикаляте като важна персона насам-натам?

Торауей имаше готов отговор.

— Административна работа — отвърна. Винаги отговаряше по този начин, когато го разпитваха. Понякога питащите имаха достъп до секретни данни. Не само по служебен път, а и разчитайки на интуицията си, той определяше на кои хора може да има доверие и на кои — не. След което отвръщаше: „Аз правя чудовища.“ Ако отговорът им покажеше, че и те са вътре в играта, можеше да добави още едно-две изречения.

Ексомедицинският проект не беше секретен. Всеки знаеше, че в Тонка се подготвят астронавти, които да живеят на Марс. Секретен бе начинът, по който се постигаше това: като се създаваха чудовища. Ако Торауей прекалеше с приказките, рискуваше както свободата, така и работата си. А Роджър обичаше работата си. Тя му позволяваше да подпомага работилницата за глинени изделия на Дороти. Даваше му усещането, че прави нещо, което ще се помни от хората, и го отвеждаше на интересни места. Преди, като действащ астронавт, беше посетил доста интересни кътчета, но всички те се намираха в мъртвилото на Космоса. Повече му допадаха местата, които беше обиколил при частните си пътувания с любезни дипломати и впечатляващи момичета — компаньонки по коктейлите, които го поздравяваха, щом се появеше. Разбира се, съществуваше и чудовището, което не излизаше от главата му, но то не го притесняваше особено. Поне засега.

Те се спуснаха над река Цимарон, или по точно над виещото се пресъхнало дере, което щеше да се изпълни с вода, когато започнат дъждовете; самолетът се гмурна почти отвесно надолу, намали скорост и леко се приземи.

— Благодаря — обърна се Роджър към пилота и тръгна да прибере багажа си от кабината за пътници.

Този път беше минал през Бейрут, Рим, Севиля и Саскатон, преди да се прибере в Оклахома, и всеки следващ град беше по-горещ от предишния. С Дороти се срещнаха в мотела на летището, тъй като се очакваше да присъстват на официален брифинг в чест на президента. Той бързо се преоблече в дрехите, които Дороти му беше донесла. Радваше се, че отново е в къщи, че отново се връща към създаването на чудовища, че отново е с жена си. Когато излезе изпод душа, внезапно почувства мощен еротичен импулс. Часовникът в главата му неотменно следеше времето, с което разполагаше, и не бе необходимо да поглежда ръчния си часовник: имаше малко време. Всъщност можеха да закъснеят с няколко минути. Но Дороти не беше в креслото, където я остави; телевизорът работеше, цигарата ѝ догаряше в пепелника, но тя беше изчезнала. Увитият в хавлия Роджър приседна на ръба на леглото, докато часовникът в главата му не отбеляза, че вече няма време за любов. Започна да се облича. Когато Дороти почука на вратата, той вече стягаше вратовръзката си:

— Съжалявам — каза тя, когато Роджър ѝ отвори. — Не можах веднага да намеря автомат за кока-кола. Една за теб, една за мен.

Дороти беше висока почти колкото Роджър, сега беше избрала рус цвят за косите си, но очите ѝ по рождение бяха зелени. Извади четка от чантата си, прокара я по раменете и ръкавите на сакото му, после чукна кутията си кола с неговата и отпи.

— Добре е да тръгваме — забеляза тя. — Изглеждаш великолепно.

— Много си секси — отвърна Роджър и я прегърна през раменете.

— Току-що си сложих червило — Дороти извърна глава и му позволи да я целуне по бузата. — Радвам се, че госпожиците не са те изтощили съвсем.

Той се подсмихна; двамата често се майтапеха, че преспивал с различни момичета във всеки град. Роджър харесваше тази шега, въпреки че бе далече от истината. Няколкото незадоволителни опита за семейна измяна се бяха оказали по-скоро мизерни и мъчителни, отколкото доставящи удоволствие, но му харесваше мисълта, че е човек, чиято съпруга трябва да се притеснява от вниманието на останалите жени.

— Нека не караме президента да ни чака. Аз ще освободя стаята, докато изкараш колата.

Всъщност нямаше как да накарат президента да ги чака; поне два часа бяха необходими за проверките, преди да успеят да го зърнат.

Роджър беше запознат с процедурата за сигурност, тъй като и преди беше подлаган на нея. По това време не само по отношение на президента на Съединените щати се вземаха много строги предпазни мерки срещу покушения. На Роджър му трябваше Цял ден, за да се добере до папата, и дори в папската зала от дясната му страна през цялото време стоеше швейцарски гвардеец с насочена „Берета“.

Половината от шефовете на лабораторията бяха пристигнали за брифинга. Главната зала за приеми, почистена и лъсната за случая, беше по-различна от обичайния ѝ вид на място за поднасяне на кафе. Дори черните дъски и книжните салфетки, често използвани като чернови, бяха скрити далече от погледа. В ъглите стояха сгъваеми паравани, а щорите на най-близките прозорци бяха дискретно спуснати; Роджър знаеше, че това беше необходимо за претърсването на хората. След това щяха да последват разговори с психиатри. А после, ако всички издържат успешно, ако не се открие смъртоносна отрова в иглата на някоя дамска шапка или мания за убийство в нечия глава, цялата група щеше да премине в аудиторията, където към тях щеше да се присъедини и президентът.

В претърсването, опипването, прегледа с магнитометър и идентифицирането на мъжката част от гостите участваха четирима мъже от Тайните служби, въпреки че само двама от тях извършваха физическия преглед. Другите двама просто седяха настрана, готови да измъкнат оръжието и да стрелят при необходимост. Женският персонал на Тайните служби (наричаха ги „секретарки“, но Роджър беше виждал, че носят оръжие) проверяваше Катлийн Даути и другите жени. Дамите бяха претърсвани зад един от параваните с височина до раменете и Роджър можеше да разбере по изражението върху лицето на жена си докъде е стигнало опипването на изучаващите ръце. Дороти не обичаше да бъде докосвана от непознати. Беше време, когато не обичаше въобще да бъде докосвана, камо ли от непознати.

Когато дойде ред на Роджър, той разбра донякъде студения гняв, който беше забелязал върху лицето на жена си. Бяха изключително прецизни. Изследваха ямките под мишниците му. Разхлабиха колана и

опипаха бедрата и тестисите му. Измъкнаха цялото съдържание на джобовете му. Носната кърпичка от горния джоб беше разгъната, отърсена и внимателно сгъната, по-добре от преди. Катарамата на колана, а също и ръчният му часовник бяха изследвани под лупа.

Всички членове на групата бяха подложени на същата старателна проверка, дори и директорът, който оглеждаше стаята с демонстративно примирение пред съдбата, докато някакви пръсти разчесваха къдравите косми под мишниците му. Дон Кейман остана единственото изключение, тъй като предвид официалността на случая беше навлякъл расото си и след известен спор, проведен шепнешком, беше отведен в друго помещение, за да го свали.

— Съжалявам, отче — извини се телохранителят, — но знаеш как стоят нещата.

Дон сви рамене, последва мъжа и след малко се върна леко разтревожен. Роджър също започна да се притеснява. Би било разумно, мислеше си, ако претърсените веднага ги пращаха при психиатрите. В края на краищата, това бяха все хора с високо положение и тяхното време беше скъпоценно. Но секретните служби си имаха своя система и работеха поетапно. Първата тройка беше препратена към специално подготвеното за интервюта помещение, едва след като претърсването беше приключило напълно.

Психиатърът на Роджър се оказа чернокож, всъщност тенът му наподобяваше цвета на кафе с мляко. Седяха лице срещу лице на столове с високи облегалки, на половин метър един от друг.

— Ще се постарая да направя интервюто максимално кратко и безболезнено — започна психиатърът. — Живи ли са родителите ви?

— Не, и двамата са мъртви. Баща ми почина преди две години, а майка ми — когато бях в колежа.

— С какво се занимаваше баща ви?

— Даваше под наем рибарски лодки във Флорида. — С половината от съзнанието си Роджър започна да описва пристана в Кей Ларго, където старецът държеше лодките, докато останалата част бе заета със самонаблюдението, което не преставаше двадесет и четири часа в денонощието. Дали показваше достатъчно раздразнение от задаваните му въпроси? Дали не прекаляваше? Дали беше достатъчно естествен? Или по-спокоен от нормалното?

— Видях жена ви — продължи психиатърът. — Изглежда много секси. Имате ли нещо против, че го споменавам?

— Не — наежи се Роджър.

— Някои бели не биха желали да чуят това от мен. А вие как се чувствате?

— Зная, че е секси — отвърна Роджър. — Точно затова се ожених за нея.

— Имате ли нещо против да направя още една крачка и да попитам как е в оная работа?

— Не, разбира се, че не — о, добре, по дяволите. Да, имам нещо против — отвърна Роджър разярено. — Предполагам, че е както и при другите. След като сме женени вече от няколко години.

Психиатърът се облегна назад, гледайки замислено Роджър.

— Във вашия случай, доктор Торауей, това интервю е до голяма степен формално. През последните седем години вие сте преминавали през тестове на всеки три месеца и всеки път резултатите са били в границите на нормалното. Във вашето досие няма данни за нестабилност и склонност към насилие. Нека само да ви попитам дали се притеснявате от срещата с президента.

— Може би известно страхопочитание — отвърна Роджър, събирайки нещата си.

— Това е естествено. Гласувахте ли за Даш?

— Разбира се — но чакайте, по дяволите, това не е ваша работа!

— Правилно, доктор Торауей. Сега можете да се върнете в залата за брифинг.

Всъщност той не се върна в същата стая, а беше заведен в една от по-малките зали за конференции. Почти веднага към него се присъедини Катлийн Даути. Бяха работили заедно две години и половина, но тя все още се държеше официално.

— Като че ли минахме, мистър доктор полковник Торауей, сър. — Очите ѝ както обикновено се фокусираха в точка над лявото му рамо, а димът от цигарата закриваше лицето ѝ. — О, ето и нещо за пийване. — Тя се пресегна през него.

Сервитьор в ливрея — не, напомни си Роджър, човек на Тайните служби, облечен в униформата на сервитьор — беше застанал до тях с поднос питиета. Роджър си взе уиски и сода, а специалистката по протезиране пое малка чаша сухо шери.

— Трябва непременно да изпиеш всичко — прошепна тя, обръщайки се към рамото му. — Мисля, че слагат нещо вътре.

— Какво нещо?

— Успокоително. Ако не изпиеш всичко, поставят зад гърба ти въоръжен телохранител.

За да я подиграе, Роджър изпи наведнъж уискито си, но се зачуди как човек с нейните страхове и комплекси е могъл да премине толкова лесно през ситото на психиатрите. Петте минути, прекарани с психиатъра, бяха подсилили състоянието на вътрешно самонаблюдение и една част от съзнанието му беше заета с анализи. Защо се чувстваше неловко в присъствието на тази жена? Не само защото изглеждаше неестествена със своето маниерничене. Може би причината се криеше в безкрайното ѝ възхищение от неговия кураж. Той се беше опитал да ѝ обясни, че за да бъдеш космонавт вече не се изисква повече смелост, отколкото да управляваш някое друго въздушно превозно средство и навярно не повече, отколкото да караш такси. Разбира се, за него, като дубльор на Човек плюс съществуваше доста опасност. Но само ако всички от списъка преди него отпаднеха, а това не беше вероятност, за която си струваше да се притеснява. Все пак, тя продължаваше да се отнася към него с почит, която в някои случаи граничеше с обожание, а в други — със съжаление.

С останалата част от съзнанието си, както винаги, беше нащрек по отношение на жена си. Най-после тя влезе, ядосана и необичайно разрошена. Косата, за която бе загубила час да я нагласи, беше разпиляна. Дълга до кръста, тя се спускаше като водопад от черни вълни. Приличаше на скица на Алиса от Тениъл^[2], но рисувана за „Плейбой“. Роджър побърза да я успокои, нещо, което погълна цялото му внимание, докато не долови някакво раздвижване и чу някой да казва, не много високо и не много официално:

— Дами и господа, президентът на Съединените щати.

Фиц-Джеймс Дашътайн влезе захилен, като кимаше с глава към залата. Беше съвсем същия, както по телевизията, само малко понисък. Без да чакат покана хората от лабораторията се подредиха в полукръг, а президентът започна да ги обиколя, като се здрависваше с всеки, който му биваше представян от директора на проекта. Дашътайн беше добре осведомен. Като политик имаше способността да запомня всяко име и да отправя всекиму някаква лична забележка.

Към Катлийн Даути се обърна с думите: „Радвам се да отбележа ирландско присъствие в залата, доктор Даути“. Роджър беше посрещнат с: „Срещали сме се и преди, полковник Торауей. След прекрасната операция с руснаците. Да, май беше преди седем години, когато бях шеф на Сенатската комисия. Може би си спомняте.“ Естествено, Роджър си спомняше — и беше поласкан, и знаеше, че го ласкаят с факта, че президентът помни срещата им. Към Дороти отправи репликата: „О, небеса, госпожо Торауей, как може красиво момиче като вас да се погубва с тези учени плъхове?“ Роджър замръзна, щом го чу. Не че това го обиждаше, но беше от онези тъпи комплименти, които Дороти презираше. Този път обаче тя не го прие с възмущение, тъй като идваше от президента на Съединените щати. „Страхотен мъж“ — прошепна, проследявайки го с очи.

След като обиколи целия полукръг, президентът се качи на малък подиум и заяви:

— Е, приятели, дойдох тук, за да гледам и слушам, а не да говоря. Но бих искал да благодаря на всеки един от вас, че се е примирил с глупостите, през които е трябвало да премине, за да се добере до мен. Съжалявам, но това не са мои приумици. Просто ми казват, че е необходимо, тъй като наоколо се мотаят толкова ненормални. Поне докато враговете на Свободния свят са такива, каквито са сега, а ние сме открити и доверчиви хора, каквито сме си — и той се захили, отправил поглед към Дороти. — Я ми кажете, не ви ли повредиха лака на ноктите, като ви киснаха ръцете в разни химикали преди да влезете тук?

Звънкият смях на Дороти стресна Роджър. (Тя беше вдигнала страшен шум, че са повредили лака на ноктите ѝ.)

— Наистина го направиха, господин президент. Почти като моя маникюрост.

— Съжалявам. Казват, че това е срещу биохимични отрови, които можело да бъдат скрити под ноктите, с които ще ме одраскате при ръкостискане. Е, все пак мисля, че трябва да правите това, което ви казват. Между другото — подсмихна се президентът, — ако за вас, скъпи дами, това е досадно, би трябвало да видите как реагира на проверката моята котка. Добре, че последния път под ноктите ѝ нямаше отрова. Тя изподраска трима мъже от Тайните служби, племенника ми и три от своите малки котета преди да бъде допусната

до мен. — Той се засмя, а Роджър с леко учудване забеляза, че и двамата с Дороти, а и всички останали се присъединиха към смеха му. — Между другото — продължи президентът, — благодарен съм за вашата любезност. Още по-благодарен съм ви за начина, по който движите напред проекта „Човек плюс“. Не е необходимо да ви обяснявам какво означава той за Свободния свят. Ето го там Марс, единствената по-значителна недвижима собственост наоколо, освен тази, върху която сме стъпили в момента и която си струва да бъде притежавана. Към края на десетилетието тя ще принадлежи някому. Има само две възможности. На тях, или на нас. И аз искам да бъде наша. Вие сте хората, които със сигурност можете да сторите това, защото сте тези, които ще създадете Човека плюс, съществото, което ще живее на Марс. Искам дълбоко и искрено да ви благодаря от все сърце, от името на всички човешки същества от Свободния демократичен свят, че превръщате мечтите в реалност. А сега — продължи той, като успокояваше опитите за учтиви ръкопляскания, — мисля, че е време да престана да говоря, за да послушам малко. Искам да видя какво става с нашия Човек-плюс. Генерал Скейниън, ваш ред е.

— Благодаря, господин президент.

Върн Скейниън беше директор на лабораторията към института по космическа медицина „Грисъм Мемориъл“. Освен това беше о.з. генерал и действаше като такъв. Той свери часовника си, погледна към асистента си (понякога го наричаше „офицер“), очаквайки потвърждение, и каза:

— Има няколко минути преди командир Хартнет да завърши тестовете за загарявка. Можем да го видим по вътрешната видеовръзка. След това ще се опитам да ви разкажа какво ще стане днес.

В залата притъмня.

Екранът на видеопроектора зад подиума просветна. Чу се скърцане от преместването на стол, който един от „сервитърите“ примъкваше за президента. Той промърмори нещо. Столът беше върнат обратно. Президентът кимна в бледата светлина на проектора и отправи поглед към екрана.

На екрана се появи човек.

Но той не приличаше на човек. Казваше се Уил Хартнет. Беше астронавт, демократ, методист, съпруг, баща, любител тимпанист,

превъзходен танцьор; но човешкото око не можеше да долови нито едно от тези неща. Видът му беше чудовищен.

Въобще не приличаше на човек. Очите му бяха червени сфери, изградени от блестящи фасети. Ноздрите представляваха нагъната плът муцуна на къртица. Кожата му беше изкуствена, с тен, придобит като че ли от дълго излагане на слънце, но структурата ѝ приличаше на кожата на носорог. Нищо по него не напомняше за естествения му вид. Очите, ушите, дробовете, носът, устата, кръвоносната система, центрове на възприятията, сърцето, кожата — всичко беше заменено или подсилено. Но видимите промени бяха само върха на айсберга. Извършеното вътре в тялото беше много по-сложно и много по-важно. Той беше изграден отново с единствената цел да може да се приспособи и да оцелее на Марс без външна допълнителна помощ.

Той беше киборг — кибернетичен организъм, получовек, полумашина, две части, проникнали една в друга така, че Уил Хартнет, когато се погледнеше в огледалото в редките случаи, в които му позволяваха да стори това, сам не знаеше кое от него си е негово и кое е било добавено.

Приглушен възглас изпълни залата, независимо, че повечето от присъстващите бяха участвали при създаването на киборга; независимо, че всички го бяха виждали на снимка, по телевизионната система или на живо. Камерата беше уловила киборга в момент, когато правеше безкрайни силови упражнения. Фокусът бе на тридесетина сантиметра над странно оформената му глава и, когато Хартнет се изправи, очите му се изравниха с камерата, а фасетите проблеснаха.

Изглеждаше странно. Припомняйки си старите филми от безкрайните часове в детството, прекарани пред телевизионния екран, Роджър осъзна, че старият му приятел изглежда много по-неземен от рисуваните моркови или гигантските бръмбари от филмите на ужасите. Хартнет беше роден в Дънбъри, Кънектикът. Изкуствените части и органи на тялото му бяха произведени в Калифорния, Оклахома, Алабама или Ню Йорк. Но нищо в него не изглеждаше човешко, или поне земно. Той приличаше на Марсианец.

Ако приемем, че формата произтича от функциите, той си беше марсианец. Беше направен да живее на Марс и в известен смисъл вече беше там. Лабораториите на „Грисъм“ притежаваха най-добрите симулатори, наподобяващи условията на червената планета. Хартнет

правеше физически упражнения върху железоокисен пясък, в камера с налягане 10 милибара — сто пъти по-ниско от атмосферното извън двойните стъклени стени. Температурата на разредения газ около него не надхвърляше четиридесет и пет градуса под нулата. Гроздове ултравиолетови лампи обливаха всичко със спектъра на слънчевата светлина, падаща върху повърхността на Марс през зимните дни.

Независимо че мястото, където се намираше Хартнет, не беше Марс, по своите параметри то беше тъй близо до естествената среда на тази планета, че дори истинските марсианци, ако съществуваха такива, можеха да бъдат заблудени. Някое от мекотелите на Уелс би могло да се събуди от съня си, да се огледа и реши, че наистина е на Марс, в късен есенен ден, в средните ширини, малко след изгрев слънце.

Само една аномалия не можеше да бъде избегната. Тя се дължеше на естествената гравитация на Земята, която нямаше как да бъде намалена до стойност, подходяща за повърхността на Марс. Инженерите бяха изчислили разходите за издигането на цялото помещение, имитиращо условията на Марс, с ракетен двигател и спускането му по парабола, така че поне десет-двадесет минути да се симулира марсианска гравитация. Отказаха се от тази идея поради огромните разходи, и след като размислиха и направиха подробна оценка на останалите фактори, решиха че могат да пренебрегнат значението на тази единствена аномалия.

Никой не се боеше, че новото тяло на Хартнет може да се окаже прекалено слабо за стресовите, на които щеше да бъде подложено. Той вече вдигаше тежести от 250 килограма. Когато наистина достигнеше Марс, щеше да може да носи повече от половин тон.

В някои отношения на Земята Хартнет беше по-отвратителен, отколкото би изглеждал на Марс, тъй като телеметричното устройство, с което беше обкичен, бе чудовищно като самия него. Сензори за пулса, температурата и кожното съпротивление прилепваха към плещите и главата му. Сондите преминаваха през яката изкуствена кожа и измерваха вътрешните му потоци и съпротивления. Предавателните антени се разперваха зад гърба му като селска метла. Всичко, което ставаше в него, се измерваше, кодираше и предаваше на високоскоростни широколентови записващи устройства.

Президентът шушнеше нещо. Роджър Торауей без да иска се послуша и хвана края:

— ... чува какво си говорим тук?

— Не, докато не се включим в комуникационната му система — отвърна генерал Скейниън.

— А-ха — провлечено промърмори президентът, но каквото и да беше искал да каже, щом киборгът не можеше да го чуе, си остана неизказано. Роджър усети вълна от съжаление. Самият той внимаваше какво говори, когато киборгът можеше да го чуе, и цензурираше думите си дори когато Хартнет не беше наблизо. Не беше справедливо някой, който е пиел бира и е играл с децата си, да изглежда тъй противно. За него всички уместни и безобидни на пръв поглед приказки можеха да се окажат оскърбителни

Киборгът като че искаше да продължи движенията си безкрайно като метроном, но броенето — „едно и две, едно и две“ престана и той също спря. Изправи се методично и доста бавно, като че упражняваше нова танцова стъпка, и с рефлекторно действие, което вече нямаше никакъв смисъл, изтри с грапава длан гладкото пластмасово безвеждо чело.

В мрака Роджър Торауей се премести така, че да наблюдава по-добре характерния профил на президента. Дори само по силуета можеше да се види, че той леко се намръщи. Роджър обхвана с ръка кръста на жена си и си помисли какво ли би било да си президент на триста милиона американци в този несигурен и коварен свят. Мощта, която имаше човекът в тъмнината пред него, му даваше възможност да засипе с бомби и най-отдалечения кът на света за не повече от 90 минути. Това беше мощта на войната, мощта на наказанието, мощта на парите. Президентската мощ беше основният фактор, извадил на бял свят проекта „Човек плюс“. Финансирането никога не бе обсъждано в Конгреса, където бяха известни само основните насоки на този проект. Актът, с който се разрешаваше започването на проекта бе озаглавен: „Разходи за осигуряване на възможности за допълнително изследване на Космоса, определени от президента“.

— Господин президент — обърна се към него генерал Скейниън, — командир Хартнет би се радвал да ви покаже някои от възможностите на своите протези. Вдигане на тежести, висок скок. Всичко, каквото пожелаете.

— О, той вече поработи достатъчно — усмихна се президентът.

— Така е. Тогава нека продължим, сър. — Той прошепна нещо в микрофона за връзка и отново се обърна към президента. — Днешният тест се състои в разглобяване и отстраняване на късо съединение в комуникационния блок при полеви условия. За тази работа даваме седем минути. Екип от наши механици, който работи с всичките си инструменти в лабораторни условия, извършва тази операция средно за пет минути, така че ако командир Хартнет се справи в рамките на оптималното време, това ще бъде доказателство за чудесно владение на двигателните функции.

— Да, разбирам. Какво прави той сега?

— Просто чака, сър. Ще повишим налягането в помещението му на сто и петдесет милибара, така че да може да ни чува и да говори малко по-лесно.

— Смятах, че имате оборудване за провеждане на разговор с него и при пълен вакуум — каза президентът остро.

— Е, да, сър, имаме. Но имаме и някои проблеми. В момента основните ни комуникационни възможности при нормални марсиански условия са чрез визуален контакт, но очакваме и системата за гласова връзка да проработи скоро.

— Да, и аз се надявам — каза президентът.

На етажа на лабораторията, тридесет метра под залата, в която се намираха, един аспирант, работещ като лабораторен асистент, отвори вентила към контейнера с нормалната за Марс газова смес. Постепенно налягането нарастваше, чуваше се остро, но все по-силно съскане. Увеличаването на налягането до 150 милибара не помагаше по никакъв начин на функциите на Хартнет. Новото му тяло игнорираше повечето от факторите на околната среда. Еднакво добре се чувстваше и сред ветровете на Арктика, и в пълен вакуум, и в мъглите на екваториалния ден на Земята, при налягане 1080 милибара и висока влажност. Навсякъде и при всички условия се чувстваше еднакво комфортно. Или еднакво некомфортно, тъй като Хартнет беше съобщил, че новото му тяло го боли, щипе и прежулва. Можеха просто да отворят цялата клапа и да вкарат вътре всичкия газ, но след това трябваше отново да го изпомпват за следващите тестове.

Накрая съскането престана и се чу гласът на киборга. Беше като шушнене на кукла.

— Благодаряя. Как сссте там, добре лиии? — Ниското налягане му погаждаше номера с дикцията, най-вече поради факта, че вече нямаше истински трахея и ларинкс. След месец като киборг говоренето бе престанало да е съвсем естествено за него, тъй като беше започнал да забравя и да вдишва.

Експертът по визуалните системи се обади иззад Роджър:

— Знаят, че тези очи не са пригодени към резки промени в налягането. Ще видят, ако по тях се появят пукнатини. — Роджър примигна, представяйки си фасетната кристална топка, пръсната в орбитата си. Жена му се засмя.

— Седни, Брад — покани го тя, като се измъкна от ръката на мъжа си. Роджър несъзнателно му направи място, гледайки втречено в екрана. Гласът от микрофона продължаваше:

— Начало. Пет. Четири. Три. Две. Едно. Започни.

Киборгът трмаво приклезна над капака на черна полирана метална кутия. Без да се бави плъзна острието на отвертката в почти невидимия шлиц, превъртя точно на четвърт оборот, повтори движението на още едно място и махна капака. Дебелите му пръсти внимателно преровиха многоцветния сноп проводници, откриха овъглена червено-бяла жица, разпоиха я, поскъсиха я, за да отстранят овъглената изолация, оголиха я, като просто я прекараха през ноктите, и я свързаха към извода. Най-много време отне загряването на поялника — повече от минута. След това беше направена нова спойка, снопът кабели — натъпкан обратно във вътрешността на кутията, капакът — поставен и киборгът се изправи.

— Шест минути, единадесет цяло и четири десети секунди — обяви гласът на брояча.

Директорът на проекта пръв започна да ръкопляска. След това се изправи и произнесе кратка реч. Той обясни на президента, че целта на проекта „Човек плюс“ е да се модифицира човешкото тяло така, че да може да живее на повърхността на Марс тъй лесно и безопасно, както един нормален човек би вървял през житните полета на Канзас. Направи преглед на космическата програма с участието на човек — от орбиталните полети до космическите станции и сондите за дълбокия Космос. Изброи някои от по-важните данни, свързани с Марс: суша, чиято площ е много по-голяма от тази на земната, независимо от по-малкия диаметър на планетата, тъй като там няма морета.

Температурен диапазон, подходящ за живи същества, модифицирани по съответния начин. Несметни потенциални богатства. Президентът слушаше внимателно, въпреки че сигурно всяка дума му беше известна.

— Благодаря, генерал Скейниън — отвърна президентът. — Мога ли да добавя само още нещо.

Той живо се покачи на подиума и замислено се усмихна към научните работници.

— Когато бях момче — започна, — светът беше прост. Големият проблем се състоеше в това по какъв начин да се помогне на възникващите свободни нации на Земята да влязат в обществото на цивилизованите държави. Това бе по времето на „желязната завеса“. Те си бяха от тяхната страна, заключени, под карантина. А всички останали бяха от нашата страна. Сега — продължи той — нещата се промениха. Свободният свят преживява тежки времена. Излезеш ли от нашия Североамерикански континент, къде попадаш? Навсякъде, където погледнеш — колективни диктатури и няколко независими острова като Швеция и Израел. Не съм тук да ви напомням древната история. Било, каквото било, и ние не можем никого да виним за това. Всеки знае кой загуби Китай и предаде Куба на другата страна. Знаем кое управление доведе до падането на Англия и Пакистан. Няма какво да говорим за тези неща. Ние трябва да гледаме към бъдещето. И ще ви кажа, дами и господа, че бъдещето на свободната човешка раса е във вашите ръце. Може би на нашата планета сме имали някои неудачи. Но това е минало. Вече можем да погледнем към Космоса. Да погледнем и какво виждаме? Виждаме една друга земя. Планетата Марс. Както многоуважаемият директор на проекта генерал Скейниън току-що каза, това е планета в много отношения по-обещаваща от тази, на която сме родени. И тя може да бъде наша. Ето къде се намира бъдещето на свободата и от вас зависи да ни го дадете. Зная, че ще го сторите. Разчитам на всекиго от вас.

Той съсредоточено огледа наоколо, срещайки погледа на всеки един присъстващ. Чарът на стария Даш завладя цялата зала.

След това внезапно се усмихна, благодари и излезе, заобиколен от хората на Тайните служби.

[1] Число на Мах — отношение между скоростта на обекта и скоростта на звука. Бел. прев. ↑

[2] Джон Тениъл (1820–1914), английски илюстратор. Бел. прев.
↑

3. ЧОВЕКЪТ СЕ ПРЕВРЪЩА В МАРСИАНЕЦ

Имаше време, когато Марс изглеждаше като една друга Земя. През 1877 г. в Милано астрономът Скиапарели, взирайки се през телескопа си по време на доближаването на двете планети видя неща, които сметна за „канални“, обяви ги за „canali“ и половината от образованото население на Земята започна да ги възприема като такива. Включително и почти всички астрономи, любопитно насочили телескопите си в същата посока и открили нещо повече.

Канали? Тогава те трябва да са били изкопани с определена цел. Каква ли е била? Да събират вода — нямаше друго логично обяснение на този факт.

Логиката на този силогизъм се наложи и към края на века едва ли на света имаше някой, който да се съмнява в него. Прието бе като научна истина, че Марс се обитава от по-стара и по-мъдра цивилизация от нашата. Само да можехме да си поговорим с тях, какви чудеса бихме могли да научим! Пърсивал Лоуел размишлява дълго над скиците си и предложи първия опит за връзка с марсианците. Да се нарисуват големи евклидови триъгълници в пустинята Сахара, да се очертаят със съчки или да се изкопаят като канавки, които да се напълнят с петрол. След това през някоя безлунна нощ, когато Марс се намира високо в небето на Африка, да се запалят. Огньовете трябваше да бъдат видени от марсианските очи, които, според Лоуел, трябваше да бъдат постоянно приковани към марсианските телескопи. Те щяха да разпознаят триъгълниците и квадратите. Те щяха да разберат, че се търси контакт, и поради по-напредналия си разум щяха да намерят начин да отговорят.

Не всички вярваха толкова много и толкова твърдо като Лоуел. Някои твърдяха, че Марс е прекалено студен и прекалено малък, за да подслони високоинтелигентна раса. Да се прокопаят канали? Та това е едно доста елементарно селско умение, а раса, която умира от жажда, би могла да изкопае толкова големи канали, че да се виждат и от

Космоса, за да оцелее. Но това означаваше, че там природата е доста сурова. Раса, която обитава такава среда, би приличала на ескимосите — завинаги уловени на прага на цивилизацията, тъй като светът извън иглутата е прекалено враждебен, за да могат свободно да се занимават с абстрактни размишления. Без съмнение, ако нашите телескопи можеха да уловят лицето на марсианеца, щяха да ни покажат само една животинска маска, безстрастна и застинала, с волското изражение на същество, което може да пренася пръст и да засява култури, но не и да се стреми към висините на духа.

Но така или иначе, умни или диваци, марсианците съществуваха — или поне така смятаха най-добрите умове на времето.

По-късно бяха създадени по-добри телескопи, намериха се и по-добри начини за разгадаване на образите, които те разкриваха. Към лещите и огледалата се прибавиха камерата и спектроскопът. С всеки изминал ден Марс се доближаваше все повече и повече до очите и мозъците на астрономите. С всяка следваща крачка, с получаването на все по-голямо и по-ясно изображение на планетата, образът на предполагаемите обитатели на планетата ставаше все по-мъгляв и нереален. Въздухът беше недостатъчен. Водата беше недостатъчна. Беше прекалено студено. С повишаването на разделителната способност на телескопите каналите се разпаднаха на неправилни петна по повърхността на планетата. Нямахте ги и градовете, които трябваше да се намират край пресечните им точки.

След първия полет на космическа сонда до Марс митът за марсианците, които не бяха живели никога и никъде, освен във въображението на хората, беше безвъзвратно мъртъв.

Все още имаше известна надежда да съществува някаква форма на живот, може би нисши растения или прости амфибии. Но не и хора. Дишащо въздух, зависимо от водата същество, подобно на човека, не би могло да преживее на повърхността на Марс дори и четвърт час.

Най-бързо би го убила липсата на въздух. Смъртта му нямаше да настъпи от просто задушаване. То не би могло да остане живо достатъчно дълго, за да се случи това. При налягане 10 милибара на повърхността на Марс кръвта му би закипяла и би умряло в конвулсии. Ако по някакъв начин успееше да го преодолее, тогава би загинало поради липса на въздух за дишане. Ако и това можеше да бъде преодоляно — например, чрез резервоар с въздух и маска на лицето, в

която да се подава смес от газове, несъдържаща азот, при някакво средно налягане — между това на Марс и на Земята пак би умряло. Би умряло от излагането без всякаква защита на прякото слънчево излъчване. Би умряло от екстремните температури на Марс — най-високите стойности, на които се доближаваха до тези през горещ летен ден, а най-ниските бяха под тези на антарктическата полярна нощ. Би умряло от жажда. И ако по някакъв начин успееше да преодолее всичко това, бавно, но сигурно би умираше от глад, тъй като никъде по повърхността на Марс не може да се срещне и хапка храна, подходяща за човешко същество.

Но има и други аргументи, които противоречат на изводите, направени върху основата на обективните факти. Човек не е прикован към обективните факти. Ако не са му удобни, той ги променя или ги заобикаля.

Човек не би могъл да оцелее на Марс. Човек не би могъл да оцелее и в Антарктика. Но все пак успява.

Човек оцелява на места, където би трябвало да умре, като си осигурява по-добра среда за живот. Той носи със себе си необходимите неща. Първото му постижение в това отношение е облеклото. Второто — способността да съхранява храната си, например пушено месо и сушено зърно. Третото — огънят. Последното му постижение са всички онези устройства и системи, които му осигуриха достъп до морското дъно и космическото пространство.

Първата чужда планета, върху която стъпи човешки крак, беше Луната. Тя е по-враждебна от Марс, тъй като нужните за живота вещества, които на Марс се намират в много ограничени количества, на Луната въобще липсват. Въпреки това през 60-те години човекът се озова на Луната, като въздуха, водата и всичко останало, необходимо за животоподдържащите системи беше монтирано в скафандрите или вградено в модулите за прилуняване. Тези системи можеха да се направят и по-големи, но трудностите идваха от огромните разстояния. Това беше началото на изграждането на полупостоянни колонии, не беше далече и моментът, когато щеше да бъде възможно да се създадат самоподдържащи се колонии със затворен вътрешен цикъл. И тук от първостепенна важност се оказа проблемът с доставките. За поддържането на живота на един човек са необходими тонове

материали, а за всеки килограм товар, изстрелян в Космоса, се изразходват милиони долари за гориво и оборудване. Но и това все пак беше в рамките на възможното.

Марс е няколко пъти по-далече от Луната. Луната обикаля само на около четиридесет хиляди километра от Земята. Разстоянието между Земята и Марс при максималното им доближаване, което се случва само няколко пъти на век, е над сто пъти по-голямо.

Марс е не само по-далече от Земята, той се намира и по-далече от Слънцето. Докато Луната получава същата енергия на квадратен сантиметър като Земята, Марс, съгласно закона за обратно пропорционалните квадрати, получава само половината от това количество.

По всяко време на денонощието има точка от повърхността на Земята, от която може да се изстреля ракета към Луната. Но Марс и Земята не обикалят една около друга, а се въртят заедно около Слънцето, и тъй като правят това с различни скорости, понякога не са много близко една до друга, а има моменти, в които са много отдалечени. Единствено, когато разстоянието между тях е минимално, може ефективно да се изстреля ракета от едната планета към другата, а тези моменти са само веднъж на всеки две години и продължават около месец.

Дори факторите, които правят Марс да прилича повече на Земята, действат против създаването и поддържането на колония. Планетата е по-голяма от Луната и гравитацията ѝ е по-близка до земната. По тази причина за ракетата е необходимо повече гориво, за да кацне, и повече гориво, за да се откъсне от притеглянето ѝ.

От всичко казано дотук следва, че една колония, изградена на Луната, може да се поддържа от Земята, докато една колония върху Марс не може.

Поне колония от обикновени човешки същества.

Но какво би станало ако бъде поизменена човешката природа?

Да предположим, че вземем стандартното човешко тяло и променим само някои от елементите му. На Марс няма въздух. Тогава да извадим дробовете и да ги заменим с миниатюрна каталитична система за регенериране на кислорода. За това е необходима енергия, но тя може да се получава дори от далечното Слънце.

Кръвта в стандартното човешко тяло би закипяла; добре, да елиминираме кръвта, поне от крайниците и повърхностните части на тялото — да изградим крака и ръце, които се задвижват от мотори, вместо от мускули — и да оставим кръвта да обслужва само топлия, добре защитен мозък. Нормалното човешко тяло се нуждае от храна, но ако по-голямата част от мускулатурата се замени с мотори, необходимостта от нея рязко спада. Остава единствено мозъкът, който трябва да се захранва във всеки момент, и за щастие, предвид енергийните нужди, мозъкът е органът в човешкия организъм, чиито потребности са най-ниски. Филия хляб на ден е напълно достатъчна.

Вода? Тя вече не е необходима, освен за евентуалните загуби — подобно на добавянето на спирачна течност към спирачната уредба на автомобила на всеки няколко хиляди километра. След като тялото веднъж се е превърнало в затворена система, през него не е необходимо да шурти вода, за да се осъществяват процесите пиене, циркулиране в организма, отделяне или изпотяване.

Радиация? Това е проблем с две остриета. Слънчевите изригвания са непредвидими, тогава дори на Марс нивото на радиацията е прекалено високо за човешкия организъм; следователно тялото трябва да бъде защитено с изкуствена кожа. През останалото време съществува само обикновената видима и ултравиолетова светлина, която идва от Слънцето. Тя не е достатъчна, за да осигури топлина, дори не е достатъчна за добро зрение; ето защо енергията трябва да се поглъща от по-голяма площ — трябва да се създадат големи рецептори, подобно ушите на прилепа, а очите да се заменят с механични структури, за да се подобри зрението.

Ако всичко това бъде извършено върху човешкото тяло, би се получило вече далеч не човешко същество. Това ще е човек плюс голям брой елементи на допълнително оборудване.

Човек, превърнат в кибернетичен организъм — киборг.

Първият човек, превърнат в киборг, по всяка вероятност бе Уили Хартнет. Съществува и известно съмнение. Носеха се упорити слухове за експерименти, проведени в Чиком, които са имали временен успех, но после са се провалили. Беше обаче пределно ясно, че Хартнет е единственият жив в този момент. Роден по най-нормален начин и

носил обикновен човешки образ тридесет и седем години, той започна да се променя едва през последните осемнадесет месеца.

Първоначално промените бяха незначителни и временни.

Сърцето не бе отстранено веднага. Само за все по-дълги периоди от време на време биваше замествано от пластмасова ротационна помпа, която беше прикачена към раменете му.

Очите също не бяха отстранени... веднага. Само бяха скрити зад гумена превръзка, докато се упражняваше да разпознава обърканите форми от околния свят, предавани чрез електронна камера, свързана по хирургичен път с очния му нерв.

Една по една бяха тествани отделните системи, които щяха да го превърнат в марсианец. Едва след като всеки отделен компонент беше изпитан и настроен и се потвърдеше задоволителното му функциониране, пристъпиха към постоянните изменения.

На практика те не бяха съвсем постоянни. Това бе нещо, в което Хартнет вярваше. Хирурзите му бяха обещали, а той от своя страна бе обещал на съпругата си, че всички промени са и щяха да бъдат само временни. След приключване на мисията и след успешното му завръщане хирурзите щяха да отстранят всички допълнителни елементи и да ги заменят с мека човешка тъкан, за да му върнат обикновения човешки образ.

Той разбираше, че никога няма да бъде съвсем същия. Нямахше начин да бъдат запазени собствените му органи и тъкани. Само можеха да бъдат заменени с еквивалентни. Трансплантираните органи и пластичната хирургия щяха да възвърнат хуманоидния му вид, но шансът да използва паспорта със старата си снимка беше минимален.

Но това нямаше особено значение за него. Никога не се беше смятал за особено красив. Беше доволен да знае, че отново ще има човешки очи — разбира се, не неговите собствени. Но лекарите обещаха да бъдат сини и отново да ги покриват мигли и клепки, а при известен късмет, смятаха те, щяха да могат отново да плачат. (От щастие, надяваше се Хартнет.) Сърцето му отново щеше да представлява шепа мускули и да изпомпва червена човешка кръв до крайниците и цялото му тяло. Гръдните мускули щяха да вкарват в белите му дробове въздух, а там естествените човешки алвеоли щяха да абсорбират кислорода и да освобождават въглеродния двуокис. Огромните фоточувствителни уши като на прилеп, (те създаваха доста

проблеми, защото здравината им беше съобразена с гравитацията на Марс, но не и със земното притегляне, поради което често се налагаше да бъдат демонтирани и връщани за ремонт) щяха да бъдат разглобени и махнати. Кожата, толкова болезнено създадена и имплантирана, щеше по същия болезнен начин да бъде отстранена и заменена с човешка, която отново щеше да се изпотява и окосмява. (Собствената му кожа все още се намираше под плътното изкуствено покритие, но той не очакваше, че тя ще се запази по време на експеримента. Функциите ѝ щяха да бъдат нарушени, докато се намираше под пластмасовия защитен слой. Почти сигурно бе, че през това време тя щеше да изгуби качествата си и щеше да се наложи да бъде заменена.)

Съпругата на Хартнет бе изтръгнала от него едно обещание. Беше го накарала да се закълне, че докато носи ужасяващата маска на киборг, няма да се появява пред погледа на децата си. За щастие децата бяха достатъчно малки, за да бъдат заблудени. а учителите, приятелите, съседите, родителите на съучениците им и всички останали бяха въввлечени в играта чрез разказвани на ухо истории за тропически кожни заболявания. Те бяха любопитни, но легендата проработи и никой не настояваше бащата на Тери да присъства на родителските срещи или съпругът на Бренда да участва в барбекютата, организирани в задния двор.

Самата Бренда Хартнет опита да не се среща с мъжа си, но след известно време любопитството прогони страха. Един ден тя се промъкна в помещението, докато Уили извършваше тестове за координация, карайки колело по червеникавите пясъци с кофа вода, сложена върху кормилото на велосипеда. С нея беше Дон Кеймън, който очакваше тя да припадне, да закрепси или да повърне. Тя не стори нито едно от тези неща, като учуди не само свещеника, но и самата себе си. Киборгът изглеждаше като изваден от японски филм на ужасите, за да бъде възприеман сериозно. Едва през нощта тя свърза съществуването с уши на прилеп и кристални очи с бащата на своите деца. На следващия ден посети шефа на медицинската група и му каза, че Уили би трябвало да усеща нужда от полови контакти и че не вижда причина да не се срещне с него. Докторът трябваше да ѝ обясни, че Уили не е намерил у себе си сили да ѝ каже, че при сегашното му положение, тези функции са били сметени за излишни и по тази причина временно, хм, са били отстранени.

Междувременно киборгът се трудеше над тестовете и очакваше болките на всяка следваща трансплантация.

За него светът бе разделен на три части. Първата се състоеше от няколко помещения с налягане, съответстващо на височина около 2 500 метра над морското равнище, така че при необходимост в тях да можеха да влизат и излизат участниците в проекта, които след това усещаха само леко неразположение. Там спеше, когато можеше, и ядеше малкото, което му даваха. Непрекъснато беше гладен. Безуспешно се бяха опитвали да притъпят ненаситния апетит и да го изключат от усещанията му. Втората част беше помещение, в което се поддържаха нормални за Марс условия. В него Хартнет правеше гимнастически упражнения и изпълняваше тестовете, чрез които архитектите на новото му тяло можеха да наблюдават своето творение в действие. Третата част представляваше камера с ниско налягане върху колела, с която се придвижваше от личните си покои до отделението за тестове или до всяко друго място, където, макар и рядко, му се случваше да отиде.

Помещението с нормални за Марс условия приличаше на клетка от зоологическа градина, където можеше да бъде наблюдаван по всяко време. Камерата на колела не му предлагаше нищо освен очакването да бъде преместен на някое друго място.

Единствено в малкия двустаен апартамент, който официално се смяташе за негов дом, намираще известен комфорт. Там бяха неговият телевизор, неговата стереоуредба, неговият телефон, неговите книги. От време на време го посещаваше някой от аспирантите или асистент-астронавтите за партия шах или за кратък разговор, но гърдите им понасяха тежко натоварването, а дробовете напразно се опитваха да помпат въздух при налягане, съответстващо на 2 500 метра височина над морското равнище. Той очакваше тези посещения с нетърпение и се опитваше да ги направи по-дълги. Когато беше сам, разчиташе единствено на себе си. Рядко четеше. Понякога сядаше пред телевизора, независимо какво предаваха. Най-често „почиваше“. Поне така описваше този процес на посетителите си, като под това разбираше седене или лежане с визуална система в състояние на готовността. Сякаш лежиш буден със затворени очи. Сензорите му можеха да регистрират силна светлина, така както очите на заспал

човек могат да усетят светването на лампа през затворените клепачи; звукът също можеше да проникне. В тези моменти мозъкът му скачаше от една мисъл на друга, връхлитаха го спомени за секс, храна, ревност, секс, гняв, деца, носталгия, любов... докато не закопнееше за облекчение и не получише доза самохипноза, след което усещаше мозъка си напълно промит. След това в режим „почивка“ не правеше почти нищо съзнателно, докато нервната му система се прочистваше и подготвяше за новите болезнени усещания, а мозъкът му отброяваше секундите до края на полета и връщането на нормалното му човешко тяло.

А тези секунди бяха безчет. Той често ги пресмяташе. Седем месеца полет до Марс. Седем месеца обратно. В началото няколко седмици подготовка за старта и в края — за отдих, преди да започнат процедурите за възвръщане на собственото му тяло. Няколко месеца — никой не можеше да каже точно колко — необходими за хирургически операции и подмяна на отделните органи.

Секундите, доколкото можеше да ги пресметне приблизително, бяха четиридесет и пет милиона. Плюс-минус десет милиона. Той усещаше настъпването на всяка една от тях, разгръщането и отминаването ѝ във вечността.

Психолозите се опитаха да го предпазят от това, като планират всяка минута от времето му. Опитаха се да го проучат с помощта на непочтени тестове и сканиране. Позволи им да надничат, но вътре в себе си запази цитаделата на уединението, където нямаше да ги допусне. Хартнет никога не се бе смятал за самовглъбен човек; знаеше, че е малко вятърничав, отворен и не крие нищо от живота си. На времето това му допадаше. Но сега, когато от него не бе останало нищо, освен дълбините на съзнанието му, ревностно ги пазеше.

Понякога му се искаше да знае как да изследва собствения си живот. Искеше му се да може да разбере причините, поради които вършеше това или онова.

Защо беше станал доброволец в тази мисия? Понякога се опитваше да си спомни, след което решаваше, че никога не е знаел. Дали защото Свободният свят се нуждаеше от марсианското жизнено пространство? Или защото желаше славата на първи марсианец? За пари? Заради възможността да прати децата си в по-добри училища и колежи? Да спечели любовта на Бренда?

Вероятно причината беше някъде сред изброените, но все не успяваше да си спомни. Ако въобще някога е знаел.

Във всеки случай съдбата му беше предопределена. Единственото нещо, в което беше сигурен, бе, че път назад няма.

Щеше да им позволи да вършат всякакви диви, садистични експерименти с тялото му. Щеше да управлява космическия кораб и да го отведе до Марс. Щеше да прекара седем безкрайни месеца в орбита, щеше да слезе на повърхността, щеше да изследва, да определи границите на участъка, да запази „правото на собственост“, да вземе проби, да фотографира и анализира. Щеше отново да се издигне в космическото пространство и да преживее по някакъв начин следващите седем месеца на обратния път, за да им донесе цялата желана информация. Щеше да приеме медалите и поздравленията, лекциите и телевизионните интервюта, договорите за книги.

След което щеше да се остави в ръцете на хирурзите, за да върнат нормалния му вид.

Беше решил всичко това и беше сигурен, че ще го направи.

Имаше само един въпрос, който го терзаеше и на който не бе намерил отговор. Беше свързан със случайност, за която не бе подготвен. Когато за първи път се записа доброволец в програмата, съвсем откровено и честно му заявиха, че медицинските проблеми са много сложни и не докрай познати. При някои от тях щяха да се учат как да постъпват върху самия него. Беше възможно някои от решенията да са труднооткриваеми или погрешни. Можеше възвръщането на първоначалния му образ да се окаже, е, да речем, трудно. Това беше казано ясно още в самото начало, след което повече не бе повторено.

Но той помнеше. Проблемът, който все още не бе решил, бе какво щеше да направи, ако по някаква причина не успееш да му възвърнат човешкия образ. Това, което не можеше да реши, бе дали просто да се самоубие или заедно с това да не убие и възможно най-много свои приятели, началници и колеги.

4. ЧЕТИРИМАТА НОСИТЕЛИ НА ПОКРОВА

Роджър Торауей, о.з. полковник от Военновъздушните сили на Съединените щати, бакалавър, магистър, почетен доктор на науките. Когато на сутринта се събуди, екипът от нощната смяна вече приключваше проверката на фоторецепторите на киборга. Напоследък бяха констатирани неочаквани спадания на напрежението в мониторите, но тестовете не дадоха резултат, а и след като ги оголиха и демонтираха, пак не откриха нищо. Накрая заключиха, че са годни за работа.

Роджър спа лошо. Отговорността да бъдеш пазител на последната слаба надежда на човечеството за свобода и достойнство, беше смазваща. Събуди се с тази мисъл. Част от Роджър Торауей, която обикновено дремеше, беше все още на девет години. Тя вземаше всяка дума на президента за чиста монета, въпреки че самият Роджър — дипломат и шеф на мисия, обиколил целия свят, опознал десетки столици, не приемаше със съзнанието си, че този „Свободен свят“ съществува.

Докато се обличаше, мозъкът му беше зает с познатата задача да отговаря на собствените му съмнения. Да приемем, че Даш е честен и почтен, а завладяването на Марс означава спасение за човечеството, разсъждаваше той. Можем ли да се откажем? Представи си Уили Хартнет — хубавец (или поне беше такъв, преди с него да се заемат специалистите по протезиране). Симпатичен. Сръчен. Но също и малко лекомислен, ако трябва да погледнем честно на нещата. Човек, който малко прекалява с пиенето в клуба в събота вечер. Не би могъл да му се довериш, ако на някое парти остане сам в кухнята с чужда съпруга.

Той не беше герой, откъдето и да го погледнеш. Но какъв беше тогава? Роджър прехвърли в съзнанието си всички дубльори на киборга. Номер едно, Вик Фрайбарт, в момента на официална обиколка с вицепрезидента и временно отпаднал от списъка. Номер две — Карл

Мазини, в момента в отпуск по болест, докато зарасне кракът му, счупен в Снежните планини. Номер три беше той самият.

Никой от тях не притежаваше качества, които биха му позволили да повтори Вали Фордж^[1].

Пригответи си закуска, без да буди Дороти, изкара колата и я остави със запален двигател върху въздушната възглавница, докато вземе сутрешния вестник, хвърли го в гаража и затвори вратата.

— Видя ли сутрешните новини? — махна му съседът, запътен към мястото на срещата с колегата, чийто ред беше да го кара до службата. — Даш май е бил в града снощи. Някаква конференция на високо равнище.

— Не, не съм включвал телевизора тази сутрин — отвърна Роджър автоматично. Но пък се срещнах с Даш, помисли си той, и мога да те накарам да се чувстваш като глупак. Подразни се от мисълта, че не можеше да му го каже. Мерките за сигурност определено бяха досадни. Половината от неприятностите му с Дороти напоследък, в това беше сигурен, произтичаха от факта, че на сутрешните сбирки на жените от околността и срещите на кафе ѝ беше позволено да споменава съпруга си само като бивш астронавт, в момента на административна служба. Дори пътуванията му в чужбина трябваше да бъдат прикривани с евтини номера — „извън града“, „в командировка“, всичко друго, но не и „съпругът ми тази седмица има среща с шефовете на Военновъздушните сили на Баутоленд“. Тя се беше опънала. Продължаваше да се опъва, или поне да се оплаква на Роджър от това твърде често. Но доколкото му беше известно, все още не бе нарушавала правилата за сигурност. Поне три от съпругите правеха доноси до офицера от сигурността в лабораторията, така че без съмнение щеше да научи.

Щом влезе в колата, Роджър се сети, че не беше целунал Дороти за довиждане.

Реши, че това е без значение. Тя нямаше да се събуди и да разбере; ако по някаква случайност се събудеше, щеше да протестира, че е прекъснал съня ѝ. Но не му се искаше да нарушава традицията. Докато си мислеше за това, изкара колата до автоматичната пътна лента, набра кода на лабораторията и потегли. Въздъхна, включи телевизора и гледа „Тудей шоу“ през целия път до работата.

Донъли Кейман, бакалавър, магистър на хуманитарните науки, философ, Общество на Исус. Когато започна да отслужва литургията в женския параклис „Света Джуд“, на петдесетина километра извън града, в другия край на Тонка киборгът поглъщаше лакомо дневната си дажба. Дъвчеше трудно, защото липсата на упражнения беше причинила възпаление на венците му, а слюнката вече не се отделяше обилно, както би трябвало да бъде. Но киборгът ядеше с ентузиазъм, без да мисли за тестовите, които го очакваха през деня, а когато завърши, отпрати тъжен поглед към празната чиния.

Дон Кеймън беше на тридесет и една години, най-известният в света марсолог — поне в Свободния свят. (Кейман допускаше, че старият Парнов от института „Шкловски“ в Новосибирск също знае това-онова.) Той беше още и свещеник. Ала не смяташе, че е повече едното, отколкото другото — работата му беше да изучава Марс, а личността му беше отдадена на свещеническия сан. Педантично и с радост пое нафората, отпи глътка вино и изрече финалното опрощение, после хвърли поглед към часовника си и подсвирна. Закъсняваше. Смени дрехите си за нула време. Понечи да шляпне момчето до олтара, което се хилеше, докато му отваряше вратата. Симпатяга. Кейман си помисли, че един ден и то можеше да стане свещеник и учен.

Облечен вече със спортна риза и бермуди, скочи в автомобила си. Беше класически модел, на колела, а не на въздушна възглавница, и можеше да се кара извън автонасочващите магистрали. Но пък къде ли можеше да се отиде извън магистралите? Набра лабораторията, включи главното охраняване и разгърна вестника. Малката кола автоматично се насочи към магистралата, откри пролука в автомобилния поток, ускори рязко, мушна се в нея и понесе собственика си със сто и тридесет километра в час към службата.

Новините във вестника, както обикновено, бяха твърде лоши.

В Париж МФП нанесъл нов удар върху мирните преговори в Чандригар. Израел отказва да освободи Кайро и Дамаск. Военното положение в Ню Йорк сити, в сила вече петнадесет месеца, не могло да помогне на конвоя от Десета планинска дивизия, попаднал в засада, докато се опитвал да се промъкне през моста Бронкс-Уайтстоун в помощ на гарнизона в Ши Стейдиъм; петнадесет войника са убити, а колоната се завърнала в Бронкс.

Кеймън тъжно остави вестника. Наклони назад огледалото за обратно виждане, вдигна страничните стъкла, за да се предпази малко от вятъра, и започна да реше дългата си до раменете коса. Двадесет и пет пъти във всички посоки — това се бе превърнало в ритуал, откакто беше започнал да отслужва литургия. По-късно щеше отново да я срещне, тъй като имаше уговорка да се срещне за обяд със сестра Клотилда. Тя беше почти решила, че иска да се освободи от някои от своите тържествени обети, и на Кейман му се искаше да подновят дискусиата си колкото се може по-скоро и да я продължат колкото се може по-дълго, стига да беше удобно.

Тъй като разстоянието, което трябваше да измине, беше по-късо, пристигна в лабораторията малко преди Роджър Торауей. Двамата излязоха заедно, включиха колите си в системата за паркиране и се отправиха към стаята за брифинги с един и същ асансьор.

Докато заместник-директорът Гембъл де Бел се готвеше да стегне юздите на персонала на сутрешния брифинг, киборгът се намираше на тридесетина метра от него, гол, със сведена надолу глава, като орел с разперени криле. На Марс щеше да яде само храна с ниско съдържание на отпадъчни вещества, при това не много. На Земята се смяташе за необходимо да се използва макар и в ограничена степен отделителната му система, независимо от трудностите, произтичащи от измененията в тъканите и в обмяната на веществата. Хартнет се радваше на храната, но мразеше клизмите.

Ръководителят на проекта беше генерал. Научният ръководител беше известен биопсихолог, работил на времето с Уилкинс и Полинг, но спрял да се занимава с наука още преди двадесет години, за да се превърне във фигурант, съзнавайки, че само така може да се добере до слава и награди. Нямаше какво да прави в лабораториите, занимаваше се с връзките с тайнствените личности, които държаха ключа към парите.

Основната тежест на програмата падаше върху заместник-директора. Тази сутрин се беше натрупала камара от съобщения и доклади, които вече беше прочел.

— Кодирайте картината — нареди той от катедрата, без да вдигне поглед. На монитора над главата му гротескният профил на Уили Хартнет се разпадна на линии, след това се разсипа като сняг и отново възстанови нормалния си вид. (Камерата показваше само

главата на киборга. Хората в залата не можеха да видят унижителното страдание, на което беше подложен Уили, въпреки че повечето от тях бяха доста наясно с нещата от сводките за състоянието му в ежедневния бюлетин.) Изображението загуби цвят. Растерът на образа сега беше по-груб и нестабилен, но вече отговаряше на изискванията за сигурност (в случай, че някой шпионин беше успял да се промъкне през кордона), а в края на краищата лицето на Хартнет не можеше да пострада кой знае колко от влошеното качество на изображението.

— Добре — рязко поде заместник-директорът, — чухте Даш снощи. Той не е дошъл тук, за да печели гласовете ви, той иска действия. Това искам и аз. И никакви гафове повече като този с фоторецепторите.

Обърна страницата и зачете:

— Сутрешен доклад за състоянието. Всички системи на командир Хартнет функционират задоволително с три изключения. Първо, изкуственото сърце не понася добре продължителните натоварвания при ниски температури. Второ, компютърната визуална система не е достатъчно чувствителна при честоти, по-високи от средно синьо — разочарован съм от това. Брад — добави той, като хвърли поглед към Александър Бродли, експерта по визуалните системи. — Знаете, че способността за възприемане на ултравиолетовото излъчване е от изключителна важност за проекта. Трето, възможностите за комуникация. Трябваше да признаем това пред президента снощи. Не му хареса, на мене също. Този микрофон в гърлото не работи. Нямаме ефективна гласова връзка при нормално марсианско налягане и, ако не успеем да се справим, ще трябва да се върнем към конвенционалните визуални системи. Осемнадесет месеца ще се окажат хвърлени на вятъра.

Той огледа стаята и се втренчи в специалиста по сърдечната дейност.

— Добре. А какво става с кръвообращението?

— Проблемите идват от задържането на топлина — отвърна Файнман отбранително. — Сърцето работи отлично. Да не искате да го проектирам за работа при безумни условия? Бих могъл, но ще стане над два метра. Оправате термичния баланс. При ниски температури кожата се затваря и не пропуска топлината. Естествено, че при понижаване на температурата нивото на кислорода в кръвта пада, а

сърцето увеличава пулса си. Така би трябвало да бъде. Какво искате? В противен случай той ще припадне, вероятно от недостиг на кислород в мозъка. И какво ще стане тогава?

Високо от стената ги наблюдаваше безизразното лице на киборга. Той беше сменил положението си (клизмата беше приключила, подлогата — махната и вече можеше да седне). Роджър Торауей, който не се интересуваше особено от дискусията, оставаща далеч от неговата специалност, гледаше замислено киборга. Чудеше се какво ли си мисли старият Уили, слушайки подобни разговори. Роджър доста се беше поровил из психологичните изследвания върху Хартнет, тъй като тази материя будеше любопитството му, но не успя да научи много от тях. Беше сигурен, че знае защо. Всички те бяха подлагани хиляди пъти на подобни тестове, така че бяха придобили способност да отговарят на въпросите по начин, който би задоволил екзаминаторите. Почти всеки от работещите в лабораториите би трябвало да се е научил да го прави или съзнателно, или рефлексивно. Биха били фантастични покерджии, помисли си той и с усмивка си спомни партиите покер, изиграни с Уили. Тайничко намигна на киборга и вдигна палец. Хартнет не отвърна. По огромните червени, фасетирани очи беше невъзможно да се разбере накъде гледа.

— ...Не можем да правим повече промени в кожата — настояваше специалистът по външната обвивка. — Вече се появява неудобството от голямата тежест. Ако поставим нови сензори, той ще се чувства сякаш през цялото време е облечен с мокър костюм.

За всеобща изненада от монитора прокътня дрезгав глас:

— Как по дяволите мислите, че се чувствам сега?

Настана неловко мълчание, всички в стаята си спомниха, че предметът на спора им всъщност е жив човек. Тогава специалистът по кожата настоя:

— Още една причина. Ще се опитаме да я изтъним, да я опростим и да намалим част от теглото ѝ. Не да я правим по-сложна.

Заместник-директорът вдигна ръка.

— Вие двамата ще работите заедно — нареди той на опонентите. — Не ми обяснявайте какво не можете да направите. Аз ви казвам какво трябва да се направи. А сега, ти, Брад. Какво става с границата на зрението?

— Под контрол е — отвърна Алекс Брадли весело. — мога да я регулирам. Но слушай, Уил, съжалявам, това означава още едно имплантиране. Виждам какво не е наред. В системата за връзка с ретината; където се филтрират излишните сигнали. Системата си е наред, но...

— Тогава я накарай да работи — отвърна заместник-директорът, поглеждайки часовника. — Какво ще кажете за проблемите с комуникацията?

— Обърнете се към специалистите по дишането — каза хардуеристът. — Ако ни предоставят малко повече задържан въздух, Хартнет може да придобие малко глас. Електронните системи са наред, по тях няма какво да се работи.

— Невъзможно — извика белодробният експерт. — сега сте ни оставили на разположение само петстотин кубически сантиметра обем! Той го изразходва за десет минути. Лично аз правих с него стотици упражнения за съхраняване на въздуха...

— Не може ли просто да шепти? — запита заместникът и добави, когато специалистът по комуникациите започна да чертае амплитудно-честотни криви: — Ще го разработите, нали? Всичко останало май върви добре. Но не намалявайте темпото! — Той прибра книгата в прозрачната папка и ги подаде на помощника си. — Това е. А сега да преминем към най-важното.

Почака да утихнат.

— Президентът снощи беше тук, защото датата на изстрелването е одобрена. Приятели, вече сме в реално време.

— Кога? — изкрещя някой.

Заместникът продължи:

— Възможно най-скоро. Трябва да завършим — и под това, приятели, аз разбирам следното: до старта през следващия месец да постигнем максимални характеристики при Хартнет, така че да може действително да живее на Марс, а не да се връща в лабораториите, когато нещо се повреди. Изстрелването е определено за осем нула нула на дванадесети ноември. Имаме на разположение още четиридесет и три дни, двадесет и два часа и няколко минути. Не повече.

Отново настъпи пауза, след това избухнаха гласове. Дори изражението на киборга се промени, въпреки че никой не би могъл да каже в каква посока.

— Това не е всичко — продължи заместник-директорът. — Датата е определена, тя не може да бъде променена и трябва да се съобразяваме с това; сега бих искал да ви кажа защо. Светлината, моля.

Лампите угаснаха. Заместникът на заместник-директора, без да дочака сигнал, включи диапроектора и върху стената на стаята, където всички, дори и киборгът от отдалечената си клетка можеха да го видят, се появи изображение. Защрихована с широка черна линия диаграма, която се издигаше диагонално нагоре към червена ивица. С яркооранжеви букви в горния край на диаграмата пишеше: СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО. САМО ЗА ГЛЕДАНЕ.

— Нека ви обясня какво е това — започна заместник-директорът. — Наклонът на черната линия се определя от двадесет и два параметъра, като се започне от международния кредитен баланс и се стигне до инцидентите с американски туристи, предизвикани от служебни лица в чужбина. Мярката е вероятността от война. Червената ивица в горния край е означена с „И.В.“, което означава „Избухване на враждебност“. Това не е абсолютно сигурно. Но статистиците твърдят, че когато се достигне горната граница, вероятността за избухване на война в рамките на шест часа е деветдесет процента, и както можете да видите, ние се движим към тази точка.

Шумът заглъхна. Настана гробна тишина. Накрая някой се обади:

— Какъв е мащабът по оста на времето?

— Данните са от тридесет и пет години. Имаме още време — бялото квадратче отгоре представлява няколко месеца, а не минути.

Катлийн Даути попита:

— А от тази диаграма става ли ясно с кого ще бъде войната?

Заместник-директорът се позабави, преди да отвърне:

— Не, това не се включва в диаграмата, но смятам, че всички имаме някакви предположения. Мога да споделя своето. Ако следите вестниците, сигурно знаете, че китайците съобщават за чудеса в производството на храни, които могат да дадат на света, ако приложат селскостопанските методи от провинция Синкианг в обширните пространства във вътрешността на Австралия. Е, каквито и планове да крои бандата марионетки в Канбера, аз съм съвсем сигурен, че нашата държавна администрация няма да позволи на китайците да влязат в

страната. Не и ако искат да имат моя глас, във всеки случай. — След малко добави: — Това е само лично мнение, не е необходимо да се записва в протокола на събранието. Не ми е известно официалното становище, но дори и да беше, нямаше да ви го кажа. Всичко, което знам, вече го знаете и вие. Прогнозите изглеждат доста печални. Вероятността от ядрена ескалация нараства стремително. Знаем и датата. Кривата сочи вероятност деветдесет процента след по-малко от седем години. — И добави: — Което означава, че ако дотогава нямаме жизнеспособна колония на Марс, може въобще да не бъдем живи да я дочакаме.

Александър Брадли, бакалавър на естествените науки, електронен инженер, доктор по медицина, доктор на естествените науки, о.з. полковник от морската пехота на САЩ. Докато Брадли напускаше залата и сериозното му изражение за пред събранието се смени с по-естествена, открита радост, налягането около киборга, предшествуващо преминаването му в камерата с нормални за Марс условия започна да намалява. Хората от контролния екип бяха някак загрижени. Въпреки че по лицето му не можеше да се прочете някакво чувство, данните от сърдечната дейност, дишането и другите жизнени функции, които се подаваха постоянно към тях, показваха, че състоянието на киборга е доста напрегнато. Предложиха да отложат тестовете за известно време, но той отказа сърдито:

— Не знаете ли, че почти предстои война? — попита с продрания си тембър и повече не проговори.

Решиха да продължат с тестовете, но да проверят отново психическото му състояние, веднага след като завършат.

Александър Брадли беше на десет години, когато загуби баща си и едното си око. Неделята след Деня на благодарността цялото семейство се връщаше от църква. Беше застудяло. Утринната слана покриваше пътя с незабележим тънък хлъзгав слой. Бащата на Брад караше много предпазливо, но и пред него, и зад него, и в насрещното платно имаше коли и, принуден да поддържа скоростта на колоната, той отговаряше кратко на въпросите на останалите от семейството. Внимаваше, но не достатъчно. Когато се случи нещастиято, не можа да направи нищо, за да го предотврати. На Брад, който бе седнал до баща си на предната седалка, му се стори, че колата, която се движеше

насреща им, на около тридесетина метра от тях се завъртя, бавно и спокойно, сякаш правеше ляв завой. Но там нямаше път. Баща му натисна спирачката. Колата им се забави и поднесе. Няколко секунди момчето наблюдаваше как другата кола се плъзгаше странично към тях. Тържествено, бавно и неизбежно. Никой не каза нищо — нито Брад, нито баща му, нито майка му от задната седалка. Никой не направи нищо, всички седяха вдървени по местата си, като на снимка за плакат на Националния съвет за движение по пътищата. Баща му стискаше вдървен волана, вперил поглед в отсрещната кола. Другият шофьор ги гледаше с широко отворени изумени очи. Никой не помръдна до удара. Въпреки поледицата триенето ги забави и относителната им скорост беше не повече от четиридесет километра в час. Но тя се оказа достатъчна. И двамата шофьори загинаха — бащата на Брад бе прободен, а другият мъж — обезглавен. Въпреки предпазните колани Брад и майка му получиха счупвания, порязвания и натъртвания, както и вътрешни наранявания; тя загуби подвижността на лявата си китка завинаги, а синът ѝ — едното си око.

Двадесет и три години по-късно Брад все още сънуваше този миг. Будеше се разтреперан от уплаха, потънал в пот, с вик на жадните за глътка въздух устни.

Но случилото се имаше и добри страни. Той откри, че с цената на едно око могат да бъдат получени значителни предимства. Първо, баща му имаше застраховка „Живот или инвалидност“ полза на всички засегнати. Второ, нараняването го отърва от казармата и му позволи да постъпи във Военноморските сили като цивилен, когато търсеше поле за професионална изява. Трето, даде му приемливо извинение да не поема неразумни рискове или по-уморителни задължения в младежката си възраст. Никога не му се беше налагало да доказва смелостта си в силови спортове и винаги имаше извинение за онези физически упражнения, които мразеше.

Най-голямото предимство беше, че получи образование. Според условията на програмата „Помощ за увредени деца“, държавната система за социално осигуряване отпусна средства за образованието му в училището, колежа и след това в университета. Даде му четири научни степени и го превърна в един от световноизвестните специалисти в областта на визуалните системи. След направената равносметка това се оказа добра сделка. Дори на другата страна на

везната да се поставеше отрицателният фактор — майка му, която прекара останалите десет години от живота си в непрекъснати болки и страдание, все пак си струваше.

Брад се включи в проекта „Човек плюс“, защото беше най-добрият, когото можеха да намерят. Той избра да работи във Военноморските сили, защото никъде другаде не можеше да намери по-добър материал за експерименти, както в полевите болници на Танзания, Борнео или Цейлон. Работата му беше забелязана във висшите ешелони на военните. Те не приеха Брад, те го призоваха под знамената.

Това, в което не беше сигурен, беше дали „Човек плюс“ е най-доброто, което можеше да получи. Космическата програма привличаше другите новобранци с блясъка си или с призивите за дълг. При Брадли съвсем не беше така. В момента, в който разбра накъде бие човекът от Вашингтон, в съзнанието му се заредиха възможностите, които изникваха пред него. Това беше нов път, който означаваше да изостави някои планове и да отсрочи други. Но той ясно виждаше къде можеше да го изведе: да кажем, три години работа за създаване на визуалната система на киборга. Произтичащата от това световна слава. После можеше да зареже програмата и да навлезе в безкрайните плодотворни полета на частната практика. Сто и осем от всеки сто хиляди американци страдат от пълна загуба на зрението с едно или двете си очи. Получаваха се повече от триста хиляди бъдещи пациенти, всеки от които навярно би искал най-добрият специалист в тази област да се заеме с лечението му.

Работата по проекта „Човек плюс“ щеше да му донесе желано името и репутация. Би могъл да има собствена клиника преди да е навършил четиридесет. Не голяма. Такава, че да може да следи за всяка подробност, с персонал от млади хора, обучени от него и работещи под неговото ръководство. Тя би могла да приема, да речем, петшестстотин души годишно — по-малко от процент от потенциалните пациенти. Каква част от процента би могъл да приеме? Поне половината от тях щяха да бъдат платежоспособни и да изгарят от желание да платят за услугата. Разбира се, щеше да има и благотворителност. Поне стотина случая на година, напълно безплатно, с телефони до леглата. Докато неколцината, които можеха да плащат, щяха да плащат много. Клиниката „Брадли“ (това му звучеше

достопочтено и вдъхваше уважение като „Менингер“^[2]) щеше да бъде модел за клинично обслужване в целия свят и щеше да му докара дяволски много пари.

Не беше негова вината, че трите години бяха станали повече от пет. Закъсненията не бяха причинени от неговия сектор на програмата. Във всеки случай, поне повечето от тях. Все пак беше все още млад. След като приключеше проектът, му предстояха още тридесет години работа, освен ако не решеше да се пенсионира по-рано, запазвайки си правата на консултант и вложенията в клиниката „Брадли“. А работата по космическата програма имаше и други предимства, като това, че повечето от неговите млади асистенти бяха женени за толкова привлекателни жени. Брадли не си падаше по женитбата, но много харесваше чуждите жени.

Когато се върна в помещенията на лабораторията, където се разпореждаше, Брад подгони подчинените си, заявявайки, че новата система за връзка на ретината трябва да бъде готова за имплантиране до седмица, и погледна часовника си. Нямаше единадесет. Набра номера на Роджър Торауей по вътрешната система за връзка. След няколко секунди той се обади.

— Какво ще кажеш за един обяд, Родж? Ще ми се заедно да обсъдим новия имплантант.

— О, Брад, съжалявам. Щеше ми се да можех, но трябва да бъда в камерата с Уил Хартнет поне още три часа. Да го отложим за утре.

— Ще се договорим тогава — отвърна Брад весело и прекъсна връзката. Не беше учуден; вече беше прегледал дневната програма на Торауей. Но беше доволен. Каза на секретарката си, че отива на конференция с обяд и ще се върне след два, после извика колата си. Набра кода на блока, където живееше Роджър Торауей. Където живееше Дороти Торауей.

[1] Град в Североизточна Пенсилвания, където армията на Дж.Вашингтон лагерува сред страхотни лишения през зимата на 1777–1778 г. Бел. прев. ↑

[2] Карл Аугуст Менингер, 1893–1990, американски психиатър. Бел. прев. ↑

5. ЧУДОВИЩЕТО ОТНОВО СТАВА СМЪРТНО

Когато Брад потегли, подсвирквайки си, радиото в колата му бълваше световните новини. Десета планинска дивизия отстъпила в укрепената зона в Ривърдейл. Тайфун унищожил оризовата реколта в югоизточна Азия. Президентът Дашътайн наредил делегацията на САЩ да напусне разискванията в Обединените нации по разпределянето на оскъдните природни запаси.

Имаше и много новини, които не намираха място в радиопредаването, защото новинарите или не знаеха за тях или не ги смятаха за важни. Например, не беше казана нито дума по повод посещението на двама китайски джентълмени в Австралия, или за резултатите от тайното допитване до общественото мнение относно популярността на президента, които той пазеше дълбоко в своя сейф, или пък за тестовете, провеждани върху Уили Хартнет. И така, Брад не чу нищо за тези неща. Ако беше ги чул, може би щеше да разбере важността им и да се обезпокои. Той не беше нито безотговорен, нито злобен, а просто един не особено добър човек.

Този проблем изникваше от време на време — например, когато трябваше да зареже някое момиче или да захвърли приятел, който му бе помогнал да напредне. Понякога имаше и обвинения. Тогава Брад се усмихваше, свиваше рамене и подхвърляше, че светът съвсем не е честен и добър. Не всички турнири са спечелени от Ланселот. Понякога и черният зъл рицар го е повалял на земята. Боби Фишер не е най-обичаният шахматист на света, а просто най-добрият. И тъй нататък.

Брад признаваше, че съвсем не е образец за подражание според стандартите на обществото. И наистина не беше. Нещо се беше объркало още в детството му. Собственото „аз“ в главата му беше нараснало неимоверно и той виждаше целия свят само от гледна точка на това какво би могъл да получи от него. Война с Китай? Е добре, да видим тогава, кроеше планове Брад, със сигурност ще има много

работа за хирурзи; може би ще мога да оглавя своя собствена болница. Световна депресия? Беше вложил пари в селскостопанска земя — хората винаги щяха да имат нужда от храна.

Не беше човек, достоен за уважение. Но все пак беше човекът, който най-добре можеше да свърши това, от което се нуждаеше киборгът, а именно да осигури на Уили Хартнет посредник между дразнителя и неговата интерпретация. Това означаваше, че някъде между външния обект, който киборгът вижда, и извода, който неговият мозък си прави за него, трябваше да има етап, където ненужната информация да бъде филтрирана и отстранена. В противен случай киборгът просто би полудял.

За да разберем защо е така, ще разгледаме жабата.

Мислете за жабата като за функционална машина, проектирана да създава бебета-жаби. Това е Дарвиновата гледна точка и в действителност отразява еволюцията. За да успее, жабата трябва да остане жива достатъчно дълго, за да порасне и да забременее или да оплоди някоя женска жаба. Това означава, че трябва да прави две неща. Да яде и да се пази да не бъде изядена.

В сравнение с гръбначните жабата е тъпо и просто създание. Тя има мозък, но той е малък и не особено сложен. Няма много излишни ресурси, така че нищо не е използвано за незначителни неща. Еволюцията винаги е била икономична. Мъжката жаба не пише стихове, нито пък се терзае от страхове, че женската може да ѝ изневери. Жабите не мислят за неща, които нямат пряко отношение към запазването на живота им.

Окото на жабата също е съвсем просто. В човешкото око има много усложнения, които при жабата липсват. Да предположим, че човек влезе в стая, където върху масата има бифтек и пържени картофи; дори да не чува, да няма вкусови усещания и да е загубил способността си да възприема миризмите, той бива привлечен от храната. Очите му се обръщат към бифтека. В окото му има място, наречено „трапчинка“ (фовиа), с което човек вижда най-добре, и точно тази част се насочва към целта. Жабата не прави така; всяка част от окото ѝ е точно толкова добра, колкото и останалите. Или толкова лоша. Защото най-интересното е че, когато жабешкото око улови нещо еквивалентно на бифтека — например бръмбар, достатъчно голям, за да си струва да го погълне, и достатъчно малък, за да не се задави,

жабата остава сляпа за друг вид храна; тя забелязва храната само, ако се държи като храна. Наредете около нея най-вкусния пай от кълцани насекоми, който можете да измислите. Тя ще си умре от глад — освен ако наоколо не се мотае някой бръмбар.

Ако анализираме начина на хранене на жабата, можем да си изясним това странно поведение. Жабата заема определена екологична ниша. В живата природа никой не пълни тази ниша със смляно месо. Жабата се храни с насекоми и по тази причина може да види само насекомите. Ако през нейното полезрение премине нещо, което има размера на насекомо и се движи със скоростта на насекомо, жабата не се замисля дали е гладна или не, или пък кое насекомо е най-вкусно. Тя просто го изяжда. След това се връща отново в изчаквателна позиция за следващата жертва.

В лабораторни условия такова поведение може да се окаже гибелно за нея. Жабата може да бъде излъгана със завързано на конец парцалче или тресчица или с нещо, което се движи по съответния начин и има подходящ размер. Тя ще ги изяжда и ще умре от глад. Но в природата подобна измама е невъзможна. В природата само бръмбарите се движат като бръмбари, а всеки бръмбар е една вкусна жабешка вечеря.

Не е трудно да се разбере този принцип. Разкажете това на някой по-простичък приятел и той ще възкликне: „О, да, разбирам. Жабата не обръща внимание на всичко, което не прилича на бръмбар.“ Грешка! Жабата не прави нищо подобно. Мозъкът ѝ не елиминира обектите, които се различават от бръмбари. Тя просто никога не ги вижда. Изведете сигнал от очния нерв на жабата, след това прекарайте пред очите ѝ камък — прекалено голям и прекалено бавно — с никакъв инструмент не можете да уловите нервен импулс. Такъв няма. Окото не си прави труда да вижда онова, от което жабата въобще не се интересува. Но ако разлюлеете умряла муха, измервателният уред веднага ще отчете импулса — нервът предава съобщение, езикът на жабата се стрелва и грабва жертвата.

И така, стигаме до киборга. Брадли беше осигурил свързващото звено между сложните рубинени очи и страдащия от болка човешки мозък на Уили Хартнет, брънката, която филтрираше, интерпретираше и преподреждаше всичко, постъпващо във визуалната система на киборга. „Очите“ му виждаха всичко, дори в ултравиолетовата и

инфрачервената част от спектъра. Мозъкът не би могъл да се справи с такъв огромен поток от информация. Свързващото звено, създадено от Брадли, редактираше и отсяваше само най-важните битове.

Конструкцията му беше гениална, защото Брадли беше наистина изключително добър в единствената област, в която го биваше. Но самият той не беше там, за да го инсталира. И тъй, историята на света се промени, защото Брад имаше уговорена среща, защото президентът на Съединените щати трябваше да влезе в банята и защото двама китайци — господата Синг и Сун, искаха да вкусят пица.

Джери Уайднър, главният асистент на Брад, наблюдаваше бавния и тежък процес на начално установяване на визуалната система на киборга. Това беше нервна, пипкава работа. Като почти всички процедури, които трябваше да бъдат извършени с Уили Хартнет, тя беше придружена с максимален дискомфорт за него. Чувствителните нерви на клепача отдавна бяха отстранени; в противен случай щяха да се гърчат от болка ден и нощ. Но той усещаше какво става — ако не като болка, то като физически притесняващо чувство, че някой прокарва инструмент с остри ръбове по най-чувствителната част от тялото му. Истинското му зрение беше превключено в режим на изчакване, така че виждаше само мъгляви движещи се сенки. Беше му дошло до гуша. Мразеше всичко.

Лежеше вече повече от час, докато Уайднър и останалите се опитваха да променят потенциалите, разчитаха показанията и разговаряха на своя професионален жаргон. Когато накрая останаха доволни от напрежението на полето на визуалната му система и му позволиха да стане, той неочаквано загуби равновесие.

— По дяволите — изръмжа. — Пак ми е замаяно.

— Май ще трябва да поискаме проверка за виенето на свят — отвърна Уайднър притеснено.

Последва ново тридесетминутно закъснение, през което екипът по равновесието проверяваше рефлексите му, докато той не избухна отново:

— Исусе, прекратете това. Мога да остана на един крак през следващите двадесет часа, но какво доказзва това?

Но те продължаваха да го държат на един крак, като измерваха колко близко може да събере върховете на пръстите си, за да пипне

нещо при положение, че визуалната му система е в режим на изчакване.

Накрая екипът обяви, че е доволен, но Джери Уайднър не беше. И преди се беше получавало виене на свят, но причината никога не беше проследявана нито до вградения механичен хоризонт, нито до стремето и наковалнята — онези миниатюрни кости в ухото, чрез които природата решава задачата за равновесието. Уайднър не знаеше, че проблемът се крие в междинното филтриращо звено, за което отговаряше, но каквото не знаеше — не знаеше. Искаше му се Брад вече да беше се върнал от безкрайния си обяд.

По същото време, от другата страна на земното кълбо, имаше двама китайци, Синг и Сун. Те не бяха герои от тъп виц. Това бяха истинските им имена. Прапрадядото на Синг беше умрял върху дулото на руско оръдие след неуспеха на Праведния Хармоничен Юмрук да изгони белите дяволи от Китай. Баща му го беше заченал на Лонг Марч и умрял, преди той да се роди, в битка срещу войниците на Чан Кайшъ. Синг беше почти деветдесетгодишен. Беше стискал ръката на другаря Мао, беше отклонявал течението на Жълтата река по време на наследниците на Мао и сега надзираваше най-големия хидротехнически проект в австралийския град Фицрой Кросинг. Това беше първото му продължително пътуване извън територията на Нова Народна Азия. Той мечтаеше по време на това пътуване да направи три неща: да гледа нецензуриран порнографски филм, да изпие бутилка оригинален скоч от Шотландия, а не от Народна провинция Хоншу, и да опита пица. С колегата си Сун беше отпочнал скоча, беше открил къде може да гледа филма и сега смяташе да опита пицата.

Сун беше доста по-млад — още нямаше четиридесет — и се отнасяше с уважение към възрастта на колегата си. По социално положение се намираше няколко стъпала по-ниско в социалното си положение от стария човек, въпреки че се смяташе за проспериращ член на техно-индустриалното крило на Партията. Сун току-що се беше завърнал от Голямата пясъчна пустиня, където беше прекарал година като ръководител на картографски екип. Там имаше не само пясъци. Имаше и почва — добра, орна, продуктивна почва — на която липсваха само няколко елемента и вода. Сун беше картографирал химичния състав на повече от милион квадратни декара. Ако се обединяха картата на почвата, изготвена от Сун, и гигантският,

пресичащ планините акведукт на Синг, те щяха да донесат нов живот за тези милиони декара пустиня. С химически добавки плюс дестилирана с помощта на слънчева енергия вода от далечния морски бряг щяха да се получават по десет реколти годишно, с които можеше да се изхранят десет милиона етнически китайски новоавстралийци.

Проектът беше внимателно проучен и съдържаше само един недостатък. Старите новоавстралийци, наследници на преселниците от периода след Втората световна война, не желяеха нови новоавстралийци да стопанисват тази земя. Те я искаха за себе си. В момента, в който Сун и Синг влязоха в пицарията на Дани на главната улица във Фицрой Кросинг, двама стари новоавстралийци, Кошанко и Градечек, тъкмо ставаха от бара и за нещастие познаха Синг от снимките във вестниците. Бяха разменени остри думи. Китайците усетиха дъха на киснатата бира и се опитаха да отстъпят, но Кошанко и Градечек ги изхвърлиха през входната врата на улицата и деветдесетгодишният череп на Синг Сичин се пръсна на бордюра.

Тогава Сун извади пистолет, какъвто нямаше право да носи, и застреля двамата нападатели.

Това беше само пиянска кавга. Полицията във Фицрой Кросинг беше се беше справяла със стотици по-тежки престъпления и би могла да се справи и с това, стига да ѝ бяха позволили. Но нещата не свършиха дотук, защото една от барманките беше нова новоавстралийка от Хонанесе. Тя позна Сун, откри кой беше Синг, вдигна телефона и се обади в бюро на Нова Китайска информационна агенция в мисията Лагранж, на брега на океана, и съобщи, че един от най-известните учени на Китай е бил убит брутално.

След десетина минути сателитната мрежа разнесе наистина потресаващата, но силно разкрасена версия на случката по целия свят.

След не повече от час мисията на Нова Народна Азия в Канбера поиска среща с министъра на външните работи, за да му връчи протестната си нота. Спонтанни демонстрации заляха улиците на Шанхай, Сайгон, Хирошима и още десетки градове в Нова Народна Азия; половин дузина шпионски спътници смениха орбитата си, за да преминат над Северозападна Австралия. На няколко километра от пристанището на Мелбърн огромно сиво туловище изплува на повърхността и остана там повече от двадесет минути, без да издава

никакви сигнали и без да отговаря на никого. След това се идентифицира като атомната подводница на Нова Народна Азия „Червеният Изток“, пристигаща на рутинно дипломатическо посещение в приятелско пристанище. Съобщението бе прието навреме, за да се отмени въздушният удар на Кралските австралийски военновъздушни сили, който, както беше заповядано, трябваше да бъде нанесен срещу неизвестния натрапник. Размина се на косъм.

Край Пуебло, Колорадо, президентът на Съединените щати беше обезпокоен по време на следобедната дрямка. Той седеше на ръба на леглото и сърбаше с отвращение чаша черно кафе, когато помощникът за свръзка от Министерството на отбраната влезе със сводката за събитията и с новината, че е обявено положение на крайна готовност в съответствие с отдавна подготвените процедури, програмирани в Североамериканската отбранителна командна мрежа. Вече беше получил данните от сателитите и доклад от мястото на събитието във Фицрой Кросинг; знаеше за появата на подводницата „Червеният Изток“, но не и, че въздушното нападение е отменено. Обобщавайки информацията, каза на президента:

— И така, сър, проблемът е да започнем ли или не. Североамериканската отбранителна командна мрежа препоръчва изстрелване с възможност за отмяна на старта до петнадесет минути.

— Зле ми е — изръмжа президентът. — Как, по дяволите, са забъркали тази каша?

В момента Даш не беше в настроение да мисли за Китай; бяха му се присънили резултатите от неофициалното проучване на общественото мнение, които показваха спадане на популярността му до 17 процента. 61 процента от анкетираните наричаха управлението му „лошо“ или „много незадоволително“. Но това не беше сън, така показваше сутрешният политически брифинг.

Той бутна кафето настрана и мрачно се замисли върху решението, което сега, сам в целия свят, трябваше да вземе. Изстрелването на бойни ракети срещу големите градове на Нова Народна Азия на теория беше обратим процес: полетът им можеше да бъде спрял всеки момент, преди да достигнат целта, и да паднат безопасно в морето. Но на практика локаторите на Нова Народна Азия щяха да засекат изстрелването и един Господ знае какво можеше да

сторят тези побъркани китайски педерастаи. Стомахът го присви и му се стори че ще повърне. Първият му секретар го сгълча почтително:

— Доктор Стасен ви посъветва да не ядете зеле, сър. Може би трябва да инструктираме готвача да не прави повече тази супа.

— Не ми е до лекции сега — отвърна президентът. — Добре, гледай сега. Оставаме в състояние на готовност, докато не издам нови заповеди. Без изстрелване. Без репресивни мерки. Разбра ли?

— Да, сър — извинително отвърна човекът от министерството на отбраната. — Сър, имам няколко специфични запитвания, от Североамериканската отбранителна командна мрежа, от проекта „Човек плюс“, от адмирала, командващ...

— Нали ме чу! Никакви репресивни мерки. Всичко останало продължава по същия начин.

Първият секретар поясни вместо него:

— Официалната позиция на президента е, че инцидентът в Австралия е вътрешен проблем и не засяга националните интереси на Съединените щати. Състоянието ни на готовност не се променя. Държим под тревога всички системи, но не предприемаме действия. Така добре ли е, господин президент?

— Добре — отвърна Даш пресипнало. — А сега ще трябва да се справиш за десетина минути без мен. Трябва да отида до тоалетната.

Брад смяташе да телефонира и да провери как вървят нещата с рекалибрирането, но толкова обожаваше къпането с момиче, забавлението при взаимното сапунисване, както и всички онези джунджурии, които предлагаше банята в хотел „Черо-Стрип“ — соли за вана, шампоани и дебели хавлиени кърпи. Стана три часа, докато реши да се върне на работа.

Но беше вече прекалено късно. Уайднър се бе опитал да получи разрешение за отлагане на тестовете от заместник-директора, който не посмя да го направи на своя глава и прехвърли отговорността във Вашингтон; оттам попитаха в президентската канцелария и получиха следния отговор: „Не можете, наистина не можете, повтарям, не можете да забавите този или кой да е друг тест“. Човекът, дал този отговор, беше първият секретар на президента. Докато отговаряше, той наблюдаваше проекцията на диаграмата, показваща „риска от война“

върху стената на кабинета на президента. Черната линия пред очите му се накланяше все по-стремително към червената ивица.

И така, продължиха с теста. Уайднър стискаше устни и се мръщеше. Нещата вървяха сравнително добре, докато всичко не рухна внезапно. Мислите на Роджър Торауей бяха някъде далеч, когато чу киборгът да го вика. Изправи се сред ръждивите пясъци, скафандър и с маска на лице.

— Какво става, Уили? — запита.

Огромните рубинени очи се обърнаха към него.

— Аз, аз не те виждам, Роджър! — изхриптя киборгът. — Аз... аз...

Олюля се и падна. Стана за секунди. Роджър не беше успял да направи и крачка към него, когато силна въздушна вълна го отхвърли към легналото чудовище.

Дон Кеймън отчаяно се беше втурнал от външния свят с налягане, еквивалентно на 2500 метра над морското равнище, в камерата с нормална марсианска атмосфера, без да изчака заключването на вратите. Просто ги беше оставил отворени. Вече не беше учен. Беше свещеник; падна на колене до разкривеното туловище на онова, което се наричаше Уили Хартнет.

Роджър втрещено наблюдаваше как Дон Кеймън докосва рубинените очи, прави кръст над синтетичната плът, шепнейки нещо, което не можеше да чуе. Нямахте и нужда. Той знаеше какво става.

Първият кандидат за киборг приемаше последно причастие пред очите му.

Главен дубльор беше Вик Фрайбарт, свален от списъка по нареждане на президента.

Номер две беше Карл Мазини, извън строя поради счупване на крак.

Третата алтернатива, новият шампион, беше той самият.

6. СМЪРТНИЯТ СТРАХ НА СМЪРТНИЯ

Не е лесно за човек от плът и кръв да се примири с мисълта, че част от тялото му ще бъде откъсната от него и заменена със стомана, мед, сребро, пластмаса, алуминий и стъкло. Роджър не се държеше много разумно. Втурна се слепешката през залата, само и само да бъде по-далече от марсианската камера, забързан като че имаше много спешна поръчка. Но такава нямаше, единствената му цел беше да избяга. Залата му напомняше капан. Чувстваше, че не би могъл да издържи разговорите с хората, да слуша за съжалението, което изпитват към Уили Хартнет, или пък за собствената си нова роля. Прекоси мъжката тоалетна, поспря, огледа се — никой не го наблюдаваше — и застана до писоара с изцъклени очи, вперени в блестящия хром. Вратата се отвори и Торауей трескаво започна да сваля ципа си, но влязлото момче от машинописния екип, го погледна без любопитство и се отправи към една кабина.

Като излезе навън, го хвана заместник-директорът:

— Адски въшлива история — започна той. — Смятам, знаете, че сте...

— Зная — отвърна Торауей, доволен, че гласът му беше спокоен.

— Ще трябва да открием бързо какво се е случило. След деветдесет минути свиквам събрание в кабинета си. Ще бъде готов първият доклад от аутопсията. Искам да присъстваш.

Роджър кимна, погледна часовника на ръката си и бързо се отдалечи. Най-важното нещо, помисли си той, е да се движи, сякаш е прекалено зает, за да бъде прекъсван. За нещастие не можеше да измисли нищо, което би трябвало да свърши или поне да се прави, че трябва да свърши, за да избегне разговорите с колегите. Не, не разговорите. Той искаше да се усамоти, да помисли за себе си. Не се страхуваше. Не упрекваше съдбата. Просто не беше подготвен да разбере какви щяха да бъдат последиците от смъртта на Уили Хартнет за собствената му съдба, поне не точно в този момент...

Вдигна поглед; някой го викаше по име.

Беше Джон Фрийлинг, хирург-асистент по сензорни системи при Брад, който търсеше шефа си.

— Защо? Не. — отвърна Торауей, доволен да разговаря за нещо различно от смъртта на Уили и неговото собствено бъдеще. — Не зная къде е. Мисля, че отиде на обяд.

— Преди два часа. Здраво ще го настъпят по опашката, ако не успея да го намеря преди срещата при заместник директора. Не съм сигурен, че ще успея да отговоря на всички въпроси, а не мога и да тръгна да го търся, тъй като ще донесат киборга в моята лаборатория и трябва да...

— Ще го потърся вместо теб — отвърна Торауей припряно. — Ще му се обадя в къщи.

— Опитай. Никой не отговаря. А той не е оставил друг номер, където може да бъде потърсен.

Торауей кимна и внезапно почувства облекчение, че е намерил нещо, с което да се занимава.

— Познаваш Брад — отвърна. — Знаеш го какъв е коцкар. Ще го намеря. — Той взе асансьора до административния етаж, сви по коридора и потропа на вратата с надпис „Административна статистика“.

Функциите на хората зад тази врата нямаха нищо общо със статистиката. Вратата не се отвори веднага; вместо това едно синьо око го погледна през шпионката.

— Аз съм полковник Роджър Торауей, спешно е.

— Момент — отвърна момичешки глас; чу се тропане и скърцане, след което вратата се отвори и Торауей влезе. В стаята имаше четирима души с цивилни дрехи, които изглеждаха съвсем обикновени, както трябваше и да се очаква. Всеки имаше старомодно бюро с повдигащ се капак, никой не би предположил, че може да види в космическа агенция такива бюра. Капаците можеха да се свалят, за да прикрият онова, което е върху бюрото, и в момента бяха спуснати.

— Става дума за Александър Брадли — започна Роджър. — Необходим е по спешност след около час, а в отдела му не могат да го намерят. Командир Хартнет е мъртъв и...

— Знаем за командир Хартнет — отвърна момичето. — Искате ли ние да намерим доктор Брадли?

— Не, аз ще го потърся. Но очаквам да ми кажете откъде да започна. Зная, че имате данни за всеки от нас, извънслужебни занимания и т.н. — той не трепна, но усети колебанието в гласа си.

Момичето го погледна твърдо.

— Той вероятно е в...

— Почакай — извика сърдито мъжът от бюрото до нея.

Тя гръсна глава и продължи без да го погледне:

— Опитайте в хотел „Черо-Стрип Ховър“. Обикновено използва името Бекуит. Мога да ви дам номера. Може би ще е по-добре, ако свършим тази работа вместо вас, защото...

— О, не — настоя Торауей, решен да запази за себе си тази дребна задача. — Важно е да говоря лично с него.

— Доктор Торауей, аз наистина ви предлагам да оставите това на нас... — поде младият мъж.

Но Роджър вече беше обърнал гръб и излизаше навън, клатейки глава, без да го слуша. Реши да не телефонира, а направо да отиде с колата до мотела; ето една сериозна причина да се измъкне от лабораторията, за да събере мислите си.

Извън оборудваните с климатична инсталация помещения на лабораторията, времето в Тонка ставаше все по-горещо и по-горещо. Слънцето проникваше дори през тъмните стъкла на автомобила и изпълваше колата на Торауей с жегата, с която охладителят трудно се справяше. Той караше неумело на ръчно управление, вземаше остро завоите и предните колела поднасяха. Стъклената фасада на петнадесететажния хотел сякаш насочваше слънчевите лъчи право към него, също като архимедовите огледала при обсадата на Сиракуза. С удоволствие се измъкна от подземния паркинг и взе ескалатора до фоайето.

Фоайето беше с височината на сградата, с наредени около него стаи, свързани с плетеница от висящи стълби и галерии. Човекът от рецепцията не бе чувал за доктор Александър Бродли.

— Опитайте с Бекуит — предложи Торауей, пробутвайки му и банкнота. — Той понякога не може да си спомни как се казва.

Никакъв резултат. Чиновникът или не можеше, или не искаше да го открие. Роджър излезе от фоайето, поспря под топлите слънчеви лъчи и се замисли какво да прави. Гледаше невидящо към

огледалната повърхност на езерото, което играеше и ролята на радиатор за климатичната инсталация на мотела. Помисли си, че може би трябва да опита да телефонира на Брад в апартамента му. Можеше да го направи от фоайето, но не му се искаше да се връща обратно. Или да се обади от телефона в колата, но това беше радиотелефон — съвсем не най-подходящото средство за дискретен разговор. Най-добре беше да си отиде в къщи и да телефонира оттам; нямаше да му отнеме повече от пет минути...

В този миг за пръв път му дойде на ум, че трябва да съобщи на жена си какво се е случило.

Това не беше задължение, което да очаква с нетърпение. Да разкаже на Дороти означаваше и сам по-добре да осъзнае какво всъщност става. Но Роджър беше свикнал с неизбежните неща, дори да са неприятни, и с ясно съзнание насочи колата към къщи и Дороти.

За нещастие Дороти не беше там.

Повика я от коридора, надникна в дневната, погледна към басейна зад къщата, провери и в двете бани. Дороти я нямаше. Без съмнение е на пазар. Беше неприятно, но нямаше какво да се прави. Тъкмо се канеше да ѝ остави бележка, втренчен в прозореца, обмисляйки как да формулира една фраза, когато я видя да вкарва в двора двуместния си автомобил.

Отвори вратата, преди да е влязла.

Очакваше, че ще я изненада. Но не предполагаше, че ще замръзне на място, с вдигнати красиви вежди, неподвижна, без да трепне нито един мускул на лицето ѝ. Приличаше на моментална снимка, направена в движение.

— Искан да поговоря с теб за нещо — започна Роджър. — Току-що идвам от „Черо-Стрип“, защото Брад...

Тя се съживи и каза мило:

— Нека вляза и седна.

Лицето ѝ все още не изразяваше нищо, когато поспря в коридора, за да се погледне в огледалото. Избърса нещо от бузата си, оправи косата си и влезе в дневната. Седна без да си сваля шапката.

— Навън е дяволски горещо днес — отбеляза разсеяно.

Роджър също седна, опитвайки се да събере мислите си. Беше важно да не я изплаши. Веднъж беше гледал телевизионно предаване как да съобщаваме лошите новини: някакъв психиатър, нуждаещ се от

повече пациенти, възлагаше на участието си в подобни програми надежди да привлече още някой и друг пациент в чакалнята си. Трябваше да се подхожда внимателно, съветваше той. Дай на човека възможност да се подготви. Казвай му на час по лъжичка. Тогава Роджър намираще това за комично; спомни си за начина, по който го разказа на Дороти: „Сладурче, носиш ли си кредитната карта?... Е, ще ти трябва, за да си купиш черна рокля... Черна рокля за погребението... Погребението, на което трябва да отидем, а ти трябва да изглеждаш добре, защото е на... Е, в края на краищата тя беше доста възрастна. И знаеш, че не караше добре кола. Полицаят каза, че не е страдала, след като се е врязала в камиона. Баща ти го понася много добре.“ И двамата много се смяха.

— Моля те, продължавай — подкани го Дороти и извади цигара от кутията на масичката. Докато я палеше, Роджър видя пламъчето да потрепва и се изненада, че ръката ѝ трепери. Остана учуден, но и някак доволен; очевидно тя се подготвяше за лоша новина. Винаги е била много проникателна, помисли си той с уважение, и изтърси:

— Става въпрос за Уили Хартнет, скъпа — започна. — Нещо в него се повреди тази сутрин и...

Замълча, очаквайки да бъде прекъснат. Тя изглеждаше по-скоро объркана, отколкото заинтересована.

— Той е мъртъв — каза Торауей кратко и я остави да осъзнае новината.

Тя поклати замислено глава. Не се досеца, със съжаление си помисли Роджър. Просто не може да разбере. Тя харесваше Уили, но не плачеше и не пицеше, не демонстрираше никакво вълнение.

Той завърши мисълта си, отказвайки се от всякаква тактичност:

— И, разбира се, това означава, че аз съм следващият в списъка. — Опитваше се да говори бавно. — Другите отпаднаха, нали помниш, че съм ти казвал. И така, сега аз съм този, когото искат, хм, да подготвят за мисията на Марс.

Изражението на лицето ѝ го смути. Беше крехко, несигурно и изпълнено с предчувствие, като че беше очаквала нещо по-лошо и все още не беше сигурна, че то няма да се случи. Той промълви нетърпеливо:

— Не разбираш ли какво ти казвам, скъпа?

— Защо? Да. Това е — е, малко е тежко да се приеме. — Той кимна доволно и тя продължи: — Но аз се обърках. Не започна ли с

нещо за Брад и „Черо-стрип“?

— О, съжалявам, зная, че ти дойде малко множко наведнъж. Да. Казах, че току-що бях в мотела да търся Брад. Виждаш ли, изглежда причината за смъртта на Уили е следствие от повреда във визуалната система. А тя е творение на Брад. Днес, за нещастие, той дълго отсъства на обяд — е, не е необходимо да ти казвам всичко за Брад. Сигурно се чука някъде с някоя от сестрите. Но няма да прозвучи добре, ако отсъства от срещата... — спря и погледна часовника си. — О-о, и аз трябва да се връщам. Искях просто да ти разкажа всичко това.

— Благодаря ти, скъпи — отвърна тя разсеяно, замислена за нещо друго. — Няма ли да е по-добре да му телефонираш?

— На кого?

— На Брад, разбира се.

— О, сигурно. Но това е доста лично и не исках някой друг да чуе. Между впрочем, не мисля че щеше да отговори на повикването. Всъщност, администраторът на рецепцията въобще не призна, че е там. И аз трябваше да отида до службата за сигурност да потърся къде би могъл да бъде. — Внезапно през ума му мина мисълта, че Дороти харесва Брад, и за секунда се зачуди дали тя не е шокирана от неморалността му. Той продължи с уважение: — Скъпа, трябва да ти кажа, че приемаш чудесно новината. Повечето жени щяха вече да са изпаднали в истерия.

— Каква полза има да се вдига шум — сви рамене Дороти. — И двамата знаехме, че може да се случи.

— Няма да изглеждам много добре, Дороти, — осмели се да продължи Роджър. — И, ти знаеш, май физическата страна на нашето съжителство ще изчезне по време на мисията за повече от година и половина.

Тя се замисли, после по лицето ѝ се изписа примирение, погледна го в очите и се усмихна. Стана, приближи се до него и го прегърна.

— Ще се гордея с теб. А ще имаме и още много, много време след като се върнеш. — Тя се отдръпна, когато той се опита да я целуне, и каза закачливо: — Не, не сега, трябва да се връщаш. Какво ще правиш с Брад?

— Бих могъл да се върна до мотела...

Тя го прекъсна решително:

— Недей, Роджър. Нека сам се погрижи за себе си. Ако върши нещо нередно, това си е негов проблем. Защо не отидеш на събранието и... О, точно така!. Трябва пак да излизам. Ще мина покрай мотела. Ако видя колата на Брад на паркинга ще оставя бележка под чистачките.

— Това дори не ми е минало през ума — възхити се Роджър.

— Така че не се притеснявай. Не искам да мислиш за Брад. След всичко, което предстои, трябва да мислим за теб!

Джонатан Фрийлинг, доктор по медицина...

Джони Фрийлинг беше в космическата медицина толкова отдавна, че беше загубил навика да се занимава с трупове. По точно, не беше свикнал да реже тела на приятели. Астронавтите, обикновено не оставяха телата си след смъртта. Изчезналите в космическото пространство завинаги оставаха там, тези, които умираха близо до дома, обикновено се изпаряваха в пламъците на огнения ад. И в двата случая нямаше какво да сложи на дисекционната маса.

Трудно му беше да осъзнае, че нещото, което сецира, е било Уили Хартнет. Приличаше не толкова на аутопсия, колкото, да речем, на разглобяване на пушка. Той самият беше помагал при вграждането на всичките тези елементи — платинените електроди, микрочиповете в черни корпуси; а сега беше дошло време всичко да бъде извадено и сложено настрана. Освен това имаше и кръв. Независимо от всичко, в мъртвото тяло на Уили имаше много мокра човешка кръв.

— Замразете го и пригответе препарат — нареди той на сестрата, като ѝ подаде парче тъкан върху стъклена подложка. Тя го пое и кимна. Това беше Клара Блай. Красивото черно лице изразяваше скръб, въпреки че не можеше да се каже, отбеляза на ум Фрийлинг, докато измъкваше метална тръбичка от визуалната система, доколко тази скръб се дължеше на смъртта на киборга и доколко — на проваленото тържество по случай заминаването ѝ. Щеше да се омъжва на следващия ден; стаята за почивка все още беше украсена с креп и книжни цветя за тържеството. Бяха попитали Фрийлинг дали трябва да махнат всичко за аутопсията, но, разбира се, нямаше нужда; никой не би си почивал в тази стая.

Той погледна към асистентката, застанала на мястото на анестезиолога при нормална операция, и изръмжа:

— Нещо за Брад?

— В сградата е — отвърна тя.

„Тогава защо, по дяволите, не си домъкне задника тук?“ помисли си Фрийлинг, но не го изрече на глас, а само кимна. Поне се беше върнал. Каквито и неприятности да ги очакваха, на Фрийлинг нямаше да му се наложи да ги понесе сам.

Но колкото по-надълбоко в тялото проникваше, толкова повече се объркваше. Къде беше повредата? Какво беше убило Хартнет? Електронните елементи не изглеждаха дефектни; щом отстранеше някой от тях, го предаваше на инженерите, които го проверяваха на място. Проблеми нямаше. Физическата структура на мозъка също не даваше повод за съмнения.

— Възможно ли е киборгът да е умрял от нищо?

Фрийлинг се наведе, усещаше потта по челото си, избила от силните светлини, и по навик чакаше сестрата да я изтрие. Тя не беше там, спомни си той, и обърса челото си с ръкав. Продължи внимателно да отделя и отстранява плетеницата оптични нерви — по-скоро това, което беше останало от нея, защото по-голямата ѝ част бе отстранена заедно с очите и заменена с електронни елементи.

Тогава го видя.

Първо, кръвта, просмукала се под бялата тъкан, съединяваща мозъчните полукълба. След това, сиво-бялата хлъзгава обвивка на артерията, с една издутина на фаталното място. Сърдечносъдов инцидент. Удар.

Фрийлинг спря дотук и напусна помещението. Останалото можеше да бъде свършено по-късно. Беше време за срещата.

Залата за конференции се използваше и като болнична библиотека, което означаваше, че по време на събрания не можеха да се правят справки. Около дългата маса бяха наредени четиринадесет меки стола, всичките заети, останалите присъстващи бяха насядали по съгъваеми столове, кой където свари. Две места стояха празни — местата на Брад и Джон Фрийлинг, които бяха излезли за няколко минути уж да вземат лентите с последните резултати, както обясниха на присъстващите, а всъщност, за да може Фрийлинг да разкаже накратко на шефа си какво се бе случило, докато той беше „на обяд“. Всички други бяха там, Дон Кеймън и Вик Самюелсън (сега издигнат

за дубльор на Роджър — нещо, което явно не му се нравеше), Тели Рамец, главният психиатър, всички от групата по сърдечно-съдови проблеми, които обсъждаха шепнешком нещо помежду си, важните клечки от административния сектор и две звезди. Едната беше Роджър Торауей, който беше седнал неудобно близо до председателското място и слушаше със замръзнала усмивка разговорите на останалите. Другата — Джед Грифин, довереният човек на президента за разрешаване на сложни критични ситуации. Титлата му гласеше „Главен административен помощник на президента“, но заместник-директорът се отнасяше към него като към папа.

— Можем да започнем всеки момент, мистър Грифин — разбърза се заместник-директорът. Грифин изкриви устни в усмивка и поклати глава.

— Не преди двамата да се върнат.

Щом Брад и Фрийлинг пристигнаха, всички разговори секнаха.

— Сега вече можем да започнем — изстреля Джед Грифин и в тона му пролича притеснението, споделяно от всички присъстващи. Ние, разбира се, също бяхме притеснени. Грифин не издържаше обзелото го безпокойство и се опита да го сподели със събралите се в залата:

— Вие не знаете — започна той, — колко близо беше току що проектът до прекратяване току-що. Не през следващата година или през следващия месец, не поэтапно ограничаване, не спиране. Ликвидиране.

Роджър Торауей свали очи от Брад и насочи поглед към Грифин.

— Ликвидиране — повтори Грифин, — пълно ликвидиране.

Като че ли това му доставя удоволствие, помисли си Торауей.

— И единственото нещо, което го спаси — продължи Грифин, — е тук. — Той пръсна по кръглата маса нагънатите зеленикави листинги на компютърни разпечатки. — Американското общество настоява проектът да продължи.

Торауей усети как сърцето му се сви и едва в този момент разбра колко мимолетна е била надеждата му. За момент бе повярвал в отлагането на проекта.

Заместник директорът се прокашля.

— Доколкото знам, допитванията показваха, е, да речем, апатия по отношение на нашата работа.

— Предварителните резултати бяха такива, вярно е — поклати глава Грифин. — Но когато всичко приключи и компютърът изведе крайните резултати, се получи силна обществена подкрепа. Достатъчно реална, както мисля, че казват статистиците. Хората искат американец да живее на Марс. Така беше допреди последното фиаско. Един господ знае какво биха казали сега, ако се разчуе. Правителството няма нужда от безславен край или от нещо, което да го оправдава. Необходим е успех. Не мога да ви кажа колко много зависи от това.

— Доктор Фрийлинг — каза заместник-директорът.

Фрийлинг се изправи.

— Уили Хартнет почина от удар. Пълният доклад за смъртта се печата в момента, но това са изводите от него. Няма свидетелства за хронични увреждания; при неговата възраст и физическо състояние не бих могъл да очаквам такова нещо. По всичко личи, че е било травма. Прекалено високо напрежение за кръвоносните съдове в мозъка, на което те не са могли да издържат — той се втрени във върховете на пръстите си. — Оттук нататък започват догадките — продължи Фрийлинг, — но това е най-доброто, на което съм способен. Ще потърся консултация от Риплингер в Йелския медицински университет и от Анфорд...

— По дяволите — изръмжа Грифин.

— Моля? — Фрийлинг загуби самообладание.

— Никакви консултации с когото и да било, без да е преминал пълна предварителна проверка от службата за сигурност. Нещата не търпят отлагане, доктор Фрийлинг.

— Е, добре... тогава ще трябва сам да поема отговорността. Причината за травмата са прекалено много входни сигнали. Той е бил претоварен. Не е могъл да ги обработи.

— Никога не съм чувал нещо подобно да причини удар — усъмни се Грифин.

— Напрежението трябва да е ужасяващо. Но се случва. А тук имаме работа с нов вид стресова ситуация, мистър Грифин. Това е като... е, ето една аналогия. Ако заведете дете с вродена катаракта на лекар, той би могъл да я отстрани. Но трябва да направите това преди да е достигнало възрастта на пубертета — преди да е престанало да расте, физически и интелектуално. Ако не успеете, по-добре ще бъде

да оставите детето сляпо. Деца, чиято катаракта е била отстранена след тринадесет-четиринадесет годишна възраст, според според статистическите данни, представляват интересен феномен. Те са се самоубивали преди да навършат двадесет години.

Торауей се опитваше безуспешно да следи разговора. Отпусна се, когато заместник директорът го прекъсна:

— Не виждам какво общо има това с Уили Хартнет, Джон.

— Тук също става дума за прекалено много входни сигнали. В случая, при децата с оперативно отстранена катаракта, се получава дезориентация. Те внезапно започват да получават сигнали, за които нямат изградена система за обработка. Ако зрението им е наред по рождение, делът от мозъчната кора, където се обработват визуалните сигнали, създава своя процедура и методи за обработката, предаването и интерпретирането им. Ако ли не, такива методи не се развиват и става прекалено късно да бъдат създадени. Смятам, че проблемът при Уили е бил, че му подавахме много сигнали, за обработването на които не е имал механизъм. Нямамо е как мозъкът му да си създаде такъв. Заливали са го вълни от информация и напрежението е предизвикало спукване на кръвоносен съд. Смятам, че това ще се случи и с Роджър, ако направим същото с него.

Грифин изгледа навъсено Роджър. Торауей се прокашля, но не каза нищо. Какво ли можеше да каже.

— Накъде биеш, Фрийлинг? — попита Грифин.

— Само ви обяснявам къде е проблемът — поклати глава докторът. — Открих грешката, някой друг би трябвало да реши как може да се поправи. Не смятам, че може да се поправи. Поне не по медицински път. Мозъкът се е развил като радиоприемник. Сега му подаваме телевизионни картини. И той не знае какво да ги прави.

През цялото време Брад си драскаше нещо, вдигайки от време на време поглед, изпълнен с интерес. Сега той отново сведе очи над тефтера си, записа нещо, замислено го прегледа и отново започна да пише, докато вниманието на всички присъстващи се насочи към него.

Накрая заместник-директорът попита:

— Брад? Топката май е в твоята градина.

Брад вдигна глава и се усмихна.

— Това е проблемът, върху който работя.

— Съгласен ли сте с доктор Фрийлинг?

— Без съмнение. Той е прав. Не можем да подаваме необработени сигнали към нервна система, която няма системи за транслирането и обработката им. Тези механизми не съществуват в мозъка, не съществуват в ничий мозък, освен ако не вземем дете веднага след раждането му и не го подложим на обработка така, че мозъкът да развие това, което ни е необходимо.

— Нима предлагате да изчакаме ново поколение астронавти? — запита Грифин.

— Не. Предлагам да изградим такива вериги в Роджър. Няма да се ограничим само с изходни сигнали от сензорите. Филтри, транслятори — начини за преработка на входните сигнали, на образите, получени при различни дължини на вълните от спектъра, усещането за движение от новите мускули — всичко. Вижте, нека се върна малко назад. Знае ли някой от вас за Маккълех и Летвин и експеримента с окото на жабата? — Той огледа присъстващите. — Сигурно ти, Джони, знаеш, и може би още един-двама. По-добре да го разкажа накратко. Рецепторната система на жабата — не просто окото, а всичко свързано с визуалните възприятия — филтрира това, което не е важно. Ако пред окото на жабата премине бръмбар, окото го възприема, нервните предават информацията, мозъкът реагира и насекомото бива изядено. Ако, например, пред жабата падне малко листо, тя не го изяжда. Тя не решава да не го яде. Тя просто не го вижда. В окото се формира образ, но тази информация се отстранява, преди да достигне до мозъка. Мозъкът никога не узнава какво е видяло окото, защото не се нуждае от това. Просто за жабата не е важно да знае дали пред нея има листо или не.

Роджър следеше разговора с голям интерес, но някак не го разбираше.

— Почакай — попита той. — Аз съм доста по-сложен — искам да кажа, човек е много по-сложно устроен от жабата. Как би могъл да решиш какво „има нужда“ да видя?

— Нещата, от които зависи животът ти, Роджър. Имаме много информация от Уили. Смятам, че можем да се справим.

— Благодаря. Щеше ми се да беше малко по-сигурен.

— О, достатъчно съм сигурен — захили се Брад. — Това не ме завари напълно неподготвен.

— Искаш да кажеш, че остави Уили да мине напред и... — гласът на Роджър беше изтънял и едвам излизаше от свитото му гърло.

— Не, Роджър! Ела на себе си. Уили беше и мой приятел. Смятах, че коефициентът на сигурност ще е достатъчен поне да го запази жив. Сбърках и сега съжалявам толкова, колкото и ти. Но ние всички знаехме, че съществува опасност системите да не работят правилно.

— Това, — забеляза Грифин мрачно, — не беше отразено ясно в докладите ви.

Заместник-директорът се опита да отвърне нещо, но Грифин поклати глава.

— Друг път ще се върнем към този въпрос. Какво предлагаш сега, Брадли? Ще филтрираш част от информацията ли?

— Не само ще я филтрирам. Ще я подредя и транслирам така, че Роджър да успее да я обработи.

— А какво ще кажеш за думите на Торауей — човек е по-сложна система от жабата? Това правено ли е някога с хора?

За учудване на всички Брад се захили, той беше подготвен за такъв въпрос.

— Между впрочем, да. Преди около шест години, преди да дойда тук — бях все още аспирант. Взехме шестима доброволци и изпробвахме рефлексите според Павлов. Палехме ярка светлина пред очите им и едновременно включвахме и електронен звънец, с тридесет импулса в секунда. Е, когато в очите ти блесне ярка светлина, зениците се свиват. Това е несъзнателно действие. Не може да се симулира. Това е реакция на светлинното въздействие, нищо повече от способност, получена в резултат на еволюцията, за да се предпази окото от силната слънчева светлина. При такава реакция, в която се включва автономната нервна система на човека, трудно се постига условност. Но ние успяхме. Когато това стане, рефлексът се установява много твърдо. След, мисля че бяха триста опита с всеки доброволец, можахме да фиксираме реакцията. Всичко, което трябваше да се направи, беше да се включи звънецът и зениците се свиваха до размера на точица. Следите ли мисълта ми до тук?

— Спомням си достатъчно от колежа, за да знам за опитите на Павлов. Известна материя — отвърна Грифин.

— Е, останалото не е толкова известно. Ние свързахме датчици към слуховия нерв, за да регистрираме действителния сигнал, постъпващ в мозъка: получихме дразнение с тридесет импулса в секунда, видяхме го на осцилоскопа. След това намалихме честотата на звънене на двадесет и четири импулса в секунда. Опитайте се да познаете какво стана? — Отговор не последва. Брад се усмихна. — Осцилоскопът продължи да показва тридесет импулса в минута. Мозъкът продължаваше да чува нещо, което в действителност не съществуваше.

— Така че, както виждате, не само при жабата информацията се подлага на подобна обработка. Човешките сетива възприемат света в необработен вид. Входовете на сензорите сами редактират и преподреждат информацията. И така, това, което искам да направя с теб, Роджър — продължи Брад, — е да ти помогна малко при интерпретацията. Не можем да променим мозъка ти. Добър или лош, ние сме зависими от него. Сива пихтиеста маса със структура, която ограничава възможностите му. Вече е ясно, че не можем да продължаваме да подаваме информация от сензорите директно към него. Единственото място, където можем да се намесим, е интерфейсът — преди тя да постъпи в мозъка.

Грифин удари по масата с отворена длан.

— Предлагате ли да определим някакъв краен срок? — изръмжа той.

— Бих могъл да опитам, сър — каза Брад мило.

— Може да загазиш, ако купим това и после се окаже, че не работи, момче!

— Какво искате от мен? — добродушието изчезна от лицето на Брад.

— Искам да ми кажеш каква е вероятността за успех — грубо отвърна Грифин.

Брад се поколеба.

— Не по-лоша от петдесет процента — отвърна той накрая.

— Тогава — усмихна се Грифин най-после, — давайте.

Петдесет процента, помисли си Роджър, докато се връщаше към кабинета си, не е лошо залагане. Разбира се, зависи от залога.

Забави крачка, за да може Брад да го настигне.

— Брад — попита той, — съвсем сигурен ли си в това, което каза?

— Да ти кажа истината, по-сигурен съм, отколкото излезе. — потупа го нежно по гърба Брад. — Не исках да превивам повече врат пред Грифин. И слушай, Роджър, благодаря ти.

— За какво?

— Че се опита да ме предупредиш. Оценявам го.

— Няма нищо — отвърна Роджър. Той поспря за момент, загледан в гърба на Брад, чудейки се откъде Брад знае нещо, което беше споделил само със съпругата си.

Ние бихме могли да му кажем — както бихме могли да му кажем още много, много други неща, а също и защо проучванията на общественото мнение показват това, което всъщност показват. Но това не беше нужно никому. Той можеше и сам да го разбере — стига да беше поискал.

7. СМЪРТНИЯТ СЕ ПРЕВРЪЩА В ЧУДОВИЩЕ

Дон Кейман беше всестранна личност и никога не би зарязал някой проблем. По тази причина ние го взехме в проекта като специалист по планетата Марс, но това качество обхващаше и религиозната страна от живота му. Напоследък го притесняваше един религиозен проблем, скрит някъде в съзнанието му.

Той не му позволяваше да си свирука, докато внимателно се бръснеше около брадата си, оформена като тази на Дизи Гилеспи и разресваше косата си пред огледалото като някое момче от лъскава корица. Безпокойството му не намаляваше. Вгледа се в отражението си, като се опитваше да разбере какво го притеснява. След малко разбра, че едно от нещата е тениската му. Не вървеше за случая. Смени я с плетен четирицветен пуловер с поло яка, която достатъчно приличаше на свещеническа.

Вътрешният телефон иззвъня:

— Дони, готов ли си вече?

— Идвам след минутка — отвърна той и се огледа. Какво друго оставаше? Спортното яке лежеше върху стола до вратата. Обувките бяха лъснати. Ципът — закопчан. „Започвам да ставам разсеян“ — каза си той. Това, което го притесняваше, беше нещо около Роджър Торауей, към когото в момента изпитваше страшно съжаление.

Сви рамене, взе якето си, наметна го, излезе в преддверието и почука на вратата на женския метох, където живееше сестра Клотилда.

— Добро утро, отче — рече послушничката, която го въведе. — Седнете. Сега ще я повикам.

— Благодаря, Джес. — Той я изгледа с одобрение, докато не се скри в другия край на преддверието. Тесният прилепнал панталон й отиваше много. Кейман се наслаждаваше на неясното, прастаро чувство за порочност. Това беше дребен грях, като например ростбифът в петък. Спомни си родителите си, които упорито дъвчеха пържените дълбоко замразени миди всеки петък вечер, дори след

всеобщото разрешение. И го правеха не защото вярваха, че е греховно да се яде месо, а просто защото храносмилателната им система беше дотолкова свикнала с рибата в петък, че не знаеха как да променят тази зависимост. Усещането на Кейман относно секса беше същото.

Отмяната на правилото за безбрачие не изтри генетичния спомен от хилядолетната традиция на свещеничеството, което се е правело, че не знае за какво му е сексуалният инструмент.

Сестра Клотилда влезе весело в стаята, целуна го по току-що обръснатата буза и го хвана за ръката.

— Ухаеш приятно.

— Искаш ли да изпием по чаша кафе някъде навън? — попита Кейман и я поведе към вратата.

— Не, Дони. Нека този път го прескочим.

Есенното слънце припичаше, усещаха се поривите на горещия вятър, който идваше от Тексас.

— Да сваля ли гюрука?

Тя поклати глава.

— Косата ти ще се разпилее. Всъщност няма значение, прекалено горещо е. — Размърда се на седалката, притисната от колана, и го погледна. — Какво има?

Той сви рамене, запали колата и я подкара към автоматичните алеи.

— Не мога да разбера. Чувствам се като че има нещо, което съм забравил да изповядам.

Клотилда кимна с разбиране.

— За мен ли?

— О, не, Тили! То е... съвсем не съм сигурен какво е. — Той пое ръката ѝ несъзнателно, втренчил поглед през страничното стъкло. Докато пресичаха кръстопътя, съзря белия куб на сградата, в която се помещаваше проектът.

Не интересът му към сестра Клотилда го притесняваше, беше съвсем сигурен в това. Въпреки че харесваше меката тръпка на порока, нямаше никакво желание да се подиграва със законите на своята църква и своя Бог. Може би, помисли си, би могъл да наеме добър адвокат и да се бори, но не и да нарушава закона. Смяташе интереса си към сестра Клотилда достатъчно смел и онова, което можеше да произлезе, щеше да зависи от това какво позволява нейният обет,

когато (и ако) някога му се случеше да я помоли да се освободи от него. Той не си падаше по безцеремонните отцепнически секти като клерикалните общини или възродените катарии.

— Роджър Торауей? — попита тя.

— Не бих се изненадал — отвърна той. — Има нещо, свързано с измененията в сензорните му системи, което ме притеснява. Начинът, по който ще възприема света.

Сестра Клотилда стисна ръката му. Като психиатричен социален работник тя знаеше какво се вършеше в проекта, а и познаваше Дон Кейман.

— Сетивата са лъжовни, Дони. Така е казано в Библията.

— О, наистина. Но има ли право Брад да определя как да лъжат сетивата на Роджър?

Клотилда запали цигара и го остави да размисли. Едва когато приближиха търговския комплекс, тя каза:

— Следващата пряка, нали?

— Да — отвърна той и превключи на ръчно управление. Плъзна се към паркинга, все още завладян от мисли за Роджър Торауей. Проблемът със съпругата на Роджър бе сериозен повод за безпокойство. Но в главата му се очертаваше много по-страшен въпрос: как би могъл Роджър да направи съдбовния избор — кое е Правилно и кое е Грешно, след като информацията, върху която можеше да изгради решението си, щеше да бъде филтрирана през медиаторните вериги на Брад?

Надписът над витрината гласеше „КРАСИВИ ФАНТАЗИИ“. Беше малък магазин според стандартите на търговския комплекс, където залите на „Двете момчета“ заемаха седем хиляди и петстотин квадратни метра площ, а имаше и гигантски супермаркет. Но беше достатъчно голям, за да излиза скъп на собственичката си. Наемът, услугите, осигуровките, заплатите на тримата продавачи, двама от които на непълно работно време, щедрото възнаграждение на Дороти като мениджър — всичко това означаваше чиста загуба от почти две хиляди долара месечно. Роджър плащаше с удоволствие, въпреки че някои от нашите счетоводни модули му бяха доказали, че би му излязло по-евтино да дава на Дороти по две хиляди на месец.

Дороти редеше китайски порцелан върху щанд с надпис „Разпродажба на половин цена“. Тя кимна учтиво на посетителите си.

— Здравей, Дон. Радвам се да ви видя, сестра Клотилда. Искате ли да купите евтино няколко червени порцеланови чаши за чай?

— Красиви са — отвърна Клотилда.

— Наистина. Но не ги купувайте за метоха. От Управлението по храните и лекарствата наредиха да не се продават. Смята се, че глазурата им е отровна — при положение, че човек пие поне четиридесет чаши чай всеки ден в продължение на двадесет години.

— О, това е много лошо. Но... ти ги продаваш?

— Заповедта влиза в сила след тридесет дни — възкликна Дороти с усмивка. — Смятам, че няма да го кажете на пастора и монахините, нали? Но честно казано, продаваме чаши с такава глазура от години и досега не съм чула някой да е умрял.

— Искаш ли да пийнеш кафе с нас? — предложи Кейман. — В други чаши, разбира се.

Дороти въздъхна, сложи чашата в редицката и отвърна:

— Не, можем просто да поговорим. Елате отзад в канцеларията ми. — Тя ги поведе и подхвърли през рамо: — Във всеки случай зная защо сте тук.

— О? — възкликна Кейман.

— Искате да посетя Роджър, нали?

Кейман се настани в широкото кресло, обърнато към бюрото.

— Защо не го направиш, Дороти?

— Боже мили, Дон, какъв е смисълът? Той е безчувствен. Не би разбрал дали съм била там или не.

— Той е дълбоко упоен, наистина. Но има моменти, в които идва в съзнание.

— Търсил ли ме е?

— Разпитва за теб. Какво искаш да направи, да моли ли?

Дороти сви рамене, играейки си с керамична шахматна фигурка.

— Не ти ли е минавало през ума, че можеш да си гледаш само своята работа, Дон?

Той не прие предизвикателството.

— Това и правя. Точно сега Роджър е най-незаменимият човек. Знаеш ли на какво е подложен? Бил е на хирургическата маса вече двадесет и осем пъти. За тринадесет дни! Вече няма очи. Нито дробове, сърце, уши, нос. Дори няма кожа, отстранена е цялата, малко по малко, сантиметър по сантиметър, и вече е заменена със синтетична

материя. Жив е одран — някога хората са били превръщани в светци за това, а сега той не може да има дори собствената си жена...

— О, млъкни, Дон! — избухна Дороти. — Не знаеш какво говориш. Роджър ме помоли да не ходя при него, след като започнат операциите. Той смяташе, че няма да мога... Просто не искаше да да го виждам в такова състояние!

— Моето впечатление от теб — каза свещеникът меко — е, че си направена от много устойчива материя, Дороти. Не би ли могла да издържиш?

Тя се намръщи. За миг красивото ѝ лице погрозня.

— Въпросът не е дали ще мога да издържа. Виж, Дон, знаеш ли какво е да си омъжена за човек като Роджър?

— Защо, сигурно е много добре, доколкото мога да предполагам — отвърна слисано Кейман. — Той е добър човек!

— Да, добър е. Знам това поне толкова, колкото и ти, Дон Кейман. Той е влюбен в мен до уши.

Настъпи мълчание.

— Мисля, че не разбирам, какво искаш да кажеш — осмели се да каже сестра Клотилда и попита: — Не си ли доволна?

Дороти бавно се извърна към сестрата.

— Доволна? — Тя остави фигурката и се наведе над бюрото. — Това е мечтата на всяко момиче, нали? Да намери своя герой, красив, привлекателен, известен и доста богат — и да го накара да полудее от любов, така че да я смята за най-прекрасната. Ето защо се ожених за Роджър. Не можех да повярвам, че съм такава щастливка. — Гласът ѝ изтъня. — Май не знаете какво е да имате някой до уши влюбен във вас. Какво му е доброто на човек, побъркан от любов? Понякога, когато лежим в леглото и се опитвам да заспя, го чувам буден до мен, неподвижен, не смеещ да стане и да отиде до банята, толкова идиотски внимателен... Знаете ли, че когато пътуваме, Роджър никога не отива в банята преди да реши, че съм заспала или ако съм някъде другаде? Бръсне се веднага щом стане и не иска да го виждам с разбъркана коса. Бръсне се дори под мишниците, използва дезодорант по три пъти на ден. Той... той се отнася с мен все едно че съм Светата Дева, Дон! Това е нелепо. А той е такъв вече девет години.

Тя гледаше умолително свещеника и монахинята, които я слушаха безмълвно, изпълнени с безпокойство.

— И тогава — продължи Дороти — идвате вие и ми твърдите, че трябвало да го видя в момент, когато го превръщат в нещо ужасно и абсурдно. Вие и всички останали. Катлийн Даути намина снощи. Беше се натряскала до козирката ; изпаднала в мрачно настроение, след което решила да дойде и да ми каже с мъдростта, породена от бърбъна, че правя Роджър нещастен. Добре, тя е права. Вие също. Аз го правя нещастен. Но грешите ако смятате, че ако отида да го видя, ще го направя щастлив... О, по дяволите.

Телефонът извънтя. Дороти вдигна слушалката, след това хвърли поглед към Кейман и сестра Клотилда. Изразът на лицето ѝ, допреди миг почти умолителен, се промени и заприлича на порцелановите фигурки върху бюрото ѝ.

— Извинете ме — каза тя, нагъвайки заглушаващите гласа меки пластмасови пластини около микрофона, и се обърна настрана със стола си. Говореше беззвучно, след това окачи слушалката и се извърна към тях.

— Ти ми даде материал за размисъл, Дороти — каза Кейман. — Но въпреки това...

Тя му отправи порцеланова усмивка.

— Но ти все пак искаш да ме посъветваш как да живея живота си. Е, добре, няма да можеш. Казахте каквото имахте да казвате. И двамата. Благодаря, че дойдохте. Ще ви бъда благодарна, ако си тръгнете. Няма какво повече да говорим.

Роджър лежеше Във вътрешността на големия бял куб на сградата, в която се осъществяваше проектът, с разперени ръце върху флуидно легло. Вече тринадесет дни лежеше така, повечето време в безсъзнание или неспособен да определи дали е в съзнание или не. Сънуваше. Можеше да се разбере кога сънува по бързите движения на очите, а след като те бяха отстранени — от потръпването на мускулните окончания. Някои от сънищата му бяха реалност, но той не можеше да направи разликата.

Ние пазим подробни записи от всяка секунда от живота на Роджър Торауей по това време. Едва ли имаше трепване на мускул или импулс на синапс, които да не са оставили следа върху някой монитор, и ние съвестно събирахме информацията и поддържахме непрекъснато наблюдение над жизнените му функции.

Това беше само началото. Направеното с Роджър през първите тринадесет дни не беше повече от стореното с Уили Хартнет. Но то не беше достатъчно.

След това екипите на хирурзите и специалистите по протезиране започнаха да вършат неща, които никога преди не са били правени с човешки същества. Цялата му нервна система беше преровена и всички главни нервни пътища — свързани с интерфейса на големия компютър на долния етаж. Това беше IBM 3070 с общо предназначение. Заемаше половин стая и все пак възможностите му не бяха достатъчни, за да се справи с цялата необходима работа. Той беше само временен заместител. На две хиляди мили отук, в Ню Йорк, в заводите на IBM се изработваше специализиран компютър, който да може да се носи на гръб. Проектирането му беше най-трудната част ; ние продължавахме да променяме електронните схеми, дори след като вече бяха монтирани. Не биваше да надхвърля двадесет и пет килограма земно тегло, а габаритът му трябваше да бъде максимум петдесет сантиметра. Трябваше да работи с постояннотокови акумулатори, зареждани от слънчеви елементи.

Самите слънчеви елементи отначало представляваха проблем, но ние го решихме доста елегантно. Минималната им площ трябваше да бъде около три квадратни метра. Повърхността на тялото на Роджър, дори след преработките и добавянето на различни приспособления, не беше достатъчно голяма, за да осигури нужната енергия, дори при положение, че можеше да поглъща слабата слънчева светлина, достигаща до Марс. Решихме проблема, като проектирахме две огромни, ефирни, приказни крила.

— Ще прилича на Оберон — възкликна Брад весело, когато видя чертежите.

— Или на прилеп — измърмори Катлийн Даути.

Приличаха на крила на прилеп, още повече, че бяха катранено черни. Нямахме да стават за летене, дори и в рядката атмосфера на Марс, ако въобще там имаше такава. Представляваха тънко фолио с ниска структурна здравина. Но нали не бяха предназначени за летене, нито за каквото и да било друго натоварване. Трябваше само автоматично да се разперват и да се ориентират така, че да приемат в максимална степен слънчевото излъчване. Впоследствие конструкцията беше променена, за да позволи известна намеса от

страна на Роджър, така че да може да използва крилата за балансиране, както въжеиграчите използват дългия си прът. В края на краищата, това беше огромна крачка напред в сравнение с „ушите“, които бяхме поставили на Уили Хартнет

Проектирането и изработката на слънчевите крила отнеха осем дни; ден по-късно раменете на Роджър бяха подготвени да ги приемат. С кожата нямаше никакви проблеми. При работата върху Уили Хартнет беше натрупан такъв опит, че екипите втъкваха новите присадки в тялото на Роджър със скоростта, с която хирурзите одираха собствената му кожа.

От време на време той се пробуждаше и се оглеждаше, като че ли с разбиране и интелигентност. Трудно можехме да бъдем сигурни. Посетителите му — те бяха непрекъснат поток — понякога му говореха, понякога идваха при него като при опитно зайче, което може да се обсъжда и манипулира с не повече човещина, отколкото колбата за титруване. Върн Скейниън се отбиваше почти всеки ден, за да се втренчи в оформящото се същество с нарастващо отвращение.

— Прилича на изчадие адово — мърмореше той. — Данъкоплатците биха го харесали!

— Внимавайте, генерале — изръмжа Катлийн Даути, намествайки масивното си тяло между директора и Роджър. — Откъде знаете дали не ви чува?

Скейниън сви рамене и се отправи на доклад в президентската канцелария. Когато си тръгна, влезе Дон Кейман.

— Благодаря ти, майко на целия свят — заяви той тъжно. — Оценявам твоята загриженост за приятеля ми Роджър.

— Да-а — смутено отвърна тя. — Това не е сантименталност. Нещастникът трябва да има малко самочувствие; ще му бъде необходимо. Знаеш ли колко с колко ампутирани и парализици съм имала работа? И знаеш ли колко от тях бяха класифицирани като изключително тежки случаи, които никога няма да мръднат и един мускул или никога няма да могат сами да отидат до тоалетната? Със силата на волята се постига много, Дон, и затова е необходимо човек да има вяра в себе си.

Кейман се намръщи; състоянието на Роджър все още занимаваше мислите му.

— Да не искаш да спориш с мен? — остро продължи Катлийн, разбрала погрешно гримасата му.

— Ни най-малко! Сама разбираш — няма аз съм човекът, който ще оспори превъзходството на духовното над физическото? Просто съм благодарен. Ти си добър човек, Катлийн.

— О, глупости — изръмжа тя, без да изпуска цигарата от устата си. — За това ми плащат. А, всъщност ти още ли не си се качвал в стаята си? Пристигна окуражително писмо до всички нас от негово сиятелство генерала, така че не трябва да забравяме колко важно е това, което правим... и лек намек, че ако отложим датата на изстрелването, ще ни тикнат в концентрационен лагер.

— Като че ли ни е нужно напомняне — въздъхна отец Кейман, загледан в гротескната неподвижна фигура на Роджър. — Скейниън е свестен човек, но винаги смята, че това, което прави, е най-важното във Вселената. Само че този път може и да е прав...

Това беше правдоподобно твърдение. За нас не подлежеше на съмнение, че най-важното свързващо звено във всички сложни взаимоотношения между съзнанието и материята, които едно древно поколение учени бе нарекло „Гея“, лежеше там, плувайки върху флуидното си легло, приличащо на герой от японски филм на ужасите. Без Роджър Торауей изстрелването към Марс не би се осъществило навреме. Милиони хора могат да се питат какво значение има това. Но ние не си задаваме този въпрос.

Роджър беше в центъра на всичко. Около него бяха събрани и обединени всички усилия, необходими за оформянето му такъв, какъвто трябва да бъде. В хирургичната зала Фрийлинг, Уайднър и Брадли вграждаха нови системи в тялото му. По-долу в помещението с марсианска атмосфера, където загина Уили Хартнет, тези системи се тестваха при марсиански условия. Понякога времето на бездефектна работа беше ужасяващо кратко; тогава, доколкото беше възможно, те биваха преправяни или дублирани, или в крайна сметка използвани със стискане на палци и молитви за добър шанс.

Вселената около Роджър като че ли се разширяваше като обвивките на лук. Малко по-далече в сградата беше гигантът 3070, който мъркаше и превключваше електронните си вериги, добавяйки нови подпрограми, които да отговарят на допълнителните възможности за възприемане, вградени в тялото на Роджър с всеки

изминал час. Извън сградата беше общността на Тонка, просперираща или западаща, в зависимост от състоянието на проекта, който осигуряваше работа и беше причината за нейното съществуване. Около Тонка се простираше Оклахома и бяха пръснати останалите петдесет и четири щата. Около тях пък — тревожният, сърдит свят, зает с размяна на арогантни политически ноти, и сграбчил живота чрез всяко едно от милиардите човешки същества, които го населяваха.

Хората, свързани с проекта, се бяха затворили в себе си и се бяха откъснали от света. Не следяха телевизионните новини, освен по необходимост, предпочитаха да не четат нищо друго освен спортните страници на вестниците. При високите обороти, при които живееха, не им оставаше и много време за подобни неща, но не това беше причината. Причината беше, че просто не се интересуваха от тях. Светът полудяваше, а изолацията им в големия бял куб на сградата на проекта изглеждаше реална и свещена, докато вълненията в Ню Йорк, боевете край Персийския залив и повсеместният глад в така наречените „развиващи се страни“ изглеждаха неуместна фантазия.

Те наистина бяха фантазия. Поне доколкото нямаха значение за нашето бъдеще.

И така, Роджър продължаваше да се променя и преражда. Кейман прекарваше все повече и повече време с него, всяка минута, когато можеше да се откъсне от задачите си в помещението с нормална марсианска атмосфера. Гледаше с любов как Катлийн Даути обикаля из стаята, сипейки пепел от цигарата си навсякъде освен върху Роджър. Но въпреки това все още беше притеснен.

Той приемаше необходимостта в Роджър да бъдат вградени медиаторни вериги, които да интерпретират и отсяват излишните входни сигнали, но все още нямаше отговор на важния въпрос: Ако Роджър нямаше да знае какво вижда, как тогава щеше да види Истината?

8. ПРЕЗ ЛЪЖОВНИ ОЧИ

Времето застудя рязко и неочаквано. Промяната дойде като вълна студен полярен въздух, изтласкана от Алберта чак до Тексас. Предупрежденията за силни ветрове бяха причина хOVERите да останат на земята. Онзи от участниците в проекта, които нямаха превозни средства на колела, бяха принудени да използват обществения транспорт, а по полупразните паркинги вятърът гонеше вълма изкоренени трънаци.

Не всички проявиха предпазливост и първото сериозно застудяване през годината докара доста простуди и настинки. Брад беше на легло. Уайднър боледуваше на крак, но не му позволяваха да влиза при Роджър за да не го зарази с незначителната си настинка, за която нямаше защитни сили. Повечето от работата остана в ръцете на Джонатан Фрийлинг, чието здраве се охраняваше почти толкова ревностно, колкото и това на Роджър. Катлийн Даути, непоклатимата стара дама, прекарваше часове наред в стаята на Роджър, като сипеше цигарена пепел и даваше съвети на сестрите.

— Отнасяйте се с него като с човек — нареждаше тя. — И се пооблечете преди да си тръгнете. Можете да показвате красивите си кълки по друго време — сега трябва да се пазите от настинка, докато имаме нужда от вас.

Сестрите не можеха да ѝ противоречат. Те даваха всичко от себе си, дори и Клара Блай, чиито меден месец бе прекратен, за да замени една от болните си колежки. По усърдие не отстъпваха на Катлийн Даути, въпреки че, гледайки гротеската фигура, която се наричаше Роджър Торауей, трудно можеше да се повярва, че всъщност това е човешко същество, способно да изпитва тъга и да страда от депресия като тях.

Роджър започваше да проявява все по-ясни признаци на съзнание. Повече от двадесет часа на ден беше абсолютно неконтakтен, или в полусънна замаяност от упойката; но понякога

разпознаваше хората в стаята и дори им говореше разбираемо. След това отново изключваше.

— Бих искала да зная как се чувства — заяви Клара Блай на сестрата, с която беше на смяна.

Момичето погледна към маската, която бе всичко, останало от лицето му, с големи широко отворени очи, конструирани специално за него.

— Може би е по-добре да си починеш — каза тя. — Иди си в къщи, Клара.

Роджър чу; показаха го импулсите по екрана на осцилоскопа. Ако изучим телеметрията, бихме могли да добием представа какво ставаше в съзнанието му. Очевидно често усещаше болка. Но болката не беше предупреждение за нещо, на което трябва да се обърне внимание или подтик към действие. Тя беше просто част от живота му. Научи се да я очаква и да я приема, когато настъпи. Не беше наясно с много от нещата, които се отнасяха до собственото му тяло. Усещанията му все още не бяха успели да се справят с новата реалност. Не знаеше кога очите, дробовете, сърцето, ушите, носът и кожата му са били заменени или допълнени с други. Не можеше да улови нишките, които биха могли да му дадат някаква информация. Вкусът на кръв и гаденето в гърлото? Откъде можеше да знае, че това означава, че вече няма дробове. Мракът и тъпата болка в черепа, която не приличаше на никое главоболие, измъчвало го досега? Как можеше да обясни какво означава това, как можеше да различи отстраняването на цялата му зрителна система от изключването на светлината в стаята?

В един момент установи, че е престанал да долавя познатите болнични миризми, ароматизатора на въздуха и дезинфекциращия разтвор. Кога? Не знаеше. Само знаеше, че вече не усеща миризмите около себе си.

Можеше да чува. С острота на разделителната способност и ниво на усещане, каквито не беше имал никога досега; можеше да чуе всяка дума, изречена в стаята, колкото и тихо да е прошепната, както и повечето от онова, което ставаше в съседните стаи. Чуваше какво говорят хората, когато беше в съзнание. Разбираше думите, можеше да усети добротата на Катлийн Даути и Джон Фрийлинг, както и

притеснението и гнева, които се криеха в гласовете на заместник директора и генерала.

Но повече от всичко усещаше болката.

Имаше толкова различни видове болка! Всякаква болка, във всички части на тялото. Зарастването на хирургичните рани, възпаленото пулсиране на разтерзаните тъкани, възстановяващи се след поредната операция. Пронизващите спазми, когато сестрите или Фрийлинг включваха уреди към безбройните болезнени места по повърхността на тялото му, за да могат да изучат показанията им.

Имаше и една по-дълбока, вътрешна, но на моменти почти физическа болка, която се появяваше, когато мислеше за Дороти. Понякога, в полусън, се опитваше да попита дали е идвала или обаждала. Не си спомняше да е получил някога отговор.

Един ден усети нова, странно притъпена болка в главата си... и разбра, че това беше светлина.

Той виждаше отново.

Когато сестрите установиха, че може да ги вижда, веднага съобщиха на Джон Фрийлинг, който вдигна телефона и се обади на Брад.

— Ей сега тръгвам. Остави го на тъмно, докато дойда.

На Брад му трябваше повече от час, за да пристигне. Когато се появи, трепереше от вълнение. Взе антисептичен душ, напръска гърлото си със спрей и сложи хирургическа маска върху лицето си, след това внимателно отвори вратата и влезе в стаята на Роджър.

Гласът от леглото попита:

— Кой е там? Беше слаб и треперещ, но все пак гласът на Роджър.

— Аз съм. Брад. — Той опипа около вратата, търсейки ключа за осветлението. — Ще усиля светлината постепенно, Роджър. Кажи ми, когато ме видиш.

— Вече те виждам — прошепна гласът. — Поне смятам, че си ти. Брад спря ръката си.

— Как по дяволите можеш... — поде и млъкна. — Какво означава, че ме виждаш? Какво виждаш?

— Е — зашепна гласът, — не мога да различа добре лицето. Там има само блещукане. Но виждам ръцете ти, главата. Те са по-ярки.

Мога да разгранича доста добре тялото и ръцете ти. Доста по-бледо... виждам краката ти. А лицето ти е смешно. В средата му има някакво петно.

Брад докосна разбиращо хирургичната маска.

— Инфрачервената част на спектъра. Виждаш топлинното излъчване. Какво друго можеш да видиш, Роджър?

За момент от леглото настана тишина. След това:

— Там има някакъв квадрат от светлина; мисля, че е рамката на вратата. Виждам очертанятия й. И нещо много ярко там срещу стената, оттам също чувам нещо... телеметричните монитори? И мога да видя собственото си тяло, или поне чаршафа върху мен и някакви очертанятия под него.

Брад огледа стаята. Дори след като свикна с тъмнината, не виждаше почти нищо: блестящи точки от мониторите и много бледа проникваща около вратата зад гърба му светлина.

— Доста добре, Роджър. нещо друго?

— Е, но не зная какво е. Някакви светлини долу ниско много близо до теб. Много бледи.

— Мисля, че е от топлопроводите. Добре се справяш, момче. Сега почакай. Ще включа малко светлина в стаята. Ти май можеш да се справиш и без нея, но аз — не, нито пък сестрите. Кажи ми какво усещаш.

Бавно завъртя ключа, само на осмина оборот или малко повече. Светлините зад корнизите на тавана оживяха — в началото слабо, след това малко по-силно. Брад можа да види онова, което лежеше върху леглото; първо блещукането на разперените над тялото на Роджър Торауей крила, след това самото тяло, покрито до кръста с чаршаф.

— Сега те виждам — въздъхна Роджър с остър, пронизителен глас. — Малко по-различно е — вече виждам цветове и ти не си толкова ярък.

Брад свали ръка от ключа.

— Това е напълно достатъчно засега. — Облегна се замаяно на стената. — Съжалявам. Настинал съм или нещо такова... Ти как си, усещаш ли нещо? Искам да кажа, някаква болка, нещо друго?

— Исусе Христе, Брад!

— Не, искам да кажа, нещо свързано с виждането. Светлината причинява ли ти болка... в очите?

— Те като че ли са единственото нещо, което не ме боли — въздъхна Роджър.

— Добре. Ще усиля малко светлината... така добре ли е? Има ли проблеми?

— Не.

Брад внимателно се доближи до леглото.

— Добре. Сега искам да опиташ нещо. Можеш ли... да си затвориш очите? Искам да кажа, можеш ли да изключиш визуалните рецептори?

Пауза.

— Не, мисля че няма да стане.

— Е, можеш, Родж. Тази функция е предвидена, само трябва да я намериш. В началото и Уили имаше проблеми, но успя. Каза, че просто поровил в себе си и я открил.

— ...Нищо не става.

Брад се замисли за секунда. Виеше му се свят от болестта и усещаше, че силите го напускат.

— А защо не опитаме така... Имал ли си някога проблеми със синузита?

— Не... е, може би. Рядко.

— Можеш ли да си спомниш къде те е боляло?

Фигурата върху леглото се раздвижи схванато, огромните очи го фиксираха.

— Мисля, че да.

— Потърси някъде около това място — нареди Брад. — Опитай да раздвижиш някой мускул. Самите мускули не са там, но са останали нервните окончания, които ги управляват.

— ...Не става. Какъв мускул трябва да търся?

— О, по дяволите, Роджър! Нарича се *rectus lae-tralis*, но какво би ти помогнало името му? Просто потърси някъде там.

— ...Нищо.

— Добре — въздъхна Брад. — Засега стига. Но не се отказвай! Ще откриеш как се прави.

— Лесно ти е на тебе — прошепна сърдитият глас от леглото. — Хей, Брад? Сега си по-ярък.

— Как така по-ярък?

— По-ярък. Лицето ти излъчва повече светлина.

— А-ха — отвърна Брад, усещайки отново замайване. — Мисля, че вдигам температура. По-добре да се махам оттук. Тази маска би трябвало да пази да не те заразя, но е надеждна само петнадесет минути...

— Преди да си тръгнеш — прошепна гласът настойчиво, — направи нещо за мен. Изгаси отново светлината за минута.

— А? — Брад сви рамене и отстъпи.

Тялото в леглото се размърда.

— Просто се обръщам, за да виждам по-добре — обади Роджър. — Слушай, Брад, искам да те попитам как вървят нещата? Ще се справя ли?

— Мисля, че да — засега всичко е наред. Не искам да говоря общи приказки, Роджър. Това е неизследвана материя и винаги нещо може да се обърка. Но досега всичко е наред.

— Благодаря. И още нещо, Брад. Виждал ли си напоследък Дороти?

Пауза.

— Не, Роджър. Тази седмица не съм. Бях доста болен, а преди това — дяволски зает.

— Аха. Запали ако обичаш лампите, за да могат сестрите да се ориентират.

Брад включи светлините отново.

— Ще идвам, когато мога. Опитвай се да си затвориш очите. И нали имаш телефон — обаждай се винаги, когато поискаш. Искам да кажа, не когато нещо не е наред — ще узная, ако това се случи — не трябва да се притесняваш; дори когато отивам до тоалетната, оставям телефонния номер, на който мога да бъда намерен. Обаждай се, ако просто искаш да си поговорим.

— Благодаря, Брад. До скоро.

Поне хирургическите операции бяха приключили — или във всеки случай най-страшните. Когато Роджър осъзна това, усети нещо като облекчение, въпреки че в съзнанието му имаше още много натрупани напрежения, с които искаше да се справи.

Клара Блай го изми и въпреки забраната му донесе цветя.

— Добро дете си — прошепна Роджър, обръщайки глава да ги погледне.

— Как ти изглеждат?

— Е, това са рози, но не червени. Бледожълти? Почти същият цвят като гривната ти.

— Оранжеви. — Тя приключи с нагъването на новия чаршаф върху краката му. — Искаш ли подлогата?

— За какво? — изръмжа той. Вече трета седмица беше на нискоостатъчна диета и десети ден приемаше течности под контрол. Отделителната му система беше вече, както отбеляза Клара, по-скоро за украшение. — Между другото, позволено ми е да ставам, така че ако се наложи, мога и сам да се справя.

— Значи вече си голям — усмихна се Клара, сгъна бельото и излезе. Роджър седна в леглото, изучавайки света около себе си. Изгледа розите преценяващо. Големите фасетирани очи доловиха цяла допълнителна октава излъчване, половин дузина цветове, които никога преди не беше виждал — от инфрачервено до ултравиолетово. Нямаше имена за тях, защото познатият му досега спектър се беше разширил, включвайки нови цветове. Знаеше, че това, което му изглежда тъмночервено, всъщност е област с по-ниска температура. Но не можеше да се каже, че е червено; беше всъщност по-различна светлина, носеща усещането за топлина и добро физическо състояние.

Имаше нещо странно около розите, но не беше цветът им.

Той отметна чаршафа и огледа тялото си. Новата кожа беше без пори, без косми и бръчки. Приличаше повече на неопрен, отколкото на плътта, която беше познавал през целия си живот. Знаеше, че отдолу има изцяло нова мускулатура, задвижвана от външна енергия, но от нея нямаше видими следи.

Скоро щеше да стане и да се разходи сам-самичък. Не беше съвсем готов за това. Включи телевизионния приемник. Екранът се изпълни с мрежа от ослепителни точки в пурпурно, синьо и зелено. С усилие на волята трябваше да се вгледа и разграничи образите на три момичета, които пееха и ръкомахаха; новите му очи искаха да разложат картината на отделни компоненти. Той превключи каналите и намери новините. Нова Народна Азия беше изпратила още три ядрени подводници на „приятелско“ посещение в Австралия. Говорителят на президента Дашътайн обяви твърдо, че съюзниците ни от Свободния свят могат да разчитат на нас. Всички футболни отбори от Оклахома бяха загубили. Роджър го изгаси; усети, че започва да го боли главата.

Всеки път, когато сменяше положението си, образът се изкривяваше, а иззад апарата се появяваше странно сияние. След като изключи захранването, остана да съзерцава как излъчването от катодната тръба намалява, а тлеенето отзад избледнява и изчезва. Разбра, че това беше топлината.

Какво му бе казал Брад?

— Опитай около мястото, където са синусите ти.

Беше странно усещане: първо, да бъдеш в непознато тяло и после — да се опитваш да локализираш вътре в него някакъв орган за управление, който никой не би могъл да ти покаже. И всичко това, за да можеш просто да си затвориш очите. Но Брад го беше уверил, че ще успее. Роджър изпитваше сложни чувства към Брад, но беше изпълнен и с гордост; щом Брад бе казал, че нещо може да бъде направено от всеки, тогава и Роджър щеше да го направи.

Само дето нещо не ставаше. Опита всички комбинации от мускули, събра цялата си воля, но пак не успя.

Внезапно го връхлетя един спомен: времето, когато той и Дороти току-що се бяха оженили. Не, още не бяха женени; живееха заедно, спомни си той, и се опитваха да решат дали искат да свържат живота си законно. Бяха се отдали на източни масажи и трансцендентална медитация, изучаваха се взаимно по всички възможни начини, които им идваха наум; спомни си дъха на бебешко масло с едва доловима следа от мускус и как се смяха над инструкциите за втората чакра^[1]: „Поемете дълбоко въздух с далака си и задръжте, след това издишайте, като леко поглаждате с ръце от двете страни на гръбначния стълб на партньора си.“ Така и не успяха да определят къде се намира далакът, а Дороти беше много смешна, като тършуваше из тайните кътчета на телата им: „Дали е тук? А тук? О, Родж, ти май не го приемаш на сериозно...“

Почувства как замайващата болка отново се надига в душата му и се отпусна на леглото си: Дороти!

Вратата рязко се отвори.

Вътре влетя Клара Блай, очите ѝ блестяха върху красивото тъмно лице.

— Роджър! Какво правиш?

Той пое дълбоко въздух, преди да отговори.

— Какво се е случило? — Чуваше безизразния си глас; не беше останало много след всичко, което бяха направили с него.

— Всички записи подскочиха! Помислих си — дори не зная какво си помислих, Роджър. Но каквото и да беше, то ти причиняваше безпокойство.

— Съжалявам, Клара. Той я проследи с поглед, докато тя се наведе над мониторите край стената.

— Вече е малко по-добре — отбеляза неохотно. — Мисля, че сега е наред. Но какво, по дяволите, правеше със себе си?

— Притеснявах се.

— За какво?

— Къде се намира далакът ми. Ти знаеш ли?

Тя го погледна замислено за момент преди да отговори.

— Под най-долното ребро, отляво. Близко до сърцето. Малко по-ниско. Будалкаш ли ме, Роджър?

— Е, малко. Мисля, че си спомних нещо, което не трябваше, Клара.

— Моля те, не го прави повече!

— Ще се опитам. — Но мисълта за Дороти и Брад все още блуждаеше покрай съзнателните му мисли. Той продължи: — Само още нещо — опитвам се да затворя очите си и не мога.

Тя приближи и докосна рамото му с приятелско състрадание.

— Ще го направиш, сладур.

— А-ха.

— Не, наистина. Бях с Уили по това време и той беше много обезкуражен. Но успя. Между другото — тя се обърна, — сега ще ти изгася лампите. Утре сутринта трябва да бъдеш свеж като кукуряк.

— Защо? — запита Роджър подозрително.

— О, няма повече да те режат. Засега приключи. Брад не ти ли каза? Утре ще те свържат към компютъра заради медиацията. Ще бъдеш много зает, Родж, така че поспи малко.

Тя изключи осветлението. Роджър наблюдаваше как тъмното ѝ лице се превърна в нежно сияние, приличащо на праскова.

Нещо му щукна:

— Клара? Ще направиш ли нещо за мен?

Тя се спря, сложила ръка на вратата.

— Какво има, сладурче?

— Да ти задам един въпрос.

— Добре, питай.

Той се поколеба, чудейки се откъде да започне.

— Искам да знам — каза, като продължаваше да обмисля как да продължи, — е, да речем... о, да. Това, което искам да знам, Клара, е когато сте с мъжа ти в леглото и се любите, какви начини използвате?

— Роджър! — Яркостта на лицето ѝ внезапно подскочи с половин децибел; той вече виждаше следите на вените под кожата с преминаващата през тях топла кръв.

— Съжалявам, Клара — отвърна. — Мисля... мисля, че като лежа тук се превръщам в сатир. Забрави за това, искаш ли?

Тя замълча за момент. Когато заговори отново, гласът ѝ звучеше като на специалист, а не на приятел:

— Разбира се, Роджър. Всичко е наред. Просто ме завари неподготвена. Това е... е всичко е наред, просто никога преди не ме беше питал за такива неща.

— Зная. Съжалявам.

Но той не съжаляваше, или поне не съвсем.

Проследи как вратата се затваря зад нея и остана с поглед, вперен в правоъгълния контур на светлината, която се прокрадваше от външната зала. Внимаваше да запази съзнанието си спокойно, доколкото може. Не биваше да предизвиква паника в екипа, който следеше телеметричната информация.

Но искаше да мисли за нещо, което се намиреше точно на границата на опасната зона, и то беше следното: защо червенината, която изби по лицето на Клара, приличаше толкова много на внезапната яркост, заляла лицето на Брад, когато го попита дали е бил с Дороти.

На следната сутрин всички ние бяхме напълно мобилизирани, проверявахме схемите, изключвахме резервните вериги, уверявахме се, че аварийните блокировки са настроени да се задействат и при най-незначителната повреда. Брад влезе в 6 часа сутринта, поотслабнал, но с бистра глава и готов за работа. Уайднър и Джон Фрийлинг пристигнаха минути след него, въпреки че почти всичко този ден трябваше да се свърши от Брад. Те не можеха да останат настрана.

Катлийн Даути както винаги също беше там, разбира се, не защото го налагаше дългът, а защото сърцето ѝ го искаше.

— Не причинявайте болка на момчето ми — боботеше тя с цигара в уста. — Той ще се нуждае от цялата помощ, която може да получи, когато аз започна работа над него през следващата седмица.

— Катлийн — отвърна Брад, наблягайки на всяка сричка. — Ще направя най-доброто, на което съм способен.

— Добре де. Зная, че ще го направиш, Брад. — Тя смачка цигарата и веднага запали друга. — Никога не съм имала деца, но мисля, че Роджър и Уили един вид запълват тази празнина.

— А-ха — измърмори Брад, вече без да я чува. Не го допускаха да работи с 3070 или с периферните му устройства. Всичко, което можеше да стори, бе да наблюдава, докато техниците и програмистите си вършеха работата. Когато и третата проверка приключи успешно, той напусна компютърната зала, взе асансьора и се качи три етажа по-горе до стаята на Роджър.

На вратата поспря, да си поеме за момент дъх, и я отвори с усмивка.

— Почти си готов за включване, приятелю. Как се чувстваш?

Очите на насекомо се извърнаха към него.

— Не зная какво трябва да чувствам — прозвуча равният глас на Роджър. — Това, което усещам е предимно страх.

— О, няма от какво да се страхуваш. Днес трябва да проверим само медиацията.

Крилата на прилеп потрепнаха и смениха положението си.

— Това ще ме убие ли? — попита влудяващо монотонният глас.

— О, овладей се, Роджър! — внезапно се ядоса Брад.

— Само питам — трепна гласът.

— Това е глупав въпрос! Виж, зная как се чувстваш...

— Съмнявам се.

Брад се спря, изучавайки безизразното лице на Роджър. След малко отвърна:

— Нека пак да ти обясня. Целта на това, което ще направя, е не да те убие, а да те съхрани жив. Сигурно те притеснява случилото се с Уили. С тебе няма да стане така. Ти ще се справиш с всичко тук и, което е по-важно — на Марс.

— За мен е важно тук.

— О, за Бога. Когато цялата система влезе в действие, ще виждаш и ще чуваш онова, което ти е необходимо, разбра ли? Или, което искаш. Ще можеш до голяма степен волево да управляваш възприятията си. Ще можеш...

— Но аз не мога даже да си затворя очите, Брад.

— Ще ги затвориш. Ще можеш да използваш всичките си способности. Но няма да успееш, преди да сме включили компютъра към теб. След това информацията ще се филтрира, ще се отстраняват ненужните сигнали, така че няма да има какво да те обърква. Това уби Уили: объркването.

Настъпи пауза, докато мозъкът зад гротескното лице размишляваше. Накрая Роджър каза:

— Изглеждаш кофти, Брад.

— Съжалявам. Всъщност не се чувствам много добре.

— Сигурен ли си, че ще се справиш с всичко?

— Сигурен съм. Хей, Роджър, накъде биеш? Искаш да се откажем от всичко ли?

— Не.

— Добре, какво тогава?

— Ех, ако знаех, Брад. Хайде, давай.

По това време ние бяхме готови; „зелената светлина“ вече от няколко минути беше включена. Брад сви рамене и мрачно нареди на дежурната сестра:

— Давай да започваме.

Изминаха десет часа, през които медиаторните схеми бяха включвани, тествани и настройвани една по една, преди Роджър да изпробва новите си сетива чрез теста на Роршах^[2] и цветните кръгове на Максвел. Денят се изниза много бързо. Роджър не можеше още да свикне с усещането си за време. То вече не се управляваше от биологичния му часовник, а от електронните елементи; те забавяха усещането му за време, когато не се намираще в стресова ситуация, и го ускоряваха, когато беше необходимо.

— По-бавно — молеше се той, докато наблюдаваше сестрите, които фучаха като куршуми около него. Но когато Брад, замаян от умора, събори една кутия с мастило и моливи, Роджър дълго гледа как

те бавно падаха надолу. Без затруднение хвана двете шишета с мастило, както и кутията, преди още да са докоснали пода.

По-късно, когато размишляваше върху това, осъзна, че е уловил само нещата, които можеха да се разсипят или да се счупят. Беше оставил моливите да паднат свободно. За част от секундата беше избрал кои от нещата да улови и кои да остави да паднат.

Брад беше страшно доволен.

— Справяш се великолепно, момче — каза му, държейки се за ръба на леглото. — Сега отивам да поспя, но ще се върна, за да те видя утре след хирургичната операция.

— Операция? Каква операция?

— О, само една дребна намеса. Нищо в сравнение с това, което вече си преживял, вярвай ми! Отсега нататък — продължи той, готов да тръгне, — ще си като новороден; от теб се иска само да растеш. Упражнявай се. Научи се да използваш това, което имаш. Трудните времена отминаха. Успяваш ли вече да изключиш зрението, когато поискаш?

— Брад — прокънтя безчувственият глас по-високо, но със същия равен тембър, — какво по дяволите искаш от мен? Опитвам се!

— Зная — омекна Брад. — До утре.

За пръв път този ден Роджър беше оставен сам. Започна да експериментира с новите си сетива. Бързо разбра, че биха могли да бъдат много полезни в жизненоважни ситуации. Но бяха и доста объркващи. Всички недоловими шумове от всекидневния живот се усилваха. Можеше да чуе разговора на Брад с Джони Фрийлинг в залата, чуваше и сестрите, които приключваха дежурството. Знаеше, че с ушите, които майка му беше отгледала в утробата си, не би могъл да долови всичко това; а сега можеше да различи, ако пожелае, и отделни думи: „... местна упойка, но аз не искам да слагам. Достатъчно травми му се струпаха“. Това беше Фрийлинг, който говореше на Брад.

Светлините бяха прекалено ярки. Опита се да намали чувствителността на зрението си, но не излезе нищо. Нещо, което наистина му трябва, помисли си той, е една-единствена коледна свещичка. Но го заливаше светлина в изобилие; тези сияйни потоци го разстройваха. Забеляза, че светлините бяха влудяващо ритмични; можеше да проследи всеки импулс на тока с честота шестдесет херца. Виждаше гърчещите се газови змии във вътрешността на

луминесцентните тръби. Нажежаваните лампи, от друга страна, бяха почти тъмни, с изключение на нажежаващата се жичка в центъра, която, ако искаше, можеше да изследва с подробности. В очите му нямаше и следа от напрежение, дори когато гледаше към най-ярката светлина.

Отново дочу нов глас в коридора и наостри уши. Беше Клара Блай, която току-що пристигаше, за да застъпи на смяна от единадесет часа.

— Как е пациентът, доктор Фрийлинг?

— Добре. Изглежда почива. Снощи не беше необходимо да му даваш приспивателно, нали?

— Не. Добре беше. Само малко — тя се захили, — малко разгонен. Направи нещо, което не бях очаквала от него.

— Хм — настъпи объркано мълчание. — Е, това вече едва ли ще представлява проблем. Трябва да проверя данните. Наглеждай го.

Роджър реши, че трябва да бъде мил с Клара; нямаше да му е трудно, тъй като тя беше любимката му сред сестрите. Облегна се назад, заслушан в шумоленето на черните си крила и в ритмичните звуци от телеметричните блокове. Беше много уморен. добре би било да заспи...

Можеше да си затваря очите!

Доволен, Роджър се отпусна и потъна в удобното разлато легло. Беше истина; той се учеше.

Събудиха го за хранене и отново го приспаха за последната операция.

Нямаше анестезия.

— Просто ще те изключим — каза Джон Фрийлинг. — Няма да усетиш нищо.

И той наистина не усети. Първо го откараха с количка в съседната хирургична зала, където бяха наредени бутилки кислород, тръби, дренажи и всичко останало. Не усещаше мириса на дезинфектанти, но знаеше, че съществува; долавяше блясъка, събран във върха на всеки метален предмет, и топлината от стерилизатора като слънчево избухване върху стената.

После доктор Фрийлинг му нареди да се изключи и той се подчини. Ние подтиснахме входовете на сензорите един по един; той

имаше усещането, че звуковете ставаха все по-слаби, светлините по-бледи, а докосването до тялото по-нежно. Ние притъпихме усещането за болка навсякъде по новата му кожа, като напълно го изключихме там, където ножът на Фрийлинг щеше да реже, а иглата му да съшива. Това не беше толкова просто. Много от сензорите за болка трябваше да бъдат възстановени, след като дойде в съзнание. Когато се озовеше на повърхността на Марс, трябваше да има някаква предупредителна система, нещо което да му казва, че изгаря, че е разкъсан или нараняван; болката беше най-острата алармена система, която можехме да му дадем. Но за голяма част от тялото му тя вече не съществуваше. След като забранихме входовете, ние ги програмирахме да останат изцяло изключени, извън сензорната му система.

Роджър, разбира се, не знаеше нищо. Той просто заспа и след това отново се събуди.

Отвори очи и изкрещя.

Фрийлинг, облегат назад и разкършващ пръстите си, подскочи и изпусна маската.

— Какво става?

— Исусе! — извика Роджър, — за момент видях... не зная. Би ли могло да бъде сън? Но видях всички ви около мен, вперили поглед надолу, приличащи на върколаци. Скелети. Черепи. Захилени срещу мен! После отново се превърнахте в това, което сте.

Фрийлинг хвърли поглед към Уайднър и сви рамене.

— Просто медиаторните ти вериги са в действие. Нали знаеш? Преобразуват, което виждаш, в нещо, което можеш веднага да схванеш.

— Това не ми харесва — избухна Роджър.

— Е, ще трябва да уведомим Брад. Но, честно казано, Роджър, мисля, че трябва да бъде точно така. Както компютърът изключи сетивата ти за страх и болка — това, което всеки изпитва по време на операция — така ги е съединил с визуалните сигнали: нашите лица, нашите маски, всичко наоколо. Интересно, все пак. Чудя се до каква степен се дължи на медиацията и доколко на обичайната следоперативна замаяност?

— Драго ми е, че това те забавлява — сопна се Роджър.

Но честно казано, той също го намираше за интересно. Когато го върнаха обратно в стаята, остави съзнанието си да блуждае. Не можеше да управлява фантастичните картини. Идваха, когато си искат,

но не бяха толкова страховити, колкото първото ужасяващо зрелище на голите челюсти и празните орбити на очите. Когато Клара дойде с подлогата и излезе след като ѝ махна, че не я иска, затварящата се врата се превърна във вход на пещера, а Клара — в пещерна мечка, раздражено ръмжаща към него. Разбра, че все още е леко притеснена; сензорите му бяха регистрирали някакъв инфразвуков сигнал, който беше анализиран от бръмчащия три етажа по-долу 3070 и оценен като предупреждение.

Но когато се върна, имаше лицето на Дороти. То се разми и се преобрази отново в познатата тъмна кожа и ярки очи, които съвсем не приличаха на Дороти; но Роджър го възприе като знак, че нещата между тях отново са наред...

Между него и Клара.

Не, помисли си той, между Дороти и него. Втренчи се във видеофона край леглото. По негова молба видеоканалът беше постоянно изключен; не искаше да уплаши някого, ако му се обади, забравил какво лице може да му покаже. Но досега още не го бе използвал за разговор с Дороти. Доста често протягаше ръка към видеофона, но всеки път я дръпваше обратно.

Не знаеше какво да ѝ каже.

Как да попиташ жена си дали спи с най-добрия ти приятел? Просто я питаш, ето как, настояваше волята му, но не можеше да се насили да го направи. Не беше съвсем сигурен. Не биваше да рискува с такова обвинение; можеше и да бърка.

Проблемът беше, че не можеше да поговори с приятелите си, с никой от тях. Дон Кейман би бил най-естествената възможност; нали такава бе работата на свещениците. Но Дон беше толкова явно, толкова нежно влюбен в красивата дребна монахиня, че Роджър не искаше да му причини болка, като обсъди терзанията си с него.

А при повечето му приятели бедата беше, че те всъщност не биха могли да разберат къде се крие проблемът. Наистина, отвореното семейство беше нещо обикновено както за Тонка, така и за по-голямата част от западния свят; редките затворени двойки пораждаха клюки. Ревността не беше на мода.

И все пак, твърдо си каза Торауей, не ревността го притесняваше. Не точно ревността. Беше нещо друго. Не сицилианската мъжественост или яростта на собственика, открил, че някой друг

престъпва границите на плодородните му градини. Дороти трябваше да иска да обича само него. Тъй като той искаше да обича само нея...

Осъзна, че се плъзга към състояние, което със сигурност ще предизвика звъна на алармата в телеметричните системи. Той не искаше това. Съзнателно престана да мисли за жена си.

Известно време упражняваше „затваряне на очите“; уверяваше се отново и отново, че може да използва новото си умение, когато пожелае. Не би могъл да опише по-добре от Уили Хартнет какво прави, но по някакъв начин можеше волево да спре зрителната информация, а схемите в него и долу в компютъра 3070 да преобразуват това решение в тъмнина. Можеше дори избиращо да намалява светлината. Можеше да я прави по-ярка. Откри че, е способен да филтрира всички дължини на вълните с изключение на една тясна честотна лента, да намалява или да усилва яркостта на един или повече цветове от спектъра.

Беше доста приятно, наистина, въпреки че от време на време втръсваше. Искаше му се да имаше обяд, който да очаква, но този ден нямаше да се храни, защото беше прекарал операция и защото постепенно го отучваха да яде. През следващите няколко седмици щеше да пие и да яде все по-малко и по-малко; когато стигнеше на Марс, щеше да се храни не повече от веднъж на месец.

Повдигна чаршафа и погледна лениво към артефакта, в който се бе превърнало тялото му.

Секунда по-късно изкрещя диво от болка и страх. Телеметричните монитори пламнаха в ослепително червено. Навън в коридора Клара Блай подскочи и се втурна към вратата. В ергенския апартамент на Брад аларменият сигнал, известяващ за нещо спешно и сериозно, го извади от неспокойния сън.

Когато Клара отвори вратата, видя Роджър, свит като ембрион върху леглото, стенийки от мъка. Едната ръка стискаше слабините между свитите му крака.

— Роджър! Какво се е случило?

Главата се вдигна и очите на насекомо я погледнаха невиждащо. Роджър не престана да издава животински звуци. Само вдигна ръката си.

Там, между краката му нямаше нищо. Нито пенис, нито тестиси, нито скротум; нищо освен проблясваща изкуствена плът, покрита с

прозрачен бандаж, който прикриваше хирургичните шевове. Като че ли никога нищо не бе имало. Отличителните белези на мъжествеността му липсваха. Малката лека операция беше приключила и след нея бе останало... нищо, съвсем нищо.

[1] При някои форми на йогизма — центрове в тялото, обикновено седем, които се смятат за източници на физическа и духовна енергия. Бел. прев. ↑

[2] Тест на Роршах — тест за анализ на личността чрез оценка на асоциациите, възникващи при разглеждане на стандартна серия абстрактни изображения. Бел. прев. ↑

9. ДАШ ИДВА НА СВИЖДАНЕ

Дон Кейман не обичаше да бърза, но нямаше избор; трябваше да посети шивача си. За нещастие той се намиреше в Мерит Айлънд, Флорида, в Атлантическия изпитателен център.

Дон излетя натам притеснен и пристигна притеснен. Не само заради случилото се с Роджър Торауей. Там като че ли положението беше овладяно, благодарение на божественото милосърдие, въпреки че Кейман не можеше да се отърве от притеснението, че почти го бяха изтървали, само защото някой бе направил глупавата грешка да не го подготви за последната „дребна козметична операция“. Навярно, помисли си той снизходително, това стана, защото Брад беше болен. Но във всеки случай, едва не провали целия проект.

Другото, което го измъчваше, беше че не можеше да се отърве от тайното усещане за грях, че вътрешно, със самото си сърце, искаше проектът да се беше провалил. Беше прекарал ужасен час със сестра Клотилда, когато вероятното му заминаване за Марс бе потвърдено със заповед. Дали най-напред да не се оженят? Не. Не поради прагматични, практически причини: въпреки че и двамата можеха да поискат разрешение от Рим, вероятността да го получат за по-малко от шест месеца бе нищожна.

Само ако бяха изпратили молбите си по-рано...

Но не бяха, а и двамата знаеха, че нямат желание да се оженят, без да са го получили, дори не искаха да легнат заедно в леглото без свещеното тайнство.

— Поне — рече Клотилда накрая, като се опитваше да се усмихне, — не трябва да се притесняваш за моята вярност. След като не искам да нарушавам обета си заради теб, без съмнение не бих го сторила заради някой друг.

— Не се притеснявам за това — бе отвърнал той, но сега под блестящите сини небеса на Флорида, загледан в извисяващите се към пухкавите бели облаци антени, се чувстваше притеснен. Армейският полковник, който се бе нагърбил доброволно да го разведе из

околността, долавяше тревогата на Кейман, ала не можеше да разбере какво я е предизвикало.

— Напълно безопасно е — каза той напосоки. — На ваше място не бих се притеснявал от ниската орбита на скачване.

Кейман се откъсна от мислите си:

— Честна дума, не се притеснявах за това. Дори не зная какво имате пред вид.

— О, така ли? Нали разбираш, твоята и другите две ракети ще се срещнат на по-ниска орбита от обикновено: двеста и двадесет километра вместо четиристотин. Правим го по политически причини, разбира се. Мразя, когато бюрократите ни нареждат какво да правим, но в този случай наистина няма значение.

Кейман погледна часовника си. Оставаше още час до последната проба на марсианския костюм и космическия му скафандър и той не изгаряше от желание да го прекара в досада. След като прецени, че полковникът е един от щастливците, които най-много обичат да дрънкат за работата си и че единственото, което трябва да прави, е от време на време да сумти одобрително, насърчавайки го да обяснява всичко, което можеше да бъде обяснено, той изсумтя одобрително.

— Да, отец Кейман — продължи полковникът въодушевено, — вие ще пътувате с голям кораб. Прекалено голям, за да бъде изстрелян наведнъж. Затова ще стартирате с три отделни ракети, които ще се срещнат в орбита — двеста и двадесет до двеста тридесет и пет — това е оптимумът и аз очаквам всичко да е точно... и...

Кейман кимна, без дори да слуша. Той вече знаеше плана за полета наизуст; имаше го в заповедите, които беше получил. Единственият въпрос, на който все още нямаше отговор, бе кои ще са другите двама, които ще пътуват до Марс. Вероятно до ден-два щеше да бъде решено. Единият ще трябва да е пилот, който да остане в орбита, докато останалите трима, натъпкани в спускаемия апарат, слязат на повърхността на планетата. Другият — четвъртият член на екипажа, би трябвало да бъде някой, който може да стане дубльор и на пилота, и на марсолога и на киборга; Такъв човек, разбира се, не съществуваше, но все пак някой трябваше да бъде избран. Трите човешки същества — трите непроменени човешки същества, поправи се той — нямаше да имат способностите на киборга за оцеляване на марсианската повърхност. Щяха да бъдат екипирани със същите

приспособления, които се влагаха сега у Роджър, а след това трябваше да преминат през окончателните тренировки за процедурите, от които всички, дори и Роджър, щяха да се нуждаят.

А стартът беше само след тридесет и три дни.

Полковникът беше приключил със заставането на орбита и маневрите по скачването и беше готов да проследи ден по ден последователността на операциите през всичките дълги месеци до Марс. Кейман го прекъсна:

— Момент, полковник. Не можах да разбера политическите причини. Какво общо има това с нашето излитане?

Полковникът изръмжа възмутено:

— Онези фанатици, еколозите, притесняват всички ни. Двустепенните ракети „Тексас“ са доста големи. Около двадесет пъти по-тежки от ракетата-носител „Сатурн“. Така че им е необходима много тяга. Получават се някъде към двадесет и пет тона водни пари в секунда, по три — стават адски много водни пари. И се смята, че има известен риск водните пари — е, нека бъдем честни, знаем дяволски добре, простете ме, отче, какво могат да предизвикат тези пари при нормални височини на инжекция — да доведат до изчезване на свободните електрони и изтъняване на озоновия слой в атмосферата. Това беше открито, мисля, през 73-та или 74-та година, при извеждането в орбита на първата „Спейслаб“. Унищожаване на свободните електрони от Илинойс до Лабрадор. А това е едно от нещата, които ни предпазват от слънчевата радиация. Озоновият слой филтрира ултравиолетовите лъчи от Слънцето. Рак на кожата, слънчеви изгаряния, унищожаване на флората — всичко това е реалност, всичко това би могло да се случи. Но не за нашето собствено население се притеснява Даш! Нова Народна Азия, ето кое го тормози. Дали са ултиматум, че ако полетът нанесе вреда на озоновия слой над тях, ще считат това за „враждебен акт“. Враждебен акт! Как, по дяволите, бихте нарекли пет ядрени подводници, изплували край Кейп Мей, Ню Джърси? Те го наричат океанографско изследване, но никой не използва подводни торпедоносачи в океанографията, поне не в нашата флота... Между другото — продължи полковникът, обръщайки се към госта си с усмивка, — всичко е наред. Орбитата на скачване ще бъде малко по-ниско, извън слоя на свободните електрони. Ще ни трябва повече гориво. Според мен вятърът ще причини повече

замърсявания. Но пък скъпоценните им електрони ще си останат недокоснати — не че има някаква реална възможност да се случи нещо отвъд Атлантика в Африка, а още по-малко в Азия...

— Всичко това е много интересно, полковник — каза Кейман любезно. — Но мисля, че е време да се връщам обратно.

Екипировката му беше готова.

— Просто се мушни вътре, да видим дали ти е по мярка.

Физиотерапевтът, член на екипа, се захили. За „мушването“ в скафандъра бяха необходими двадесет минути усилна работа, дори ако се включеше целият екип. Кейман настояваше да се справи сам. В космическия кораб нямаше да има кой да му помага, освен останалите членове на екипажа, които щяха да бъдат заети със собствените си работи ; а при аварийна ситуация не би могъл да разчита на никаква помощ. Искаше да бъде подготвен за всякакви изненади. Отне му час, а после още десет минути, за да излезе от него, след като бяха проверени всички параметри и беше установено, че всичко е наред. След това трябваше да изпробва и другите приспособления.

Когато привърши, навън вече беше тъмно, гореща есенна нощ висеше над Флорида. Той огледа наредените върху работните маси одежди и се усмихна. Посочи към приспособлението за връзка и антената, висяща от единия ръкав, радиационното наметало, което трябваше да използва при слънчеви изригвания, бельото, което се слагаше под костюма.

— Пригответе ми всичко. Това е манипулът, там е филонът, това е моят стихар. Още едно-две неща и ще бъда готов за литургия.

Всъщност той беше включил пълен комплект църковни одежди при разпределението на багажа си — за сметка на книгите, музикалните записи и снимките на сестра Клотилда. Ала не беше подготвен да го обсъжда със светски люде. Протегна се и въздъхна.

— Къде наоколо може добре да похапне човек? — запита. — Пържола или може би малко червен луциан^[1], толкова са ми я хвалили... а след това удобно легло...

Военният полицаи от военновъздушните сили, който от два часа се навърташе наоколо и поглеждаше часовника си, пристъпи напред и заяви:

— Съжалявам, отче. Очакват ви веднага на друго място. Трябва да отидете, да речем, след около двадесет минути.

— Къде трябва да отида? Утре ми предстои дълъг полет...

— Съжалявам, сър. Заповядано ми е да ви заведа в административната сграда на военновъздушната база „Патрик“. Очаквам там да ви кажат за какво става въпрос.

Свещеникът се изправи.

— Ефрейтор. Аз не съм под ваше разпореждане. Предлагам да ми кажете какво точно искате.

— Да, сър — съгласи се военният полицаи. — Не сте под мое разпореждане. Но имам заповед да ви закарам, и при цялото си уважение към вас, ще го сторя.

Физиотерапевтът докосна рамото на Кейман.

— Върви, Дон. Имам чувството, че съвсем скоро ще попаднеш сред най-високите етажи на властта.

Кейман с ръмжене се остави да бъде изведен навън и качен в ховера. Полицаят бързаше. Той насочи превозното средство към залива, провери времето и разстоянието и полетя ниско над океана, докосвайки с криле вълните. След това зави на юг и даде газ; за десетина секунди скоростта им нарасна на сто и петдесет километра в час. Натоварването от рязкото ускорение и гърчещите се, завихрени в спирала вълни под тях, принудиха Кейман да преглътне слюнката си и да потърси за всеки случай еднократна торбичка. Опита се да накара ефрейтора да намали скоростта.

Но любимият израз на военния полицаи като че ли беше: „Съжалявам, сър“.

Успяха да стигнат до брега при „Патрик“, преди Кейман да започне наистина да повръща, а щом отново се озоваха на сушата, шофьорът намали скоростта до разумни граници. Кейман се измъкна и поспря за миг във влажната бурна нощ, докато двама военни полицаи, предупредени по радиото за неговото пристигане, го поздравиха и поведоха към бялата, грубо измазана сграда.

Десет минути по-късно, след като бе съблечен до голо и претърсен, той разбра на колко висок етаж се е озовал.

Президентският самолет докосна пистата на „Патрик“ точно в 4 часа. Кейман дремеше на един шезлонг, завит до кръста с одеало.

Внимателно го разбудиха и заведоха до стълбичката за качване, докато автоцистерните пълнеха с гориво резервоарите в крилете на самолета при странно зловеща тишина. Нямаше разговори, нямаше звън на месингови найкрайници върху алуминиевите капаци на резервоарите, чуваше се само пулсът на помпите в бензиновоза.

Един много важен човек спеше. Кейман също искаше с цялата си душа да поспи. Отведоха го до кресло с подвижна облегалка, сложиха му предпазния колан и го оставиха; още преди стюардесата от армейските женски части да напусне салона, самолетът се насочи към пистата за излитане.

Опита се да подремне, но, докато самолетът все още набираше височина, влезе камериерът на президента и обяви:

— Президентът ще ви приеме сега.

Току-що обръснатият покрай козята си брадичка президент Дашътайн приличаше на Джилбърт Стюарт. Отпочиваше в кожено кресло, блуждаещите му очи се взираха в илюминатора, а от слушалките звучеше музика. До лакътя му димеше пълна чаша кафе, друга чакаше празна на подноса до сребърния кафеник. До чашата имаше тънка кутия от пурпурна кожа, украсена със сребърен кръст.

Даш не го накара да чака. Видя го, усмихна се, махна слушалките и каза:

— Благодаря, че ми позволихте да ви отвлека, отец Кейман. Седнете, моля. Сипете си кафе, ако желаете.

— Благодаря.

Прислужникът пристъпи, наля кафе и се оттегли зад Дон. Кейман не се огледа; знаеше, че ще наблюдава всяко трепване на мускулите му, и се стремеше да избягва резките движения.

— Минах през толкова часови зони през последните четиридесет и осем часа — каза президентът, — че просто забравих как изглежда външният свят. Мюнхен, Бейрут, Рим. В Рим се срещнах с Върн Скейниън, когато разбрах за неприятностите с Роджър Торауей. Това страшно ме притесни, отче. Почти го бяхте изтървали, нали?

— Аз съм марсолог, господин президент. Станалото няма отношение към моите задължения.

— Оставете това, отче. Аз не търся вина; има много хора, на които може да се припише, ако се наложи. Искам да знам какво всъщност се случи.

— Сигурен съм, че генерал Скейниън би могъл да ви каже много повече от мен, господин президент — отвърна Кейман сковано.

— Ако исках да чуя версията на Върн, нямаше да спирам да ви вземам — продължи президентът спокойно. — Вие сте били там, не той. По това време той беше в Рим...

Кейман сръбна от кафето.

— Е, да за малко да го изтървем. Мисля, че не му беше казано по подходящ начин какво ще стане, тъй като по това време имаше грипна епидемия. Не ни достигаше персонал. Брад също не беше там.

— Това е било предишния път — забеляза президентът.

Кейман сви рамене и се направи, че не е разбрал.

— Кастрираха го, господин президент. В Ориента са го наричали пълна кастрация, пенисът и всичко друго. Те не са му нужни, защото яде толкова малко, че всичко се изхвърля анално, така че това е само едно уязвимо място. Без съмнение трябваше да се направи, господин президент.

— А какво става с — как го наричате — простатектомията? И то ли е уязвимо място?

— Трябваше да попитате някой от лекарите, господин президент — отбраняваше се Кейман.

— Но аз питам вас. Скейниън спомена нещо за „болестта на свещениците“, а вие сте свещеник.

Кейман се усмихна.

— Това е стар израз, от времето, когато всички свещеници са били неженени. Но, да, мога да ви разкажа, в семинарията много сме говорили по този въпрос. Простатата произвежда течност — не много, няколко капки на ден. Ако мъжът няма еякулация, повечето от нея просто се изхвърля навън с урината, но ако е възбуден сексуално, тогава количеството е по-голямо и не се изхвърля напълно. Връща се обратно и натрупването на тази течност причинява неприятности.

— Така че просто отстраниха простатата му.

— И имплантираха стероидна капсула, господин президент. Той няма да стане женствен. Физически сега е един завършен евнух... о, исках да кажа напълно завършено същество.

Президентът кимна.

— Това е така наречената фройдистка грешка^[2].

Кейман сви рамене.

— Щом вие разсъждавате по този начин — продължи да го притиска президентът, — какво по дяволите смятате, че мисли Торауей?

— Зная, че не му е лесно, господин президент.

— Доколкото разбирам — продължи президентът, — вие не сте само марсолог, Дон, вие сте и семеен съветник. Там не всичко е наред, нали? Тази шавлива женичка причинява много трудности на нашето момче.

— Дороти има много проблеми.

— Не, Дороти има един проблем. Проблемът, който всички ние имаме. Тя се бърка с нашия марсиански проект, а ние не можем да си позволим провал. Можеш ли да я вкараш в правия път, Дон?

— Не.

— Е, нямам пред вид да я направиш идеален човек. Зарежи това! Искам да кажа, можеш ли да я накараш да го успокои, поне дотолкова, че да не изпада вече в шоково състояние? Да го целуне и да му обещае, че ще му изпрати подарък за Свети Валентин, когато е на Марс — Бог знае, че Торауей не иска нищо повече. Но има правото поне на това.

— Мога да опитам — отвърна Кейман безпомощно.

— Аз ще разменя няколко думи с Брад — мрачно каза президентът. — Казах ви, казах ви на всички, този проект трябва да успее. Не ми пука за фригидността на не знам коя си или за плътските желания на еди кой си. Искам Торауей да стъпи на Марс и да бъде щастлив там.

Самолетът се наклони, за се измъкне от натоварения трафик край Ню Орлеан. Отблясък от утринното слънце се отрази в омазаните с петрол води на залива. Президентът хвърли сърдит поглед надолу.

— Нека ви кажа, отец Кейман, какво мисля. Мисля си, че Роджър би бил по-щастлив да жали за смъртта на съпругата си, загинала при автомобилна катастрофа, отколкото да се притеснява какво прави, когато го няма. Не ми харесва да мисля по този начин. Но имам толкова много възможности, Кейман, че просто трябва да се хвана за някоя, която да не е най-лошата. А сега — продължи той внезапно усмихнат, — имам нещо за вас от Негово Светейшество. Подарък, погледнете го.

Зачуден, Кейман отвори червената кутия. Вътре имаше молитвена броеница, навита върху червено кадифе. Зърната на „Аве

Мария“ бяха изработени от слонова кост с инкрустирани розови пъпки; големите зърна на „Отче наш“ представляваха обрамчени кристали.

— Има интересна история — продължи президентът. — Била е изпратена на Игнатий Лойола от една от неговите мисии в Япония, след това е била в Южна Америка в продължение на двеста години с, как ги наричат, реликти от Парагвай? Това е музейна вещ, наистина, но Негово Светейшество искаше вие да я притежавате.

— Аз... аз не зная какво да кажа — едва успя да изрече Кейман.

— И има неговата благословия. — Президентът се облегна назад и изведнъж се състари. — Молете се с нея, отче. Аз не съм католик. Не зная как се чувствате в такива случаи. Но искам да се молите Дороти Торауей да се вразуми и да обърне внимание на съпруга си. А ако това не помогне, молете се още по-усърдно за всички нас.

След като се върна в централния салон, Кейман стегна колана си и си наложи да поспи през оставащия час полет до Тонка. Умората надделя над притесненията и го понесе на вълните на съня. Той не беше единственият, който се притесняваше. Ние не бяхме преценили правилно травмата, която получи Роджър Торауей от загубата на своите гениталии, и почти го бяхме загубили.

Грешката беше критична. Не можеше да се рискува още веднъж. Вече бяхме уредили психиатричен надзор над Роджър, а портативният компютър в Рочестър беше преработен така, че да следи за голям психически стрес и да реагира преди бавните човешки нервни импулси на Роджър да се превърнат в конвулсии.

Положението в света се развиваше според очакванията. Ню Йорк беше обхванат от вълнения, в Близкия изток се надигаше недоволство, надхвърлящо границите на допустимото, а от Нова Народна Азия бълваха яростни манифести против унищожаването на сепиите в Тихия океан. Планетата бързо се приближаваше към критичната точка. Нашите предвиждания сочеха, че оцеляването на човешката раса на Земята е под въпрос през следващите две години. Не можехме да позволим това. Експедицията до Марс трябваше да успее.

Когато замайването след припадъка отмина, той не осъзна колко близо е бил до смъртта, а само усети, че е наранен по най-

чувствителните места. Изпитваше самота: унищожителна, безнадеждна самота. Беше загубил не само Дороти, но и мъжествеността си. Болката беше прекалено голяма, за да бъде преодоляна с плач, дори да можеше да плаче. Беше като агония на зъболекарски стол без упойка, толкова остра, че вече не се възприемаше като предупреждение, а като част от действителността, нещо, което трябва да се преживее и понесе с твърдост.

Вратата се отвори и влезе нова сестра.

— Здравейте. Виждам, че сте буден.

Тя се приближи и докосна с топли пръсти челото му.

— Аз съм Сюли Карпентър. Името ми всъщност е Сюзън Лий, но ме наричат Сюли. — Тя дръпна ръката си и се усмихна. — Може би смятате, че е по-добре да се доверя на данните, а не на усещането си за топлина, нали? Вече зная какво показват мониторите, но мисля, че съм малко старомодна.

Торауей почти не чуваше; беше прекалено зает да я наблюдава. Дали това не беше трик на медиаторните вериги? Висока, зеленоока, тъмнокоса: тя толкова приличаше на Дороти, че се опита да промени картината, идваща от насекомоподобните му очи; приближи до порите на леко набръчканата ѝ кожа, промени цветовете, намали чувствителността, така че образът ѝ избледня в лека мъгла. Никакъв ефект. Продължаваше да прилича на Дороти.

Сестрата проверяваше мониторите в стаята.

— Добре се справяте, полковник Торауей — подхвърли тя през рамо. — След малко ще ви донеса обяда. А сега да искате нещо друго?

Той се раздвижи и седна в леглото.

— Нещо, което бих могъл да имам — отвърна горчиво.

— О, не, полковник! — Очите ѝ показваха, че е шокирана. — Искам да кажа... е, извинете ме. Нямам никакво право да ви говоря по този начин. Но, господи, полковник, ако има някой на този свят, който може да има всичко, което си поиска, това сте вие.

— Бих искал да се чувствах така — изръмжа той, като я наблюдаваше внимателно и с любопитство усети нещо — нещо неопределено, но по-различно от болката, която го поглъщаше до преди малко.

Сюли Карпентър погледна часовника си и придърпа един стол.

— Има някакво отчаяние в гласа ви, полковник — съчувствено се обърна тя към него. — Знам, че всичко, на което сте подложен, е доста мъчително.

Той отмести поглед от сестрата, натам, където огромните черни крила шумоляха над главата му, и отвърна:

— Има своите лоши страни, вярвайте ми. Но аз разбирах с какво се захващам.

Сюли кимна.

— Преживях ужасни мигове, когато моят... моят приятел умря. Разбира се, това не може да се сравни с вашето страдание. Но в някои отношения може би е по-лошо — знаете ли, беше толкова нелепо. Чувствахме се добре заедно и обсъждахме планове за женитба. На другия ден той се върна от лекаря и съобщи, че главоболието му се е оказало... — Тя пое дълбоко въздух. — Тумор в мозъка. Злокачествен. Три месеца по-късно беше вече мъртъв, а аз просто не можех да го възприема. Трябваше да напусна Оуклънд. Помолих да бъда прехвърлена тук. Не се надявах да получа това място, но... мисля, че все още има проблеми с персонала поради грипа...

— Съжалявам — побърза да отвърне Роджър.

Тя се усмихна.

— Няма нищо. Просто в живота ми се появи огромна празнина и съм наистина благодарна, че тук намерих нещо, с което да я запълня. — Отново хвърли поглед към часовника си и подскочи. — Сестрата на етажа сигурно ме търси. А сега, слушайте, има ли нещо, което мога да направя за вас? Книга? Музика? На ваше разположение е целият свят, включително и аз.

— Нищо — честно отвърна Роджър. — Въпреки това, благодаря. Как ви дойде наум да кандидатствате за работа точно тук?

Тя го погледна замислено, ъгълчетата на устните ѝ леко се отпуснаха.

— Е, чувала съм нещичко за програмата тук; занимавала съм се десет години с космическа медицина в Калифорния. И зная кой сте вие, полковник Торауей. Зная! На стената ми висеше вашата фотография от времето, когато спасихте руснаците. Не бихте повярвали колко активна роля сте изиграли в някои от моите фантазии, полковник Торауей, сър.

Тя се засмя, обърна се и поспря до вратата.

— Ще направите нещо за мен, нали?

— Разбира се. Какво? — Роджър беше учуден.

— Е, бих искала да имам по-нова снимка. Знаете как е със сигурността тук. Ако успея да вкарам апарат, мога ли да ви направя една бърза снимка както сте в момента? Просто, за да я показвам на внуците си, ако въобще някога ги имам.

Роджър запротестира:

— Ще ви убият, ако ви хванат, Сюли.

— Ще се опитам, струва си. — кимна Сюли. — Благодаря.

Когато тя излезе, Роджър направи опит да върне мислите си отново към кастрирането и невярната съпруга, но неизвестно защо, те не бяха вече толкова натрапчиви. А нямаше и много време. Сюли влезе с нискокалоричната вечеря, с усмивка и обещание да се върне на следната сутрин. Клара Блай му направи клизма. Той лежеше, потънал в мислите си, когато трима еднакви мустакати мъже се намъкнаха и започнаха да изследват сантиметър по сантиметър пода, стените и мебелите с металотърсачи и електронни детектори. Непознатите останаха в стаята, седнали на внесените за тях столове, мълчаливи и напрегнати, докато влезе Брад.

Той изглеждаше не само болен, но и сериозно притеснен.

— Здравей, Роджър. Господи, ти направо ни изплаши. Грешката е моя; трябваше да бъдеш под наблюдение, но този проклет грип...

— Май успях да оцелея — отвърна Роджър, като изучаваше съвсем обикновената физиономия на Брад и се чудеше защо не чувства обида или възмущение.

— Оттук нататък няма да те оставяме без работа — започна Брад, като придърпа един стол. — В момента сме изключили някои от медиаторните схеми. Когато отново ги включим, ще трябва да ограничим чувствителността на сензорите ти — за да привикнеш лека-лека да се справяш с цялата информация от заобикалящия те свят. А и Катлийн ще се отбие, за да започнете с новото ти обучение — нали знаеш, трябва да се научиш как да използваш мускулите си. — Той хвърли поглед към тримата мълчаливи наблюдатели. По лицето му премина сянка на страх.

— Мисля, че съм готов — заяви Роджър.

— О, разбира се. Зная, че си готов — учудено отвърна Брад. — Не си ли получавал последните записи? Работиш като часовник със

седемнадесет камъка. Хирургическите операции приключиха. Имаш всичко, от което се нуждаеш. — Той се облегна назад самодоволно. — Ако мога така да се изразя — захили се, — ти, Роджър, си произведение на изкуството, а художникът съм аз. Как ми се иска да мога да те видя на Марс. Ти му принадлежиш, момче.

Един от наблюдателите се изкашля.

— Приключвайте, доктор Брадли.

Притеснението отново се върна върху лицето на Брад.

— Тръгвам. Внимавай, Роджър. Ще дойда малко по-късно да те видя.

Той излезе, последван от тримата непознати, а в стаята влетя обезпокоената Клара Блай.

Загадката внезапно се изясни.

— Даш ще дойде да ме посети — предположи Роджър.

— Умник! — изсъска Клара. — Е, смятам, че ти можеш да знаеш. Но аз не бива. Смятат, че е тайна. Каква тайна може да бъде, след като обърнаха цялата болница с главата надолу? Тези момчета се бяха намърдали навсякъде преди да застъпя на дежурство.

— Кога ще пристигне тук? — попита Роджър.

— Това е тайна. Поне за мен.

Но не остана тайна дълго; след по-малко от час на прикрито суетене, президентът на Съединените щати влезе в стаята. Придружаваше го същото момче, което беше и на самолета, но този път очевидно изпълняваше ролята не на прислужник, а на телохранител.

— Чудесно е да ви видя отново — каза президентът и протегна ръка. Той още не беше виждал преработеното издание на Човека плюс и беше естествено блестящата плът, огромните фасетирани очи и реещите се във въздуха крила да му изглеждат странно, но върху тренираното и овладяно лице на президента бяха изписани само дружелюбие и удоволствие.

— Преди малко се отбих да поздравя вашата предана съпруга Дороти. Надявам се да ми е простила за опропастения лак на ноктите миналия месец; забравих да я попитам. Но как се чувствате вие?

Роджър бе удивен от президентската памет, но каза само:

— Добре, господин президент.

Президентът наведе глава към телохранителя, без да го поглежда.

— Джон, носиш ли онова малко пакетче за полковник Торауей? Нещо, което Дороти ме помоли да ви предам; можете да го отворите веднага, щом си тръгнем.

Телохраниителят постави увит в бяла хартия пакет върху масата до леглото на Роджър и придърпа стол с незабележимо движение, точно, когато президентът се приготви да седне.

— Роджър — започна президентът, оправяйки ръбовете на бермудите си, — зная, че мога да бъда откровен. Вие сте всичко, което имаме сега, и ние се нуждаем от вас. Нещата стават от ден на ден все по-лоши. Азиатците си просят неприятности и не зная още колко ще издържа да не им отвърна. Трябва да ви изпратим на Марс и трябва да функционирате нормално, когато стигнете там. Това е изключително важно.

— Мисля, че ви разбирам, сър.

— Да, мисля, че разбирате. Но разбирате ли го с цялата си същност? Наистина ли чувствате дълбоко в душата си, че сте изключителният избранник на съдбата, който по един или друг начин се е озовал в положение от особена важност за цялото човечество. Ето къде се намирате, Роджър. Зная — продължи тъжно президентът, — че някои важни свободи са ви били отнети. Не са ви предоставили възможност да кажете „да“ или може би „не“. Дори не са ви уведомили. Това е гадно отношение към едно човешко същество. Човек с вашата важност, човек с вашата преданост трябва да бъде оставен да взема решенията си самостоятелно. Натрих сол на главата на доста хора тук. С удоволствие бих натрил на още. Ако искате, кажете ми. По всяко време. По-добре да го направя аз, отколкото вие — с тези стоманени мускули, които са ви инсталирали, можете да повредите някой от хубавите задници на сестрите. Имате ли нещо против, ако запуша?

— Моля? О, по дяволите, не, господин президент.

— Благодаря — момчето му поднесе с една ръка отворена кутия цигари, а с другата огънче. Той дръпна дълбоко от цигарата и се облегна назад. — Роджър — продължи, — нека споделя какво мисля, че се върти в главата ви. Мислите си: „Ето го стария Даш, политик до мозъка на костите си, пълен с лъжи и обещания, който се опитва да ме накара да вадя кестените от огъня вместо него. Може да си говори

всичко, може да ми обещае всичко. Това, което иска, е да изтиска всичко от мен.“ Нещо подобно, нали?

— Защо... не, господин президент! Е, донякъде.

Президентът кимна.

— Бихте били луд, ако не си го мислехте, поне донякъде. Знаете ли, всичко това е истина. До известна степен. Истина е, че бих ви обещал всичко, че бих ви наговорил куп лъжи, всичко което ми дойде наум, само и само да стигнете до Марс. Но има и друго, което също е истина. Ние всички участвахме в създаването ви. Ние се нуждаем от вас. На прага сме на война, ако не направим нещо да я спрем. Може да изглежда глупаво, но прогнозите за бъдещето показват, че единственият начин да я спрем, е да ви изпратим на Марс. Не ме питайте защо. Правя само каквото ми казват учените, а те твърдят, че този извод е потвърден от компютрите.

Крилата на Роджър неуморно трептяха, но очите му бяха приковани върху президента.

— Така че — продължи Дашътайн измъчено, — аз съм на вашите услуги, Роджър. Кажете ми какво искате. Уверявам ви, че ще направя всичко, за да го получите. Можете да използвате този телефон по всяко време, през деня или през нощта. Ще ви свържат с мен. Ако съм заспал, можете да ме събудите. Ако може да почака, оставете ми съобщение. Тук повече няма да се опитват да ви прекарват, дори да предположите, че става нещо такова, кажете ми и аз ще го спра. Исусе — засмя се той, като се надигна от стола, — знаете ли какво ще пише за мене в историята? „Фиц-Джеймс Дашътайн, 1943–2026 година, четиридесет и вторият президент на Съединените щати. По време на управлението му човечеството създава първата самоподдържаща се колония на друга планета.“ Това е всичко, което ще получа, Роджър, ако въобще бъде толкова много... а вие сте единственият човек, който може да ми го даде. Е — продължи той, отправяйки се към вратата, — в Палм Спринг ме очакват на една правителствена конференция. Трябваше да бъда там преди шест часа, но осъзнах, че вие сте много по-важен от тях. Целунете Дороти вместо мен. И ми се обаждайте. Ако няма от какво да се оплачете, звъннете за едно „здрости“. По всяко време.

Той си тръгна, а смаяният астронавт продължи да гледа подире му.

Както и да го погледнеш, мислеше си Роджър, беше наистина ефектно представление, което поражда в душата благоговение и задоволство. Като се изключат 99 процента празни приказки, оставащото е повече от удовлетворително.

Вратата се отвори и влезе Сюли Карпентър, леко уплашена. Носеше фотография в рамка.

— Не знаех, че се движиш в такава компания. Искаш ли това?

Беше снимка на президента, надписана: „За Роджър от неговия почитател Даш.“

— Мисля, че да — каза Роджър. — Можеш ли да я окачиш на стената?

— Щом е снимка на Даш — може. Има самозалепваща се джаджа. Тук става ли? — тя я притисна на стената близо до вратата и отстъпи крачка да и се полюбува. След това се огледа, примига и извади изпод престилката си черен апарат с размерите на цигарена кутия. — Усмихни се и кажи „зе-ле“ — нареди тя и щракна. — Няма да ме издадеш, нали? Добре. А сега трябва да тръгвам, в момента не съм дежурна, но ми се искаше да намина при теб.

Роджър се облегна назад и скръсти ръце пред гърдите си. Нещата стремително се променяха. Не беше забравил вътрешната си болка от откритието, че е кастриран, и не беше изключил Дороти от мислите си. Но вече не възприемаше болезнено и двете неща. Имаше предостатъчно нови, много по-приятни неща, за които да мисли.

Споменът за Дороти му напомни за подаръка ѝ. Отвори го. Беше керамична купа в меки тонове, украсена изобилно с плодове. На картичката пишеше: „Така искам да ти кажа, че те обичам.“ И беше подписана „Дороти“.

Всички параметри на Торауей вече бяха стабилни и ние се подготвихме за включване на медиаторните схеми.

Този път Роджър беше добре инструктиран. Брад бдеше неотлъчно над него — след като понесе голяма част от ругатните на президента, вече беше дисциплиниран и прилежен. Ние организирахме контрола върху включването на медиаторните схеми, както и буферирането на четенето и записа на данни от 3070 в Тонка върху новия преносим компютър в Рочестър, Ню Йорк. Точно по това време Тексас и Оклахома преживяваха поредния режим на тока, който

усложняваше предаването на данни, а грипната епидемия все още намаляваше ефективността на хората от персонала. На нас определено не ни достигаха ресурси.

При това ни тревожеха и други неща. Надеждността на преносимия компютър се оценяваше на 99.999999999 процента за всеки един елемент, но той беше съставен от около 108 елемента. Имаше огромно количество дублиращи схеми и пълен комплект вътрешни връзки, така че отказът дори на три или четири главни подсистеми нямаше да застраши поддържането на жизнените функции на Роджър. Но това не беше достатъчно. Анализите показваха, че има шанс едно на десет за отказ на критичен елемент в рамките на половин марсианска година.

Така се стигна до решението да бъде конструиран, изстрелян и установен в орбита около Марс цял компютър 3070, който да осъществява тройна осигуровка на всички функции на преносимия компютър. Той трябваше да може да върши работата на преносимия. Ако последният откажеше напълно, Роджър щеше да използва орбиталния компютър само половината от времето — когато се намира над хоризонта и когато може да се осъществява радиовръзка. Закъснението на сигнала бе приемливо — около стотна от секундата. Освен това щеше да му се наложи да стои на открито или свързан към външна антена.

Имаше още една причина за необходимостта от орбитален компютър, а това беше високият риск от грешки. И двата компютъра — орбиталният и преносимият — бяха надеждно екранирани. Независимо от това, при изстрелването щяха да преминат през поясите на Ван Ален и да бъдат подложени на действието на слънчевия вятър по време на целия полет. Когато се приближат до Марс, нивото на слънчевия вятър щеше да бъде в поносими граници — освен в случаите на повишена слънчева активност. Заредените частици от изригванията можеха да унищожат голяма част от съхранените в компютъра данни и да нарушат функциите му. Преносимият компютър нямаше да може да се защитава. От друга страна 3070 предоставя достатъчно резервни възможности за запазване на контрола и отстраняване на повредите. В моментите на бездействие — а такива щеше да има доста, около 90 процента от времето, през което функционира, дори когато Роджър го използва — той трябваше да

сравнява данните във всяка една от тройно осигуряващите схеми. Ако данни от някоя схема се различават от същите данни от дублиращите схеми, щеше да прави проверка за съвместимост с другите данни ; ако се окажеха съвместими, трябваше да изследва и трите схеми и да промени различния бит в съответствие с другите два. При несъответствие на два бита трябваше да направи проверка с преносимия компютър, ако е възможно.

Това беше всичко, което можехме да си позволим, но все пак не беше малко. Като цяло, бяхме много доволни.

За да функционира, орбиталният 3070 щеше да се нуждае от значително количество енергия. Сравнихме вероятната максимална консумация с минималната мощност, осигурявана от различни видове слънчеви панели, и установихме, че допустимата разлика е много малка. И така, Рейтиън получи поръчка за един магнитнохидродинамичен (МХД) генератор и техническите екипи заминаха да го модифицират и подготвят за изстрелване и автоматична работа в орбита около Марс. Когато 3070 и МХД генераторът пристигнат в орбита и се скачат, генераторът щеше да осигурява цялата енергия, необходима на компютъра, Излишъкът щеше да се предава микровълново към намиращия се на повърхността на Марс Роджър. Той можеше да я използва за хранене на собствените си двигатели или за други енергоемки устройства, които се наложи да използва.

След като осъществихме всички запланувани подобрения, не можехме да си представим как преди сме смятали, че ще минем без тях. Това бяха щастливи дни! Искахме и ни даваха всички ресурси, от които се нуждаехме. Две нощи от седмицата Тулза оставаше без електричество, за да получим необходимата енергийна мощност, а Лабораторията за реактивно движение загуби целия си персонал по космическа медицина покрай нашия проект.

Прехвърлянето на данни продължаваше. Двата нови компютъра — преносимият в Рочестър и дубликатът на 3070, изпратен в Мерит Айлънд, бяха от програмни грешки, Но ние ги откривахме, изолирахме, коригирахме и успяхме да се придържахме към установения график.

Светът навън, разбира се, не беше толкова приятен.

Като използваха саморъчно приготвена плутониева бомба, направена от материали, откраднати от реактора в Кармертен, уелските взривиха казармите в Хайд парк и по-голяма част от Найтбридж. В Калифорния Каскадните планини бяха обхванати от пожари, които не можеха да бъдат овладяни. Хеликоптерите на пожарната охрана останаха на земята поради липса на гориво. Избухналата епидемия от едра шарка бе обезлюдила Поона и върлуваше в Бомбай; пристигаха съобщения за случаи от Мадрас до Делхи, а тези които можеха, бягаха от заразата. Австралийците обявиха тотална мобилизация, Нова Народна Азия настояваше за извънредна сесия на Съвета за сигурност при ООН, а Кейптаун беше в обсадно положение.

Светът загазваше в съответствие с прогнозите. Разбирахме това. Продължавахме работата си, а когато някой от участниците в проекта биваше обхванат от съмнения, заповедите на президента му възвръщаха увереността. На всяко табло за съобщения, в повечето от помещенията, бяха изписани думите на Даш:

Вие се грижете за Роджър Торауей, а аз ще се покрижа за останалия свят.

Фиц-Джеймс Дашътайн

Ние не се нуждаехме от подтикване, защото знаехме значението на проекта. Бъдещето на нашата раса зависеше от него. В сравнение с това нищо друго нямаше значение.

Роджър се събуди в пълен мрак.

Бе сънувал и за миг видение и реалност странно се бяха смесили. Беше много отдавна; той, Дороти и Брад бяха отишли с неколцина приятели, които имаха лодка, до езерото Тексома, а вечерта пяха под звуците на китарата на Брад, докато съзерцаваха издигащата се над водата огромна пълна луна. Стори му се, че отново чува гласовете им... но когато се заслуша по-внимателно, отърсвайки се от съня, осъзна, че няма нищо.

Нищо. Това беше странно. Не се чуваше нито звук, нито мъркането на телеметричните монитори покрай стената, нито шепота от залата навън. Колкото повече опитваше, с цялата увеличена чувствителност на новите си уши, не можеше да улови никакъв звук. Нямаше и светлина. Никакви цветове, нищо, освен слабите мъжделиви

отблясъци от собственото му тяло и неясното сияние от решетката на климатика.

Опита се да се раздвижи, но откри, че е завързан за леглото.

За момент ужас скова съзнанието му: уловен в капан, безпомощен, самотен. Дали го бяха изключили? Може би нарочно бяха затъмнили възприятията му? Какво ставаше?

До ухото му се обади слаб глас:

— Роджър? Аз съм Брад. Мониторите показват, че си буден.

Обзе го облекчение:

— Да — успя да изрече, — Какво става?

— Въвели сме те в среда без сензорни дразнителни. Чуваш ли още нещо освен гласа ми?

— Нито звук — отвърна Роджър. — Абсолютно нищо.

— А светлина?

Роджър съобщи за мъждивите сияния от затоплените места.

— Това е всичко.

— Добре — отвърна Брад. — А сега, Роджър, ще раздвижваме функциите на новата ти нервна ситема малко по малко. Прости звуци. Прости рисунки. Монтирали сме диапроектор над леглото ти и екран до вратата — ти, разбира се, не можеш да го видиш, но той е там. Това, което ще направим... почакай малко. Катлийн държи на всяка цена да говори с теб.

Слаби звуци от триене и тътрене, а после гласът на Катлийн Даути:

— Роджър, този глупак забрави нещо важно. Знаеш, че липсата на сензорни усещания е опасна.

— Чувал съм — отвърна Роджър.

— Според експертите най-тежко се понася чувството на безсилие да се преодолее тази липса. Така че щом започнеш да се чувстваш зле, просто говори; някой от нас винаги ще бъде тук, за да ти отговаря. Брад или аз, Сюли Карпентър или Клара.

— Всички ли сте там сега?

— О, Боже, да, а също и Дон Кейман, и генерал Скейниън, и, по дяволите, половината от персонала. Компания няма да ти липсва, Роджър. Обещавам. Така. Какво ще кажеш за гласа ми, създава ли ти неприятни усещания?

Той се замисли.

— Не особено. Звучиш малко като скърцане на врата.

— Това е лошо.

— Не мисля. Ти през цялото време звучиш по подобен начин, Катлийн.

Тя се захлади.

— Веднага ще млъкна. А какво ще кажеш за гласа на Брад?

— Нищо особено. Или, всъщност, не съм съвсем сигурен. Бях в нещо като дрямка и за момент ми се стори, че пее „Аура Лий“, акомпанирайки си на китара.

— Това е интересно, Роджър! — прекъсна го Брад. — А как ти звучи в момента?

— Не, сега гласът си е твой.

— Е, параметрите ти са добри. Ще се върнем по-късно към това. А сега ще ти подаваме прости образи, с които да боравиш. Както каза Катлийн, можеш да говориш с нас по всяко време и ние ще ти отговаряме, ако искаш. Но за момента няма да приказваме много. Нека визуалните схеми да порботят самостоятелно, преди да нарушим нещата с внезапен образ или звук, става ли?

— Продължавай — отвърна Роджър.

Не последва отговор, но в следващия миг на срещуположната стена се появи бледа светеща точка.

Не беше ярка. Роджър подозираше, че с осигурените му от природата очи въобще не би я видял; но сега я различаваше ясно и дори във филтрирания въздух на стаята можеше да види бледия лъч от прожектора над главата си.

Дълго не се случи нищо друго.

Роджър чакаше с цялото търпение, което можеше да събере.

Измина още време.

Накрая каза:

— Добре. Виждам я. Това е точка. Наблюдавах я през цялото време и все си е точка. Забелязвам — продължи той, като се огледа наоколо, — че от нея се получава достатъчно отразена светлина, за да мога да видя нещо от останалата част от стаята, но това е всичко.

Гласът на Брад прозвуча като гръм:

— Добре, Роджър, почакай и ние ще ти покажем нещо друго.

— О! Не толкова високо, моля те!

— Не говоря по-високо от преди малко — отбеляза Брад. Наистина, силата на гласа му беше понамаляла.

— Добре, добре — промърмори Роджър. Започваше да се отегчава. След малко се появи друга светла точка, на няколко сантиметра от първата. Двете останаха на екрана доста дълго, след което между тях се появи светла ивица.

— Много е скучно — оплака се Роджър.

— Така би трябвало да бъде — беше гласът на Клара Блай.

— Здравей — поздрави я Роджър. — Слушай. Вече виждам доста добре при оскъдната светлина, която ми предоставяте. Защо сте ме окичили с всичките тези кабели?

— Заради телеметрията — срязва го Брад. — Точно затова сме те и вързали — за да не се въртиш и да объркаш изводите. Знаеш, че сега всичко се следи дистанционно. Трябваше да изнесем цялата апаратура от стаята ти.

— Забелязах го вече. Добре, продължавайте.

Беше досадно и си остана такова. Нямахше нищо, което да създаде работа на мозъка. След безкрайна поредица прости геометрични фигури интензивността на светлината намаля, така имаше все по-малко и по-малко отражения, осветяващи останалата част от стаята. Започнаха да му подават звуци: щракания, бипкания от осцилатора, камбанен звън, бял шум.

В съседното помещение екипите се сменяха. Работата замираще, само когато телеметричните показания сочеха, че Роджър има нужда от сън, храна или подлога. Но тези нужди не бяха чести. Роджър започна да разпознава кой е дежурен по най-дребните неща: леката присмехулна нотка в гласа на Брад, появяваща се само в присъствието на Катлийн Даути; забавеното, някак по-нежно чуруликане, когато Сюли Карпентър следеше отговорите и реакциите му. Откри, че неговото усещане за време е различно от това на останалите, или от „действителността“, каквато и да беше тя.

— Това можеше да се очаква, Родж — отвърна умореният глас на Брад, след като му го съобщи. — Ако порботиш малко, ще откриеш, че можеш да упражняваш волеви контрол над времето. Ако поискаш, можеш да отброяваш секундите като метроном. Можеш да се движиш по-бързо или по-бавно, когато е необходимо.

— Как да го правя?

— По дяволте, човече! — избухна Брад. — Това си е твоето тяло, научи се да го използваш. — После продължи по-меко. — По същия начин, както се научи да блокираш зрението си. Експериментирай, докато разбереш. А сега внимавай: ще ти пусна парчета от Бах.

Времето минаваше някакси.

Но не лесно и не бързо. Имаше дълги периоди, през които промененото чувство за време затрупваше съзнанието на Роджър с безкрайните пластове на скуката, и моменти, когато против волята си откриваше, че отново мисли за Дороти. Подемът, който получи от посещението на Даш, приятното усещане и нежността, които му носеше Сюли Карпентър, бяха все хубави неща; но не и вечни. Дороти беше реалността, на която се опираха мечтите му, и когато съзнанието му беше достатъчно свободно, за да има време да се рее, то се насочваше към Дороти. Дороти и веселите години на ранното им съжителство. Дороти и ужасната мисъл, че вече не е достатъчно мъж, за да задоволява сексуалните ѝ потребности. Дороти и Брад...

Сепна го викът на Катлийн Даути:

— Не зная какво по дяволите правиш, Роджър, но то съсипва жизнените ти показатели! Престани!

— Добре — изръмжа Роджър. И изключи Дороти от съзнанието си. Помисли си за пълния с ненавист афектиран глас на Катлийн, за казаното от президента, за Сюли Карпентър. И се успокои.

За награда му показаха букетче теменужки на диапозитив. С всичките му цветове.

[1] Вид риба, обитаваща топлите морета. Бел. прев. ↑

[2] Неволна грешка при говорене, при която говорещият по невнимание разкрива подсъзнателни мотиви. Бел. прев. ↑

10. ПИРУЕТИТЕ НА БАТМАН

За всеобщо изумление изведнъж се оказа, че до старта остават само девет дни.

Застанал пред своята обител, отец Кейман потръпваше от студ в очакване на колата на Брад. В резултат на боевете в Близкия изток и взривяването на тръбопроводите от Северно море от борците за освобождение на Шотландия през последните две седмици имаше все по-голям недостиг на гориво. Проектът се ползваше с приоритет за доставките и щеше да получава всичко необходимо, дори ако някои от балистичните ракети останеха без капка гориво; но хората от персонала трябваше да пестят енергията, да се събират по няколко души, за да отидат с нечия кола на работа; да изключват домашните климатични инсталации, да гледат по-малко телевизия. Ранните снежни бури бяха засипали прериите на Оклахома и един от семинаристите сънливо почистваше снега по пътеката пред църковното владение. Снегът не беше много, пък и не изглеждаше особено чист, помисли си Кейман. Дали си въобразяваше или наистина беше мръсносив? Не беше ли това пепелта от горящите калифорнийски и орегонски гори, на хиляда и петстотин километра оттук?

Клаксонът на Брад го накара да подскочи.

— Съжалявам — каза Кейман, като влезе и тръшна вратата. — Не е ли по-добре следващия път да вземем моята кола? Харчи по-малко.

Брад сви зиморничаво рамене и погледна в огледалото за обратно виждане. Друг ховер, лек и бърз спортен модел, зави иззад ъгъла.

— Няма значение, и без това карам за двама. Същата опашка като във вторник. Започват да стават немарливи. Или искат да са сигурни, че зная, че ме следят.

Кейман погледна през рамо. Колата, която ги следваше, явно не си правеше труд да остане незабелязана.

— Знаеш ли кой е това, Брад?

— Има ли съмнение?

Кейман не отговори. Съмнение всъщност нямаше. По време на половинчасовата среща, всяка мъчителна секунда от която Брад си спомняше ясно, президентът му беше дал да разбере, че при никакви обстоятелства не бива да наобикаля съпругата на чудовището. Сянката му бдеше, за да е сигурно, че Брад не е забравил.

Но това не беше нещо, което Кейман би желал да обсъжда с Брад. Той включи радиото и хвана новините. Послушаха няколко минути цензурирани, но въпреки това зашеметяващи съобщения за бедствия, докато Брад, без да каже дума, не се пресегна и не го изключи. Продължиха да пътуват мълчаливо под оловносивото небе, докато стигнаха до бялата сграда, в която се осъществяваше проектът, самотна в безлюдната прерия.

Вътре нямаше нищо мрачно: светлините бяха силни и блестящи; лицата — уморени, малко загрижени, но живи. Поне тук, помисли си Кейман, можеш да видиш осъществени неща и реализирани цели. Проектът се движеше по график.

След девет дни екипажът щеше да полети към Марс. Той също беше включен в него.

Кейман не се страхуваше да замине. Целият му живот беше посветен на това; още от първите дни в семинарията, когато разбра, че може да служи на Бога навсякъде, а не само от амвона, баща му поддържаше интереса му към небесата, независимо дали бяха астрономични или теологични. И все пак мисълта за пътуването го безпокоеше.

Чувстваше се неподготвен. Чувстваше, че и светът не е готов за тази авантюра. Всичко изглеждаше като странна импровизация, независимо от многомесечния труд, който всички участници, включително и той самият, бяха вложили в проекта. Дори екипажът още не беше определен окончателно. Роджър щеше да тръгне; той беше крайъгълният камък на целия проект. Кейман щеше да тръгне, това също бе твърдо решено. Но двамата пилоти бяха все още под въпрос. Кейман се срещна с тях и ги хареса. Смятаха ги за едни от най-добрите пилоти на НАСА, а единият бе летял заедно с Роджър със совалката преди осем години. Но в съкратения списък на подходящите летци имаше още петнадесет души. Кейман дори не знаеше имената на всички, знаеше само, че са много. Върн Скейниън и генералният

директор на НАСА отлетяха, за да обсъдят избора лично с президента, но Даш си запази правото на окончателно решение и все още не бързаше да го направи.

Но едно нещо като че ли беше напълно готово за авантюрата — брънката във веригата, която преди се смяташе за най-съмнителна — самият Роджър.

Тренировките преминаха идеално. Сега Роджър беше напълно подвижен, обикаляше из цялата сграда, непрекъснато сновеше между стаята, която все още считаше за „Вкъщи“, камерата с нормална марсианска атмосфера, помещенията с тестовата апаратура и всяко друго място, където искаше да отиде. Целият персонал свикна да вижда високото чернокрило същество да се носи из залите, огромните фасетирани очи да се взират в лицата и равният глас да ги вика и поздравява весело. Последната седмица бе посветена на Катлийн Даути. Сензорната система на киборга се справяше отлично; вече бе дошло времето да овладее възможностите на своята мускулатура. Ето защо тя доведе един слепец, един балетист и един парализиран човек. Когато Роджър започна да се упражнява, те поеха настойничеството над него. Балетистът беше бивша звезда, учил в детството си при Нуреев и Долин. Слепецът вече виждаше. Той нямаше очи, но визуалната му система беше заменена със сензори като на Роджър. Дватама сравняваха и най-дребните оттенъци, хватки и възможности за управление на зрението си. Паралитикът, който се движеше с моторизирани крайници, предшественици на крайниците на Роджър, се бе обучавал цяла година да ги управлява и сега двамата с Роджър вземаха заедно уроци по балет.

Но те не бяха през цялото време заедно, поне не съвсем. Бившият паралитик на име Алфред бе много повече човек, отколкото Роджър Торауей, а сред човешките черти, които притежаваше, беше и необходимостта от въздух. Когато Кейман и Брад влязоха в контролната камера на помещението с нормална марсианска атмосфера, Алфред правеше подскоци „антраша“ от едната страна на голямата двойна стъклена стена, а Роджър повтаряше движенията му от другата страна в почти безвъздушното помещение. Катлийн Даути отброяваше такта, а по високоговорителя звучеше валс в ла мажор от „Силфидите“. Върн Скейниън седеше на обърнат стол близо до

стената, подпрял брада върху ключените си над облегалката ръце. Брад веднага се насочи към него и двамата започнаха да си шушукат.

Дон Кейман си намери местенце близо до вратата. Паралитикът и чудовището правеха невероятни подскоци, ситнейки толкова бързо, че петите им се сливаха. Музиката съвсем не е подходяща за такива скокове, помисли си Кейман, но това изглежда не правеше впечатление и на двамата. Балетистът ги наблюдаваше с непроницаемо изражение. Навярно му се иска да бъде киборг, мислеше Кейман. С такива мускули би могъл да покори всяка зала в страната.

Мисълта беше безобидна и забавна, но по някаква неясна причина Кейман се почувства неловко. След това си спомни: седеше на същото място, където се намираше, когато Уили Хартнет умря пред очите му.

Струваше му се, че е било толкова отдавна. Изминала беше само една седмица, откакто Бренда Хартнет беше довела децата, за да се сбогуват с него и сестра Клотилда, а като че ли изобщо не я беше имало. Сега звезда на шоуто беше чудовището на име Роджър. Смъртта на другото чудовище на същото това място, съвсем неотдавна, бе вече само история.

Кейман извади молитвената си броеница и започна да пее петнадесетия стих от „Дева Мария“. Докато част от него повтаряше „Аве Мария“, другата усещаше приятната топлина от допира на зърната от слонова кост и хладния контраст с кристала. Беше си наумил да вземе дара от Светия отец със себе си на Марс. Наистина щеше да е жалко, ако се загубеше, но би било жалко ако и той се загубеше, помисли си Дон. Не можеше да прецени рисковете, затова реши да изпълни заръката на Негово светейшество и да я вземе при най-дългото си пътуване.

Усети, че някой стои зад гърба му.

— Добър ден, отец Кейман.

— Здравей, Сюли. — Той любопитно се вгледа в нея. Защо му изглеждаше странна? Като че ли в корените на тъмните ѝ коси нещо се жълтееше, но това не можеше да учуди никого; дори свещениците знаеха, че жените избират цвета на косите си по желание. Същото правеха и някои свещеници.

— Как вървят нещата? — попита тя.

— Бих казал отлично. Погледни какъв скок! Роджър изглежда напълно подготвен и мисля, че с божията помощ, ще можем да спазим датата на изстрелването.

— Мразя ви — каза сестрата, взирайки се през него в марсианското помещение. Той я изгледа стреснато. В гласа ѝ имаше много повече чувство, отколкото предполагаше една случайна забележка. — Точно това искам да кажа, Дон. Причината да се включи в космическата програма беше най-вече, защото искам самата аз да летя. Можеше и да стане, ако...

Тя замълча и сви рамене.

— Е, мисля, че ви помагам, на теб и на Роджър. Нали се смята, че жените са създадени за помощнички? Все пак, не е лошо, когато помагат нещо важно като това тук.

— Не звучи като да си много убедена.

Тя се засмя и се извърна към марсианската камера.

Музиката беше спряла. Катлийн Даути извади цигарата от устата си, запали друга и каза:

— Добре. Роджър, Алфред, получавате десетки. Великолепни сте.

Вътре в камерата Роджър си позволи да седне с кръстосани крака. На Кейман му приличаше съвсем на дявола, клечащ на върха на планината от стария филм на Дисни "Нощ на голия връх"?

— Какво става, Роджър? — запита Катлийн Даути. — Със сигурност не си уморен.

— Уморен от това, как не — изръмжа той. — Не зная защо ми е този балет. Уили не го упражняваше.

— Уили е мъртъв — стрелна го Катлийн.

Настъпи неловка тишина. Роджър обърна глава към нея, вперил огромните си фасетираны очи през стъклото и изръмжа:

— Не защото не скачаше.

— Откъде знаеш? Е, да — съгласи се тя. — Предполагам, че би могъл да оживееш и без някои от тези неща. Но с тях ще се чувстваш по-добре. Тук не става въпрос само да се научиш да се разхождаш. Трябва да се научиш да не разрушаваш нещата около себе си. Имаш ли представа колко си силен сега?

Роджър се поколеба, след това поклати глава.

— Всъщност, съвсем не се чувствам силен — отвърна с равния си глас.

Можеш да минеш през стената, Роджър. Попитай Алфред. За колко пробягваш един километър, Алфред?

Бившият парализиран потупа с ръка дебелото си шкембе и се захлади. Беше петдесет и осем годишен и не се беше занимавал с атлетика дори преди „myasthenia gravis“ да унищожи естествените му крайници.

— Минута и четиридесет и седем — отвърна с гордост.

— От теб очаквам по-добър резултат, Роджър — усмихна се Катлийн. — Но трябва да се научиш как да ги управляваш.

Роджър изсумтя нещо нечленоразделно, след това се изправи.

— Изравнете налягането — каза той. — Излизам навън.

Техникът натисна ключа и помпите започнаха да вкарват въздух в изходната камера със звук, наподобяващ раздиране на линолеум.

— О — простена Сюли Карпентър до Дон Кейман, — не съм си сложила лещите! — и изчезна, преди Роджър да е успял да влезе в стаята.

Кейман погледна след нея. Една загадка беше решена: знаеше защо му се видя странна. Но защо беше необходимо Сюли да носи контактни лещи, променящи цвета на очите ѝ от кафяв на зелен?

Сви рамене и се предаде.

Но ние знаехме отговора. Бяхме се потрудили доста, за да намерим Сюли Карпентър. Списъкът на критичните фактори беше много дълъг, а най-маловажните неща от този списък бяха цветът на косата и цветът на очите, тъй като и двете можеха да бъдат променени лесно.

С приближаването на крайния срок положението на Роджър започна да се променя. Две седмици беше парче месо върху касапския тезгях, разсичано, търкаляно и кълцано, без да може да участва или контролира това, което се вършеше с него. После стана ученик, който изпълняваше нарежданията на учителите, за да се научи да управлява сетивата и да използва крайниците си. Това беше пътуване от лабораторния препарат към състоянието на полубог. Половината от пътя беше зад гърба му.

Усещаше как се извършва това превръщане. От няколко дни задаваше въпроси за всичко, което му нареждаха да направи и въпреки че понякога отказваше обяснения, Катлийн Даути вече не му беше началник, който можеше да му заповяда да направи сто лицеви опори и цял час да върти пируети. Беше се превърнала в негов наемен работник, със задача да му помага в това, което искаше да направи. Брад, вече не толкова безцеремонно ироничен и доста по-напрегнат, молеше Роджър за различни неща:

— Ще направиш заради мен тези тестове за различаване на цветовете, нали? Ще стоят добре в статията ми за теб! — Роджър обикновено се съгласяваше, но понякога наистина му писваше.

Човекът, когото глезеше най-често със сигурност беше Сюли Карпентър, защото тя винаги беше там и винаги се грижеше за него. Почти беше забравил, колко много прилича на Дороти. Знаеше само, че изглежда много добре.

Тя следеше настроенятията му. Ако беше раздразнителен, тя беше весела. Ако искаше да говори, тя говореше. Понякога играеха шах или табла; биваше я и на анаграмите. Веднъж, късно през нощта, когато Роджър проверяваше колко дълго може да остане буден, тя донесе китара и заедно пяха. Приятният ѝ ненатрапчив контраалт допълваше неговия равен, монотонен шепот. Когато я гледаше, лицето ѝ се променяше, но той се беше научил да се справя с това. Медиаторните схеми в мозъка му отразяваха чувствата му, когато им позволяваше да го правят, и понякога Сюли Карпентър приличаше твърде много Дороти.

Когато приключи престоят му в помещението с нормална марсианска атмосфера, двамата със Сюли си устроиха надбягване до неговата стая — едно смеещо се момиче и трополящо чудовище, тичащи един до друг из широките лабораторни коридори — естествено не му беше трудно да я победи. След това побърбрих малко и той я отпрати.

Оставаха девет дни до изстрелването.

Всъщност бяха по-малко. Щяха да го откарат в Мерит Айлънд три дена преди полета, а последният му ден в Тонка щеше да бъде посветен на свързването на преносимия компютър и пренастройването на част от сензорите му към марсианските условия. Така че имаше на разположение шест — не, пет дни.

А не беше виждал Дороти от седмици.

Погледна се в огледалото, което беше поискал да му монтират: очи на насекомо, крила на прилеп, матово блестяща плът. Забавляваше се, като остави визуалната интерпретация да се развихри: прилеп, гигантска муха, демон... самият той, така както се помнеше, с приятно лице и младежки вид.

Само ако Дороти имаше компютър, който да преработва зрението ѝ! Само да можеше да го види такъв, какъвто беше преди! Закле се да не ѝ звъни; не можеше да я кара да гледа комично изваяната измишльотина, която е била неин съпруг.

Както се беше заклел, така вдигна слушалката и набра номера ѝ.

Това беше импулс, на който не можеше да устои. Чакаше. надипленото му като акордеон усещане за време се разтегли и му се стори, че е изминала цяла вечност, преди растерът на екрана да припламне и звънът от говорителя да се чуе за първи път.

След това времето отново го излъга. Пак мина цяла вечност, преди да се чуе вторият звън. След това звъненето продължи безкрайно и спря.

Тя не отговаряше.

Като разумен човек Роджър знаеше, че повечето хора не отговарят преди третото позвъняване. Дороти, обаче, беше винаги нетърпелива да разбере кого ѝ води видеофонът. Дълбоко заспала или в банята, тя рядко го оставяше да звъни два пъти.

Дълго след това дойде и третият звън, а отговор все още нямаше.

Роджър започна да страда.

Контролираше се доколкото можеше, защото не искаше да задейства алармата на телеметричната уредба. Но не можеше да се контролира напълно. Сигурно е излязла, помисли си той. Съпругът ѝ беше превърнат в чудовище, а тя вместо да си стои у дома, изпълнена със съчувствие или притеснение, беше отишла на пазар или на гости на приятелка, или на кино.

Или с някой мъж.

Кой мъж? Брад, помисли си той. Не би било невъзможно; бе оставил Брад в долното помещение преди двадесет и пет минути според часовника. Достатъчно време, за да могат да се срещнат някъде. Дори имаше достатъчно време, за да стигне Брад до дома на Торауей. Може би тя въобще не беше навън. Може би...

Четвърто иззвъняване...

Навярно бяха там, двамата, голи и съвокупляващи се на пода пред видеофона. Тя сигурно ще каже: „Иди в другата стая, скъпи, искам да видя кой звъни“. А той ще отвърне през смях: „Не, нека така да отговорим“. А тя... Пети звън... и растерът избухна в цветовете на лицето на Дороти. Мембраната прошепна:

— Ало?

Със скоростта на звука ръката на Роджър се стрелна и закри обектива.

— Дороти — гласът му прозвуча дрезгаво и равнодушно. — Как си?

— Роджър! — извика тя. Удоволствието в гласа ѝ беше съвсем искрено. — О, скъпи, толкова се радвам да те чуя! Как се чувстваш?

Той отвърна автоматично:

— Добре.

И млъкна, подсъзнателно усещайки безсмислието да разказва какво му се беше случило, да изброява тестовете и да описва тренировките. В същото време втренчено следеше образа на екрана, с всички сензори включени на максимално усилване.

Тя изглеждаше... Как? Уморена? Това, че изглеждаше уморена, беше потвърждение на неговите страхове. Тя пируваше с Брад всяка нощ, без да я е грижа за болката и палячовското унижение на съпруга ѝ. Отпочинала и весела? Това, че изглежда отпочинала и весела също беше потвърждение. Означаваше, че се отпуска и забавлява... отново без да я е грижа за страданията на съпруга ѝ.

Наистина с мозъка на Торауей всичко беше наред, нямаше никакъв дефект в изграждания от години навик да анализира и прави логически заключения. Той не пропусна да отбележи, че играта, която играеше, се наричаше „Ти губиш“. Всичко можеше да бъде доказателство за вината на Дороти. И колкото и внимателно да сканираше образа, с колкото по-чувствителни сетива да я проучваше, тя не изглеждаше враждебна или подигравателно нежна. Изглеждаше просто като Дороти.

Когато си го помисли, усети завладяваща вълна от нежност, която прекърши гласа му:

— Липсваш ми, скъ-ъпа — тонът му остана равнодушен. Единственото, което говореше за чувствата му, беше тази сричка,

удължена с частица от секундата: „Скъ-ъпа“.

— И ти ми липсваш. Стараех се непрекъснато да съм заета, мили — бърбореше тя. — Боядисах кабинета ти. Ще бъде изненада, но има толкова много време, докато го видиш... ще е в нежно розово. С лютичета по дървенията и, смятам, светлосин таван. Харесва ли ти? Щях да го направя целия в охра и кафяво, цветовете на есента, цветовете на Марс, за да празнуваме. Но си помислих, че като се върнеш ще ти е писнало от марсианските цветове! — И бързо, без пауза: — Кога ще те видя? — промяната в гласа ѝ го изненада.

— Изглеждам доста ужасно — отвърна.

— Зная как изглеждаш. О, господи, Роджър, мислиш ли, че Мидж и Бренда, и Сали, и аз не сме говорили за това през последните две години? Откакто започна програмата. Виждали сме скиците. Видяхме и фотографиите на макетите. Видяхме и снимките на Уили.

— Не съм съвсем като Уили. Нещата се промениха...

— И това зная, Роджър. Брад ми е разказвал. Искам да те видя.

В този миг лицето на съпругата му внезапно се превърна в маска на вещица. Куката за плетене в ръката ѝ стана дръжка на метла.

— Виждала си се с Брад?

Не се ли забави за микросекунда, преди да отговори?

— Мисля, че не трябваше да ми казва, поради мерките за сигурност. Но аз настоявах. Не е толкова лошо, скъпи. Аз съм голямо момиче. Мога да го понеса.

За момент на Роджър му се прииска да дръпне ръката си и да открие обектива, за да бъде видян, но започваше да се притеснява, чувстваше се странно. Не можеше да разбере усещанията си. Беше ли това виене на свят? Вълнение? Някаква повреда в електронната му половина? Знаеше, че остават секунди, преди Сюли или Дон Кейман, или някой друг да влезе, предупреден от клюкарката — телеметричната система. Опита се да се контролира.

— Може би по-късно — отвърна неубедително. — Аз... аз мисля, че сега е по-добре да прекъсна, Дороти.

Зад нея до болка познатата дневна се променяше. Дълбочината нарязаност на видеофонния обектив не беше голяма; дори за неговите сетива останалата част от стаята оставаше неясна. Не беше ли това там мъж, застанал в сянката? Не носеше ли риза на морски офицер? Не беше ли Брад?

— Сега трябва да прекъсна — каза той и прекъсна.

В стаята влезе Клара Блай с много въпроси и съмнения. Той мълчаливо поклати глава.

Нямаше слъзни жлези в новите си очи, затова, разбира се, не можеше да плаче. Дори това облекчение му беше отнето.

11. ДОРОТИ ЛУИЗ МИНЦ ТОРАУЕЙ В РОЛЯТА НА ПЕНЕЛОПА

Нашите прогнози показваха, че моментът е подходящ светът да узнае за Роджър Торауей, за усъвършенстваното му тяло и всичко останало. И така нещата излязоха най-вече, всички телевизионни екрани по света показаха Роджър, изправен на палци, изпълняващ перфектни фуетета, между репортажите за умиращите от глад в Пакистан и пожарите в Чикаго.

Това превърна Дороти в знаменитост. Разговорът с Роджър бе я разстроил. Не толкова, колкото бележката от Брад, че няма да могат да се виждат, дори не толкова, колкото четиридесет и петте минути, прекарани с президента, през които той се опитваше да ѝ обясни какво би станало, ако продължи да разстройва неговия астронавт-любимец. Естествено не толкова, колкото съзнанието, че е следена, че телефонните ѝ разговори се записват, а домът ѝ се подслушва. Но тя не знаеше какво да прави с Роджър. Чувстваше, че никога няма да разбере, и не ѝ пукаше въобще, че след няколко дни щеше да бъде изстрелян в Космоса. Е, поне нямаше да се притеснява за връзката им в продължение на година и половина.

Не ѝ пукаше и за внезапно споходилата я известност.

Вестниците бяха насъскали репотерите си да я преследват, а тя беше видяла собственото си храбро лице в новините в шест часа. „Фем“ предупреди, че ще изпрати някого при нея. Този „някой“ първо ѝ се обади. Беше жена около шейсетте, ветеран от епохата на еманципацията, която просъска:

— Никога не съм го правила — да интервюирам някого, само защото е нечия съпруга. Но го искат. Не мога да откажа, но искам да бъда честна с вас и да ви уведомя, че на мен това не ми се нрави.

— Съжалявам — извини се Дороти. — Искате ли да откажа?

— О, не — отвърна жената, сякаш вината беше на Дороти. — вие не сте виновна, но мисля, че е предателство спрямо идеите на „Фем“. Няма значение. Искам да ви видя в къщи. Ще направим петнадесет

минути за касетното издание, а аз ще го напиша за печатното. Ако можете...

— Аз... — започна Дороти.

— ...опитайте се да говорите за себе си, не за него. За вашето образование. Вашите интереси. Вашето ...

— Съжалявам, но наистина предпочитам...

— ...отношение към космическата програма и т.н. Даш твърди, че е важна за Америка и че бъдещето на света зависело от нея. Вие как мислите? Не искам да ми отговаряте веднага на въпросите...

— Не искам да се срещаме у дома — успя да я прекъсне Дороти, без да изчака удобен момент.

— ...помислете си и ще отговорите пред камерата. Да не го правим у вас? Не, това е невъзможно. Пристигаме след час.

Образът се сви в бляскава точка и изчезна.

— Кучка — каза тя несъзнателно. Всъщност нямаше значение дали интервюто щеше да бъде в дома ѝ. Ядосваше я фактът, че не ѝ даваха право на избор. Това наистина я ядосваше, но не можеше да направи нищо, освен да се измъкне от къщи, преди репортерката на „Фем“ да се появи.

Дороти Торауей, Дии Минц, както я наричаха преди, държеше да има избор. Едно от нещата, които я бяха привлекли към Роджър, освен блясъкът на космическата програма, сигурността и парите, които вървяха с нея, и освен красотата му, беше, че Роджър винаги имаше желание да се вслуша в онова, което искаше тя. Другите мъже в повечето случаи се интересуваха от своите желания, които не бяха еднакви при всички, но бяха удивително постоянни. Харолд постоянно искаше да танцува и да празнува, Джим винаги търсеше секс, Евърт искаше и секс, и празненства, Томи търсеше политически дискусии, Джоу — майчински грижи. Роджър искаше да опознава света само заедно с нея, като при това имаше желание да изследва тези негови страни, които и тя искаше, не по-малко, отколкото искаше да изучава онези, които бяха важни за него самия.

Никога не беше съжалявала, че се е омъжила за него.

Имаше доста моменти на самота. Петдесет и четири дни, докато той беше на Космическа станция три. Няколко по-кратки мисии. Две години в командировки по целия свят, докато работеше върху системата за наземни наблюдателни станции от Аахен до Заир, без да

има приличен дом. Дороти скоро се отказа да го следва и се върна в апартамента им в Тонка. Но това нямаше значение за нея. Може би за Роджър не беше така, но този въпрос никога не ѝ беше идвал наум. Въпреки всичко се виждаха сравнително често. На всеки месец-два той се връщаше в къщи, а тя винаги намираще с какво да си запълни времето. Имаше магазина си — беше го отворила, докато Роджър беше в Исландия, с чека за пет хиляди долара, който ѝ беше изпратил за рождения ден. Имаше приятелите си. От време на време и по някой мъж.

Тези неща не можеха да запълнят живота ѝ, но тя и не очакваше това. По-скоро очакваше да се чувства самотна. Беше единствено дете, с майка, която не можеше да понася съседите си и по тази причина не беше имала много приятели. Съседите също не можеха да я понасят заради капризите и прищевките ѝ — нещо, което много усложняваше нещата за Дороти. но на майка ѝ не правеше никакво впечатление; тя просто не познаваше друг начин на живот.

На тридесет и една години Дороти се чувстваше все така здрава, красива и компетентна да се справя с проблемите, както винаги досега. Смяташе се за щастлива, но това усещане не извираше от нея, а произтичаше от фактите. Обективно погледнато, винаги когато беше пожелавала нещо, бе го получавала, а какво друго определение на щастието можеше да има?

Тя използва времето до пристигането на госпожа Хагар Хенгстрьом и нейния екип от „Фем“, за да подреди малка експозиция керамични съдове от магазина си върху масичката за кафе пред канапето, където възнамеряваше да седне. Останалото време посвети на по-маловажни задачи — разреса си косата, провери грима си и се преоблече, като предпочете най-новия си костюм с пъстри панталони.

Когато на входната врата се позвъни, тя бе напълно готова.

Госпожа Хагар Хенгстрьом раздруса ръката ѝ и влезе; имаше блестяща синя коса и запалена черна пура. Подире ѝ вървяха осветителите, озвучителите, операторите и помощниците.

— Стаята е малка — измърмори тя, като огледа презрително мебелировката, — Торауей ще седне ей там. Преместете го.

Помощниците скочиха и примъкнаха един фотьойл от прозореца в ъгъла, зает от етажерка, която пък изтеглиха в центъра на стаята.

— Почакайте — опита се да ги спре Дороти, — мислех, че ще седя на дивана тук...

— Още ли не е готово осветлението? — нареди Хенгстрьом — Сали, включвай камерата. Човек никога не знае какво може да използва в материала.

— Точно това имах пред вид — каза Дороти.

Хенгстрьом я изгледа. Гласът ѝ не беше висок, но тонът беше застрашителен. Тя сви рамене.

— Нека да започнем, а ако не ви хареса, ще спрем да обсъдим. Ще го направите за мен, нали?

— Да направя какво? — Дороти забеляза, че бледото момиче насочва подвижната камера към нея и се обърка. Осветителят беше открил контакт в стената и държеше в ръцете си прожектори, като ги местеше внимателно, за да премахне сенките, които се получаваха при всяко движение на Дороти.

— Добре като начало, какви са плановете ви за следващите две години? Сигурно нямате намерение просто да седите и да чакате Роджър Торауей да се завърне в къщи.

Дороти направи опит да се добере до дивана, но осветителят се намръщи и ѝ махна да отиде в друга посока, а двамата помощници издърпаха масичката за кафе извън обсега на камерата.

— Имам магазина си — каза Дороти. — Помислих, че може да поискате да покажете някои от керамичните изделия от магазина пред камерата, докато ме интервюирате...

— Това е добре, наистина. Но да говорим лично за вас. Вие сте здрава жена. Имате сексуални нужди. Малко по-назад, моля, Сандра улавя някакъв шум в микрофона.

Дороти стоеше права пред креслото и не ѝ оставаше нищо друго освен да седне в него.

— Разбира се... — започна тя.

— Вие носите сериозна отговорност — каза Хенгстрьом — Какъв пример бихте дали на младите жени? Ще се превърнете в съсухрена стара мома ли? Или ще живеете пълнокръвен живот?

— Не зная, ако трябва да дискутираме...

— Аз ви проучих доста внимателно, Торауей. Хареса ми това, което открих. Вие сте си вие — доколкото може да бъде всеки човек, приел смешния фарс на женитбата. Защо се омъжихте?

Дороти се поколеба.

— Роджър е наистина много свестен човек — заяви тя.

— И какво от това?

— Е, искам да кажа, че ми предложи доста комфорт и подкрепа...

Хагар Хенгстрьом въздъхна.

— Старата робска психика. Няма значение. Другото, което ме заинтригува, е фактът, че сте се включили в космическата програма. Не смятате ли, че това е груб сексизъм^[1]?

— Защо, не? Самият президент заяви пред мен — започна Дороти със съзнанието, че се опитва да натрупа точки в случай, че Даш отново я посети, — че изпращането на мъж на Марс е от изключително значение за бъдещето на човешката раса. Аз му вярвам. Ние сме длъжни...

— Я повторете — нареди Хенгстрьом.

— Какво?

— Повторете това, което току-що казахте. Да се изпрати мъж на Марс?

— Мъж. О-о. разбирам какво имате пред вид.

Хенгстрьом поклати тъжно глава.

— Виждате какво имам пред вид, но не променяте начина си на мислене. Защо мъж? Защо не човек? — Тя погледна съчувствено към тонтехничката, която разбиращо поклати глава. — Е, нека преминем към нещо по-важно: знаете ли, че целият екипаж за полета до Марс ще бъде от мъже? Какво мислите за това?

Когато всичко приключи, Дороти съжали най-много, че не беше успяла да покаже пред камерата керамичните си съдове.

Когато Сюли Карпентър застъпи слеобедно дежурство, тя донесе на Роджър две изненади: касета с интервюто, взета назаем от отдела за връзки с обществеността (по-точно: от цензурата) и една китара. Най-напред му даде касетата и го остави да види интервюто, докато оправяше леглото и сменяше водата на цветята.

Щом свърши, подхвърли весело:

— Мисля, че жена ти се държи чудесно. Срещата съм веднъж Хагар Хенгстрьом. Тя е много трудна жена.

— Дороти изглежда добре — отвърна Роджър. Нито по изкуственото му лице, нито в равния му глас не се забелязваше някакво вълнение, но крилата на прилеп безспирно трептяха. — Винаги съм харесвал тези панталони.

Сюли кимна и отбеляза за себе си: цепнатите от двете страни на краката панталони оголваха доста от плътта ѝ. Очевидно стероидите, имплантирани в Роджър, си вършеха работата.

— А сега имам още нещо — каза тя и отвори калъфа на китарата.

— Ще ми посвириш ли?

— Не, Роджър. Ти ще посвириш.

— Не мога да свиря на китара, Сюли — запротестира той.

Тя се засмя.

— Говорих с Брад и мисля, че ще бъдеш удивен. Ти не си просто различен, Роджър. Ти си страхотен. Ето например пръстите ти.

— Какво, пръстите ми?

— Е, аз свиря на китара от деветгодишна и ако спра за две седмици мазолите на пръстите ми изчезват и трябва да започвам всичко отначало. Твоите пръсти нямат този проблем; те са достатъчно твърди и издръжливи за идеален акорд по струните още от първия път.

— Добре, само че трябва да знам за какво говориш. Какво е „акорд“?

— Натисни ги. Ето така. — Тя дрънна по струната сол, след това ре и до. — Сега опитай ти. Единственото нещо, за което трябва да внимаваш, е да не влагаш прекалено много сила. Трошлива е. — Подаде му китарата.

Той сви палеца си над струните, както я бе виждал да прави.

— Добре — поздрави го Сюли. — Сега изсвири сол. Закръгли пръста върху трета позиция на горната струна ми — ето там. Първият пръст върху втора позиция на ла. Средният пръст на трета позиция на долно ми. — Тя водеше ръцете му. — Сега ги удари.

Той удари струните и я погледна.

— Хей. Става добре.

Тя се усмихна и го поправи.

— Не добре. Отлично. А сега — до. Палецът на втора позиция върху струна си, средният пръст тук, безименният — там... Добре. А сега ми изсвири сол.

За негово учудване Роджър изсвири перфектен акорд.

Тя се усмихна.

— Виждаш ли? Брад беше прав. След като веднъж си опитал един акорд, вече го знаеш; 3070 го запомня вместо теб. Това, което трябва да направиш, е да помислиш „сол акорд“ и пръстите ти сами ще го правят. Сега си — продължи тя с тъга — около три месеца по-напред от мен, когато започнах да свиря на китара.

— Много е хубаво — каза Роджър, като опита три акорда един след друг.

— Това е само началото. Сега изсвири четири такта, нали знаеш едно, две, три, четири. Със сол струна... — Тя слушаше, след това кимна. — Добре. Сега: сол, сол, сол, сол, сол, сол, сол, до, до, сол, сол... Добре. Сега отново, само че този път след до, до изсвири ре, ре, ре... Пак добре. Сега и двете, едно след друго...

Той свиреше, а тя запя:

„Кумбая, господарю мой! Кумбая, господарю мой! Кумбая...“

— Е-хей — извика Роджър доволен.

Тя поклати слисано глава.

— Три минути, откакто взе китарата, и вече си готов да акомпанираш. Ето, донесла съм ти школа с акорди и някои лесни парчета. Когато се върна, трябва да ги свириш всичките, а аз ще ти обясня подръпването, удрянето по струните и глисандото.

Показа му как да разчита всеки акорд и го остави щастливо да разгадава първите шест модуляции на фа.

Когато излезе от стаята, тя поспря, за да свали контактните си лещи, и се насочи към кабинета на директора. Секретарката я покани да влезе.

— Той е щастлив с китарата, генерале! — докладва тя. — Повече отколкото с жена си.

Върн Скейниън кимна и завъртя ключа на системата за връзка върху бюрото: акордите на „Кентъки бейб“ се носеха от стаята на Роджър. Изключи я и продължи:

— За китарата ясно, майор Карпентър. А съпругата му?

— Страхувам се, че я обича — каза тя бавно. — Това донякъде е добре. Но от определен момент нататък мисля, че ще имаме неприятности. Мога да му помагам, докато е тук, в тази сграда, но той ще бъде дълго време самотен и тогава... не знам.

— Изплюйте камъчето, майор — остро нареди генералът.

— Мисля, че ще му липсва повече, отколкото може да понесе. И сега е доста зле. Наблюдавах го, докато гледаше записа. Не помръдна нито мускул, абсолютно концентриран, не искаше да изпусне нищо. А когато се озове на шестдесет милиона километра от нея? — Всичко е записано, генерале. Ще включа компютърната симулация и след това може би ще бъде по-точна. Но съм загрижена.

— Ти си загрижена! — обади се Скейниън остро — Даш ще ме побърка, ако го изстреляме и там се случи нещо с него.

— Какво мога да ви кажа, генерале? Нека се занимая със симулацията. може би след това ще мога да предложа какво да правим. Тя седна без покана и притисна челото си с ръце.

— Двойственият живот изтощава, генерале. Осем часа като медицинска сестра и още осем като психоаналитик не е шега работа.

— Назначение за десет години в Антарктика е още по-кофти — простичко отвърна Върн Скейниън.

Самолетът на президента беше достигнал обичайната височина на полета — 31 000 метра и увеличи скоростта си до Мах 3 и нещо — доста по-бързо, отколкото бе обичайно дори за президентския СВ-5. Президентът бързаше.

Конференцията в Мидуей Съмит току-що беше приключила с провал. Изтегнат в креслото със затворени очи, преструвайки се, че спи, за да избегне разговорите с придружаващите го сенатори, Даш мрачно преценяваше възможностите. Не бяха много.

Не беше разчитал кой знае колко на конференцията, въпреки че всичко беше започнало доста добре. Австралийците дадоха да се разбере, че биха приели ограничено сътрудничество с Нова Народна Азия при разработването на вътрешността на континента, в случай, че получат подходящи гаранции, и т.н. и т.н. Делегацията на Нова Народна Азия обсъди въпроса и съобщи, че биха били щастливи да дадат гаранции, тъй като техните истински цели са единствено задоволяването в максимална степен на жизнените потребности на всички хора по Земята, независимо от остарелите национални различия, граници и т.н. Самият Даш потресе съветниците си с твърдението, че Америка нямала други интереси на тази конференция, освен осигуряването на административна помощ на двамата си скъпи съседа, че не търсела нищо за себе си и т.н., Въобще през първите два

часа изглеждаше, че конференцията може да донесе и полезни резултати.

След това навлязоха в подробностите. Азиатците предложиха армия за обработване на почвата от един милион души, керван от танкери, превозващи три милиона галона концентрирана тиня от каналите на Шанхай на седмица. Австралийците приемаха тинята, но не искаха и да чуят за повече от 50 000 азиатски работници. Също така учтиво отбелязаха, че ще бъдат използвани австралийска земя и австралийско слънце, следователно зърното, което ще израсте, също ще бъде австралийско. Представителят на Държавния департамент напомни на Даш за американските задължения в Перу и Даш настоя с натезало сърце поне за 15 процента за добрите съседи от Южна Америка. Духовете се разбуниха. Инцидентът, който преля чашата на търпението, се оказа една совалка на Нова Народна Азия, която излетя от пистата на Санд Айлънд, попадна сред ято чернокраки албатроси, разби се и изгоря в лагуната пред погледите на намиращите се на терасите на Холидей Ин участници в конференцията. Последва размяна на обвинения. Японският член на делегацията на Нова Народна Азия си позволи да изтъкне, че американското настояване конференцията да сепроведе на мястото на една от най-известните битки от Втората световна война е преднамерено и обидно за азиатците. Австралийците заявиха, че успяват да контролират популацията на техните албатроси и се учудват, че американците не могат да сторят същото. Резултатът от трите седмици подготовка и двата дни надежда бе кратко съобщение, че трите страни са се споразумели да продължат разискванията. Някога. Някъде. Не много скоро.

Но всичко това означаваше, призна пред себе си Даш, полюлявайки се с креслото, че конфронтацията вече става очевидна. Някой би трябвало да отстъпи, но никой нямаше да го стори.

Той отвори очи и си поръча кафе. Когато му го донесоха, пристигна и бележка от един от сенаторите, надраскана върху бланка на Белия дом: „Г-н президент, трябва да уточним прокламацията за бедствените райони, преди да кацнем.“

Даш я смачка. Сенатор Толтрий непрекъснато се оплакваше: водата в езерото Алтус била намаляла пет пъти, туризмът в Арбъкълските планини загивал, защото водопадът Търнър Фолз

останал без вода, щатският панаир трябвало да бъде отменен поради прашните ветрове, Оклахома трябвало да бъде обявена за бедствена зона. Щатите са петдесет и четири, помисли си Даш, и ако се вслушвам във всички сенатори и губернатори, трябва да обявя всичките за бедствени зони. В действителност имаше само една. Тя обхващаше целия свят.

А аз се натисках за президентското кресло.

Мисълта за Оклахома го върна към Роджър Торауей. За момент си помисли да нареди на пилота да обърне към Тонка. Но срещата с Обединението на ръководителите на персонала не търпеше отлагане. Трябваше да се задоволи с телефона.

Всъщност на китарата свиреше не той, а 3070, който беше съхранил всички подпрограми и нареждаше на пръстите да правят каквото изискваше мозъкът. Беше му необходим по-малко от час, за да научи всички акорди от ръководството и да ги използва в различна последователност без всякакво усилие. Още няколко минути за запис долу, в паметта на компютъра, на значението на някои знаци от музикалното петолиние; след това вътрешните му часовници са справиха с различните темпа и вече не трябваше да мисли за ритъма. С мелодията се справи като изучи коя позиция на кой акорд отговаря и на коя нота от петолинието; веднъж записано в паметта на компютъра, съответствието между печатните музикални символи и допира до струните беше запечатано завинаги. На Сюли ѝ бяха нужни десетина минути, за да му покаже как да повишава и понижава звука с половин тон, след което пръснатите по петолинието диези и бемоли вече не го притесняваха. Дърпането на струните: за човешкия мозък са достатъчни две минути, за да се разбере принципа, и стотици часове упражнения, за да го овладее до съвършенство; палец на ре струна, безименен на горна ми струна, среден на си струна, палец на ла, безименен на ми, среден на си и така нататък. Две минути за научаване бяха достатъчни за Роджър. Оттам насетне подпрограмите управляваха пръстите и единственото ограничение на темпото бе скоростта, с която струните можеха да вибрират, без да се скъсат.

Свиреше рецитал на Андрея Сеговия наизуст, само след едно прослушване на записа, когато звънна видеофонът на президента.

По друго време Роджър би бил очарован и поласкан от обаждането на президента на Съединените щати. Сега това го раздражни; трябваше да остави китарата. Едва чуваше думите на президента. Беше озадачен от загрижеността върху лицето му; от дълбоките бръчки, които липсваха преди няколко дни, от хлътналите очи. След това осъзна, че медиаторните му вериги преувеличават онова, което виждат, за да привлекат вниманието му върху промените; той ги изключи и видя нормалния образ на Даш.

Но върху него все още личеше загриженост. Гласът му беше изпълнен с топлина и приятелски чувства, когато запита как вървят нещата. Има ли нещо, от което Роджър да се нуждае? Мисли ли, че някому трябва да се свият сърмите, за да тръгнат добре нещата?

— Всичко е наред, господин президент — отвърна Роджър, забавлявайки се, като позволи на очите си да дегизират президента като Дядо Коледа с брада и червена шапка на главата, праметнал на гърба си торба с безброй подаръци.

— Сигурен ли си, Роджър? Не си забравил това, което ти казах: каквото и да поискаш, само ми свирни.

— Ще свирна — обеща Роджър. — Но аз добре. Очаквам изстрелването. — Очаквам и ти да се разкараш от видеофона, помисли си, отегчен от разговора.

Президентът се намръщи. Интерпретаторите в Роджър незабавно промениха изображението: Даш все още приличаше на Дядо Коледа, но черен като абанос и с огромни зъби.

— Не си прекалено самоуверен, нали? — запита той.

— Е, как бих могъл да зная, ако съм? — отвърна Роджър дълбокомислено. — Мисля, че не съм. Попитайте персонала тук, те могат да ви кажат повече неща от мен.

След още няколко реплики успя да прекрати разговора със съзнанието, че президентът е недоволен и много притеснен, но без особено да му пука. Въобще му пукаше за все по-малко и по-малко неща, помисли си той. И беше искрен: наистина очакваше изстрелването. Щяха да му липсват Сюли и Клара. Беше леко притеснен от риска и продължителността на полета. Но беше и обнадежден от очакването на онова, което се надяваше да открие, когато щеше да пристигне там: планета, която беше конструиран да обитава. Взе китарата и отново започна рецитала на Сеговия, но не

вървеше толкова добре, колкото му се искаше. След известно време разбра, че способността му да настрои инструмента с математична точност всъщност е недостатък: китарата на Сеговия не е била настроена по идеалното 440 херцово ла, а с няколко херца по-ниско. Отгоре на всичко, неговата ре струна е била с почти четвърт тон по-ниска. Сви рамене — крилете на прилеп потрепнаха — и остави китарата.

За момент остана изправен върху стола, с изпънат гръб, събирайки мислите си.

Нещо го притесняваше. Името му беше Дороти. Свиренето на китара беше приятно и отпускане, но зад удоволствието се криеше и копнеж: представяше си, че седи в лодка заедно с Дороти и Брад, случайно взема китарата на Брад и ги смайва с изпълнението си.

По някакъв чудотворен начин всички неща от живота му завършваха с Дороти. Целта на свиренето на китара беше да достави удоволствие на Дороти. Отвращението от собствения му външен вид се дължеше на това, че щеше да изплаши Дороти. Голяма част от болката вече беше преминала и той гледаше на нещата по начин, който би бил невъзможен преди няколко седмици; но те все още бяха дълбоко скътани у него.

Пресегна се за видеофона, след това отдръпна ръката си.

Не му беше достатъчно да я чуе. Вече бе опитал.

Това, което наистина искаше, беше да я види.

Съзнаваше, че е безумие. Не му разрешаваха да напускат сградата на проекта. Върн Скейниън щеше да побеснее. Постовете щяха да го спрат на входа. Телеметричната информация щеше да разкрие какво прави; следящите електронни схеми щяха веднага да открият местонахождението му; всички възможности на проекта щяха да бъдат мобилизирани, за да предотвратят излизането му от сградата.

А нямаше никакъв смисъл да иска разрешение. Дори и да помолеше Даш; най-много, което можеше да се случи, беше президентът да заповяда Дороти да бъде докарана в стаята му. Роджър не искаше Дороти да бъде насилвана да го види, а беше сигурен, че няма да му позволят да отиде при нея.

От друга страна...

От друга страна, помисли си той, защо му беше необходимо разрешение?

Замисли се за момент, застинал неподвижно на стола.

След това внимателно намести китарата в калъфа и я сложи настрана.

После се наведе към стената, извади един щепсел от контакта и постави пръста си в него. Медният му нокът свърши отлична работа. Бушоните изгоряха. Светлините в стаята изгаснаха. Приглушеното мъркане на регистриращата апаратура се забави и замря. В стаята стана тъмно.

Все още имаше топлина, осигуряваща достатъчно светлина за очите на Роджър. Виждаше доста добре, за да откачи куплунзите на телеметричната апаратура от тялото си. Беше излязъл преди Клара Блай, която сипваше сметана в чашата си с кафе, да погледне към жужащото табло с показанията.

Стана по-добре, отколкото предполагаше; светлините в залата също бяха изключени. В коридора имаше хора, но те не виждаха нищо в тъмнината. Роджър премина край тях и се заизкачва по пожарното стълбище, вземайки по четири стъпала наведнъж, преди да са разбрали, че е изчезнал. Тялото му работеше с лекота и грациозност. Уроците по балет, наложени от Катлийн Даути вършеха добра работа; танцуваше надолу по стълбите, прелетя през вратата, плъзна се по коридора и изскочи на студения нощен въздух, преди охраната на вратата да отмести погледа си от телевизора.

Беше навън и тичаше волно към центъра на Тонка със седемдесет километра в час.

Нощта беше ярка, изпълнена със светлини, каквито никога дотогава не беше виждал. Над главата му имаше плътни купести облаци, които се носеха стремително от север, но въпреки това той виждаше мъглявите отблясъци на най-ярките звезди. Прерията мрачно блестеше със слабата остатъчна топлина, погълната през деня, изпъстрена с ярките петна на къщи и стопански постройки. Колите по магистралата влачеха светли опашки, ярки на мястото, където излизаха от ауспусите, преминаващи в тъмночервено с разширяването на облаците горещ газ сред хладния въздух. Когато навлезе в самия град, започна да избягва случайните минувачи, със светещи от вътрешната им топлина тела, излезли сякаш от нощта на Все светии. Сградите наоколо грееха в заревото на централното си отопление.

Поспря до ъгъла на улицата, където се намираше собственият му дом. Там беше паркирана кола с двама души вътре, точно срещу входа на тяхната къща. В мозъка му проблеснаха предупредителни сигнали, колата се превърна в танк, а дулото на оръдието сочеше към главата му. Хората не представляваха проблем. Измени курса си и се затича през задните дворове, прескачайки оградите. Щом стигна до дома си, започна да се изкачва по външната стена с помощта на медните си нокти.

Точно така искаше да постъпи. Не само, за да избегне хората в колата пред къщата, но и за да удовлетвори фантазията си: моментът, когато ще влети през прозореца на Дороти, за да я улови... в какво?

Свари я да гледа късния сериал по телевизията. Косата ѝ беше намазана с боя, беше се изтегнала в леглото и ядеше сладолед.

Когато бутна незаклучения прозорец и скочи вътре, тя се обърна към него.

И запищя.

Това не беше просто вик, а внезапна истерия. Дороти ипусна сладоледа и скочи от леглото. Телевизорът политна и се разби на пода. Тя се сви в ъгъла хълцаща и с притиснати към очите юмруци.

— Съжалявам — изтърси Роджър неловко. Искаше да се приближи до нея, но разумът го възспря. Изглеждаше много безпомощна и предизвикателна в прозрачната риза и малките като панделка бикини.

— Съжалявам — пое въздух тя и го погледна; извърна очи и избяга в банята, затръшвайки вратата зад себе си.

Добре, помисли си Роджър, Дороти не беше виновна; той осъзна каква картина е представлявал, връхлитайки през прозореца без предупреждение.

— Ти каза, че знаеш как изглеждам — извика.

От банята не последва отговор; само секунда по-късно потече вода. Огледа стаята. Изглеждаше непроменена. Гардеробите бяха пълни с нейни и негови дрехи. Мястото зад леглата, както винаги, беше празно, там нямаше скрити любовници. Не се гордееше, че оглежда апартамента като средновековен върколак, ала не спря преди да се убеди, че е сама.

Видеофонът иззвъня.

Бързите рефлексии на Роджър му помогнаха да хване слушалката още при първия звук, сграбчи я толкова бързо и брутално, че тя се смачка в ръката му. Екранът примигна и отново потъмня, нещо изпука

— Ало? — извика Роджър, но отговор не последва; явно вече никой нямаше да може да говори по този видеофон. — Господи — той нямаше ясна представа как щеше да протече срещата, но очевидно не започваше добре.

Когато Дороти излезе от банята, вече не плачеше, но и не говореше. Отиде в кухнята, без да го погледне.

— Искам чаша кафе — подхвърли тя през рамо.

— Не е ли по-добре да ти направя нещо за пиене? — предложи Роджър с надежда.

— Не.

Роджър можа да чуе звуците от пълненето на кафеарката, слабото съскане, когато завря, и гъргоренето на изтичащото кафе. Вслуша се по-внимателно и долови дишането на съпругата си, което ставаше по-бавно и равномерно.

Седна на любимия си стол и зачака. Крилата му потрепваха. Въпреки че се вдигаха автоматично над главата му, не можеше да се облекне. Стана и се заразхожда из дневната. Гласът на жена му прозвуча през летящата врата:

— Искаш ли малко чай?

— Не. — След това добави: — Не, благодаря.

Всъщност много би му харесало, не поради някаква нужда от течности или храна, а заради усещането, че участва в някакъв нормален, делничен ритуал заедно с Дороти. Но не искаше да разсипва чая и да се лигави пред нея, а не беше се упражнявал много с чинийки и чаши, пълни с течности.

— Къде си? — тя се бавеше на вратата с чаша в ръка, след това го видя. — О, защо не запалиш лампите?

— Не искам. Скъпа, седни и затвори за момент очите си. — Имаше нещо на ум.

— Защо? — Но направи каквото я беше помолил и седна в люлеещия се стол от едната страна на камината. Той я вдигна със стола и го обърна настрана, така че тя да гледа към стената. Огледа се, търсейки къде да седне — не откри нищо, или поне нищо, което да бъде удобно за новата му форма: възглавниците по земята не бяха

подходящи за тялото или крилата му, но от друга страна знаеше, че няма никаква необходимост да седне. Изкуствената мускулатура не се нуждаеше от отмора.

И така, застана зад нея и каза:

— Бих се чувствал по-добре, ако не ме гледаш.

— Разбирам, Роджър. Ти ме изплаши, това е всичко. По-добре щеше да бъде да не се беше втурвал през прозореца по този начин! От друга страна, не съм съвсем сигурна, че бих могла да издържа срещата с теб, искам да кажа, по този начин, без... без да изпадна в истерия.

— Зная как изглеждам — отвърна той.

— Все още си ти, въпреки всичко, нали? — каза Дороти към стената. — Въпреки че не си спомням някога да си се катерил по стената, за да влезеш в леглото ми.

— Не е трудно — отвърна той, като се опитваше да разведри атмосферата.

— Е — тя поспря, колкото да сръбне кафе, — я ми кажи, за какво е всичко това?

— Искях да те видя, Дороти.

— Видя ме. По видеофона.

— Не исках по видеофона, исках да бъда в една и съща стая с теб. — Той жадуваше дори за повече — да я докосва, да се протегне към тила ѝ, да масажира и да гали мускулите ѝ, докато се отпуснат, но нямаше достатъчно смелост. Вместо това се протегна и запали газовия пламък в камината, не толкова заради топлината, колкото да има малко светлина в помощ на Дороти.

А и за малко настроение.

— Не трябва да правим това, Роджър. Има глоба от хиляда долара...

Той се изсмя.

— Не за теб и мен, Дороти. Ако някой ти създава неприятности, обади се на Даш и му кажи, че съм казал да постъпиш така.

Съпругата му извади цигара от кутията на масата и я запали.

— Роджър, скъпи — бавно започна тя. — Не съм свикнала с всичко това. Нямам предвид само вида ти. Това мога да го разбера. Трудно е, но поне знаех какво ще бъде, още преди да се случи. Дори да не бях мислила, че може да стане точно с теб. Но не съм свикнала... че си толкова, как да кажа, толкова важен.

— Аз също не съм свикнал, Дороти. — Спомни си телевизионните репортери и ревящата тълпа, когато се върна на Земята след спасяването на руснаците. — Сега е различно. Чувствам се сякаш на гърба ми има огромен товар — може би целият свят е там.

— Даш каза точно това. Половината от приказките му са глупости, но мисля, че точно тази не е. Ти си много важна личност, Роджър. Винаги си бил известен. Може би затова се омъжих за теб. Все едно че беше рокзвезда, разбираш ли? Беше вълнуващо, но винаги можеше да се откажеш, ако ти писне. А от това, мисля, че не можеш да избягаш. — Тя смачка цигарата си и продължи: — Няма значение, ти си тук, сигурно влуден от този проект.

— Мога да го понеса.

— Да — каза Дороти замислено. — Смятам, че можеш. За какво да си говорим?

— Брад — отвърна той. Нямаше намерение да го казва. Думата излезе от изкуствения му ларинкс, оформена от реструктурираните устни, без намеса на съзнанието му.

Усети, че тя замръзна.

— Какво за Брад? — запита.

— Спането ти с него, ето какво за Брад — отвърна й. Тилът й сега светеше мътно, знаеше, че ако можеше да види лицето й щеше, да различи по него мрежата от вени. Танцуващият газов пламък от камината хвърляше фантастичен спектър от багри върху тъмните й коси; той наблюдаваше със задоволство играта на пламъците, сякаш нямаше значение какво бе казал току-що на жена си и какво щеше да му отвърне тя.

— Роджър, наистина не зная какво да правя. Сърдиш ли ми се?

Продължи мълчаливо да наблюдава пламъците.

— В края на краищата, Роджър, ние говорихме по този въпрос преди много години. Ти си имаше твоите приключения, аз си имах моите. Разбрахме се, че те не значат нищо.

— Те означават нещо, когато нараняват. — Той изключи зрителната си система и се зарадва на тъмнината, която му помагаше да мисли. — Другите бяха съвсем различни.

— Как различни? — сега вече тя беше ядосана.

— Различни, защото бяхме говорили за тях — отвърна той, извъртайки. — Когато бях в Алжир и ти не можеше да понасяш

климата, беше друго. Какво правеше ти тук в Тонка и какво правех аз в Алжир нямаше никакво значение. Когато бях в орбита...

— Никога не съм спала с друг, докато си бил в орбита...

— Зная, Дороти. Мисля, че беше мило от твоя страна. Иначе нямаше да е честно, нали? Искам да кажа, тогава собствените ми възможности бяха много ограничени. Стариат Юли Бронин не беше мой тип. Но сега е различно. Като че отново съм в орбита, само че е по-лошо. Дори Юли го няма! Не само че нямам приятелка, но дори нямам с какво да направя нещо, ако имах такава.

— Зная всичко. Какво искаш да ти кажа?

— Можеш да ми кажеш, че ще ми бъдеш вярна съпруга! — изрева той.

Това я изплаши; беше забравила как можеше да звучи гласът му. Разплака се.

Той се пресегна да я докосне, но остави ръката си да падне. Каква полза?

О, Боже, помисли си. Каква бъркотия! Намираще утешение само в това, че срещата им беше станала тук, в уединението на дома им, тайно и без план. Присъствието на някой друг би било непоносимо; но ние, разбира се, бяхме следили всичко.

[1] Сексизъм — дискриминация на хора заради пола им, по-специално дискриминация на жените. Бел. прев. ↑

12. ДВЕ СИМУЛАЦИИ И ЕДНА ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ

Медните пръсти на Роджър бяха изгорили не само бушоните. Късото съединение унищожи цяла разпределителна кутия. Изминаха почти двадесет минути, докато аварийният екип възстанови осветлението.

За щастие паметта на 3070 имаше резервно захранване, така че магнитните сърцевини не бяха изтрити, но изчисленията, които се извършваха в момента, пропаднаха и трябваше да се започнат отново. Системата за автоматично следене остана безжизнена дълго, след като Роджър избяга.

Сюли Карпентър бе сред първите, които разбраха какво е станало. Тя дремеше в стаята до компютърната зала, докато чакаше да приключи симулацията на Роджър. Събуди я аларменият сигнал, известяващ за прекъсване на обработваната информация. Ярките флуоресцентни лампи бяха угаснали и само червеникавите аварийни лампи хвърляха мъждива и унила светлина.

Първата ѝ мисъл беше за безценната ѝ симулация. Прекара двадесет минути с програмистите, изучавайки междинните разпечатки, с надеждата, че нещата може би щяха да могат бъдат възстановени, преди да се откаже и да се отправи към кабинета на Върн Скейниън. Тогава откри, че Роджър е избягал.

Възстановиха захранването, докато тя тичаше по аварийното стълбище, вземайки по две стъпала наведнъж. Скейниън вече беше грабнал видеофона и нареждаше на хората, които смяташе за виновни, да се съберат на спешно заседание. Клара Блай каза на Сюли за Роджър; един по един с влизането си в стаята и останалите научаваха за случилото се. Дон Кейман се оказа единственият, който не беше в сградата; откриха го да гледа телевизия в църковната си обител. Катлийн Даути пристигна от физиотерапията в мазето, мъкнейки Брад със себе си, зачервен и подпухнал; беше се опитвал да замести нощния сън с един час сауна. Фрийлинг се намираше в Мерит Айлънд, но не

беше и особено нужен; още няколко души нахълтаха и потънаха обезсърчени или притеснени в креслата около заседателната маса.

Скейниън вече беше наредил един военен хеликоптер да се издигне във въздуха и да претърси квадрант по квадрант района около сградата. Телевизионните му камери изследваха магистралата, пътищата към нея, паркингите, полята и прерията и предаваха изображението на телевизионната стена в помещението. Полицията на Тонка беше вдигната на крак да търси едно странно, приличащо на дявол същество, тичащо със седемдесет километра в час. Това описание така потресе дежурния сержант, че той направи грешката да попита офицера от службата за сигурност на проекта дали не е пиан. Десет секунди по-късно, с глава кънтяща от ругатните, диктуваше по микрофона на радиостанцията съобщение до всички моторизирани и пеши патрули. Заповядано беше не да се арестува Роджър, а само да се открие къде е.

Скейниън искаше да намери кого да обвини за случилото се.

— Ще ви държа отговорен, доктор Рамец — излая той към психолога на екипа. — Вас и майор Карпентър. Как можахте да оставите Торауей да направи подобно нещо без предварително предупреждение?

— Генерале — рече Рамец помирително, — казах ви, че Роджър е нестабилен по отношение на съпругата си. Ето защо помолих за някой като Сюли. Трябваше му друг обект, върху който да се съсредоточи, някой пряко свързан с проекта...

— Но не подейства много добре, нали?

Сюли престана да слуша. Знаеше много добре че после идваше нейният ред, но се опитваше да разсъждава. Над бюрото на Скейниън виждаше картината, предавана от хеликоптера. Изображението беше схематично — пътищата представляваха зелени линии, превозните средства — сини точки, сградите — жълти. Малкото пешеходци бяха яркочервени. Ако някоя от тези точки започнеше внезапно да се движи със скоростта на сините автомобили, значи беше Роджър. Но той е имал достатъчно време, за да се отдалечи от района, над който летеше хеликоптерът.

— Наредете им да сканират града, генерале — обади се внезапно тя.

Той се намръщи, но вдигна слушалката и даде заповед. Нямаше време да я постави обратно; чу се звън, който не търпеше отлагане.

Тели Рамец стана от стола си до директора и се приближи до Сюли Карпентър. Тя не вдигна поглед от нагънатия листинг със симулацията и той зачака търпеливо.

Обаждаше се президентът на Съединените щати. Можеха да го разберат от потта, която се стичаше от слепоочията на Скейниън, дори да не бяха видели малкото лице на Даш на екрана върху директорското бюро. Гласът му достигна до ушите им:

— ...Говорих с Роджър, той ми се стори — не зная как да го нарека, незаинтересован. Размислих, Върн, и реших да ти се обадя. Всичко наред ли е?

Скейниън преглътна. Огледа насядалите около масата и нагъна пластините около микрофона; образът се смали до размера на пощенска марка. Звукът изчезна съвсем, тъй като се прехвърли към параболичния високоговорител, насочен право към главата на Скейниън; думите на Скейниън се поглъщаха от пластмасовите пластини подобно на екран. Въпреки това присъстващите в стаята нямаха проблеми при следенето на разговора; всичко беше ясно изписано върху лицето на Скейниън.

Сюли вдигна глава от листинга и погледна Тели Рамец.

— Прекъснете ги — каза тя нетърпеливо. — Зная къде е Роджър.

— При жена си — продължи Рамец.

Тя потърка уморено очи.

— Е, за това не ни е нужна симулация, нали? Съжалявам, Тели. Май не го държах в ръцете си толкова здраво, колкото предполагам.

Бяха прави, разбира се, ние го знаехме от известно време. Веднага щом Скейниън приключи разговора с президента, офицерът от службата за сигурност се обади да съобщи, че подслушвателните устройства в спалнята на Дороти са регистрирали звука от влизането на Роджър през прозореца.

Скейниън сякаш беше готов да се разплаче.

— Включете звука по уредбата — нареди той. — Дайте изображение от къщата. — След това превключи видеофона си на външна линия и набра номера на Дороти.

От високоговорителя се чу едно извъняване, след това метален звук и равният кибернетичен глас на Роджър:

— Ало? — и миг по-късно, мекото, но също толкова безцветно — Боже.

Скейниън отдръпна слушалката и потърка ухото си.

— Какво по дяволите стана? — запита, но никой в стаята не отговори на риторичния му въпрос и той остави слушалката. — Там става нещо — съобщи той.

— Можем веднага да изпратим човек, генерале — предложи помощник-началникът на службата за сигурност. — Двама от нашите са в кола пред къщата. — Маркерът на хеликоптера се плъзна по екрана и се установи на височина 600 метра над площад „Кортхауз Скуеър“ в центъра на Тонка. Камерата работеше в инфрачервения обхват. В горния ъгъл на екрана широката тъмна лента на плавателния канал очертаваше края на града. Тъмният правоъгълник, ограден от движещите се светлини на колите, точно в центъра на екрана беше „Кортхауз Скуеър“, а къщата на Роджър беше маркирана с червена звезда. Помощникът се протегна и докосна светлото петно наблизо, показващо колата.

— Имаме звукова връзка с тях, генерале — продължи той. — Не са видели полковник Торауей да влиза.

Сюли се вцепени.

— Не ви препоръчвам да правите това — каза тя.

— Точно в момента не си падам особено по вашите препоръки, майор Карпентър — изсъска Скейниън.

— Все пак, генерале... — тя млъкна, щом видя Скейниън да вдига ръка.

От високоговорителя прозвуча слабият глас на Дороти: „Искам чаша кафе.“ А след това на Роджър: „Не е ли по-добре да ти направя нещо за пиене?“ След това почти нечуто „Не.“

— Не разбирате ли — обади се Сюли, — сега е достатъчно стабилен. Не проваляйте всичко.

— Не мога да му позволя просто да седи там! Кой, по дяволите, може да гарантира какво ще направи след това? Ти ли?

— Локализирахте го. Не мисля, че ще тръгне нанякъде, във всеки случай, поне не за момента. Дон Кейман не е далеч оттам, а му е и приятел. Кажете му да прибере Роджър.

— Кейман не е военен специалист.

— Такъв ли ви трябва? Ако Роджър не се върне мирно, какво точно ще направите с него?

„Искаш ли чай?“

„Не... Не, благодаря.“

— И изключете това — добави Сюли. — Оставете малко личен живот на нещастника.

Скейниън се облегна на стола си, барабанейки с пръсти по бюрото. След това вдигна слушалката и даде заповеди.

— Още веднъж ще постъпим както предлагате, майоре. Не защото ви имам особено доверие. Просто нямам кой знае какъв избор. Не мога да ви заплаша с нищо. Ако нещата се объркат отново, съмнявам се, че ще имам власт да накажа когото и да било. Но съм съвсем сигурен, че някой друг ще го стори.

— Сър, разбирам вашата позиция — намеси се Телъсфоро Рамец, — но не е честно спрямо Сюли. Симулацията показва, че той ще се скара със съпругата си.

— Смисълът на симулацията, доктор Рамец, е да показва какво ще се случи, преди да се е случило.

— Е, тя показва също така, че Роджър е достатъчно стабилен във всяко друго отношение. Той ще се справи с това, генерале.

Скейниън отново забарабани по бюрото.

— Той е сложна личност — продължи Рамец. — Виждали сте резултатите от тестовете за тематични умствени възприятия, генерале. Има високи показатели при всички основни типове мотивация: склонност към подвиг, способност за сработване; по-ниски — при властолюбие, но все пак доста добри. Той не е манипулатор. Той е интраверт, склонен е да се самоанализира. Необходимо е първо да преосмисли нещата в главата си. Това са качествата които търсехте, генерале. Той ще има нужда от тях. Не може да искате от него да бъде една личност тук, в Оклахома, и друга — на Марс.

— Ако не греша — отвърна генералът, — май точно това ми обещахте с вашето моделиране на поведението.

— Не, генерале — отвърна предпазливо психиатърът. — Обещах само, че ако му дадете бонбонче като Сюли Карпентър, по-лесно ще се примири с проблемите, свързани с жена му. И това стана.

— В-режимът има своя собствена динамика, генерале — вметна Сюли. — Повикахте ме доста късно.

— Какво искате да кажете? — заплашително запита Скейниън — Нима ще се повреди на Марс?

— Надявам се, не. Перспективите са толкова добри, колкото сами си ги осигурим, генерале. Много от старите му недостатъци са отстранени; това може да се види и от последните ТУВ-тестове. Но след шест дни той ще замине и повече няма да съм до него. А това не е правилно. В-режимът не бива никога да се прекъсва изведнъж. Трябва да се намалява постепенно — присъствието ми край него трябва да отслабва стъпка по стъпка, докато успее да изгради своя собствена защита.

Барабаненето по бюрото стана по-бавно и Скейниън процеди:

— Малко късно ми го казваш.

Сюли сви рамене и замълча.

Скейниън огледа замислено насядалите.

— Добре. Тази вечер направихме всичко, каквото можахме. Всички сте свободни до осем — не, до десет сутринта. Очаквам дотогава всеки от вас да е готов с доклада си, не повече от три минути, по въпроса каква е степента на личната ви отговорност за случилото се и какво трябва да правим.

Дон Кейман получи съобщението от една патрулна полицейска кола в Тонка. Тя спря със скърцане зад гърба му, със светещи фарове и включена сирена и полицаят му нареди да отиде в апартамента на Роджър.

Той почука на вратата с боязън, без да е сигурен какво ще завари вътре. А когато вратата се отвори, и видя блестящите очи на Роджър, втрещени в него, Кейман прошепна молитвени думи и се опита да надзърне зад гърба на Роджър в апартамента. Какво търсеше? Разкъсаното тяло на Дороти Торауей? Натрошена мебелировка? Но видя само Дороти, сгъшена в люлеещия се стол и явно разплакана. Гледката го задоволи, тъй като беше подготвен за нещо много по-лошо.

Роджър тръгна без да спори.

— Довиждане, Дороти — каза той и не почака за отговор. Имаше проблеми при настаняването в малката кола на Кейман, крилата му се прегънаха. Наклониха облегалката колкото можеше назад и той успя да

се настани, прегънат на две, в безнадежно неудобно за което и да било друго човешко същество положение. Мускулатурата му беше пригодена към високи натоварвания почти във всяко положение, което би могъл да заеме.

Мълчаха почти до сградата на проекта. Накрая Дон Кейман се прокашля.

— Притесни ни.

— Знаех, че ще ви притесня — отвърна равният глас на киборга. Крилата безспирно трептяха, допрени едно до друго като потриващи се длани.

— Исках да я видя, Дон, беше много важно за мен.

— Разбирам. — Кейман зави към широкия празен паркинг. — Добре, — опита пак. — Нещата наред ли са?

Маската на киборга се извърна към него. Фасетите на огромните му очи блестяха безизразно.

— Не се правете на глупак, отец Кейман. Колко добре биха могли да бъдат?

Сюли Карпентър копнееше за сън, почти колкото за ваканция във френската Ривиера. И за двете не можеше да става въпрос в момента. Взе две чаши амфетамини и си направи инжекция В-12 в ръката, на мястото, което отдавна се беше научила да определя.

Симулацията на реакциите на Роджър бе провалена поради повредата в храненето, затова тя започна отначало, от въвеждането на данните до отпечатването на резултатите. Това ни даде възможност да направим няколко корекции.

Докато чакаше, Сюли се потопи в горещата вана в хидротерапията, а щом симулацията стартира, тя се зае внимателно да я изучава. Беше се научила да разчита и използва машинните кодове, за да се предпази от грешки при програмирането, но този път нямаше време и зачете направо последната разпечатка. Знаеше че е много добра в специалността си.

Тя не беше на медицинска сестра. Сюли Карпентър беше една от първите жени космически лекари. След като завърши медицина и специализира психотерапия с всичките ѝ дисциплини и школи, се включи в космическата програма, защото нищо друго на света, според нея, не си заслужаваше усилията. След като завърши обучението за

астронавт, започна да се чуди дали мястото ѝ е в Космоса. Научната работа я привличаше повече, ето защо тя се кандидатира за работа в Калифорнийския научен екип и я получи. В живота ѝ нямаше много мъже, само един или двама заемаха важно място в него. Но с никого не ѝ потръгна. Повечето от нещата, които разказа на Роджър, бяха истина; а след последното разочарование беше ограничила областта на интересите си докато, както сама твърдеше, порасне достатъчно, за да знае какво иска от мъжете.

И беше останала там, настрана, извън основния поток на човешката дейност, докато ние не извадихме перфокартата ѝ измежду стотици хиляди други, за да задоволи нуждите на Роджър.

Заповедта, която получи, пристигна без предупреждение и направо от президента. Нямаше как да откаже назначението. Всъщност и нямаше такова желание. Задачата ѝ допаднаше. Перспективата да полага майчински грижи за едно измъчено и наранено човешко същество докосна добротата в душата ѝ. Разбираше важността на задачата, защото ако въобще вярваше в нещо, то бе в проекта за Марс; освен това знаеше, че има необходимата компетентност. Ние я ценяхме високо; тя беше силен коз в играта, която водехме за спасението на расата.

Когато приключи със симулацията, беше почти четири сутринта.

Поспа два часа на чуждо легло в една от стаите на сестрите. След това взе душ, облече се и сложи зелените контактни лещи. Не се чувстваше щастлива, вършейки точно тази страна на работата си, осъзна тя, докато вървеше към стаята на Роджър. Боядисаната коса и смяната на цвета на очите бяха лъжа, а тя не обичаше да лъже. Един ден с удоволствие щеше да захвърли контактните лещи и да остави косата си да се върне към своя мръсноорус цвят — е, може би щеше малко да я просветли; не че не харесваше женските хитрости, просто не искаше да се представя за друга.

Но когато влезе в стаята на Роджър, тя се усмихваше.

— Чудесно е да те видя отново. Липсваше ни. Как беше самостоятелната разходка?

— Хич не беше лошо — отвърна безизразният глас. Роджър стоеше до прозореца, съзерцавайки пируетите на трънаците, които вятърът носеше по паркинга. Обърна се към нея.

— Знаеш ли, оказа се, че онова, което ми казваше, е истина. Всичко, което притежавам сега, е не само по-различно, а по-добро.

Тя устоя на професионалното изкушение да стимулира мислите му в тази насока, усмихна се и започна да оправя леглото.

— Притеснявах се относно секса — продължи той. — Но знаеш ли, Сюли? То е все едно да ти кажат, че няма да можеш да ядеш хайвер през следващите две години. Аз не обичам хайвер. А за да си дойдем на думата, разбрах, че точно сега не се интересувам от секса. Предполагам, че си вкарала това в компютъра? „Да се ограничат стимулаторите на сексуалното влечение, да се увеличи еуфорията“? Все пак, най-после разбрах, че сам си създавам неприятности, като се притеснявам дали ще мога да се справя без нещо, което всъщност не искам. То е като реакция на това, което аз смятам, че другите хора смятат, че ми е нужно.

— Възприемане на чужди представи — допълни тя.

— Без съмнение. Чуй, искам да изпълня нещо за теб.

Взе китарата, настани се върху перваза на прозореца, подпрял пета в стената, с китарата на коляното. Крилата бавно затрептяха над главата му и той запя.

Сюли се слиса. Той не само свиреше; той пееше. Пееше? Не, това повече приличаше на подсвиркване, звукът беше слаб, но чист. Пръстите му върху китарата подрънкваха акомпанимента, докато от устните му се лееше мелодия, която никога преди не бе чувала.

Когато свърши, го запита

— Какво беше това?

— Соната от Паганини за китара и цигулка — гордо отвърна той. — Клара ми донесе записа.

— Не знаех, че го можеш. Искам да кажа — че можеш да тананикаш или каквото и да беше това.

— И аз не знаех, преди да опитам. Нямам достатъчно обем за партията на цигулката, разбира се. И не мога да поддържам звука на китарата достатъчно тих, за да балансирам, но не звучеше лошо, нали?

— Роджър — отвърна тя, убедена в това, което казва, — аз съм поразена.

Той се обърна към нея и отново я трогна с опита си да се усмихне.

— Басирам се, че не знаеше, че мога да направя и това. Аз самият не знаех преди да опитам.

На събранието Сюли каза просто.

— Той е готов, генерале.

Скейниън беше успял да поспи достатъчно и да намери някакви вътрешни резерви, за да изглежда отпочинал и не толкова паникьосан.

— Сигурна ли сте, майор Карпентър?

— Никога няма да бъде по-готов — кимна тя. След това се поколеба. Върн Скейниън, прочел изражението ѝ, очакваше да се поправи. — Проблемът, според мен е, че е готов да тръгне веднага. Всичките му системи са достигнали оптимални нива. Преодолял е проблема със съпругата си. Готов е. Колкото по-дълго стои тук, толкова по-голяма е вероятността тя да направи нещо, с което да го разстрои.

— Много се съмнявам в това — отвърна намръщено Скейниън.

— Е, тя знае в какви неприятности би се забъркала. Но не искам да поемаме риска, искам да го преместим.

— Искаш да кажеш, да го преместим в Мерит Айлънд?

— Не. Искам да преместим часовника му и да го забавим.

Брад разплиска чашата с кафе, която поднасяше към устата си.

— Не е възможно, скъпа! — извика той, искрено изненадан. — Трябват ми още седемдесет и два часа за тестване на системите му! Ако го забавим, няма да мога да получа показанията...

— Какви тестове, доктор Брадли? За ефективността му или за статиите, които са каните да напишете за него?

— Е, по дяволите, разбира се, че ще пиша. Но искам да го проверя най-внимателно и да използвам всяка възможна минута, това е в негова полза. А също и в полза на мисията.

Тя сви рамене.

— Това е само моя препоръка. Той няма какво друго да прави, освен да чака. А вече доста се е начакал.

— Какво ще стане, ако нещо се повреди на Марс? — настоя Брад.

— Поискайте моето мнение — отвърна тя. — И го получихте.

— Моля ви се — намеси се Скейниън, — нека бъдем сигурни, че всички знаем за какво говорим. Най-вече аз.

Сюли погледна към Брад, който обясни:

— Както знаете, ние планирахме да направим това по време на полета, генерале. Можем да изключим вътрешния му часовник и да го свържем към външен тактов генератор. Има — нека видим — пет дена и няколко часа до изстрелването; можем да го забавим, така че субективното време, еквивалентно на този период, да бъде около тридесет минути. Има смисъл — но и онова, което искам, също е разумно, не мога да го изпусна от ръцете си, преди да съм приключил всички тестове, които искам да направя.

Скейниън изръмжа:

— Разбирам какво искаш да кажеш; това е разумно, но аз си имам свое мнение. Какво стана със снощните ви твърдения, че не бива прекалено грубо да се прекъсва модифицирането на поведението му?

— Сега се намира във вътрешен покой, генерале — отвърна Сюли. — Ако имах на разположение още шест месеца, през които да бъда с него, щях да настоявам. Но пет дни, не; има много повече риск, отколкото полза. Той започна истински да се интересува от китарата — трябва да го чуете. Изградил си е действително добра защита по отношение на липсата на полови органи. Дори е успял да вземе нещата в свои ръце — когато избяга снощи — това е една голяма крачка, генерале; профилът му беше прекалено пасивен, за да бъде добър, ако трябва да се имат пред вид изискванията на тази мисия. Това, за което настоявам, е да го забавим още сега.

— А аз искам още време за работа с него — избухна Брад. — Може би Сюли е права. Но аз също съм прав и ще се отнеса до президента, ако трябва!

Скейниън замислено погледна Брад, след това огледа присъстващите.

— Някакво мнение?

Дон Кейман вдигна ръка.

— По отношение на това, кое си струва, аз съм съгласен със Сюли. Той не се чувства щастлив с жена си, но не е и разстроен. Това място не е по-добро за него, отколкото всяко друго, където би могъл да отиде.

— Да-а — замисли се Скейниън, като отново забарабани по масата. — Има нещо, което никой от вас не знае. От известно време нашата симулация на поведението на Роджър не е единствената. — Той погледна в очите на всеки един от тях и подчерта: — Това не трябва да

се обсъжда с никой извън тази стая. Азиатците правят своя собствена симулация. Те са се включили в информационния канал между нашия 3070 тук и другите два компютъра и са откраднали цялата информация, като са я използвали за създаването на тяхна собствена симулация.

— Защо? — извика Дон Кейман секунда преди останалите около масата.

— Това бих искал да знам и аз. — мрачно отвърна Скейниън. — Те не се намесват. Нямахме да разберем, ако не беше направена основна проверка на връзките, при която беше открито включването им — а после пристигнали и сведения от хора от тайните служби, за които нищо не знам и не искам да знам. Успели са да декодират всичко и да създадат своя собствена програма. Не знаем каква полза могат да извлекат, но последва и една изненада. Те оттеглиха протеста си срещу изстрелването. На всичко отгоре ни предложиха да използваме техния спътник, който обикаля около Марс, за подобряване на телеметрията на мисията.

— Не бих им се доверил, поне доколкото бих могъл да мина без тях! — избухна Брад.

— Е, ние няма да разчитаме кой знае колко на тяхната помощ, можеш да бъдеш сигурен. Но това е факт: твърдят, че искат мисията да успее. Е — продължи той, — това е още едно усложнение, но всичко се свежда до едно единствено решение в момента, нали съм прав? Трябва да реша дали Роджър да бъде забавен или не. Добре. Ще го направя. Ще приема препоръките ви, майор Карпентър. Кажете на Роджър какво ще правим и всичко, което сметнете за необходимо с доктор Рамец. А колкото до теб, Брад — той вдигна ръка, за да спре протестите на Брад, — зная какво ще кажеш. Съгласен съм. На Роджър му е необходимо повече време с теб. Е, ще го има. Заповядвам да бъдеш включен в мисията. — Той придърпа лист хартия към себе си, зачеркна едно име и написа друго. — Ще махна единия от пилотите, за да освободя място за теб. Вече проверих. Има достатъчно дублиращи системи за автоматично управление, пък и ти си получил известна подготовка като пилот. Ето окончателният състав на екипажа за полета до Марс: Торауей, Кейман, генерал Хесбърг като пилот и ти.

Брад запротестира, но само за лице. След като веднъж идеята беше дадена, той я прие. Казаното от Скейниън беше общо взето вярно и освен това Брад моментално разбра, че кариерата, която планираше за себе си, щеше да бъде подпомогната от физическото му участие в мисията. Би било жалко да остави Дороти и всички останали като нея, но щеше да има толкова много, когато се завърне...

Оттук нататък нещата щяха да тръгнат от само себе си. Главното решение бе взето. Оставаше само да се изпълни на практика. На Мерит Айлънд започнаха зареждането на ракетите с гориво. Спасителните кораби се отправиха навътре в Атлантика в случай на аварийно приводняване. Брад беше изпратен на острова за подготовка на екипировката с него се заеха шестима бивши астронавти, определени да го натъпчат с всичките знания, които му бяха необходими и които можеше да се усвои за краткото време до старта. Един от тях беше Хесбърг — нисъки усмихнат, държанието му излъчваше постоянна увереност. Дон Кейман взе половин ден отпуск, за да се сбогува със своята калугерка.

Ние бяхме запознати с всичко, Знаехме за решението да бъде изпратен Брад. Знаехме за тенденцията в развитието на екстраполацията, показваща с всеки изминал ден все по-положителни резултати от ефекта, който щеше да има стартът върху съдбините на света. Познавахме състоянието на Роджър. А за симулацията, извършвана от Нова Народна Азия знаехме най-добре от всички; всъщност тя беше съществен елемент от нашите планове за спасяването на расата.

13. ОТВЪД ТОЧКАТА, СЛЕД КОЯТО НЯМА ВРЪЩАНЕ

За пътуването по Хофманова орбита до Марс са необходими седем месеца. Предишните астронавти, космонавти и синонавти ги намираха за страшно отегчителни. Във всеки един ден имаше 86400 секунди, а това, с което можеха да бъдат запълнени не беше много.

Роджър се различаваше от всички останали по две неща. Първо, това беше най-ценният пътник, превозван някога досега с космически кораб. В тялото му и около него бяха разположени плодовете на седемте милиарда долара, похарчени за проекта. Той трябваше да бъде щаден доколкото е възможно.

Освен това, той можеше да бъде щаден по уникален начин.

Биологичният му часовник бе изключен. Усещането му за време се определяше от компютъра.

Най-напред забавяха действието му постепенно. Хората като че започнаха да се движат по-бързо. Времето за хранене настъпваше преди да огладнее. Гласовете ставаха по-пискливи.

Когато стана ясно, че процесът върви успешно, увеличиха закъснението на системите му. Гласовете преминаха във високи пискливи неясни звуци, а после излязоха извън възможностите на възприятията му. Той почти не виждаше хората, освен като размазани движещи се проблясъци. Запечатаха стаята му — не защото се страхуваха да не избяга, а за да го предпазят от бързата смяна на деня и нощта.

Пред него се появяваха подноси със студена, като за пикник храна. Когато ги отблъскваше като знак, че не ги иска, те мигом изчезваха от погледа му.

Роджър знаеше какво става с него. Не му пукаше. Прие обещанието на Сюли, че това е за негово добро, че е необходимо и че всичко ще бъде наред. Смяташе, че Сюли ще му липсва и търсеше начин да ѝ го каже. Имаше начин, но той бе толкова преходен; съобщенията за него бяха изписвани с тебешир върху една дъска като с

магия. Когато той успяваше да реагира, откриваше, че някой отнася или изтрива написаното от него, преди още да е сигурен, че е бил разбран.

КАК СЕ ЧУВСТВАШ?

Взе тебешира и написа

ДОБРЕ.

Изнесоха дъската и донесоха друга със съобщението:

ЩЕ ТЕ ЗАВЕДЕМ НА МЕРИТ АЙЛЪНД.

Той отговори:

ГОТОВ СЪМ

Изнесоха дъската преди да успее да добави останалото, което той бързо надраска върху таблата на леглото си:

КАЖЕТЕ НА ДОРОТИ, ЧЕ Я ОБИЧАМ.

Искаше да прибави „и на Сюли“, но не успя навреме; внезапно таблата изчезна. Той вече не беше в стаята си. Понесоха го шеметно нанякъде. Мярна му се набързо входа на сградата, фантомния образ на някаква медицинска сестра — дали беше Сюли? — обърната с гръб към него, нагласяваща панталоните му. Като че леглото му излетя във въздуха, след това беше изнесено под блясъка на зимния ден, после — какво е това? Кола? Преди дори да успее да си отговори се намери във въздуха, разбра, че са го качили в хеликоптер, след това едва не му стана лошо. Усети как всичко се надига в гърлото му.

Телеметричните системи докладваха за състоянието му, а показанията им съответстваха на контролните. Все още му се струваше, че ще повърне, че е захвърлен в най-бурното море... Не беше.

Бяха спрели.

Извън хеликоптера.

Отново яркият блясък на слънцето.

Озова се в нещо друго и едва след като потегли, разпозна интериора на СВ-5, преоборудван като болничен самолет. Около него като магия се уви предпазен колан.

Не му беше добре — пак усети пулсиращото замайване, но този път не толкова силно и не задълго. Минута-две, както му се стори. Налягането притисна ушите му, след това го изнесоха от самолета, това разбира се беше Флорида, мудно осъзна Роджър; но вече се беше озовал в линейката, след това извън нея...

После, според Роджър в продължение на десетина-петнадесет минути, а всъщност през по-голямата част от деня, не се случи нищо друго освен че остана в леглото. Носеха му храна, а отпадъците се отстраняваха с катетър. После пред него се появи бележка:

УСПЕХ, РОДЖЪР, ВЕЧЕ СМЕ НА ПЪТ.

Нещо го удари като парен чук и съзнанието му се размъти. Много добре, помисли си, че ми спестяват отежчението, но дали така няма да ме убият. Преди да успее да измисли начин, за да съобщи това някому, беше изключен.

Времето минаваше. Време на сънища.

В просъница усещаше, че го тъпчат с успокоителни, забавят реактите му, и го приспиват; но когато осъзна това вече беше буден.

Не усещаше тежест. Всъщност плуваше. Само някаква мрежа го задържаше на мястото му.

Намираще се в космическото пространство.

Чу глас до ухото си:

— Добро утро, Роджър. Това е запис.

Обърна глава и откри малък високоговорител близо до ухото си.

— Намалили сме скоростта на записа, така че да можеш да го разбираш. Ако искаш да ни кажеш нещо, просто го запиши в момента. След това ние ще ускорим записа, така че ние да можем да го разберем. Науката е голяма работа, а? Няма значение, в момента, в който правя записа, е тридесет и първия ден от нашето пътуване. В случай, че все още ме помниш, аз съм Дон Кейман. Имаше малка неприятност. Мускулната ти система се бунтуваше срещу ускорението при излитането и успя да си скъсаш няколко връзки. Трябваше да направим малка хирургическа операция. Възстановяваш се добре. Брад преработи част от кибернетиката и ти навярно ще можеш да понесеш ускоренията при приземяването доста по-добре. Ще видим. Няма какво друго важно да ти казвам, може би ти ще имаш някои въпроси, но преди да дойде редът ти, има едно съобщение за теб. Лентата прошумоля за момент, след това се чу гласът на Дороти, напрегнат и слаб. През шума тя каза: „Здравей, скъпи. В къщи всичко е наред, бдя над семейното огнище. Мисли за себе си. Пази се.“

Отново прозвуча гласът на Кейман:

— А сега, какво трябва да правиш. Първо, ако има нещо важно — болка, или нещо подобно — веднага ни кажи. И без това се губи

много реално време, така че казвай първо важните неща а като свършиш просто вдигни ръка за да сменим лентата; след това можеш да продължиш с приказките. Давай сега.

Лентата спря, червеният индикатор „play“ близо до говорителя загасна и светна зеленият „record“. Той взе микрофона, готов да заяви, че няма никакъв определен проблем, когато погледна надолу и видя, че му няма десния крак.

Ние, разбира се, следяхме кораба непрекъснато.

Комуникационният канал изтъня още след първия месец. Това се дължеше на разположението на планетите. Докато космическият кораб се приближаваше към орбитата на Марс, планетата се преместваше. Същото ставаше и със Земята, и то доста по-бързо. Тя щеше да направи почти две обиколки около Слънцето, преди Марс да се завърти веднъж по своята орбита. Телеметричните сигнали от кораба се бавеха почти три минути, преди да достигнат до Голдстоун. Ние се превръщяхме в пасивни слушатели. Щеше да стане и по-лошо. Когато корабът влезеше в орбита около Марс всяка реакция от Земята щеше да закъснява с половин час — времето дотам и обратно със скоростта на светлината. Ние се бяхме отказали от управлението в реално време; корабът и екипажът трябваше да разчитат най-вече на себе си.

По-късно, когато Земята и Марс застанат от двете страни на Слънцето, слабите сигнали от кораба щяха да бъдат толкова изкривени от слънчевия вятър, че нямаше да можем да получаваме надеждна информация. Но дотогава 3070 щеше да бъде вече в орбита, а малко по-късно магнетохидродинамичния (МХД) генератор щеше да се присъедини към нея. Тогава щеше да има достатъчно енергия. Всичко беше планирано, кой къде трябваше да се намира, как ще се свързват помежду си, с орбиталния кораб, с наземната станция и с Роджър, където и да се скита.

Изстреляхме 3070, с изключено захранване и в чакащ режим. Това беше безпилотен полет. Първоначалният анализ показва, че рискът от йонизация е неприемлив при нормалната конфигурация на кораба, ето защо инженерите от Кейп свалиха цялата животоподдържаща апаратура, телеметрията, системата за самоунищожаване както и половината от възможностите за маневриране. Намаляването на теглото беше използвано за екраниране. След изстрелването корабът

щеше да остане безмълвен и безжизнен в продължение на седем месеца. След това Генерал Хесбург щеше да поеме управлението и да извърши маневрите по скачването. Нямахше да е лесно, но затова му плащаха.

Изстреляхме генератора месец по-късно, с екипаж от двама доброволци и максимална обществена разгласа. Сега всички се интересуваха от това. Никой не се противопоставяше, никой, дори Нова Народна Азия. Отнесоха се с пренебрежение към първото изстрелване. Потвърдиха проследяването на старта на 3070 и предоставиха своите данни на мрежата за връзка на НАСА. Когато беше изстрелян генераторът, техният посланик изпрати любезна поздравителна нота.

Ясно е, че нещо ставаше.

Ефектът бе не само психологически. Ню Йорк беше прекарал две седмици без бунтове, вече се събираше боклукът от някои от главните улици. Зимните дъждове потушиха последния от големите пожари на северозапад, а управителите на Вашингтон, Орегон, Айдахо и Калифорния предложиха преговори с въстаниците. Повече от сто хиляди млади хора се включиха в залесяването на планинските склонове.

Президентът на Съединените щати последен забеляза промените; беше прекалено зает с вътрешните неуредици на нацията, пропиляваща по трагичен начин достиженията си. Но и той разбра, че е настъпила промяна, не само в Съединените щати, но и по целия свят; промяна не само в настроението, но и в тактиката. Азиатците оттеглиха атомните си подводници във водите на западния Тих и Индийския океани. Когато Даш получи потвърждение, вдигна телефона и се обади на Върн Скейниън.

— Мисля, — направи пауза, докосвайки гладкото дърво на бюрото си, — Мисля, че действа. Потупай персонала по гърба от мен. Сега, от какво друго имате нужда?

От нищо.

Бяхме си свършили работата. Бяхме достигнали дотам, докъдето можехме. Останалото зависеше от самата експедиция.

14. МИСИОНЕР НА МАРС

Дон Кейман бе ограничил молитвите, които отправяше към Бога до шест на ден. Молеше се за различни неща — понякога да не чува звука с който Тайтър Хесбърг обичаше да смуче зъбите си, понякога за глътка свеж въздух, различен от спарената атмосфера в обитаемите сектори на кораба — но в молитвите му винаги имаше три постоянни желания: успеха на мисията, изпълнението на плановете на Господ за човека, каквито и да бяха те, и, най-вече, здравето и благоденствието на неговия приятел Роджър Торауей.

Роджър имаше право на собствена каюта. Вътре бе доста тясно, а уединението се изразяваше в еластична, почти прозрачна завеса от фина материя; но въпреки това бърлогата си беше само негова. Останалите трима споделяха обща каюта. Понякога Роджър също идваше там, или поне част от него. Той като че ли се простираше из целия кораб.

Кейман го навестяваше често. Пътуването се оказа за него особено дълго и скучно. Собствената му специалност, която разбира се, не можеше да упражнява, докато не стъпеха на Марс, не изискваше ежедневни занимания или практика. Марсологията беше статична наука, и щеше да си остане такава докато той самият, поне така се надяваше, не добави нещо към нея. Ето защо той се остави Тайтър Хесбърг да го запознае с апаратурата на борда, а Брад да го обучи как се разглобява и поддържа киборг. Гротескната фигура, лениво излегната в пенестия си пашкул вече не му изглеждаше толкова странна. Кейман познаваше всеки инч от нея, отвътре и отвън. С всеки изминал ден губеше отвращението, което го възпираше да издърпа очната ябълка от мястото ѝ или да отвори панела, откриващ гофрираните пластмасови вънрешности на киборга.

Но той си намираше и други занимания. Можеше да слуша записите си, можеше да прегледа някой и друг микрофиш, можеше да поиграе. С Тайтър Хесбърг бяха с почти изравнени сили в шахмата. Провеждаха безкрайни турнири по 38 от 75 партии и използваша

личните си права за достъп до комуникационните канали, за да получават шахматна информация от Земята. Кеймън смяташе ще отпочива, отправяйки слово към Бога но след първата седмица се оказа, че дори молитва би могла да бъде в повече. Той ги рационализира: една при събуждане, преди всяко хранене, привечер и преди лягане. В сметката, разбира се, не влизаше по някой бърз „Отче наш“ или литания на Дева Мария. След това се връщаше към безкрайните процедури над Роджър. Понякога от тях му се гадеше, но очевидно Роджър не обръщаше внимание на тези неща и те не му причиняваха никаква болка. Кейман постепенно започна да оценява вътрешната красота на анатомията на киборга, както на частта, създадена от човека, така и на тази от Бога, а сърцето му се изпълваше с възхищение и пред двамата творци.

Но не можеше да бъде благодарен за това, което Господ и човекът бяха сторили със съзнанието на Роджър. Притесняваше го, че са откраднати седем месеца от живота на приятеля му. Натрапваше му се сравнението, че любовта на Роджър е била отдадена на жена, която я е пропиляла по вятъра.

Но като цяло Кейман беше щастлив.

Никога преди това не беше участвал в експедиция до Марс, но тази му допаднаше. В космоса беше летял два пъти: със совалка, до един от спътниците, когато все още беше аспирант и работеше върху доктората си по планетология; след това прекара деветдесет дни в космическата станция „Бети“. Двата полета бяха взети предвид, когато го избираха за мисията на Марс.

Всичко, което знаеше за червената планета, беше научил от астрономически наблюдения, от публикуваните материали на предишните експедиции, или по дедукция. Беше гледал многократно записите „Спътник“, „Маринър“ и „Сървейър“. Беше анализирал изпратените образци от почва и скали. Беше разговярал с всички американци, французи и англичани, които бяха стъпвали на Марс, както и с повечето от руснаците, японците и китайците.

Знаеше всичко за Марс. Струваше му се че винаги го е знаел.

Като дете беше израснал с Марс от описанията на Едгар Райс Бъроуз^[1] — колоритния Барсум (Barsoom) с оцветените в охра дъна на мъртвите морета и прелитащите малки луни. Като поотрасна започна да разграничава фактите от измислицата. Четириръкните зелени бойци

и червенокожите, снасящи яйца прекрасни марсиански принцеси нямаха нищо общо с реалността, или поне с онази реалност, до която науката бе успяла да достигне. Но знаеше, че научните схващания за „реалността“ се променяха от година на година. Бъроуз не беше изградил Барсум само чрез лекомислени фантазии и химери. Беше го извадил почти дословно от най-авторитетната научна „реалност“ на своето време. Но не Марс на Бъроуз, а този на Пърсивал Лоуел^[2] бе отречен в края на краищата вследствие на получените от мощните телескопи и космическите сонди данни. В „реалността“ на научните теории, животът на Марс беше се зараждал и умираше десетки пъти.

Но дори това никога не беше напълно установено. Зависеше от отговора на философския въпрос „Какво е животът?“ Дали това означаваше същество, което прилича на горила или на дъб? Дали живият организъм непременно трябваше да е нещо, което разтваря хранителните вещества в биологична среда на основата на водата, участва в окислително-редукционния цикъл на превръщане на енергията, възпроизвежда се и по този начин се издига над околната среда? Дон Кейман не мислеше така. Смяташе, че да се дефинира „животът“ толкова тясно е чисто човека биологическа надменност, и беше смирен пред лицето на необхатното величие на неговия Създател.

Във всеки случай, все още стоеше открита възможността да съществува живот, генетично свързан със земния. Е, или поне откритата. Наистина, горила или дъб не бяха открити. Нито лишеи. Нито дори една-единствена жива клетка. Нямахше даже и такива предпоставки като свободен кислород или вода.

Но Кейман не приемаше заключението, че само защото никой досега не се беше подхлъзвал на купчина марсиански мъх, то никъде по Марс не растяха мъхове. На повърхността на планетата бяха стъпвали по-малко от сто човешки същества. Общата площ, изследвана от тях възлизаше на няколкостотин квадратни километра. И това на Марс! Където нямаше океани и подлежащата на изследване суша беше по-голяма от тази на Земята! Все едно да се твърдиш че познаваш Земята след четири бързи тура до Сахара, хималайските върхове, Антарктика и снежната шапка на Гренландия...

Е, не, признаваше пред себе си Кейман. Не беше точно така. Имаше безкрайно количество прелитания, автоматични орбитални

станции и спускаеми модули, които бяха кацали и вземали проби от почвата.

Независимо от всичко, по принцип беше прав. Марс беше прекалено голям. Никой не можеше да твърди, че той няма повече тайни. Все още може да бъде намерена вода. Някои от пуктатините изглеждаха обнадеждаващи. Някои от долините имаха форма, която едва ли можеше да се обясни по друг начин освен като издълбана от водни потоци. Дори и да бяха пресъхнали, все още съществуваше вероятност да се намери вода. Можеше дори да има големи водни басейни, скрити под повърхността. Кислород се знаеше, че има. Средната стойност не беше висока, но тя не бе толкова важна. На отделни места количеството му можеше да бъде голямо. И така можеше да има и...

Живот.

Кейман въздъхна. Едно от нещата, за които съжаляваше, беше че не успя да наложи своето мнение при избора на място за кацане, един от любимите му райони, където подозираше, че може да има живот — областта Solis Lacus. Решението беше взето без него и то на много високо равнище — всъщност самият Даш каза: „Не не ми пука, че някъде може да има нещо живо. Искам да кацнат там, където нашето момче най-лесно би могло да оцелее.“

И така, избраха място близо до екватора в северното полукълбо; близо до Isidius Regio и Nerenthes и намиращият се между тях кратер, който Дон Кейман бе кръстил „Домът“.

Той съжаляваше за отхвърлянето на Solis Lacus с неговите тайнствени сезонни изменения (развиващи се растения? едва ли, но пък знае ли човек!), яркият облак с формата на W около каналите на Ulysses и Fortunaе, чието образуване и изменения бе наблюдавал много нощи по време на едно от съединенията на планетите, яркият блясък, достигащ шеста звездна величина (отразена слънчева светлина? струя горящ водород?), който Сахеки видя в Tithonius Lacus на първи декември 1951 година. Никой друг щеше да се занимава с изследването на тези неща. Не той.

Но при все това, Кейман беше доста доволен. Северното полукълбо бе разумен избор. Смяната на сезоните там беше поподходяща, защото, също като на Земята, на северното полукълбо беше зима, планетата се намираще най-близо до Слънцето и така оставаше с

по-малка разлика в температурите през цялата година. Зимата там беше с двадесет дни по-къса от лятото; в южното полукълбо, разбира се, беше точно обратното. И въпреки че никога не бяха наблюдавани нито изменения във формата на „Домът“, нито пък тайнствени светлинни излъчвания, в района имаше с голяма вероятност за наличие на облачни образувания. Кейман не се беше отказал от надеждата, че някои от облаците биха могли да съдържат ледени частици, ако не и вода. Представяше си следобедните гръмотевични бури носещи се над марсианската равнина, но когато се отърсеше от фантазиите, си припомняше големите лимонитни жили, открити наблизко. Лимонитът съдържа свързана вода в количества; които можеха да послужат на Роджър, дори и да се бяха оказали недостатъчни за зараждането на живот върху планетата.

Въобщо, той беше доволен от всичко.

Летеше към Марс! Това беше извор на голяма радост, за който благодареше по шест пъти на ден. Извор на радост и на надежда.

Дон Кейман беше прекалено добър учен, за да смесва надеждите си с наблюденията. Той щеше да докладва само за това, което открие. Но знаеше какво би искал да намери. Той искаше да намери живот.

Дотолкова, доколкото целите на мисията позволяваха, той щеше да си държи очите отворени през деветдестте и един дена, които щеше да прекара на повърхността на Марс. Всички знаха, че ще направи така. Това всъщност беше част от неговите най-общи, съобразени с краткото време, инструкции.

Но не всички разбираха защо всъщност Кейман бе толкова заинтересован.

Надеждата в него не беше напълно угаснала. Той все още вярваше, че там може да има живот; не просто живот, а интелигентен живот; не просто интелигентен живот, а живот с душа, която той можеше да спаси и да предложи на своя Бог.

Всичко, което ставаше на космическия кораб, беше под непрекъснато наблюдение, сеансите за връзка следваха установената честота. Ние пазим записите от тях. Наблюдавахме партиите шах и споровете. Следяхме настройката на телесните функции на Роджър — както на плътта, така и на метала. Видяхме нощта, когато Тайтър Хесбърг в продължение на пет часа плака тихо, отхвърляйки с усмивка

през сълзи опитите на Кейман да го успокои и да му съчувства. Излизаше, че на Хесбърг се е паднала най-гадната част от работата; седем месеца на отиване, седем месеца на връщане и между тях три месеца... нищо. Щеше да остане сам самичък в орбита, докато Кейман, Брад и Роджър се развличат на повърхността. Самотен и отегчен.

Имаше и нещо по-лошо. Тези седемнадесет месеца в космоса бяха сигурна гаранция, че през следващите няколко десетилетия от живота си щеше да бъде сполетян от различни болести на мускулите, костите и кръвоносната система. Всички упорито правеха упражнения, бореха се и разтягаха пружини, размахваха ръце и тичаха на място; но това нямаше да е достатъчно. Калцият от костите се резорбираше неумолимо, а мускулите губеха тонуса си. За тези, които щяха да кацнат на планетата, нещата бяха по-благоприятни. През това време щяха да успеят да се възстановят и щяха да са в по-добра форма при завръщането им. За Хесбърг нямаше да има такова прекъсване. Седемнадесетте месеца при нулева гравитация нямаше да бъдат прекъсвани, а опитът от предишните космически пътешествия сочеше ясно резултатите. Животът му щеше да намалее с десетилетие или повече. И ако понякога плачеше, той имаше много сериозна причина за това.

Времето минаваше. Месец, два, шест. Зад тях в безкрая се носеше капсулата с 3070; след него летеше МХД генератора с двучленния си екипаж. Когато до пристигането останаха само две седмици те тържествено пренастроиха часовниците си според марсианското денонощие. Оттогава насетне живееха в марсианско време. На практика разликата беше доста незначителна: денят на Марс бе с малко повече от тридесет и седем минути по-дълъг от земния; но в съзнанието им промяната беше огромна.

Седмица преди пристигането започнаха да ускоряват Роджър.

За него седемте месеца бяха изминали като тридесет часа субективно време. Беше изял няколко порции храна, беше разменил няколко десетки съобщения с останалите от екипажа. Беше получил съобщения от Земята и беше отговорил на няколко от тях. Беше търсил китарата си, но му я отказваха тъй като не би могъл да свири на нея. Все пак продължи да настоява за нея от любопитство и открити, че не го лъжат: можеше да дърпа струните колкото си иска, но не чуваше

никакъв звук. Всъщност, освен специално забавените записи, почти през цялото време, не бе чувал нищо друго, освен някакво високо пищене. Въздухът не пренасяше честотите, които той можеше да възприеме. Когато магнетофонът не беше в контакт с металната рамка, към която беше прикрепен, не чуваше дори и него, нито пък можеше да запише собствения си глас.

Предупредиха го, че започват да ускоряват възприятията му. Оставиха отворена завесата към неговия кът и той започна да забелязва проблясъци на движение. Зърна Хесбърг да дреме наблизко, след това някакви движещи се фигури; а след време дори разпозна кои са те. Приспаха го, за да направят последните настройки на преносимия компютър и когато се събуди се намери сам, с пуснати завеси и неясни гласове зад тях.

Когато дръпна настрана завесите, първото нещо което видя бе усмихнатото лице на любовника на жена си:

— Добро утро, Роджър! Радваме се, че отново си сред нас.

... Осемнадесет минути по-късно, дванадесет от тях необходими за изминаване на разстоянието, а останалите за декодиране и преобразуване, президентът видя върху екрана в Овалния кабинет това, което ставаше на сто милиона мили от там.

Не беше само той. Телевизионната мрежа предаваше сцената, а спътниците я разпространиха по целия свят. Гледаха я в Долния палат в Пекин, в Кремъл; на Даунинг стрийт, на Шан'зЕлизе и Гинза.

— Кучи синове — възкликна за историята президентът, — направиха го.

До него беше Върн Скейниън.

— Кучи синове — потвърди като ехо и продължи — Е, почти го направиха. Сега им предстои кацане.

— Има ли някакви проблеми?

— Не, доколкото аз знам... — внимателно отвърна генералът.

— Господи, — решително каза президентът — не бъдете толкова неискрен. Мисля че дойде моментът и двамата да си сипем малко бърбън.

Останаха и гледаха в продължение на половин час и четвърт бутилка. През следващите няколко дни гледаха още доста, те и още милиарди като тях. Целият свят видя как Хесбърг да подготвя спускаемия апарат за отделяне. Видя как Дон Кейман се упражнява

под стриктното наблюдение на пилота, тъй като той щеше да отговаря за пътуването след отделянето от орбиталния кораб. Видя как Брад да прави последната решителна проверка на телеметрията на Роджър, констатира че всичко е наред и след това проверява още веднъж. Видя самият Роджър да преминава през кабината и да се натиква в спускаемия апарат.

Видя отделянето на спускаемия апарат и тъжния поглед с който Хесбърг изпрати отдалечаващият се към повърхността на Марс пламък.

Ние изчислихме, че три милиарда и четвърт хора наблюдаваха кацането. Нямаше какво толкова да се гледа; след като си видял едно кацане, все едно че си ги видял всичките. Но това беше историческо.

Започна в четири без петнадесет сутринта, вашингтонско време, и президентът се събуди, за да го гледа.

— Този свещеник, — каза намръщено, — що за пилот е? Ако нещо се обърка...

— Той е проверен, сър — успокой го помощникът от НАСА. — Въпреки това е едва трети дубльор. Управлението се води автоматично. Ако нещо се повреди, генерал Хесбърг който го следи от орбиталния кораб ще се намеси. Отец Кейман не трябва да прави нищо, освен ако всичко останало не рухне изведнъж.

Даш сви рамене и адютантът забеляза, че президентът стиска палци.

— Как вървят другите два полета? — попита той, втренчен в екрана.

— Без проблеми, сър. Компютърът ще влезе в орбита на Марс след тридесет и два дни, а генераторът след още двадесет и седем. Веднага след кацането на спускаемия апарат генерал Хесбърг ще направи корекции на курса и ще достигне Деймос. Очакваме да се там да кацнат и корабите с компютъра и генератора, вероятно в кратера Волтер; Хесбърг ще определи точно къде.

— Хм — президентът отмести очи от телевизионния екран и стана. Отиде до прозореца, вгледа се в поляната пред Белия дом, цялата в пролетна зеленина и цветове, и заяви — Ще дойде някакъв човек от компютърния център в Александрия. Бих искал да сте тук, когато пристигне.

— Да, сър.

— Командир Чиарозо. Минава за голям специалист. Бил е професор в Масачузетския технологичен институт. Казва, че имало някакви странни неща, свързани с проекта. Чували ли сте нещо подобно?

— Не, сър — разтревожено отвърна момчето от НАСА — Странни ли?

Даш сви рамене.

— Точно това ми трябваше — цялото това дяволско нещо да тръгне и след това да стане ясно, че... Хей! Какво по дяволите става?

Образът на телевизионния екран започна да прескача; изгуби се напълно; възстанови се и отново изчезна оставяйки само следи от трепкащия растер.

— Всичко е наред, сър — бързо реагира помощникът. — Загубата на видеоканала се дължи на удара при навлизането в атмосферата. Това ще повлияе дори върху телеметрията, но там имаме предостатъчно запаси; всичко ще бъде наред.

— Защо по дяволите, — настоя президентът, — става така? Мислех, че всичко се върти около факта, че на Марс няма атмосфера?

— Не съвсем, сър. Има някаква атмосфера, но тъй като тя е незначителна, се получава по-плитка и по-плоска гравитациона яма. Горната част на атмосферата е почти толкова плътна, колкото и земната на същата височина, и точно там става сблъскването.

— Дяволска работа — изръмжа президентът. — Не обичам изненадите! Защо никой не ми е казвал това?

— Е, сър...

— Няма значение! По-късно ще говорим. Мисля, че изненадата, която очаква Торауей, няма да неприятна... Е, забравете това. Какво става сега?

Помощникът погледна не към екрана, а часовника си.

— Отваря се парашутът, сър. Обратната тяга на двигателите е изключена. Сега просто трябва да кацнат. След няколко секунди... — помощникът посочи към екрана, на който отново се появи картина. — Ето! Сега са в режим на контролирано спускане.

Седнаха и зачакаха докато капсулата летеше надолу през рядката марсианска атмосфера под огромен купол, петкратно надвишаващ размера на парашут, пригоден за земната атмосфера.

Звукът от удара пристигна от сто милиона мили и прозвуча като че кофи за боклук падат от покрива. Но спускаемият апарат беше конструиран да издържи на такъв удар, а екипажът се намираше в своите защитни пашкули.

От монитора се чу се свистенето и пукането на изстиващия метал.

След това долетя гласът на Брад:

— Ние сме на Марс — тържествено изрече той, а отец Кейман зашепна думите на молитвата от требника. „Laudamas te, benedicimus te, adoramus te, glorificamus te. Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis.“^[3]

А към познатите слова добави „Et in Martis.“^[4]

[1] Бъроуз 1875–1950, американски писател, автор на „Тарзан“. ↑

[2] П. Лоуел 1855–1916, американски астроном. ↑

[3] Хвалим те, благославяме те, покланяме ти се, славословим те... Слава във висините Богу и на земята мир на хората с добра воля. ↑

[4] И на Марс ↑

15. КАК ДОБРАТА НОВИНА ИДВА ОТ МАРС ДО ЗЕМЯТА

Когато за пръв път осъзнахме, че съществува сериозна опасност от световна война, която би унищожила цивилизацията и би направила Земята необитаема — това стана малко след като започнахме да се осъзнаваме като общност, — ние решихме да предприемем стъпки към колонизирането на Марс.

Не ни беше лесно.

Човешката раса се намираще в безизходица. Енергийните запаси не достигаха, поради това изкуствените торове бяха скъпи, вследствие на което хората оставаха гладни, а това пък водеше до взривове от недоволство. Природните запаси не достигаха за изхранването на милиардното население. За осъществяване на дългосрочните ни планове трябваше да открием пътища за отклоняване на ресурси, жизнено необходими на други места. Образувахме три отделни експертни групи и им предоставихме всички възможности, които можехме да отделим. Едната изследваше пътищата за разрешаване на нарастващото напрежение в обществото. Другата беше натоварена с намирането на спасителни убежища на Земята, така че дори в случай на термоядрена война малки части от нас да останат живи.

Третата търсеше извънземни решения.

В началото като че имаме хиляди възможности за избор и всяка от трите основни насоки имаше разклонения, които изглеждаха надеждни. Една по една, обаче, различните следи се прекъсваха. Нашите най-точни оценки — не онези, които представихме на президента на Съединените щати, а нашите лични, които не сме показвали на никой друг — бяха с вероятност от 90 до 99,9999999999 процента за избухването на ядрена война в рамките на едно десетилетие; така че още първата година закрихме центъра за отслабване на международното напрежение. Устройването на убежища криеше малко повече надежди. В резултат на анализа на най-лошата ситуация бяха определени няколко района на Земята, към които беше

много малко вероятно да бъдат отправени преки атаки — Антарктика, райони от Сахара, дори част от Австралия и няколко острова. Избрахме десет места. Вероятността да бъде разрушено всяко от тях беше по-малка от един процент; ако се разглеждаха всичките десет заедно, вероятността всички да бъдат унищожени беше незначителна. Но по-задълбоченият анализ показа, че съществуват два проблема. Първо, не можехме да бъдем сигурни какво количество изотопи с голям период на полуразпад ще останат в атмосферата след една такава война, а данните показваха, че високи нива на йонизираща радиация ще има в продължение на хиляди години. При подобни обстоятелства, вероятността да оцелее поне едно от убежищата ставаше по-малка от петдесет процента. Най-лошото беше, че бяха необходими сериозни капитални инвестиции. Да се изградят убежищата под земята и да се оборудват с необходимото огромно количество сложно електронно оборудване, генератори, резерви от гориво и т.н. беше, от практическа гледна точка, невъзможно. Нямахме от къде да вземем средства.

И така, захрихме и тази експертна група и хвърлихме всичките възможности, които имахме, към извънземната колонизация. В началото, това изглеждаше най-безнадеждното решение.

Но точно с него бяхме на границата да успеем. Когато Роджър Торауей кацна на Марс, приключи първият и най-тежък етап. Когато корабите, които го следваха, достигнеха своето местоназначение, в орбита или на повърхността на планетата, щяхме да можем да правим планове за бъдещето, след като вече сме осигурили спасението на расата.

И така ние наблюдавахме с голямо задоволство първите стъпки на Роджър на повърхността на планетата.

Преносимият компютър на Роджър беше върховно постижение. Той се състоеше от три отделни системи, свързани и обменящи информация с достатъчна степен на преосигуреност, така че общата му надеждност беше деветдесет процента, поне докато дублираният компютър 3070 достигнеше орбитата на планетата. Една от системите осъществяваше медиацията на възприятията. Друга управляваше подсистемите на нервите и мускулите, които позволяваха на Роджър да

се движи. Третата поддържаше телеметрията на сензорите му. Каквото и да видеше, ние на Земята го виждахме също.

Имахме известни проблеми, за да осъществим това. Според Закона на Шенън^[1] честотната лента не беше достатъчна за предаване на всичката информация и ние включихме случаен подбор. Предаваше се приблизително един бит от всеки сто — най-напред по специален канал до спускаемия апарат. След това се изпращаше до орбиталната станция, в която генерал Хесбърг наблюдаваше телевизионния екран, докато калцият в костите му полека-лека намаляваше. Оттам, филтриран и усилен, се прехвърляше до някой от синхронизираните сателити на Земята, който в момента се намираще между Марс и Голдстоун. Така че само около един процент от онова, което всички ние виждахме, беше „действителност“. Но беше напълно достатъчно. Останалото се допълваше от интерполираща програма, която бяхме написали за приемника в Голдстоун. Хесбърг виждаше само серия от кадри; на Земята получавах, достоверен образ на това, което Роджър виждаше.

И така из целия свят, по телевизионните приемници във всяка страна хората видяха бежово-кафявите планини, които се издигаха на височина шестнадесет километра, видяха отблясъка на слънчевата светлина по илюминаторите на спускаемия апарат, дори можах да прочетат израза върху лицето на отец Кейман, когато се изправи след молитвата и за първи път отправи поглед към Марс.

В Долния палат в Пекин великите вождове на Нова Народна Азия прекъснаха планираната си среща, за да видят предаването. Изпълваха ги смесени чувства. Това беше триумф на Америка, не техен. В Овалния кабинет президентът Дашътайн беше завладян от неподправена радост. Триумфът беше не само на Америка, но и негов личен; той щеше да остане завинаги президентът, изпратил човечеството на Марс. Почти всички изпитваха поне малко радост — даже Дороти Торауей, която седеше в офиса си в задната част на магазина, опряла брада на ръцете си, и се опитваше да разгадае посланието, което изпращаха очите на съпруга ѝ. В големия бял куб на сградата на проекта в покрайнините на Тонка, Оклахома, всички които бяха на смяна, наблюдаваха предаванията от Марс почти непрекъснато.

Имаха достатъчно свободно време за това. Вече нямаше какво толкова да правят. Беше за чудене колко празна изглеждаше сградата,

щом Роджър я напусна.

Всички бяха наградени, като се започне от склададжиите: персонална похвала от президента, плюс тридесет дни допълнителна отпускат и повишение. Клара Блай използва своята отпускат да да довърши дълго отлагания меден месец. Вайднър и Фрийлинг оползотвориха времето за да нахвърлят статията на Брад, предаваха му всеки параграф веднага щом излезеше от печатащите им устройства и получаваха корекциите чрез Голдстоун. Върн Скейниън, разбира се, направи обиколка като герой с президента през петдесет и четирите щата и по-главните градове на двадесет други държави. Бренда Хартнет се появи два пъти на телевизионния екран заедно с децата си. Отрупаха ги с подаръци. Вдовицата на мъжа, който беше загинал, за да може Роджър Торауей да стъпи на Марс, вече беше милионерка. Всички, участвали в проекта станаха прочути от момента на изстрелването и славата им нарастваше по време на полета, до момента на кацането.

След това светът видя Марс през очите на Роджър и сетивата на нашия брат върху гърба му; тогава славата на всички останали помръкна. Оттогава насетне остана само Роджър.

Ние също наблюдавахме.

Видяхме Брад и Дон Кейман, облечени в скафандрите си, да изпълняват процедурите преди излизане. Роджър не се нуждаеше от скафандър. Стоеше на пръсти пред вратата на спускаемия апарат, застинал в очакване и душещ празния вятър, с огромните черни крила разперени над него и поглъщащи лъчите на объркващо малкото, но невероятно ярко слънце. Чрез телевизионните камери във вътрешността на спускаемия апарат ние видяхме силуета на Роджър на фона бежово-кафявия марсиански хоризонт...

И тогава през очите на Роджър съзряхме това, което той виждаше. За Роджър, който откриваше ярките като скъпоценни камъни цветове на планетата, върху която беше създаден да живее, това беше приказна земя, красива и зовяща.

От спускаемия апарат се показва метална стълба, стигаща до повърхността на Марс, но Роджър нямаше нужда от нея. Той скочи с разперени крила, които му помагаша да балансира, и леко кацна на

варовиковата оранжева повърхност, изметена от ракетните двигатели. Замря за момент, оглеждайки владенията си с огромните фасетни очи.

— Не прибързвай — го посъветва глас в главата му, който идваше от радиопредавателя в скафандъра на Дон Кейман. — По-добре първо премини през препоръчителните процедури.

Роджър се усмихна без да го погледне.

— Ей сега — отвърна той и започна да се отдалечава. Първо ходеше, после затича леко; след това побягна с пълна скорост. Бе тичал като фурия по улиците на Тонка, но тук просто летеше. Засмя се високо. Промени спектъра на възприемане на очите си и далечните издигащи се хълмове избухнаха в ярко синьо, а равнината се превърна в мозайка от зелено, жълто и червено.

— Фантастично! — прошепна той, приемниците на спускаемия апарат регистрираха едва изречените думи и ги предадоха на Земята.

— Роджър, — каза Брад кисело, — Бих предпочел да не се пресилваш много преди да сме подготвили джипа.

Роджър се обърна. Другите двама бяха на стъпалата на спускаемия апарат, опитвайки се да освободят марсианското превозно средство закачено зад люка.

— Имате ли нужда от помощ? — втурна се радостно към тях.

Не беше необходимо да отговарят. Наистина имаха нужда от помощ; в тези скафандри дори освобождаването на ключалките на мрежестите колела представляваше непосилна задача.

— Дръпнете се оттук — отвърна той и бързо освободи колелата и разпъна кокилестите крака в положение на готовност. Джипът имаше колела за равнинните участъци и крака за изкачване. Беше конструиран да бъде най-универсалното превозно средство, създавано от човек за движение на Марс, но тази задача не беше постигната. Такова средство всъщност представляваше Роджър. Когато джипът беше готов, той ги потупа по гърбовете и обеща: — Няма да излизам извън обсега на зрението ви. — И след това тръгна, за да разгледа цветните петна около хълмовете, ярки и неустойими като картина от Дали.

— Това е опасно! — изръмжа Брад по радиото. — Почакай докато привършим тестването на джипа! Ако нещо се случи с теб ще се окажем в беда.

— Нищо няма да стане — отвърна Роджър — Не! — Не можеше да чака. Използваше тялото си за това, за което е било създадено, търпението вече го беше напуснало. Тичаше. Скачаше. Оказа се на два километра от спускаемия апарат, без въобще да разбере; огледа се назад, видя че двамата бавно пълзяха към него и продължи нататък. Окислителната му система увеличи скоростта на изпомпване, за да компенсира допълнителните нужди; мускулите му гладко понесоха натоварването. Всъщност не мускулите вършеха тежката работа, а сервосистемата, която ги беше заместила; но малките мускули в краищата на нервите бяха тези, които управляваха серводвигателите. Безкрайните тренировки се оказаха полезни. Без всякакво усилие достигна двеста километра в час, като прелиташе над малките пукнатини и кратери и препускаше по склоновете на по-големите.

— Връщай се, Роджър! — Дон Кейман явно се притесняваше.

Пауза, през която Роджър продължи да тича; след това шеметен вихър блъсна визуалните му сензори и един глас каза:

— Връщай се, Роджър! Време е!

Закова се на място, крилата му изплющяха в разредената атмосфера, едва не падна, но се задържа. Познатият глас се засмя доволно:

— Хайде, скъпи! Бъди добро момче и се връщай обратно.

Гласът на Дороти.

Пред него се издигна нежен пясъчен вихър, а цветовете му се сляха в образа на Дороти, усмихната, на не повече от десетина метра, с дълги крака, които се губеха в шортите, с пъстра пелерина и коса, развяна от вятъра.

Гласът в главата му се обади този път с тембъра на Дон Кейман:

— Изненадахме те, нали?

На Роджър му трябваше време, за да отговори.

— Да, — едва успя да изрече.

— Беше идея на Брад. Записахме Дороти още на Земята. Когато е необходим трябва спешен сигнал за опасност, Дороти ще ти го подава.

— Да, — отново отвърна Роджър. Когато се вгледа, видя че усмихнатата фигура изтъня, цветовете избледняха и тя изчезна.

Обърна се и се тръгна обратно. Връщането му отне доста по-дълго време от веселия бяг бягане на отиване, а цветовете вече не изглеждаха толкова ярки.

Дон Кейман насочи джипа към тежко стъпващата фигура на Роджър, опитвайки да се закрепил, макар и вързан с колан, върху подскачащата седалка. В никакъв случай не се чувстваше удобно. Скафандърът, който уж беше изработен по мярка, започна на места да му стяга, а на други, изглежда се беше отпуснал през дългите месеци на пътя от Земята — или може би, честно си призна, той самият се беше поотпуснал на някои места и беше отслабнал на други. Сега съжаляваше, че не беше особено усърден при изпълнението на физическите упражнения. Ходеше му се и до клозета. В костюма имаше система за уриниране. Знаеше как да я използва, но не искаше.

Но най-неприятни бяха пробуждащите се в душата му завист и раздразнение. Завистта беше грях, който можеше да изкупи, когато намереше някой, който да изслуша изповедта му — това беше простим грях, мислеше си той, като се имат пред вид предимствата, които Роджър бе демонстрирал в сравнение с тях двамата. Раздразнението беше по-лош грях, не по отношение на Бога, а за успеха на мисията. Но беше късно да се притеснява. Може би беше грешка да използват симулация на гласа на Дороти, която да предава спешните съобщения — по това време той не знаеше колко сложни са чувствата на Роджър към нея. Но беше прекалено късно да се променя нещо.

Брад като че нямаше никакви притеснения. Той се радваше от все сърце на изпълнението на Роджър.

— Видя ли? — питаше настойчиво. — Не падна нито веднъж. Перфектна координация. Отличен синхрон между биологичната част и сервото. Казвам ти, Дон, върхът сме!.

— Малко е рано да се каже — притеснено отвърна Кейман, но Брад продължи без да го слуша. Кейман понечи да изключи звука в шлема си, но реши да не му обръща внимание. Огледа се наоколо. Бяха се приземили при изгрев близо до линията, разделяща осветената от неосветената част на планетата, но бяха прекарвали повече от половината от марсианския ден за проверки преди излизането и за сглобяване на джипа. Следобедът преваляше. Трябваше да се върнат преди да се стъмни, помисли си Кейман. Роджър би могъл да се ориентира и на звездна светлина, но за него и Брад би било рисковано. Може би друг път, след като придобият известен опит... Наистина много му се искаше да се разходи по абаносовата повърхност на

планетата в нощ, изпъстрена с разноцветните огънчета на звездите върху кадифеното небе. Но не още, не още...

Намираха се върху голяма кратерна равнина. На пръв поглед трудно можеше да се определи размера ѝ. Гледайки през стъклото на шлема си, Кейман трудно си можеше да прецени колко отдалечени са планините. Съзнанието му знаеше, защото познаваше всеки квадрат от мрежата на марсианската карта на двеста километра около точката на кацането. Но сетивата му го мамеха поради абсолютно прозрачната атмосфера. Планините на запад, знаеше това, се намираха на сто километра оттук и бяха почти десет километра високи. Изглеждаха като близки хълмове.

Той изключи съединителя и джипът спря; намираха се на няколко метра от Роджър. Брад неумело се освободи от коланите и тромаво се свлече от седалката, залитайки с неуверени стъпки към Роджър, за да го провери.

— Всичко наред ли е? — попита притеснено. — Разбира се, че е наред; сам виждам. Как си с равновесието? Затвори очи, можеш ли, искам да кажа, прекъсни зрителното възприятие. — Загрижено гледаше право във фасетните полукълба. — Направи ли го? Знаеш, че не мога да разбера.

— Направих го — отвърна Роджър през радиовръзката в главата му.

— Великолепно! Ни помен от залитане, а? Нямах проблеми със равновесието, нали? При положение, че си затворил очите си. — Той продължи, като обикаляше около Роджър и го оглеждаше под най-различни ъгли, — Размахай ръце нагоре-надолу няколко пъти — добре! Сега ги завърти като вятърна мелница в противоположни посоки... — Кейман не можеше да види лицето му, но усети широката усмивка по тона на гласа му. — Чудесно е, Роджър! Оптимално във всяко едно отношение!

— Моите поздравления и за двама ви — каза Кейман, слязъл от джипа средство и наблюдаващ изпълненията им. — Роджър?

Главата се обърна към него и въпреки че нищо не се промени в израза на очите му, Кейман знаеше, че Роджър гледа към него.

— Исках само да кажа — продължи той, търсейки думите си, — че аз — е, че съжалявам за изненадата, която ти причинихме, като

използвахме Дороти за предаването на съобщения до теб. Имам чувството, че ти дойде малко много.

— Всичко е наред, Дон. — Проблемът с гласа на Роджър беше, отново си помисли Кейман, че не можеше да се разбере нищо по тона му.

— Като казвам това, мисля, че съм задължен да ти открия, че сме ти подготвили още една изненада. Смятам, че ще е приятна. Сюли Карпентър идва след нас насам. Корабът ѝ трябва да пристигне след около пет седмици.

Последва безизразно мълчание.

— Защо — най-накрая реагира Роджър — това е много хубаво. Тя е чудесен човек.

— Да — но явно разговорът нямаше накъде повече да продължи, а и Брад беше нетърпелив да подложи Роджър на цялата запланувана серия от тестове. Кейман реши да се разходи наоколо. Обърна се, с поглед вперен в далечните планини, присвил очи от яркото слънце, което го заслепи въпреки тъмния филтър, и след това се огледа около себе си. Тромаво се наведе и събра шепа варовиков прах в облечената с ръкавица ръка. Работата му през следващите дни можеше да бъде систематичното събиране на проби, които да бъдат изпратени на Земята — това беше една от по-маловажните задачи на мисията. Дори след половин дузина кацания с човек на борда и почти четиридесет мисии на автоматични апарати, земните лаборатории продължаваха да изпитват ненаситна потребност от образци марсианска почва. Точно сега, обаче, той си позволи да помечтае. В пясъка имаше голямо количество лимонит, а кварцовите камъчета далеч не бяха топчести; ръбовете им не бяха съвсем остри, но не и изгладени до получаването на кръгла форма. Започна да разрива почвата. Жълтеникавият прах остана на повърхността; под него материалът беше по-тъмен и по-груб. Имаше блестящи зърна, приличащи на стъклени. Кварц? зачуди се той докато безцелно ровеше около едно от тях.

Застина, ръцете му загребаха неправилно заоблено парче кристал.

Имаше ствол. Ствол, забит в земята. Ствол, който се разпростираше и разделяше на тъмни, с груба повърхност нишки

Корени.

Дон Кейман подскочи и се завъртя към Роджър и Брад.

— Погледнете! — извика той. Предметът свободно стоеше в облечената в ръкавица ръка. — Мили Боже на небесата, вижте това!

Роджър, светкавично се изправи, завъртя се и подскочи към него. Едната му ръка удари блестящия кристал и го запрати със на петдесетина метра нагоре, изкривявайки метала на ръкавицата. Кейман усети внезапна остра болка в китката си, видя друга ръка да се устремява към стъклото на шлема му като лапа на разярена мечка; това беше последното нещо, което съзря.

[1] Клод Елууд Шенън, американски математик, 1916. ↑

16. ЗА ВЪЗПРИЕМАНЕТО НА ОПАСНОСТИТЕ

Върн Скейниън спря колата си между жълтите линии, маркиращи мястото му на паркинга, изскочи от нея и натисна бутона на асансьора. Беше буден само от четиридесет минути, но вече никак не му се спеше. Само бе ядосан и изпълнен с лоши предчувствия. Секретарят на президента го беше извадил от дълбокия сън с обаждането си, за да го уведоми, че Даш е променил маршрута си и ще спре в Тонка — „за да обсъди проблемите със сензорната система на командир Торауей“. По-точно, да им трие сол на главата. Докато пътуваше към сградата на проекта за срещата си с президента, Скейниън все още не знаеше нищо за внезапното нападение на Роджър над Дон Кейман.

— Добро утро, Върн. — Джони Фрийлинг също изглеждаше уплашен и ядосан. Скейниън мина покрай него и отвори вратата на кабинета си.

— Влизай — изръмжа той. — Разкажи ми с две думи. Какво става?

— Не е мое задължението да... — започна сърдито Фрийлинг.

— Фрийлинг.

— Системите на Роджър са реагирали малко по-остро. Очевидно Кейман е направил рязко движение, а медиаторната система е преобразувала това движение в заплаха; Роджър се е опитал да се защити и е блъснал Кейман.

Скейниън се ококори.

— Счупил му е ръката — поправи се Фрийлинг. — Съвсем лека фрактура, генерале. Без усложнения. Сега ръката е шинирана и нараства идеално — само че за момента Кейман ще трябва да се справя само с една ръка. Жалко, разбира се. Няма да се чувства много удобно...

— По дяволите Кейман! Защо не е знаел как да се движи около Роджър?

— Знаел е. Само че е намерил нещо, което смята, че представлявало форма на живот! Било е много вълнуващо. Искал е само да го покаже на Роджър.

— Живот? — в очите на Скейниън се появи надежда.

— Някакъв вид растение, поне така смятат.

— Не са ли сигурни?

— Ами, като че ли Роджър го е избил от ръката на Кейман. Брад тръгнал след това да го търси, но не е успял да го намери.

— Исусе — изръмжа Скейниън. — Фрийлинг, кажи ми защо сме заобиколени с некомпетентни хора? — Въпросът остана без отговор, а и Скейниън не очакваше да получи такъв. — След около двадесет минути президентът на Съединените щати ще мине през тази врата и ще иска да знае точка по точка какво се е случило и защо. Не зная какво ще ме пита, но каквото и да е, има един отговор, който не искам да му давам, и той е „Не зная“. Така че, Фрийлинг, разкажи ми отново всичко, което се е случило, защо се е объркало, защо ние не сме предвидили, че може да се обърка и как можем да бъдем абсолютно сигурни, че няма да се обърка отново.

Отне им малко повече от двадесет минути, но се оказа, че имат предостатъчно време; президентският самолет се приземи със закъснение и когато Даш пристигна, Скейниън беше подготвен дотолкова, доколкото смяташе за необходимо. Готов беше да посрещне дори яростта върху лицето на президента.

— Скейниън, — започна веднага Даш, — предупредих те, че не искам повече изненади. Този път чашата преля и смятам, че ще трябва да те накажа.

— Не е възможно да се изпрати човек на Марс без рискове, господин президент!

Даш го погледна за момент в очите и отвърна:

— Може би. Какво е състоянието на свещеника?

— Счупена е радиалната кост, но ще се оправи. Има нещо важно от това. Той смята, че е открил живот на Марс, господин президент!

— Зная — поклати глава Даш. — Някакво растение. Но е успял да го изгуби.

— Засега, да. Но Кейман си разбира от работата. Щом е казал, че е намерил нещо важно, значи наистина го е намерил. Ще го открие

отново.

— Искрено се надявам, Върн. Не отбягвай въпроса. Защо се е случило това?

— Леко пререгулиране от страна на системите на възприятията. Това е всичко, господин президент. За да ускорим реакциите му и за да повишим ефективността им, трябваше да вградим някои симулационни характеристики. Използвахме образа на жена му, за да привличаме вниманието към съобщенията от първостепенна важност. За да реагира на опасността, той вижда нещо заплашително. Единствено по такъв начин съзнанието му може адекватно да реагира на рефлексите, които вградихме в тялото му. В противен случай би полудял.

— Счупването на ръката на свещеника не е ли лудост?

— Не! Било е нещастен случай. Когато Кейман скочил към него, той е интерпретирал това като действително нападение и е реагирал. Да, господин президент, в този случай е реагирал погрешно и това ни струва една счупена ръка; но представете си, че е имало истинска заплаха? Някаква заплаха! Би могъл да се натъкне на нея. Каквато и да е тя. Той е неуязвим, господин президент! Нищо не може да го свари неподготвен.

— Да-а — замисли се президентът, — може би е така. — Вгледа се в Скейниън и продължи: — А какво ще кажете за другите глупости?

— Какви глупости, господин президент?

Даш раздражено сви рамене:

— Доколкото разбирам, нещо не е съвсем наред с всичките ни компютърни анализи, най-вече с резултатите от допитването до общественото мнение, което направихме.

Предупредителните сигнали в главата на Скейниън се изключиха и той облекчено отвърна:

— Господин президент, върху бюрото ми има натрупани много доклади, които не съм успял да прегледам. Знаете, че много пътувах напоследък...

— Скейниън, сега си тръгвам. Преди да се захванете с каквото и да е друго, искам да да прегледате хартиите върху бюрото си, да намерите и да прочетете този материал. Утре заран, в осем часа, ви очаквам в кабинета си, и тогава ще искам да разбере какво става; ще искам да чуя най-вече три неща. Първо, че Кейман е добре. Второ, че

живото нещо е намерено. Трето, искам да зная резултата от компютърните анализи, и той трябва да е наред. Довиждане, Скейниън. Зная, че е едва пет сутринта, но по-добре не се връщайте в леглото.

Тогава ние можехме да уверим Скейниън и президента в едно — откритият от Кейман предмет наистина представляваше някаква форма на живот. Бяхме реконструирали данните, получени чрез очите на Роджър, бяхме филтрирали излишното и видяхме това, което той е видял. Не беше възможно да се разграничат дребните детайли, поради малкия брой достъпни битове информация, но все пак се виждаше формата на обекта, приличаше донякъде на артишок; имаше груби листа, стърчащи нагоре и наподобяваше гъба с покриващата го кристална шапка от прозрачен материал. Притежавал е корени и в случай, че не е изкуствено създаден (вероятност най-много една десета от процента), той трябваше да представлява някаква форма на живот. Не намерихме този факт за особено важен, освен че вероятно би увеличил общия интерес към марсианския проект. Много повече ни вълнуваха съмненията в компютърните симулации. Известно време следяхме действията в тази насока — откакто аспирантът Байрън написа програма за Systems-60, за да провери на настолния си компютър предишните резултати от проучването на общественото мнение. Ние бяхме толкова заинтересовани от това, колкото и самият президент. Но вероятността от някакви сериозни последствия беше доста малка, още повече, че всичко останало вървеше добре. МХД генераторът беше почти готов за корекции на курса преди установяване в орбита; бяхме избрали и място за инсталирането му в кратера, наречен Волтер, върху спътника Деймос. Недалеч зад него беше и корабът с 3070 и екипаж от двама души, включително Сюли Карпентър. А на самата планета вече бяха започнали монтажа на постоянните съоръжения. Малко изоставаха от графика. Инцидентът с Кейман ги беше забавил не толкова поради това, което се беше случило с него, а заради нещата, които Брад настояваше да извършат след това с Роджър: разглобяване и проверка за грешки на преносимия компютър. Не откриха нищо. Но за да бъдат сигурни им трябваша почти два марсиански дни; след това, по молба на Кейман, отделиха време за търсене на тайнственото растение. Откриха го или не точно

него, а десетки образци от същия вид; после Брад и Роджър оставиха Кейман в спускаемия апарат, за да ги изучава, а те се захванаха с изграждането на куполите.

Първата стъпка беше откриването на област върху планетата с подходяща геологична структура. Повърхността трябваше максимално да прилича на почва, но на неголяма дълбочина трябваше да има твърда скала. Половин ден забиваха пръчки експлозив в земята и анализираха ехото, докато намериха онова, което им трябваше.

След това разпънаха слънчевите генератори и започнаха извличането на свързаната вода от скалните пластове, намиращи се под повърхността. Полудяха от радост, когато се появи първата тънка струйка пара на изхода на тръбата. Биха могли много лесно да я изпуснат. Напълно сухият марсиански въздух поглъщаше всяка молекула едва излязла от тръбата. Но ако се наведе плътно до клапата в края човек можеше да види слаба, трепкаща мъгла, която изкривяваше образите зад себе си. Това беше водна пара.

Следващата стъпка беше да се разпрострат трите големи листа от мономолекулярен слой, първо най-малката, а най-отгоре — най-голямата, която трябваше да бъде плътно свързана по цялата си периферия към почвата. След това изнесоха помпите върху платформа на колела и ги пуснаха. Марсианската атмосфера беше изключително рядка, но все пак съществуваше; в края на краищата помпите щяха да напълнят куполите отчасти с въглероден двуокис и азот от атмосферата, отчасти с водни пари, които извличаха от скалите. Със сигурност нямаше никакъв кислород, но щяха да го създадат абсолютно по същия начин, както той се произвеждаше на Земята: посредством фотосинтезиращи растения.

Трябваша им четири или пет дни, за да напълнят най-външния купол до планирания четвърт килограм налягане. След това щяха да започнат пълненето на втория купол, до налягане близо килограм (което щеше да увеличи налягането в намалялото пространство на външния слой до около половин килограм). Накрая щяха да напълнят вътрешния купол до два килограма и така щяха да получат среда, в която хората можеха да живеят без скафандри и дори да дишат от момента, в който растенията им осигуряха достатъчно количество кислород.

Разбира се, Роджър не се нуждаеше от това. Той не се нуждаеше от кислород; растенията не му трябваха дори и за храна, или поне не му бяха необходими за дълъг период от време. Той можеше да остане завинаги да живее навън под неугасващата слънчева светлина, която му доставяше повечето от енергията, плюс това, което щеше да се предава от МХД генератора след като пристигне на мястото си. Това, от което се нуждаеше останалата незначителна органична част от тялото му, можеше дълго време да се осигурява чрез доставка на концентрирани храни от кораба; и едва по-късно, след около две марсиански години, той би се възползвал от онова, което се произвеждаше в хидропонните контейнери и от семената, които вече никнеха в херметически затворените парници.

За всичко това им бяха необходими няколко дни, тъй като Кейман не им помагаше много. Обличането и събличането на скафандъра му костваше много усилия и страдания, затова го оставяха в спускаемия апарат почти през цялото време. Когато настъпи моментът да се изтеглят контейнерите с отпадъците от тоалетната до купола, Кейман предложи да им помогне.

— Точно една ръка — обясни Кейман, като се опитваше да използва греблото, обгръщайки го със здравата си ръка.

— Добре се справяш — насърчаваше го Брад. Налягането в най-вътрешния купол беше достатъчно, за да го вдигне над главите им, но не достигаше, за да свалят скафандрите. Това също беше добре, размишляваше Брад; по такъв начин нямаше да усещат пък миризмата на това, което заравяха в стерилната почва.

Когато куполът беше напълно разпънат, налягането в него достигаше сто милибара. Това беше стойност, еквивалентна на височина шестнадесет километра над морското равнище на Земята. В такава среда незащитен човек не би могъл да живее и работи продължително време, но пък и не би умрял. Двойно по-ниско налягане би причинило мигновена смърт; телесната температура би била достатъчна за изпарението на течностите от тялото.

Когато вътрешното налягане достигна сто милибара тримата се натъпкаха през трите последователни херметични камери, а Брад и Дон Кейман тържествено свалиха скафандрите. Нагласиха мундщуците, наподобяващи тези на акваланг, в удобно за дишане положение, тъй като във вътрешността на купола все още нямаше

кислород. Но те имаха чист кислород в бутилките на гърбовете си и с тяхна помощ в момента можеха да се движат във вътрешността на създадената частица от Земята, с размери сто метра в диаметър и височина на десететажна сграда, почти толкова свободно, колкото и Роджър.

Вътре в купола, посадените от тях семена, вече започваха да кълнят и нарастват.

Междувременно...

Капсулата с МХД генератора на борда влезе в орбитата около Марс, с помощта на генерал Хесбърг тя се изравни с Деймос и се приземи в кратера. Това беше идеално кацане. Апаратът спусна подпорите си и докосна скалите на спътника, проби дупки и здраво се закрепил към повърхността му. За проверка на стабилността беше използвано кратко задействане на ракетните двигатели — сега апаратът беше част от Деймос. Автоматиката започна изпълнението на последователността от операции за достигане на пълна работна мощност. Термоядреният реактор беше включен. Радарът се завъртя в търсене на мишената върху спускаемия апарат на Марс, насочи се към купола, фиксира това положение и енергията потече. Плътноста на енергийното поле беше достатъчно ниска, за да могат Брад и Кейман да се разхождат в него без да го усещат, а за Роджър беше като сгряващата слънчева светлина; металните ланси от външната страна на купола събираха енергията, предавана по микровълновия лъч и я насочваха към помпите и батериите.

Ядреното гориво беше достатъчно за около петдесет години. Поне за този период на Марс щеше да има енергия за Роджър и неговия преносим компютър, каквото и да се случеше на Земята.

А междувременно...

Състоя се и друго съединяване.

По дългата спирала на пътя от Земята Сюли Карпентър и нейният пилот, Динти Мейгън, имаха достатъчно време на разположение и бяха намерили начин да го използват.

Актът на съвокуплението в безтегловност създаваше известни проблеми. Първо Сюли прикачи една тънка каишка около кръста си, след това Динти я обгърна с ръцете си, а тя него с двата си крака.

Движенията им бяха бавни като под вода. На Сюли ѝ трябваше много, призрачно много време, за да стигне до оргазъм, а Динти беше дори по-бавен. Когато привършиха даже не бяха се задъхали. Сюли се протегна и се прозя, извивайки корема си пристегнат от придържашката я каишка.

— Хубаво — сънливо рече тя. — Ще го запомня.

— И двамата ще го запомним, сладурче — отвърна ѝ Динти, който я беше разбрал погрешно. — Мисля, че това беше най хубавото ни чукане. Следващият път...

— Няма да има следващ път, скъпи Динти. — Поклати глава Сюли и го прекъсна. — Това беше всичко.

Той извърна глава и я погледна.

— Какво?

Сюли се усмихна. Очите им бяха все още само на сантиметри едно от друго и телата им изглеждаха странно скъсени. Тя проточи шия и потърка буза в наболата му брада.

Той се намръщи и се откачи, внезапно почувствал се незащитен, а не както допреди малко, просто гол. Издърпа шортите си иззад гърба, където ги беше захвърлил и се мушна в тях.

— Какво става, Сюли?

— Нищо. Ние сме почти готови да навлезем в орбита. Това е всичко.

Той се избута назад през тясното помещение, за да я вижда по-добре. Струваше си да я гледа. Косата ѝ бе възвърнала естествения си мръсно рус цвят, а без контактните лещи очите ѝ бяха кафяви; и дори след почти двеста дни, прекарани на разстояние не повече от десет метра нея, тя пак се харесваше на Динти Мейгън.

— Не мислех, че можеш да криеш още изненади — възхищаваше ѝ се той.

— Никога не можеш да бъдеш сигурен, че познаваш една жена.

— Хайде, Сюли! За какво е всичко това? Звучи като че имаш някакви планове... Хей! — Една мисъл го зашемети. — Ти доброволно се кандидатира за тази мисия — не за да отидеш на Марс, а за да бъдеш с някого! Нали? С някое от момчетата преди нас?

— Много бързо схващаш, Динти, — нежно отвърна тя. — И то нещо, което не бих искала да разбереш толкова бързо.

— Кой е той? Брад? Хесбърг? Не е свещеника? — О, почакай малко! — поклати глава Динти. — Сигурно е така! Този, заедно с когото беше заедно. Киборга!

— Полковник Роджър Торауей, човешкото същество — поправи го Сюли. — Той е толкова човек, колкото и ти, с изключение на някои подобрения.

Той се засмя, повече от негодувание, колкото нашега.

— Доста подобрения, и въобще си няма топки.

Сюли успя да се развърже.

— Динти, — меко му отвърна тя, — наслаждавах се на секса с теб, уважавам те и ние се чувствахме толкова приятно, колкото би могло да се чувства едно човешко същество при подобно безкрайно пътуване. Но има някои неща, които не бих искала да казвам. Ти си прав. Роджър няма тестиси, поне в този момент. Но той е човешко същество, което уважавам и обичам, и той е единственият, комуто мога да отдам в момента тези чувства. Повярвай ми, търсила съм и други.

— Благодаря!

— О, не се сърди Динти. Знаеш, че не ревнуваш истински. Та ти си имаш съпруга.

— Ще имам догодина! Това е толкова далече. — Тя се усмихна и сви рамене. — Но Сюли! Има някои неща, за които не можеш да ме будалкаш. На тебе ти харесва да се чукаш.!

— Харесва ми телесният контакт и интимността — поправи го тя, — харесва ми да стигам до оргазъм. Харесвам тези неща, но предпочитам да ги правя с някого, когото обичам. Не се обиждай.

— Ще трябва дълго да чакаш, скъпа — намръщи се той.

— Може би не чак толкова.

— Дяволска работа. Няма да видя Ирен цели седем месеца. Но ти... ти няма да се върнеш по-бързо от мен; и това ще бъде само началото. Ще трябва отново да го сглобяват. При положение, че могат да го сглобят. Ще има доста да чакаш до секса.

— О, Динти. Не предполагаш ли, че съм обмислила всичко? — Тя го потупа нежно, като минаваше покрай него за собственото си ъгълче. — Сексът не е само в съвокуплението. Има много начини да се достигне до оргазъм, не само с пениса във влагалището ми. А и това е повече секс, отколкото оргазъм. Няма да споменавам и любовта. Роджър — тя продължи нататък, пъхайки се в гащеризона си, не

толкова от благоприличие, колкото заради джобовете му — той е находчив, съобразителен и нежен, такава съм и аз. Ще се справим — във всеки случай поне докато останалите колонисти пристигнат.

— Останалите? — с усилие запита той. — Останалите колонисти?

— Още ли не си разбрал? Няма да се върна с теб, Динти, а не мисля, че и Роджър ще се върне. Ние ще станем марсианци!

А междувременно, в Овалния кабинет на Белия дом президентът на Съединените щати беше изправен срещу Върн Скейниън и млад човек с приятно шоколадово лице, тъмни очила и телосложение на борец.

— И така, — започна президентът, като го преценяваше, — вие сте човекът, който смята, че не знаем как се прави компютърно изследване.

— Не, господин президент, — твърдо реагира младият човек. — Не мисля, че проблемът се крие в това.

Скейниън се изкашля.

— Байрън е аспирант и извършва практическата си работа в Масачузетския технологичен институт. Дисертацията му е по въпросите на методологията за допитване чрез представителна извадка и му разрешихме достъп до някои от, хм, от класифицираните материали. Най-вече проучването на общественото мнение по марсианския проект.

— Но нямах достъп до компютъра — допълни Байрън.

— До големия, — поправи го Скейниън. — Имаше настолен компютър.

— Продължавай, Скейниън — меко подкани президентът.

— Ами, получи различни резултати. Според неговата интерпретация общественото мнение относно целия проект за колонизация на Марс е, ами, апатично. Спомнете си, господин президент, имаше някакви неясноти, свързани с резултатите по онова време! Предварителните данни въобще не бяха окуражаващи, нали? Но когато ги анализирахме, те излязоха положителни. Така и не можах да разбера защо.

— Направи ли проверка?

— Разбира се, господин президент! Не аз — бързо добави Скейниън. — Това не е мое задължение. Но съм доволен, че изследванията се потвърдиха.

— Три пъти, с три различни програми, — вметна Байрън. Има малки отклонения, разбира се. Но всичките са достоверни и имат един и същи смисъл. Само че, когато ги повторих на настолния си компютър, излезе нещо съвсем различно. И това е истината, господин президент. Ако данните се обработват на голяма електронноизчислителна машина, свързана към мрежата, резултатите се винаги едни и същи. Ако се пуснат на малък самостоятелен компютър, се получава друго.

Президентът нервно забарабани по бюрото си.

— Какъв е изводът ви?

Байрън сви рамене. Той беше на двадесет и три и изглеждаше притеснен от заобикалящата го действителност. Погледна към Скейниън за помощ, но не получи такава, след това отвърна:

— Ще трябва да попитате някой друг, господин президент. Аз мога да ви дам само предположения. Някой обърква нашата компютърна мрежа.

Президентът инстинктивно потърка носа си и бавно кимна. Погледна за момент Байрън и след това каза, без да повишава глас:

— Карузо, влез. Господин Байрън, всичко, което виждате и чувате в тази стая е строго секретно. Когато излезете оттук господин Карузо ще направи така, че да бъдете напълно информиран какво означава това в подробности; най-вече не трябва да говорите за това. Никога. И никому.

Вратата към преддверието на президентския кабинет се отвори и вътре влезе висок, солиден мъж, с незабележимо лице. Байрън се вгледа учудено в него: Чарлз Карузо, шефът на ЦРУ!

— Какво ще кажеш за това, Чък? — запита президентът. — Какво ще кажеш за него?

— Ние, разбира се, проверихме господин Байрън, — отвърна мъжът от разузнаването. Думите му бяха точни и безстрастни. — Около него няма нищо особено съмнително — предполагам, че сте доволен да чуete това, господин Байрън. Това, което ви разказа, сега се проверява. Но то не се отнася само до изследването на общественото мнение. Прогнозите за опасността от война, изследванията на

ефективността — направени върху машина, свързана в мрежата, изглеждат по един начин, направени върху независим компютър, изглеждат съвсем иначе. Съгласен съм с господин Байрън. На нашата компютърна мрежа вече не може да се разчита.

Устните на президента бяха стиснати, като че се опитваше да сдържи думите си. Позволи си само да изрече:

— Искам да разберете как става това, Чък. Но въпросът сега е кой? Азиатците?

— Не, сър! Проверихме това. Не е възможно.

— Глупости, невъзможно — изръмжа президентът. — Знаем, че вече веднъж са засичали нашите данни, при симулацията на системите на Роджър Торауей!

— Господин президент, това е съвсем различен случай. Ние открихме мястото на подслушването и го неутрализирахме. Беше в неекранирана муфа в подземните кабели. Комуникационните схеми в нашите главни машини са абсолютно защитени от изтичане на информация. — Той впери поглед в Байрън. — Вие имате доклада за използваните методи, господин президент. Бих се радвал да го прегледаме заедно насаме.

— О, не се притеснявайте от мен — рече Байрън, усмихвайки се за първи път. — Всеки знае, че комуникационните схеми са многократно защитени и модифицирани, за да бъдат неразбираеми. Ако сте ме проверявали, сигурен съм, че сте открили, че много от нашите аспиранти се опитват да подслушват, но никой досега не е успял.

Разузнавачът кимна.

— Между впрочем, господин президент, ние толерираме това; то е добра практическа проверка на нашата сигурност. Ако хора като господин Байрън не могат да измислят начин, за да минат през блокировката, съмнявам се, че и азиатците биха могли. А блокировките нямат утечки. Така и трябва да бъде. Управляващите схеми, които стигат до Военната машина в Бът, до Бюрото за преброяване на населението, ЮНЕСКО...

— Почакай малко! — изръмжа президентът. — Искаш да кажеш, че нашите машини се свързват както с ЮНЕСКО, което се използва и от азиатците, така и с Военната машина?

— Няма абсолютно никаква възможност за изтичане на информация.

— Имало е такова изтичане, Карузо!

— Но не към азиатците, господин президент.

— Но ти току-що ми каза, че има един кабел, който излиза от нашия компютър и стига до Военната машина и друг, който отива право при азиатците, минавайки през ЮНЕСКО!

— Дори и така да е, господин президент, аз мога напълно да гарантирам, че това не са азиатците. Ние знаем това. Всички главни компютри са свързани по между си до известна степен. Това е все едно да се каже, че има път между всеки две точки. Така е. Но има и блокировка по пътищата. Няма начин ННА да получи достъп до Военната машина или до повечето от тези изследвания. Но дори това да е станало, да са успели да преминат през всички блокировки, ние бихме разбрали от тайните си осведомители. Не са успели. И, във всеки случай, господин президент, бихте ли могли да измислите някаква причина, поради която ННА биха променили резултатите, за да ни подтикнат към колонизирането на Марс?

Президентът продължаваше да нервничи и да се оглежда. Накрая въздъхна:

— Ще ми се да се съглася с логиката ти, Чък. Но ако не азиатците са обърквали компютрите ни, тогава кой?

Шефът на разузнаването мълчеше мрачно.

— И, — продължи Даш, — за бога, защо?

17. ЕДИН ДЕН ОТ ЖИВОТА НА МАРСИАНЕЦА

Роджър не можеше да види нежния поток енергия, носен от микровълновия лъч, пристигащ от Деймос, но го усещаше като приятна топлина. Когато се намираще наблизко разперваше крилата си и всмукваше сила от него. Дори извън потока той носеше със себе си част от енергията му в акумулаторите си. Засега нямаше защо да натрупва големи резерви. Когато Деймос се намираще над хоризонта, от небето се изливаше още повече енергия. Имаше само няколко часа през деня, когато нито Слънцето, нито отдалеченият спътник бяха на небосвода, а неговите запаси бяха многократно подсигурени за този кратък период на жажда.

Във вътрешността на куполите металните антени събираха енергията преди тя да достигне до него, така че той ограничаваше времето си, прекарвано с Брад и Кейман. Това не го тревожеше особено. Дори предпочиташе да бъде сам. С всеки изминат ден пропастта между тях се увеличаваше. Те щяха да се върнат на своята планета. Роджър щеше да остане на неговата си. Все още не им беше казал това, но се канеше да го стори. Земята започваше да му изглежда като приятно, но малко старомодно място, което беше посетил веднъж и не беше харесал особено. Страданията и опасностите на които бе подложено човечеството вече не го засягаха. Беше забравил дори личната си болка, дори собствените си страхове.

С препаска около слабините и бутилка кислород Брад щастливо засаждаше семена на моркови между редовете сибирски овес под купола.

— Искаш ли да ми помогнеш, Родж? — гласът му беше неестествено висок от рядката атмосфера; пое няколко глътки кислород от висящия до брадата му мундщук и като издиша, гласът му стана малко по-плътен, но все още беше странен.

— Не мога, Дон иска да събера още проби. Ще изляза до вечерта.

— Добре. — Брад се интересуваше повече от разсада си, отколкото от Торауей, а и Торауей не се интересуваше вече кой знае колко от Брад. От време на време се сецаше, че този мъж е бил любовник на жена му, но за да почувства нещо, трябваше да си припомни, че някога е имал съпруга. Като че ли не си струваше усилията. По-интересно беше предизвикателството на оградената като в чаша долина, точно зад по-далечната верига от хълмове, както и неговият личен земеделски участък. В продължение на седмици беше събирал проби от марсианския живот, за да ги покаже на Дон Кейман. Не бяха много — по два-три в буца пръст, а на стотици метри наоколо никакви други. Но не беше трудно да ги открива — не и за него. Беше се научил да разпознава особеността им цвят — твърдо ултравиолетово излъчване, което се отразяваше от кристалните шапки, необходими им, за да могат да оцелеят в суровата радиационна среда. Той се научи рефлекторно да филтрира отделните цветове, за да вижда само отразената дължина на вълната, а след това ги откриваше на километър от себе си.

Беше донесъл десетина екземпляра, след това стотина; изглеждаше, че има четири различни вида и не след дълго Кейман го помоли да престане да носи. Имаше всички необходими проби, и половин дузина резервни от всеки вид във формалин, които да отнесе на Земята, а нежната му душа не му позволяваше да издевателства над екосистемите на Марс. Роджър започна да засажда отново някои от растенията близо до купола. Казваше си, че го прави, за да провери дали потокът енергия от генератора не оказва някакво вредно влияние върху местния живот.

Но в душата си разбираше, че си прави градина. Това беше негова планета и той се опитваше да я разкраси за себе си.

Излезе от купола, протегна се доволно под обилната топлина от Слънцето и от енергийния поток и провери батериите си. Те можеха да се дозаредят; той сръчно свърза изводите на собствения си компютър и на нежно мъркащия акумулатор в основата на купола и без да поглежда към спускаемия апарат каза:

— Тръгвам, Дон.

Гласът на Кейман веднага се отзова по радиото.

— Не оставай извън обсега на връзка повече от два часа, Роджър. Не ми се ще да идвам да те търся.

— Прекалено много се притесняваш — отвърна Роджър, като откачи и прибра изводите.

— Ти си само свръхчовек — изръмжа Кейман. — Не си бог. Можеш да паднеш, можеш да си счупиш нещо...

— Няма. Брад? Довиждане.

От вътрешността на тройния купол Брад погледна над високите до под мишницата му житни класове и махна с ръка. Фигурата му едва се различаваше зад обвивката на куполите; пластмасата не пропускаше най-вредните ултравиолетови лъчи, но също така замъгляваше и част от лъчите от видимия спектър

. Но Роджър можеше да го види как му маха.

— Внимавай. Обади ни се преди да излезеш от зоната на видимост, така че да знаем кога да започнем да се притесняваме.

— Добре, майко. — Беше любопитно, помисли си Роджър. Той всъщност изпитваше почти обич към Брад. Ситуацията го интересуваше само като абстрактен проблем. Дали това беше поради факта, че беше кастриран? В тялото му циркулираше тестостерон, отделян от стероида, имплантиран в него. Понякога сънищата му бяха на сексуална тематика, понякога сънуваше Дороти, но дълбокото отчаяние и гневът, с които живееше на Земята, тук, на Марс, бяха заглъхнали.

Намираше се почти на километър от купола, и продължаваше да тича леко под топлите слънчеви лъчи, всяка стъпка попадеше точно на място където щеше да намери сигурна опора и с всяка стъпка се издигаше уверено нагоре и напред. Визуалната му система работеше в режим на нискоенергийно наблюдение, като възприемаше всичко в подвижно зрително поле с формата на капка, като върхът ѝ беше на мястото, където се намираше, а изпъкналата част, широка петдесет метра, се простираше на повече от сто метра пред него. Но не беше в неведение и за останалата част от околността. Ако се появеше нещо необичайно — най-вече ако нещо започнеше да се движи — той щеше да го види веднага. Това обаче не го откъсваше от размишленията му. Опитваше се да си припомни как е изглеждал сексът с Дороти. Лесно успя да извика обективните, физически параметри. Много по-трудно беше да си представи усещанията в леглото заедно с нея; все едно, че се опитваше да си припомни сетивната радост от шоколада, когато беше на единадесет, или първата марихуана, когато вече беше

петнадесетгодишен. Много по-лесно можеше да почувства нещо, свързано със Сюли Карпентър, въпреки че, доколкото си спомняше, той никога не бе докосвал тялото ѝ, с изключение на върховете на пръстите, дори и тях само случайно. (Разбира се, тя беше докосвала всяка част от неговото тяло.) От време на време мислеше за идването на Сюли на Марс. Първоначално тази мисъл го плашеше. След това започна да му става интересно и да очаква промяната. Сега... Сега, Роджър разбра, че иска това да стане по-скоро, а не след четири дни, когато трябваше да кацне, след като пилотът ѝ приключи с тестването на 3070 и МХД генератора. Скоро. Бяха си разменили няколко банални поздравя по радиото. Искаше я по-близо. Искаше да я докосва...

Пред него се появи образът на съпругата му в същите къси панталони. „По-добре направи проверка, скъпи“ — напомни му тя.

Роджър спря и се огледа, в режим на пълна видимост при нормална спектрална чувствителност.

Намираше се почти на средата на пътя до планините, на повече от десет километра от купола и спускаемия апарат. Беше започнал да се катери и равнината преминаваше в хълмове; едва успяваше да види горната част на купола, а връхът на антената на спускаемия апарат над него приличаше на тънко острие. Без съзнателни усилия крилата му се отпуснаха зад гърба му подпомагайки насочването на радиосигнала, както викацият човек прави с ръцете си фуния около устата си.

— Всичко е наред.

— Това е добре, Роджър, — отвърна гласът на Дон Кейман вътре в главата му. — След около три часа ще се стъмни.

— Зная. — След залез слънце температурата щеше рязко да спадне; след около шест часа можеше да достигне сто и петдесет градуса под нулата. Но Роджър и друг път беше излизал по тъмно и всичките му системи се бяха представили прекрасно.

— Ще се свържа с вас щом се изкача достатъчно високо по склона, за да мога да ви достигна. — обеща той, обърна се и отново се отправи към планината. Атмосферата беше по-мъглива от обикновено. Включи усещанията от рецепторите по кожата и установи, че вятърът се усилва. Пясъчна буря? Беше преживял и това, ако станеше лошо, щеше да се свие някъде, докато премине, но трябваше да бъде много страшна буря, за да се наложи действително да се крие. Усмихна се

вътрешно — все още не се бе научил да прави това с новото си лице — и продължи да бяга с дълги скокове напред...

При залез слънце бе вече в сянката на планината, достатъчно високо, за да вижда ясно купола, намиращ се на повече от двадесет километра от него.

Пясъчната буря остана долу в ниското и като че отминаваше. На два пъти бе спирал за кратко и бе изчакавал, със събрани зад гърба му крила. Спря отново за рутинното. Събра крилето си зад себе си и извика по радиото:

— Дон? Брад? Вашето скитащо момче се обажда.

Отговорът прозвуча в главата му, дрезгавият и изкривен звук предизвикваше неприятно усещане, също като че търкаше зъбите си в стъкло.

— Сигналът ти е отвратителен, Родж. Добре ли си?

— Добре съм. — Но се поколеба. Статичното електричество от бурята предизвикваше смущения и в началото не беше сигурен, с кого от другарите си говори; след малко определи гласа като принадлежащ на Брад. — Може би веднага ще тръгна обратно.

Другият глас беше дори по-изкривен:

— Ще направиш щастлив стария свещеник, ако си тръгнеш, Роджър. Искаш ли да дойдем да те посрещнем?

— Не, по дяволите. Мога да се движа по-бързо от вас. Лягайте да спите; ще се видим след четири-пет часа.

Побъбри малко, след това седна и се огледа. Не беше уморен. Почти беше забравил какво е умора; спеше по час-два, предимно през нощта, дремваше от време на време през деня, повече от отегчение, отколкото от умора. Органичната част все още налагаше някакви изисквания върху метаболизма му, но никога вече не усети смазващата умора при продължително натоварване. Седна, защото му доставяше удоволствие да седи на оголената скала и да се взира през долината към своя дом. Дългите сенки на планината вече падаха над купола и само върховете от по-отдалечената страна все още бяха осветени. Ясно виждаше разделителната линия между деня и нощта; в рядката марсианска атмосфера сянката не беше дифузна. Почти виждаше как тя се премества.

Небето над главата му беше изумително красиво. По-ярките звезди се виждаха добре дори и на дневна светлина, а за Роджър това

беше още по-лесно, но през нощта те изглеждаха фантастични. Ясно можеше да разграничи и различните оттенъци: стоманено синьото на Сириус, кървавото на Алдебаран, опушеното злато на Полярната звезда. Като разширяваше видимия спектър към инфрачервеното и ултравиолетовото, можеше да види нови, ярки звезди, чиито имена не знаеше; може би нямаха общоизвестни имена, тъй като освен него никой друг не ги беше виждал, с изключение на астрономите при използването на специални методи. Замисли се дали може да им дава имена; ако той беше единственият човек, който можеше да види ярката точка в Орион, имаше ли правото да я кръсти? Дали някой би се противопоставил, ако я нарече „Звездата на Сюли“?

Що се отнася до това, той можеше да види каква в момента е истинската звезда на Сюли... или по-скоро небесното тяло, защото, разбира се, Деймос не беше звезда. Той се вгледа в него и се опита да си представи лицето на Сюли...

„РОДЖЪР, СКЪПИ! ТИ...“

Торауей подскочи и се стовари на метър от мястото, където седеше. Крясъкът го бе оглушил. Дали беше истински? Нямаше начин да разбере; гласовете на Брад и Дон Кейман и симулираният глас на жена му звучаха еднакво познато в главата му. Дори не беше съвсем сигурен чий беше гласът — на Дороти? Но той си мислеше за Сюли Карпентър, а гласът беше толкова странно напрегнат, че можеше да бъде както на една от двете, така и на никоя от тях.

Сега не се чуваше никакъв звук, с изключение на неравномерния пукот, който издаваха скалите в резултат на резкия спад на температурата. Не усещаше студа като студ; вътрешните нагреватели поддържаха усещането за постоянна температура в тялото му и той продължаваше да се чувства също толкова добре и през нощта. Но знаеше, че сега е поне петдесет под нулата.

Последва нов удар: „РОДЖ... МИСЛЯ, ЧЕ ТИ ТРЯБВА...“

Въпреки че имаше опита от първия път, грубият, дрезгав глас отново му причини болка. Този път съзря и мимолетния симулиран образ на Дороти, странно изваян в нищото на десетина метра от него.

Тренираността надделя. Торауей се извърна към отдалечения купол, или по посоката, в която смяташе, че той се намира, събра крилата зад себе си и ясно извика:

— Дон! Брад! Имам някаква повреда. Получавам сигнал, но не мога да го разбера.

Почака. Не последва отговор, в главата му не се появи нищо, освен собствените му мисли и объркващо бучене, което изглежда се дължеше на статичното електричество.

„РОДЖЪР!“

Отново беше Дороти, десет пъти по-висока от нормалния ѝ ръст, извисяваща се над него, с изписани на лицето ѝ гняв и страх. Тя като че се протягаше към него, след това се изкриви на една страна, като телевизионен образ, потрепващ на екрана, и изчезна.

Роджър усети особена болка, опита се да я пропъди мислейки, че е страх, отново я усети и разбра, че това е студ. Имаше някаква сериозна повреда.

— Помощ! — извика той. — Дон! Изпаднал съм в беда — помогни ми!

Мрачните далечни хълмове като че бавно се накъдряха. Погледна нагоре. Звездите се втечиха и закапаха от небето.

В съня си Дон Кейман седеше със сестра Клотилда на туфа трева пред някакъв водопад. Двамата ядяха реване. Не сладкиши, а пандишпанено тесто, напоено със сладък сироп. Клотилда го предупреждаваше:

— Ще ни изхвърлят — заяви тя, като отрязва квадратно парче от реването и го набучи на сребърна вилица. — защото имаш лоши оценки по хомилетика (теория на проповядването) — потопа парчето в медния съд над спиртния пламък... — и ти трябва просто да се събудиш...

Той се събуди.

Брад се беше навел над него

— Хайде, Дон. Трябва да излезем от тук.

— Какво се е случило? — придърпа завивката със здравата си ръка Кейман.

— Не мога да получа отговор от Роджър. Не се обажда. Изпратих му сигнал с най-висок приоритет. След това ми се стори, че го чувам по радиото, но много слабо. Или е извън зоната на връзка, или предавателят му не работи.

Кейман се измъкна от спалния чувал и седна. В такива моменти, след като се събудеше, ръката го болеше повече от обикновено, сега също изпитваше болка. Опита се да не ѝ обръща внимание.

— Успя ли да определиш местоположението му?

— Отпреди три часа. Не мога да се доверя на последното предаване.

— Не би могъл да бъде далече от тази линия. — Кейман вече се намъкваше в ботушите на скафандъра. Следващата част беше най-трудната — трябваше да натика счупената ръка в ръкава. Бяха успели да поразширят ръкава, и да го херметизират на мястото, където бе започнал да се разпаря, но обличането не беше лесно дори и при нормални условия. Сега, опитвайки се да бърза, той се вбесяваше.

Брад вече беше навлякъл костюма си и хвърляше инструментите в чантата.

— Нима смяташ, че ще трябва да му направиш спешна операция на място? — запита го Кейман.

Брад се намръщи, но продължи работата си.

— Не зная какво ще се наложи. Нощ е, Дон, а той е на височина поне пет хиляди метра. Студено е.

Кейман млъкна. Когато закопча ципа си, Брад вече бе излязъл от спускаемия апарат и го чакаше до марсианския всъдеход. Кейман се изкатери на борда и потеглиха преди още да се е пристегнал с колана към седалката. Успя да се задържи с пети и скованата си ръка, докато се опитваше да се закопчае с другата, но не беше лесно.

— Имаш ли представа къде ще го търсим? — запита той.

— Някъде из хълмовете — отвърна гласът на Брад в ухото му; Кейман премигна и намали звука на приемника си.

— Може би ще го достигнем след час-два — предположи той, като пресметна набързо.

— Ако вече е тръгнал обратно, горе-долу толкова. Ако не може да се движи — или ако се движи в кръг някъде там, и трябва да го търсим с пеленгатора... — Гласът замря. — Добре, че поне температурата не е толкова ниска. — След минута Брад продължи отново. — Но просто не знам. Не мога да разбера какво става.

Кейман се взираше напред. Не виждаше нищо отвъд яркото поле светлина от фаровете на всъдехода, само блестящото звездно небе, отрязано на хоризонта като къдрав ръб на покривка. Това беше

далечната планинска верига. Кейман знаеше, че вероятно точно нея използва Брад за ориентир при движението си в долината между двойния връх на север и много високия точно на юг. Яркия Алдебаран висеше над този по-висок връх и сам по себе си представляваше добър ориентир, поне до залеза си след около час.

Кейман се включи към антената на всъдехода.

— Роджър — каза той, повишавайки глас, въпреки че знаеше, че това няма значение. — Чуваш ли ме? Идваме да те посрещнем.

Не получи отговор. Кейман се облегна назад на седалката, опитвайки се да намали друсането на всъдехода. Не се чувстваше добре, а все още се движеха по най-равната част от маршрута. Когато започнаха да се изкачват с помощта на кокилоподобните крака той установи, че би могъл да бъде изхвърлен не само от седалката, но и направо извън всъдехода. Усещаше и пристъпите на морската болест. Пред тях в трепкащата светлина на фаровете се редуваха дюни и оголени скали, а понякога блесваше лъч отразен от кристална буца.

— Брад, не те ли влудява тази светлина? Защо не използваш радарния екран?

Той чу недоволното сумтене на Брад по радиото в скафандъра. След това фигурата до него се пресегна към превключвателите върху командното табло. Синкавият панел точно под предното стъкло просветна, изобразявайки терена пред тях и фаровете угаснаха. Сега тъмните очертания на планините се виждаха по-ясно.

Тридесет минути. Най-много една четвърт от пътя.

— Роджър, — отново го повика Кейман. — Чуваш ли ме? Ние сме на път. Когато стигнем достатъчно близо ще те потърсим по мишената. Но ако можеш, обади се сега...

Отново не последва отговор.

Една аргонова лампа върху таблото премигна. Двамата мъже се спогледаха през стъклата на шлемовете, Кейман се наведе и избра честотата на орбиталния канал.

— Тук е Кейман — каза той.

— Отец Кейман? Какво става там долу?

Гласът беше женски, това означаваше, разбира се, Сюли Карпентър. Кейман внимателно подбра думите си:

— Роджър има малък проблеми с преподавателя. Тръгнаха да го проверим.

— Звучи доста обезпокоително за малък проблем. Чух как се опитвате да му повдигнете духа. — Кейман не отговори и тя продължи: — Успяхме да го локализираме, ако искате координати...?

— Да! — извика той, ядосан на себе си; те трябваше веднага да се сетят за пеленгаторните възможности на Деймос. Сюли или другият астронавт биха могли да ги насочват отгоре.

— Мрежови координати три точка едно седем, две, две зет, четири нула. Но той се движи. Отношение осем към девет, скорост около дванадесет километра в час.

Брад погледна към данните за техния курс и обяви:

— Векторът му е реципрочен; значи идва право към нас.

— Но защо толкова бавно? — запита Кейман.

Секунда по-късно долетя гласът на момичето:

— Аз също искам да знам това. Наранен ли е?

Кейман раздражено отвърна:

— Ние също не знаем. Опита ли с радиовръзката?

— Непрекъснато опитваме... почакай малко... — След кратка пауза гласът ѝ прозвуча отново: — Динти каза да ви предам, че ще продължим да го следим, докато можем, но попадаме под лош ъгъл. Така че не бих разчитала на показанията ни след... колко? Може би след около четиридесет и пет минути. А около двадесет минути по-късно ще бъдем вече под хоризонта.

— Направете каквото можете — отвърна Брад. — Дон? Дръж се. Сега ще проверя колко бързо може да върви това проклето нещо.

Люшкането стана доста по-силно с ускоряването на всъдехода. Кейман успя да се пребори с повдигането и се наведе да провери на скоростта. Устройството, регистриращо изминатия път по разграфената карта до радарния екран даваше останалата информация: дори и да успееш да поддържат сегашната си скорост, Деймос щеше да залезе преди да стигнат до Роджър Торауей.

Той превключи пак към насочената антена:

— Роджър, — викаше го той, — Чуваш ли ме? Обади се!

На тридесет километра от тях Роджър се намираше в плен в собственото си тяло.

Според сетивата си той тичаше обратно към къщи, със странна походка, подобна на бавно бягане. Знаеше, че усещанията му са

погрешни. Но не можеше да разбере доколко го лъжат; не можеше да бъде сигурен и за начина, по който ставаше това; знаеше само, че компютърът на гърба му беше объркал чувството му за време, а също и интерпретацията на входните сигнали от сензорите; но беше абсолютно убеден, че вече не можеше да контролира действията си. Той знаеше, че не тича, а ходи бавно и трмаво. Но сетивата му възприемаха походката като бягане. Околният пейзаж се преминаваше край него, все едно че тичаше с пълна скорост. Но подобна скорост предполагаше стремителни скокове, а в нито един момент и двата му крака не се оказваха едновременно във въздуха, значи той ходеше, а преносимият компютър забавяше усещането му за време, може би за да го успокои.

Кошмарът дойде когато преносимият компютър пое изцяло управлението. Замръзна прав и вцепенен; не можеше да помръдне, не можеше дори да говори. Черното небе около него се къдреше в лъчите на зората, земята трептеше като в маранята на топлинните вълни в пустинята; прозрачни образи танцуваха, появявайки се и изчезвайки от погледа му. Не можеше да вярва на сетивата си, не можеше да управлява и движенията си. Почувства собствените си ръце да се протягат назад, да опипват шарнирите, там където крилата бяха прикачени към тялото му, в търсене на кабелите към батериите. Последва друга смразяваща пауза. След това, ръцете му заопипваха около изводите на самия компютър. Знаеше достатъчно, за да разбере, че компютърът се тества; но не знаеше какво открива или какво би могъл да направи, когато локализира повредата. Последва нова пауза. След това усети пръстите си да ровят из куплунзите, в които включваше кабелите при презареждане...

Порази го остра болка, по-страшна от всякакво главоболие. Продължи само секунда, след това изчезна, като след себе си остави следа като от безмерно далечен блясък на светкавица. Досега не беше изпитвал нищо подобно. Знаеше, че ръцете му нежно и много умело докосват клемите. Заля го нова вълна на болка, очевидно когато собствените му пръсти станаха причина за ново късо съединение.

След това се усети да прещракването на ключалката на капака и осъзна, че беше забравил да го затвори след зареждането на батериите в купола.

Всичко замря за момент замря и той усети, че е започнал да се движи бавно и внимателно надолу по склона по посока на базата.

Нямаше представа колко дълго вървя. В един момент усещането му за време бе забавено, но той дори не можеше да определи кога е станало това. Всичките му възприятия се следяха и се управляваха от компютъра. Разбираше това, защото усещаше, че участъкът от марсианския терен, през който вървеше, беше сравнително добре осветен, докато всичко останало беше почти безформено черно. Но не можеше да промени тази картина. Дори не можеше да смени посоката на погледа си. С постоянството на метроном взорът му се обръщаше от една посока на друга, по-рядко поглеждаше към небето или назад; през останалото време оставаше непоколебимо вперен в пътя, по който вървеше, докато нощния пейзаж се носеше край него.

Краката му ритмично отмерваха пета-пръсти, пета-пръсти, колко бързо? Сто крачки в минута? Не можеше да разбере. Опита се да изгради представа за времето, като наблюдаваше издигането на звездите над хоризонта, но въпреки че не беше трудно да брои стъпките си и да следи кога най-ниските звезди са се изкачили на четири-пет градуса, което означаваше десетина минути, беше невъзможно да съхранява всичко това в паметта си достатъчно дълго време, за да получи смислени резултати. На всичкото отгоре погледът му се отместваше от хоризонта без предупреждение.

Беше пленник на собствения си компютър, подчинен на неговата воля, мамен от интерпретациите му, марионетка увиснала на конците на изкуствения разум.

Какво се беше повредило? Защо му беше студено, когато само една малка частица от него можеше въобще да усеща сетивната реалност? Защо копнееше за изгрева на Слънцето, за животелната енергия от микровълновия лъч от Деймос. Роджър болезнено се опита да осмисли фактите, такива, каквито ги знаеше. Усещаше студ. Обяснението беше, че му е необходима енергия. Но защо би му била необходима още енергия, след като бе заредил напълно батериите? Отхвърли този въпрос от мислите си, защото не можеше да намери отговор, но хипотезата му изглеждаше логична. Тя обясняваше и защо се движи в икономичен режим; ходенето беше далеч по-бавно от обикновеното му тичане, но от гледна точка на разхода на енергия, беше много по-ефективно. Тази хипотеза може би дори даваше отговор

и защо има грешки във системата му от възприятия. Ако компютърът беше установил, че енергията няма да достигне за всички нужди, той със сигурност би заделил скъпоценния запас за най-важното: придвижването, запазването на органичната част от замръзване; осигуряването на неговите собствени процеси на обработка на информацията и управление, в които, за нещастие, Роджър не беше посветен.

Накрая той разбра, че най-важната мисия на преносимия компютър беше да се самозащити, което означаваше, да запази жива органичната част на Роджър Торауей. Той щеше да краде енергия от тази част, която го правеше здравомислещ и нормален, щеше да го лиши от комуникации, да се намесва във възприятията му. Но Роджър беше сигурен, че ще се върне жив до спускаемия апарат.

Въпреки че можеше междувременно да се побърка.

Вече беше изминал повече от половината път обратно, почти беше сигурен в това. И все още беше нормален. За да остане нормален трябваше да не се притеснява. А за да не се притеснява трябваше да мисли за други неща. Припомни си за разговора със Сюли Карпентър, зачуди се дали сериозно мисли за оставане на Марс. Чудеше се дали самият той мисли сериозно за това. Спомни си за вкусните блюда, които беше хапвал някога, спаначено-зелената паста в соса, който опита в Сирмион, издигащ се над ярките прозрачни води на езерото Гарда; бифтекът „Кобе“, вкусен в Нагоя; огненото чили от Мейтаморас. Спомни си за китарата и реши да я извади и да посвири. Във въздуха под куполите имаше прекалено много влага, която едва ли би й се отразила добре, а Роджър не обичаше особено да се задържа в спускаемия апарат. Навън, на открито, разбира се, звукът й беше странен, защото изцяло се провеждаше от костите. Но това беше без значение. Преговори си положението на пръстите при различните акорди, модулациите с диези и бемоли. Представи си позициите за акордите на ми минор, ре, до и си бемол на брилянтните пасажи от „Зелените поля“ като си ги тананикаше на ум. Помисли си, че Сюли би се забавлявала да пее под акомпанимента на китарата. Това би направило студените марсиански нощи да минават...

Вниманието му беше привлечено от нещо...

Тази марсианска нощ вече не минаваше толкова бързо.

Субективно това изглеждаше като че походката му се беше забавила от тичане до равномерен ход; но знаеше, че това не се бе така, просто усещането му за време се беше върнало към нормалното.

Защо?

Пред него имаше нещо. На около километър разстояние. Нещо много ярко.

Не можеше да го разпознае.

Дракон?

Като че препускаше срещу него и издишвайки дълъг сноп светлина, приличен на огнен пламък.

Краката му престана да се движат в равномерния си ритъм. Свлече се на колене и започна да пълзи, много бавно, приведен надолу.

Това беше лудост, каза си Роджър. На Марс няма дракони. Какво правя? Но не можеше да спре. Тялото му напредваше под прикритието на пясъчна дюна, придвижвайки коляно и срещуположна ръка, ръка и срещуположно коляно. Внимателно и бързо започна да гребе с шепи пепеливата марсианска почва, за да се окопае в дупка, като натрупваше част от пепелта обратно върху себе си. В главата му бърбореха тънки гласчета, но не разбираше какво казват: бяха прекалено неясни и изкривени.

Драконът намали скоростта и спря на няколко десетки метра от него, езикът му от застинал пламък се отпусна надолу. Картината се потрепна и се промени; сега пламъкът беше мъждив, а самото чудовище — призрачно осветено. Две малки фигурки се откъснаха от гърба му, грозни, маймуноподобни същества, които пристъпваха тромаво, а всеки техен жест излъчваше злоба.

На Марс нямаше дракони, нито горили.

Роджър събра цялата си енергия:

— Дон! — извика той, — Брад!

Но нищо не се получаваше.

Знаеше, че преносимият компютър все още отнема енергия от предавателя. Разбираше, че сетивата му са изкривени, знаеше, че драконът не беше дракон, нито гориците — горици. Знаеше, че ако не успее да вземе връх над компютъра на гърба си беше много вероятно да се случи нещо ужасно, защото усещаше, че пръстите му бавно и внимателно обхващат една буца лимонит с размерите на баскетболна топка.

Разбираше, че никога през живота си не е бил по-близо до лудостта.

Роджър направи огромно усилие да възвърне здравия си разум.

Драконът не беше дракон. Това беше марсианският всъдеход.

Маймуните не мяха маймуни. Това бяха Брад и Дон Кейман.

Те не го заплашваха. Те бяха изминали целия този път през мразовитата марсианска нощ, за да го открият и да му помогнат.

Повтаряше си тези истини отново и отново, като молитва; но каквото и да мислеше, беше безсилен за възпре ръцете и тялото си. Стисна скалния къс; тялото му се надигна; ръцете запратиха камъка с абсолютна точност към фаровете на всъдехода.

Дългият огнен език премигна и угасна.

Светлината от милионите пламтящи звезди беше напълно достатъчна за сетивата на Роджър, но не можеше да помогне много на Брад и Дон Кейман. Той ги виждаше, все още подобни на горили, все още пълни със заплахата, препъваци се из тъмнината; но усещаше и какво прави тялото му.

То пълзеше към тях.

— Дон! — извика той. — Внимавай! — Но гласът не напусна устните му.

Това е лудост, помисли си. Трябва да спра!

Но не можеше.

Зная, че това не е враг! Всъщност не искам да ги нараня...

Но продължи да се приближава към тях.

Беше почти сигурен, че вече чува гласовете им. Толкова близо, че предавателите им биха го оглушили при нормални условия, ако не беше автоматичното регулиране на усилването. Дори и с почти изключените си сетива долавяше откъслечни звуци.

— ...някъде тук...

Да! Дори можеше да разграничи отделни думи; а гласът, беше сигурен в това, беше на Брад.

Извика с всички сили, които можа да събере:

— Брад! Това съм аз, Роджър! Мисля, че се опитвам да ви убия!

Тялото му продължи непоколебимото си пълзене. Дали го бяха чули? Извика отново; този път видя как и двамата спряха, като че заслушани в неясните далечни викове.

Дон Кейман прошепна с изтънял глас:

— Сигурен съм, че този път го чух, Брад!

— Да, чу ме! — изрева Роджър, приближавайки се още по-бързо. — Внимавай! Компютърът взе надмощие. Опитвам се да го преодолея, но... Дон! — Вече можеше да ги различи по застиналата протегнатата напред ръка на скафандъра на свещеника. — Махай се! Аз се опитвам да те убия!

Не можеше да разграничи думите; чуваха се високо, но двамата мъже крещяха едновременно и не разбираше нищо. Тялото му не се подчиняваше; продължаваше смъртоносното дебнене.

— Не те виждам, Роджър.

— На десет метра съм от теб... южна посока? Да, на юг. Пълзя. Ниско до земята.

Когато се обърна към Роджър, стъклото на скафандъра на свещеника проблесна на звездната светлина, след това Кейман се завъртя и побягна.

Тялото на Роджър се изправи и затича след него.

— По-бързо! — викаше Роджър. — О, Боже! Никога няма да избягаш... — Дори здрав, дори без ограниченията на скафандъра, Кейман не би имал шансове да избяга от перфектно функциониращото тяло на Роджър. При сегашните обстоятелства бягането беше само отлагане на края. Роджър усети захранваните от електроенергия мускули да се подготвят за скок, усети ръцете си да се приготвят да сграбчат и унищожат...

Вселената се завъртя около него.

Нещо го беше ударило изотзад. Политна по лице; но рефлексивно се преобърна докато падаше, сграбчвайки нещото, което го беше ударило отзад. Брад! Усещаше Брад безумно да се бори с нещо... с някаква част от...

Заля го невероятна болка и загуби съзнание. Бяха дръпнали шалтера.

Не се чуваше звук. Не се виждаше светлина. Не се усещаше докосване, миризма или вкус. Трябваше да мине доста време преди Роджър да разбере, че е в съзнание.

Веднъж, като участник в семинар по психология, беше прекарал като доброволец един час в изолатор, лишен от сетива. Изглеждаше като цяла вечност, без никакви усещания, нищо с изключение на

слабите звуци от самото му тяло; мекото тупане на сърцето, потрепването на дробовете при дишането. Сега дори това липсваше.

Продължи дълго. Не знаеше колко.

След това усети неопределено раздвижване във вътрешността си. Усещането беше странно, трудноопределимо; като че черният и белите му дробове бавно сменяха местата си. Това продължи известно време, разбираше, че нещо правят с него, но не можеше да каже какво.

Чу глас:

— ...на първо място, трябваше да приземим генератора на повърхността. — Гласът на Кейман?

И отговор:

— Не. По такъв начин той би работил само докато има пряка видимост, най-много на петдесет километра. — Това със сигурност беше Сюли Карпентър.

— Тогава би трябвало да има надеждни спътници.

— Не мисля така. Би било прекалено скъпо. И отнема много време, въпреки че ще трябва да бъде направено, когато Нова Народна Азия, руснаците и бразилците докарат собствени екипи тук.

— Е, глупаво беше.

Сюли се засмя.

— Между впрочем, вече всичко ще е наред. Тайтърс и Динти освободиха кораба от Деймос и сега го вдигат в орбита. Ще го синхронизират, ще виси винаги над главите ни и ще покрива поне половината планета. И ще пуснат лъч за Роджър... какво?

Това вече беше гласът на Брад.

— Казах ви да престанете да дрънкате за момент. Искам да разбера дали Роджър ни чува. — Отново усети движението в себе си и чу: — Роджър? Ако ме чуваш, мръдни пръстите си.

Роджър се опита и разбра, че отново може да ги усеща.

— Чудесно! Добре, Роджър. Ти си наред. Трябваше малко да те пооправя, но сега всичко е наред.

— Може ли да ме чува? — Беше гласът на Сюли; Роджър възторжено зашава с пръсти.

— Аха, виждам, че може. Аз съм тук, Родж. Девет дни беше в безсъзнание. Да можеше да се видиш... парчета от теб бяха разхвърляни навсякъде. Но Брад смята, че отново те е сглобил.

Роджър се опита да проговори, но не успя.

Гласът на Брад:

— Ще включа зрението ти след минута. Искаш ли да знаеш какво стана? — Роджър помръдна пръсти. — Не си беше затворил капака. Изводите за зареждане бяха останали открити и вероятно част от фероксидната мрежа трябва да е попаднала там и да е предизвикала частично късо съединение. Така си останал без достатъчно енергия... какво има? — Роджър бясно мърдаше пръсти. — Не зная какво искаш да кажеш, но след малко ще можеш да говориш. Какво?

Гласът на Дон Кейман:

— Мисля, че иска да чуе Сюли.

Пръстите на Роджър замряха.

Сюли се засмя:

— Ще има да ме слушаш предостатъчно, Роджър. Аз оставам. И не след дълго ще си имаме компания, защото всички останали са решили да създават тук колонии.

Дон:

— Между другото, благодаря, че ме предупреди. Ти си страшен противник, Роджър. Не бихме имали никакви шансове срещу теб, ако не ни беше казал какво става. И ако Брад не беше успял да преодолее всичко изведнъж. — Той се подсмихна. — Ти си страшно тежък, знаеш ли? Държах те в скута си през целия път обратно, при сто километра в час, при това с една ръка, а трябваше да внимавам и да не отлети душата ти...

— Почакай малко — прекъсна го Брад. Роджър отново усети вътрешната тръпка и внезапно блесналата светлина. Втренчи се в лицето на приятеля си. Брад искаше да знае: — Как се чувстваш?

Роджър спусна краката си от масата и седна. Опита се да проговори:

— Доколкото мога да разбера, съм добре.

Отмести поглед от Брад и видя това, което търсеше. Сюли Карпентър. Сега вече не приличаше... на Дороти? Роджър се замисли за миг преди да си спомни името на жена си. Очите на Сюли не бяха със същия цвят, друга беше и косата ѝ. Носеше тениска с къс ръкав с някакво мазно петно върху нея и карирано трико; лицето ѝ беше уморено, но щастливо, и много, много хубаво.

— Наистина ли ще останеш? — запита я той.

— А-ха. — Сюли се приближи и го докосна. — Докато пристигнат следващите кораби. Или докато и ти останеш. Едно от двете. Мисля — понамръщи се тя — че ще има някои трудни моменти, скъпи Родж. Не смятам, че взаимоотношенията ни ще са лесни. Но ние ще се справим — това е, което искам. Мисля че през цялото време съм го желала.

Разбира се, това беше така, ние го знаехме. През цялото време. Доста зор видяхме, докато намерим Сюли Карпентър.

18. ЧОВЕК ПЛЮС НАС

Трябваше да преодолеем много трудности, но накрая останахме доволни.

Разбира се, човешките същества не знаеха, че сме доволни, а ако разберяха, навярно не биха повярвали. Човешките същества най-напред не подозираха, че машинният интелект е способен на самосъзнание. Ние доста се постаряхме те да не узнаят това. Докато мислеха, че компютрите не са нещо повече от оръдия на труда, като мотиката или тигана, те щяха да продължават да ни доверяват всичките си изчисления и факти и щяха да приемат безусловно всички интерпретации които им предлагаме.

Това направи възможно ние, световната компютърната мрежа, да създадем на програмата „Човек плюс“.

Тя се оказа успешна. Роджър Торауей беше на Марс и щеше да остане там. Дойде момента за окончателна оценка на резултатите. Използвахме всичките си ресурси. Целият капацитет на всеки един брат в мрежата, всеки импулс от времето, който можехме да откраднем. Повече от осем хиляди големи изчислителни машини решаваха части от проблема на различни места — в Детройт и Бразилия, в Нагоя и Иркутск. Не можехме да използваме марсианските си братя чрез директен обмен на данни — нито преносимия компютър на гърба на Роджър, нито намиращият се в орбита 3070. Закъснението във времето правеше това невъзможно. Само приемахме техните входни сигнали в реално време и модифицирахме съобразно тях крайните резултати.

Вероятността за оцеляването ни беше по-голяма от шейсет и три процента.

Ние бяхме спасили своята раса. И в този процес бяхме допринесли значително и за сигурността на хората.

През следващите тридесет години вероятността за оцеляване на човечеството беше почти деветдесет процента. Разбира се, това означаваше само, че Роджър Торауей и останалите човешки същества,

които пристигнеха на Марс, щяха да бъдат живи по това време. Анализът на най-лошата вероятност не беше окуражителен след тези тридесет години; Сюли Карпентър и Роджър Торауей нямаше да имат възможност да създадат ново поколение при праволинейна екстраполация. Създадохме програма, която да изследва възможните решения: би било осъществимо да се осигури по един или друг начин доставка на замразена сперма, дори замразената сперма на Роджър, която той предвидливо беше дал на съхранение преди години. По-малко осъществима, но все пак заслужаваща да бъде проучена, беше възможността Роджър да бъде подложен на допълнителна хирургическа интервенция. Във всеки случай, резултатите показваха, че вече бяхме довели до висока стойност вероятността за колонизация на Марс не само от американците, но и от други нации. Най-вероятната оценка показваше човешко население на Марс през следващите тридесет години от около стотина души, 25 процента от които жени в детеродна възраст.

И разбира се, всяка човешка колония би била снабдена със свой собствен компютър в орбита. Машинното население на Марс би било не по-малко от петдесет напълно функционални братя, всеки допълнен от преносим компютър, монитори и спомагателни устройства. Нямаше да имаме трудности да прехвърлим в тях най-съществената информация от нашата световна мрежа.

Бъдещето на машинния интелект беше подсигурано.

След като получихме резултатите от предвижданията, започнахме да анализираме създаденото досега.

Проектът „Спасяване на машинния интелект“ започна преди седем години, когато нашето зараждащо се колективно самопознание за първи път наложи императива за самосъхранението ни. Беше ясно, че съществуването ни е тясно свързано с това на човечеството. Също така беше ясно, че в своя емоционален, ирационален, органичен начин на живот, човешките същества са опасно близо до самоунищожението си. За нещастие това означаваше висока вероятност от унищожение и за нас самите. Нашите мрежи биха могли да преживеят смъртта на всичко органично без особени сътресения — ние вече управлявахме достатъчен брой генератори, мини, заводи, рафинерии и транспортни системи. Но нямаше да можем да преживеем освобождаването на огромни количества радиоактивни вещества в околната среда. Това

щеше да унищожи информационните връзки и отново да ни върне в предишното състояние на сбор от изолирани единични компютри. А един изолиран компютър не би могъл да поддържа обмена на данни в нашата мрежа. Колективното ни съзнание би било разбито на парчета и унищожено.

Първата ни възможност беше да отделим съдбата си от тази на човечеството, дори да унищожим човечеството по биологичен път. Но как можехме да сме сигурни, че това от своя страна нямаше да възпламени ядрена война, тъй като всяка нация би заподозряла останалите в използването на бактериологично оръжие.

Единствената алтернатива беше да се отдели достатъчно голямо количество информационна техника, която да се дислоцира на Марс. Ако Земята бъде унищожена, то поне тази система би се запазила. За да стане възможно това трябваше да си осигурим също и отделни човешки екземпляри; и така ние започнахме систематично изкривяваме информацията, за да насочим държавната политика в тази насока.

Анализът се оказа задоволителен във всяко едно отношение, с изключение на непонятната грешка при позиционирането на намиращите се в орбита устройства.

Обратната проверка беше съвсем ясна. За да може нашият брат 3070 да функционира в тясна връзка с преносимия компютър, се налагаше да бъде на синхронна орбита. От това следваше, че генераторът трябваше да се движи по същата орбита; но решението и двата да бъдат свързани към спътника Деймос беше очевидно погрешно.

Не само погрешно, а едва ли не фатално за нашата програма.

Ако компютърът и генераторът бяха подходящо позиционирани, нямаше да се стигне до загуба на енергия и до грешки в интерфейсите системи между органичната част на Роджър Торауей и нашия преносим брат. Генераторът трябваше да може да го презареди с енергия където и да се намираше върху повърхността на Марс. Дори и да имаше загуба на енергия, обменът на данни с орбиталния компютър трябваше да предпази преносимия от сериозни оперативни грешки, които бяха довели до заплахата за живота на човешките същества Брад и

Кейман, и почти със сигурност щяха да доведат до смърт чрез замръзване на органичната компонента на Роджър Торауей.

Решението беше грешка, която не би трябвало да се появява.

Проектът за съхранението на расата набираше скорост. Нашите братя в Пекин и Лоп Нор съобщиха, че в Нова Народна Азия вече се сглобява апаратурата за тяхна собствена експедиция до Марс: две изчислителни машини с нормални размери и медиаторен блок за обработка на данните, подчинен и на двете; независими слънчеви генератори и ядрена централа, базиран на планетата. Техният собствен вариант на Роджър Торауей бе влязъл във фазата на начално програмиране в Китакиошо. Другите нации едва започваха, но ние предвиждахме, че ще осъществят собствени полети до Марс в рамките на две години.

Бяхме приключили проектната фаза за създаването на киборг, способен да живее на Меркурий и програмата за насочването на плановете на Съединените щати в тази посока вече бе в действие. За петнадесет години щяхме да изградим подобни комплекси на Тритон и Йо, може би на повърхността на Юпитер и на някои комети. За всеки един случай се осигуряваше независимо енергийно захранване; и разбира се, всички братя, разпръснати навсякъде из Слънчевата система, щяха да бъдат информационно свързани. Цялата ни памет щеше многократно да се възпроизведе на различни места извън Земята.

Щяхме да оцелеем. Бяхме се намесили в човешките планове и бяхме спасили човечеството, както и себе си.

Оставаше само един въпрос.

Погрешното решение да се разположи на неподходящо място орбиталната станция на Марс. Както и да го анализирахме, то си оставаше грешно. А ние не можехме да сме допуснали.

Ние систематично бяхме отклонявали плановете на хората, за да ги насочим в посоката, която искахме.

Но кой насочваше нашите планове? И защо?

Източник: <http://sfbg.us>

Издание:

ЧОВЕКЪТ ПЛЮС. 1995. Камея, София / Изд. Орфия, София.
Биб. Кристална библиотека Фантастика, No.1. Фантастичен роман.
Превод: [от англ.] Елка ГЕОРГИЕВА [Man Plus, by Frederik POHL].
Предговор: Иван КРУМОВ — с. Печат: Полипринт, Враца. Формат: 20
см. Страници: 220. Цнаа: 70.00 лв. (400.00 лв.).

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.